



רשומות

# קובץ התקנות

12 באוגוסט 1984

4685

י"ד באב התשמ"ד

עמוד

|      |                                                   |
|------|---------------------------------------------------|
| 2220 | תקנות סדר הדין האזרחי, התשמ"ד-1984                |
| 2321 | תקנות סדר הדין בכית המשפט הגבוה לצדק, התשמ"ד-1984 |
| 2326 | תקנות סדר הדין בדיון נוסף, התשמ"ד-1984            |
| 2329 | לוחות השוואה לתקנות סדר הדין האזרחי               |

התוכן

| עמוד | סימן ב': ייצוג בעלי דין                                   |
|------|-----------------------------------------------------------|
| 28   | חובע או נתבע בשם חובע או נתבע אחר . . . . .               |
| 2224 | 29. אחד מטעם כל המעוניינים . . . . .                      |
| 2224 | 30. ייצוג של תאגיד . . . . .                              |
| 2224 | 31. ייצוג על ידי היועץ המשפטי לממשלה . . . . .            |
| 2224 | סימן ג': פסול-דין                                         |
| 2224 | 32. אפוסטרופוס וידיד קרוב . . . . .                       |
| 2224 | 33. אין לצרף חובע פסול-דין . . . . .                      |
| 2224 | 34. הפסקת תובענה באין אפוסטרופוס לנתבע פסול-דין . . . . . |
| 2225 | 35. סידור, פשרה ותשלום בתביעת פסול-דין . . . . .          |
| 2225 | סימן ד': חילופי בעל דין                                   |
| 2225 | 36. אין תפוגה כשיש עילה או נגמר הדיון . . . . .           |
| 2225 | 37. חילופי בעלים . . . . .                                |
| 2225 | 38. צו בית המשפט להמשיך . . . . .                         |
| 2225 | 39. צו להמשיך יכול שיינתן על פי צד אחד . . . . .          |
| 2225 | 40. המצאת צו שניתן על פי צד אחד . . . . .                 |
| 2225 | 41. כתב טענות של בעל דין חדש או נוסף . . . . .            |
| 2226 | 42. זכות לבקש ביטול הצו . . . . .                         |
| 2226 | 43. זכאי שאינו ממשיך . . . . .                            |
| 2226 | פרק ה': עילות, תביעות ואיחודן (תקנות 44—48)               |
| 2226 | 44. תובענה תכיל מלוא הסעד . . . . .                       |
| 2226 | 45. מי שלא תבע סעד אחד מרבים . . . . .                    |
| 2226 | 46. איחוד עילות תובענה . . . . .                          |
| 2226 | 47. תביעות של חליף או נגדו . . . . .                      |
| 2226 | 48. הפרדת הדיון . . . . .                                 |
| 2227 | פרק ו': כתב הגנה וכתבי טענות אחרים (תקנות 49—66)          |
| 2227 | סימן א': כתב הגנה                                         |
| 2227 | 49. הגשת כתב הגנה . . . . .                               |
| 2227 | 50. מען להמצאה . . . . .                                  |
| 2227 | 51. הגנת מחזיק בתובענה שבמקרקעין . . . . .                |

| עמוד | חלק א': מבוא                                   |
|------|------------------------------------------------|
| 2220 | פרק א': פרשנות ותחולה (תקנות 1—2)              |
| 2220 | 1. הגדרות . . . . .                            |
| 2220 | 2. תחולה . . . . .                             |
| 2220 | חלק ב': הליכי המשפט                            |
| 2220 | פרק ב': מקום השיפוט (תקנות 3—7)                |
| 2220 | 3. תובענה שאינה במקרקעין . . . . .             |
| 2221 | 4. תובענה שבמקרקעין . . . . .                  |
| 2221 | 5. הסכם שיפוט . . . . .                        |
| 2221 | 6. מקום שיפוט במקרים אחרים . . . . .           |
| 2221 | 7. תובענות בנושא אחד בבתי משפט אחדים . . . . . |
| 2221 | פרק ג': פתיחת תובענה (תקנות 8—20)              |
| 2221 | סימן א': כתב תביעה                             |
| 2221 | 8. מסירת כתב תביעה . . . . .                   |
| 2221 | 9. פרטי כתב תביעה . . . . .                    |
| 2221 | 10. מען להמצאה . . . . .                       |
| 2222 | 11. בעלי דין נציגים . . . . .                  |
| 2222 | 12. חובע נציג . . . . .                        |
| 2222 | 13. יש להראות ענינו של הנתבע . . . . .         |
| 2222 | 14. הסעד המבוקש . . . . .                      |
| 2222 | 15. סעד לתביעות שונות . . . . .                |
| 2222 | 16. הסכום שיש לפרשו . . . . .                  |
| 2222 | 17. תביעה אזרחית . . . . .                     |
| 2223 | סימן ב': הזמנה לדין                            |
| 2223 | 18. טפסי הזמנה . . . . .                       |
| 2223 | 19. תוכן ההזמנה . . . . .                      |
| 2223 | 20. המצאת הזמנה וכתב תביעה . . . . .           |
| 2223 | פרק ד': בעלי הדין וייצוגם (תקנות 21—43)        |
| 2223 | סימן א': צירופים ושינויים                      |
| 2223 | 21. צירוף תובעים . . . . .                     |
| 2223 | 22. צירוף נתבעים . . . . .                     |
| 2223 | 23. סייג לצירוף . . . . .                      |
| 2223 | 24. מחיקת בעלי דין והוספתם . . . . .           |
| 2223 | 25. בקשה לשינוי בעל דין . . . . .              |
| 2223 | 26. הנוהל בשינוי בעל דין . . . . .             |
| 2224 | 27. פסק דין לטובת מקצת בעלי דין . . . . .      |

52. רשות הנתבע לקיוזו ולתביעה

- 2227 . . . . . שכנגד  
53. תביעה שכנגד ותשובה שכנגד  
2227 . . . . .  
54. נתבעים חדשים בתביעה שכנגד  
2227 . . . . .  
55. המצאת העתק לנתבע חדש  
2227 . . . . .  
56. נתבע חדש יגיש כתב הגנה  
2227 . . . . .  
57. תביעה שכנגד כתובענה שהופסקה  
2227 . . . . .  
58. תביעה נגד תובע שצורף שלא כדין  
2228 . . . . .  
59. בקשה למחוק תביעה שכנגד  
2228 . . . . .  
60. פסק דין על היתרה  
2228 . . . . .

סימן ג': כתב תשובה וכתבי טענות נוספים

61. כתב תשובה לכתב הגנה  
2228 . . . . .  
62. כתב תשובה לתביעה שכנגד  
2228 . . . . .  
63. כתבי טענות נוספים  
2228 . . . . .  
64. נימוקים וטענות חדשים  
2228 . . . . .  
65. הוספת פרטים על פי דרישת בית  
המשפט  
2228 . . . . .  
66. מתן זמן לאחר פרטים נוספים  
2228 . . . . .

פרק ז': כתבי טענות — הוראות כלליות  
(תקנות 67—99)

סימן א': צורה ותוכן

67. הגשת כתב טענות  
2228 . . . . .  
68. צורת כתב טענות  
2229 . . . . .  
69. התנגדות סכנית  
2229 . . . . .  
70. סימון כתב טענות  
2229 . . . . .  
71. כתב טענות יפרש עובדות מהותיות  
2229 . . . . .  
72. בלבד ולא ראיות  
2229 . . . . .  
73. הסתמכות על עובדות שונות  
2229 . . . . .  
74. נימוק הגנה חדש  
2229 . . . . .  
75. הוראת דין  
2229 . . . . .  
76. רשימת מסמכים ותוכנם  
2229 . . . . .  
77. טענת הודעה מהותית  
2229 . . . . .  
78. טענת כוונה או ידיעה  
2229 . . . . .  
79. טענה המצריכה פרטים  
2229 . . . . .  
80. טענת קיום חוזה או קשר  
2229 . . . . .  
81. תנאי מוקדם  
2230 . . . . .  
82. חוקה שבדין  
2230 . . . . .  
83. זיהוי מקרקעין  
2230 . . . . .  
84. שתיקה כהודיה  
2230 . . . . .  
85. אין צורך בהכחשה לענין דמי נזק  
2230 . . . . .  
86. הכחשה מפורשת  
2230 . . . . .  
87. הכחשה מלאה  
2230 . . . . .  
88. הכחשת זכות בעל דין בחוקת נציג  
2230 . . . . .

88. הכחשת חוזה  
2230 . . . . .  
89. יש לפרש כל טענה לסתור וכל  
טענה מפתיעה  
2231 . . . . .  
90. אי-הודיה במקום שחובה להודות  
2231 . . . . .  
סימן ב': תיקון כתב טענות  
91. הוראה לתקן  
2231 . . . . .  
92. רשות לתקן  
2231 . . . . .  
93. הגשת כתב טענות מתוקן  
2231 . . . . .  
94. תשובה לכתב טענות מתוקן  
2231 . . . . .  
95. באין תשובה לתיקון  
2231 . . . . .  
96. כשאין מתקנים לאחר צו  
2231 . . . . .  
סימן ג': פסק דין בהעדר הגנה  
97. נתבע שלא הגיש כתב הגנה  
2231 . . . . .  
98. מקצת נתבעים הגישו ומקצתם לא  
הגישו  
2232 . . . . .  
99. תובע שלא הגיש כתב תשובה  
שכנגד  
2232 . . . . .

פרק ח': סילוק על הסף (תקנות 100—101)

100. מחיקה על הסף  
2232 . . . . .  
101. דחייה על הסף  
2232 . . . . .

פרק ט': הודיות, שאלונים וגילוי מסמכים  
(תקנות 102—122)

סימן א': הודיות

102. הדעה על הודיה  
2232 . . . . .  
103. דרישה להודות בעובדה או במסמך  
2232 . . . . .  
104. רשות לתקן הודיה  
2233 . . . . .  
סימן ב': שאלונים  
105. גילוי על ידי שאלות  
2233 . . . . .  
106. הזמן להמצאת השאלות  
2233 . . . . .  
107. סייג לשאלות  
2233 . . . . .  
108. תאגידים והמדינה  
2233 . . . . .  
109. תשובה בתצהיר  
2233 . . . . .  
110. צו להשיב או להוסיף ולהשיב  
2233 . . . . .  
111. השימוש בתשובה לשאלות  
2233 . . . . .

סימן ג': גילוי מסמכים

112. צו גילוי מסמכים  
2234 . . . . .  
113. צו גילוי מסמך פלוני  
2234 . . . . .  
114. דרישת עיון במסמכים שנזכרו  
2234 . . . . .  
115. תשובה לדרישת עיון במסמכים  
שנזכרו  
2234 . . . . .  
116. צו לעיון במסמכים  
2234 . . . . .

148. עדות, הודעה והחלטה בקדם-משפט . . . . . 2239
149. תוצאיו של קדם-משפט . . . . . 2239
150. תאריך לדיון . . . . . 2239
- פרק י"ד: הדיון (תקנות 151—189)
- סימן א': המועד לדיון
151. קביעת תאריך לדיון באין קדם-משפט . . . . . 2239
152. דחיה למועד . . . . . 2240
153. דחיה ללא מועד . . . . . 2240
- סימן ב': הפסקת תובענה וחדירה
154. הפסקת תובענה . . . . . 2240
155. תובענה חדשה . . . . . 2240
156. מחיקת תובענה מחמת חוסר מעש . . . . . 2240
- סימן ג': התייצבות וטיעון
157. אי התייצבות לדיון . . . . . 2240
158. סדר הטיעון באין הודיה בעובדות . . . . . 2241
159. סדר הטיעון כשיש הודיה בעובדות . . . . . 2241
160. דרך סיכום טענות . . . . . 2241
161. פסק דין מוסכם . . . . . 2241
- סימן ד': עדות
162. אזהרת עד . . . . . 2242
163. השבעת כהן דת וחבר למסדר דתי . . . . . 2242
164. חקירה ראשית, חקירה שכנגד וחקירה חוזרת . . . . . 2242
165. התנגדות לשאלות . . . . . 2242
166. סמכות בית המשפט בחקירת עד . . . . . 2242
167. סמכות להעיד כל נוכח . . . . . 2242
168. סמכות לצוות על הוכחת עובדות על ידי תצהיר . . . . . 2242
169. עדות בתצהיר . . . . . 2242
170. דרישה מבעל דין להציג מסמכים . . . . . 2242
171. זכות לחקור עד מיד . . . . . 2242
172. ראשי דת . . . . . 2243
173. סמכות בדיקה . . . . . 2243
174. רישום פרוטוקול . . . . . 2243
175. תיקון הפרוטוקול . . . . . 2243
176. צירוף מסמכים . . . . . 2243
177. רציפות הדיון . . . . . 2243
- סימן ה': הזמנת עדים
178. הזמנה לעדים . . . . . 2243
179. ערובה להוצאות העדים . . . . . 2244

117. בקשה לעיון במסמכים שלא נזכרו 2234
118. העתקים מאומתים . . . . . 2234
- סימן ד': הוראות כלליות
119. טענת חסיון . . . . . 2235
120. תנאי למתן צו . . . . . 2235
121. תחולה על פסולי-דין . . . . . 2235
122. הפרת צו . . . . . 2235
- פרק י': חקירות, חשבונות ובדיקת נכסים (תקנות 123—124)
123. הוראה בדבר חקירות או חשבונות 2235
124. בדיקת נכס מטעם בעל דין . . . . . 2235
- פרק י"א: מומחים (תקנות 125—137)
125. הגדרות . . . . . 2236
126. מומחה שיעץ עצה . . . . . 2236
127. חוות דעת רפואית . . . . . 2236
128. בדיקה רפואית והגשת חוות דעת מטעם בעל דין אחר . . . . . 2236
129. חוות דעת של מומחה מטעם בעל דין . . . . . 2236
130. מומחה מטעם בית המשפט . . . . . 2236
131. שכרו והוצאותיו של מומחה . . . . . 2236
132. סמכותו של מומחה רפואי וחובותיו . . . . . 2237
133. בקשת הוראות . . . . . 2237
134. חוות דעת מומחה שמינה בית המשפט . . . . . 2237
135. בדיקה רפואית נוספת . . . . . 2237
136. תיקון כתבי הטענות . . . . . 2237
137. אי קיום התקנות . . . . . 2237
- פרק י"ב: פלונגות (תקנות 138—139)
138. פלונגת והסכם . . . . . 2237
139. רישום הפלונגת והדיון בה . . . . . 2238
- פרק י"ג: קדם-משפט (תקנות 140—150)
140. סמכות להורות על קדם-משפט . . . . . 2238
141. המועד . . . . . 2238
142. הודעה לבעלי הדין . . . . . 2238
143. סמכותו של שופט בקדם-משפט . . . . . 2238
144. הסמכות לפי התקנות . . . . . 2239
145. בקשות תלויות ועומדות . . . . . 2239
146. עדות בעלי הדין . . . . . 2239
147. התייצבות . . . . . 2239

- 2248 . . . . . 213. המשך התובענה
- 2248 . . . . . 214. ביטול פסק הדין
- 2248 . . . . . 215. רשות להתגונן
- פרק י"ז: צד שלישי (תקנות 216—223)**
- 2248 . . . . . 216. הודעה לצד שלישי בתובענות מסוימות
- 2248 . . . . . 217. הודעה לצד שלישי בתובענות אחרות
- 2248 . . . . . 218. הודעה לצד שלישי כשהחייב טולק
- 2248 . . . . . 219. הודעה מאת צד שלישי
- 2249 . . . . . 220. תוכן ההודעה והמצאתה
- 2249 . . . . . 221. הגנת צד שלישי
- 2249 . . . . . 222. הוראות בדבר הדיון בתובענה ובהודעה
- 2249 . . . . . 223. פסק דין על תנאי בהודעה
- פרק י"ח: טען-ביניים (תקנות 224—233)**
- 2249 . . . . . 224. בקשת סעד בדרך טען-ביניים
- 2249 . . . . . 225. בית המשפט המוסמך
- 2249 . . . . . 226. תצהיר
- 2249 . . . . . 227. הוצאת הזמנה כשהמבקש הוא נתבע
- 2250 . . . . . 228. הוצאת הזמנה כשהמבקש איננו נתבע
- 2250 . . . . . 229. הבאת נושא הבקשה לבית המשפט
- 2250 . . . . . 230. המצאת הזמנה
- 2250 . . . . . 231. הודעת הסתלקות או הודעת פרטים
- 2250 . . . . . 232. הדיון
- 2251 . . . . . 233. צו גודר
- פרק י"ט: אבטיות (תקנות 234—239)**
- 2251 . . . . . 234. אבטיות בשאלה משפטית
- 2251 . . . . . 235. צורת אבטיות
- 2251 . . . . . 236. חתימה
- 2251 . . . . . 237. השמעת טענות
- 2251 . . . . . 238. כשבעל דין הוא פסול-דין
- 2251 . . . . . 239. תאריך הדיון
- פרק כ': המרצות (תקנות 240—258)**
- סימן א': בקשה בדרך המרצה
- 2251 . . . . . 240. בקשה תהא בהמרצה
- 2251 . . . . . 241. הודעה ותצהיר
- 2252 . . . . . 242. דחיית בקשה כשלא ניתנה הודעה מספקת

180. תשלום סכום ההוצאות או הודעה על הפקדתו
- 2244 . . . . . 181. עדים המוזמנים לפי בקשת אסיר
- 2244 . . . . . 182. הזמן להמצאת הזמנה
- 2244 . . . . . 183. הזמנה להציג מסמך
- 2244 . . . . . 184. קנס או מעצר בשל אי-ציות
- 2244 . . . . . 185. התייצבות עד גמר הדיון
- 2244 . . . . . 186. שחרור עד בהעדר בעלי-הדין
- 2245 . . . . . 187. שכר עדים והוצאותיהם
- 2245 . . . . . 188. מניעת כפל תשלומים
- 2245 . . . . . 189. בעל דין שנדרש להעיד
- פרק ט"ו: פסק דין ופסיקתה (תקנות 190—201)**
- 2245 . . . . . 190. מתן פסק דין או החלטה אחרת
- 2245 . . . . . 191. פסק דין חלקי
- 2245 . . . . . 192. תוכן פסק הדין
- 2245 . . . . . 193. שימוע החלטה
- 2245 . . . . . 194. שימוע החלטה של אחר
- 2245 . . . . . 195. חתימה על החלטה של אחר
- 2246 . . . . . 196. רשות לערער
- 2246 . . . . . 197. פסק דין לענין מסמך סחיר שמקורו קיים
- 2246 . . . . . 198. פסיקתה
- 2246 . . . . . 199. פסק בנוגע למקרקעין
- 2246 . . . . . 200. פסיקת ריבית
- 2246 . . . . . 201. ביטול החלטה על פי צד אחד
- חלק ג': ענינים מיוחדים**
- פרק ט"ז: סדר דין מקוצר (תקנות 202—215)**
- 2246 . . . . . 202. תביעות לפי סדר דין מקוצר
- 2247 . . . . . 203. דרך ההגשה
- 2247 . . . . . 204. בקשת רשות להתגונן
- 2247 . . . . . 205. בקשת רשות טעונה תצהיר
- 2247 . . . . . 206. באין התגוננות יינתן פסק דין לטובת התובע
- 2247 . . . . . 207. צו עיקול
- 2247 . . . . . 208. פסק דין על חלק מהתביעה
- 2247 . . . . . 209. פסק דין נגד מקצת מהנתבעים
- 2247 . . . . . 210. רשות להתגונן יכולה להיות מותנית
- 2247 . . . . . 211. תצהיר — כתב הגנה
- 2248 . . . . . 212. דיון מקוצר לפי הסכמה

|                |                                    |
|----------------|------------------------------------|
| 274.           | בקשה לפסילת הסכמה או לחזרה         |
| 2256 . . . . . | ממנה                               |
|                | סימן ג': הכרות בריאיון             |
| 2256 . . . . . | 275. מקום השיפוט                   |
| 2256 . . . . . | 276. הגשת בקשה ותסקיר              |
| 2256 . . . . . | 277. המשיבים                       |
| 2257 . . . . . | 278. סייג לפרסום הדעה ברכים        |
| 2257 . . . . . | 279. קביעת מועד הדיון              |
| 2257 . . . . . | 280. שמיעת אפוסטרופסים והורי הורים |
| 2257 . . . . . | 281. שכר עורך דין ממונה ועדים      |
|                | סימן ד': מסירת ילד                 |
| 2257 . . . . . | 282. בקשה לאישור פעולה דחופה       |
|                | סימן ה': צו אימוץ                  |
| 2257 . . . . . | 283. מקום השיפוט                   |
| 2257 . . . . . | 284. בקשה למתן צו אימוץ            |
| 2258 . . . . . | 285. המשיב                         |
| 2258 . . . . . | 286. למי יומצאו עתקי הבקשה         |
| 2258 . . . . . | 287. תסקיר פקיד סעד כתשובה לבקשה   |
| 2258 . . . . . | 288. תסקיר נוסף                    |
| 2258 . . . . . | 289. מסירת העתק תסקיר              |
| 2258 . . . . . | 290. סייג לגילוי זהותו של מאמץ     |
| 2258 . . . . . | 291. חזרה מבקשת אימוץ              |
| 2258 . . . . . | 292. הוראה בדבר משמורתו של המאומץ  |
| 2258 . . . . . | 293. חקירת המאומץ                  |
| 2258 . . . . . | 294. צמצום תוצאי האימוץ            |
| 2258 . . . . . | 295. נוסח צו האימוץ                |
|                | פרק כ"ג: ירושה (תקנות 296—342)     |
|                | סימן א': פרשנות ותחולה             |
| 2259 . . . . . | 296. הגדרות                        |
| 2259 . . . . . | 297. חלותן של התקנות               |
|                | סימן ב': צו ירושה וצו קיום צוואה   |
| 2259 . . . . . | 298. הגשת בקשה                     |
| 2259 . . . . . | 299. תצהירים לאימות פטירה          |
| 2259 . . . . . | 300. בקשת צו ירושה                 |
| 2259 . . . . . | 301. בקשת צו קיום                  |
| 2259 . . . . . | 302. צוואה שלא הוגשה לבית המשפט    |
| 2260 . . . . . | בידי המבקש                         |
| 2260 . . . . . | 303. פרסום                         |
| 2260 . . . . . | 304. חקירת עובדות                  |
| 2260 . . . . . | 305. קיום צוואה פגומה              |
| 2260 . . . . . | 306. כתב התנגדות                   |

|                |                                        |
|----------------|----------------------------------------|
| 2252 . . . . . | 243. דחיית הדיון                       |
| 2252 . . . . . | 244. צו על פי צד אחד                   |
| 2252 . . . . . | 245. סדר הדיון                         |
| 2252 . . . . . | 246. הסתמכות על ראיות שבהליך           |
| 2252 . . . . . | ציניים                                 |
| 2252 . . . . . | 247. הדעה כהגשה                        |
|                | סימן ב': המרצת פתיחה                   |
| 2252 . . . . . | 248. הזכאים לבקש בהמרצת פתיחה          |
| 2252 . . . . . | 249. שאלות שניתן לבקש בהן בהמרצת פתיחה |
| 2253 . . . . . | 250. המרצת פתיחה מטעם מוכר או קונה     |
| 2253 . . . . . | של מקרקעין                             |
| 2253 . . . . . | 251. המרצת פתיחה מטעם שותף בשותפות     |
| 2253 . . . . . | 252. המרצת פתיחה מטעם מעונין           |
| 2253 . . . . . | 253. תובענה לסעד הצהרתי                |
| 2253 . . . . . | 254. סייג                              |
| 2253 . . . . . | 255. דרך הגשה בהמרצת פתיחה             |
| 2253 . . . . . | 256. הגשת תצהיר מטעם המשיב             |
| 2253 . . . . . | 257. ראיות                             |
| 2253 . . . . . | 258. ביטול ההמרצת                      |
|                | פרק כ"א: מוזנות (תקנות 259—266)        |
| 2254 . . . . . | 259. הגדרה                             |
| 2254 . . . . . | 260. חלותן של התקנות                   |
| 2254 . . . . . | 261. כתב התביעה                        |
| 2254 . . . . . | 262. הזמנה וכתב הגנה                   |
| 2254 . . . . . | 263. אישור כתב טענות בתצהיר            |
| 2254 . . . . . | 264. הרצאת הפרטים                      |
| 2254 . . . . . | 265. שמיעה ראשונה                      |
| 2255 . . . . . | 266. המשך הדיון                        |
|                | פרק כ"ב: אימוץ ילדים (תקנות 267—295)   |
|                | סימן א': הוראות כלליות                 |
| 2255 . . . . . | 267. הגדרות                            |
| 2255 . . . . . | 268. חלותן של התקנות                   |
| 2255 . . . . . | 269. תיקים                             |
| 2255 . . . . . | 270. חקירה ותסקיר                      |
| 2256 . . . . . | 271. שמיעת המאומץ                      |
|                | סימן ב': הסכמת הורה                    |
| 2256 . . . . . | 272. הסכמת הורה                        |
| 2256 . . . . . | 273. הסכרת תוצאי האימוץ להורה          |

- פרק כ"ה: שינוי שם (תקנה 344)  
 344. בקשה לשינוי שמו של קטין או  
 פסול-דין . . . . . 2265

- פרק כ"ו: קביעת גיל (תקנות 345—351)  
 345. הגדרה . . . . . 2266  
 346. מקום השיפוט והגשת הבקשה . . . . . 2266  
 347. המשיבים . . . . . 2266  
 348. המשיבים בבקשת יוצא צבא . . . . . 2266  
 349. צירוף משיבים אחרים . . . . . 2266  
 350. בקשות קודמות לקביעת גיל . . . . . 2266  
 351. צירוף תצהיר ומסמכים . . . . . 2266

פרק כ"ז: אכיפת פסקי-חוזר  
 (תקנות 352—359)

352. הגדרה . . . . . 2267  
 353. צורת הבקשה . . . . . 2267  
 354. צירוף העתק פסקי-החוזר ותצהיר . . . . . 2267  
 355. תרגום פסקי-החוזר . . . . . 2267  
 356. התנגדות המשיב . . . . . 2267  
 357. הגבלה לנימוקים . . . . . 2267  
 358. חזרת המבקש מבקשתו . . . . . 2267  
 359. שער החליפין . . . . . 2268

פרק כ"ח: סעד זמני (תקנות 360—392)

סימן א': עיקול זמני

360. עיקול זמני . . . . . 2268  
 361. בקשת עיקול . . . . . 2268  
 362. דיון על פי צד אחד . . . . . 2268  
 363. המצאת הצו . . . . . 2268  
 364. בקשת ביטול . . . . . 2268  
 365. ערובה . . . . . 2268  
 366. רישום בפנקסי מקרקעין . . . . . 2268  
 367. הודעה למחזיק . . . . . 2268  
 368. מחזיק שהודה . . . . . 2269  
 369. מחזיק שלא הודה . . . . . 2269  
 370. הדיון בבקשה . . . . . 2269  
 371. תובע שלא דרש אישור העיקול . . . . . 2269  
 372. אישור העיקול . . . . . 2269  
 373. פקיעת הצו . . . . . 2269  
 374. עיקול להבטחת ביצוע . . . . . 2269  
 375. החלת חוק ההוצאה לפועל . . . . . 2269

סימן ב': מניעת התחמקות והברחה

376. עיכוב יציאה מן הארץ . . . . . 2269  
 377. בקשת עיכוב יציאה . . . . . 2270

307. מתן צו באין התנגדות . . . . . 2260  
 308. צו ירושה וצו קיום . . . . . 2260  
 309. דיון כשיש התנגדות . . . . . 2260  
 310. סדר הדין בבקשה . . . . . 2260  
 311. צו על פי החלטת בית המשפט . . . . . 2261  
 312. איחוד בקשות . . . . . 2261  
 313. צו חלקי . . . . . 2261  
 314. החלטות ביניים . . . . . 2261  
 315. תיקון או ביטול צו . . . . . 2261  
 316. כתב הסתלקות . . . . . 2261

סימן ג': מזונות מן העובון

317. בקשה לקביעת מזונות . . . . . 2261  
 318. תוכן הבקשה . . . . . 2261  
 319. הרחבת העובון לצרכי מזונות . . . . . 2261  
 320. אישור הסכם בדבר מזונות . . . . . 2262

סימן ד': הנהלת העובון

321. בקשה למינוי מנהל עובון . . . . . 2262  
 322. תוכן הבקשה . . . . . 2262  
 323. פרסום והתנגדות . . . . . 2262  
 324. הסכמתו של מנהל העובון . . . . . 2262  
 325. ערובה . . . . . 2262  
 326. הפקדת כספים . . . . . 2262  
 327. פרטים שיש לכללם בצו המינוי . . . . . 2262  
 328. פרטת נכסי העובון . . . . . 2262  
 329. ציון תפקידו של מנהל העובון  
 וחובותיו . . . . . 2262  
 330. בקשת הוראות מבית המשפט . . . . . 2263  
 331. עריכתם של דו"חות . . . . . 2263  
 332. אכיפת תשלום . . . . . 2263  
 333. מנהל עובון זמני . . . . . 2263

סימן ה': הפקדה, עריכה ומסירה של צוואות

334. הפקדת צוואה . . . . . 2263  
 335. עריכת צוואה בפני רשות . . . . . 2264  
 336. מסירת צוואה לבית המשפט . . . . . 2264  
 337. הודעה על צוואה . . . . . 2264  
 338. סודיות, עיון ובידור . . . . . 2264

סימן ו': שונות

339. בקשות בבתי משפט אחדים . . . . . 2265  
 340. משיבים בבקשות . . . . . 2265  
 341. המצאה ליועץ המשפטי לממשלה . . . . . 2265  
 342. שחרור מהגשת תצהיר או טופס . . . . . 2265

פרק כ"ד: היתר נישואין (תקנה 343)

343. בקשה להיתר נישואין . . . . . 2265

**עמוד**

408. הרשות לערער מסוייגת . . . . 2274  
 409. אין ערעור על רשות לערער . . . 2274  
 410. הגשת בקשת רשות לערער כהגשת  
 ערעור . . . . . 2274  
 411. השגה על החלטות שאינן פסק דין 2274

**סימן ג': ערעור**

412. הגשת ערעור . . . . . 2275  
 413. תוכן כתב הערעור . . . . . 2275  
 414. נימוקי הערעור . . . . . 2275  
 415. נימוקים שלא פורשו . . . . . 2275  
 416. פטור מנימוקי ערעור . . . . . 2275  
 417. מחיקת נימוקים ותיקונם . . . . . 2275  
 418. פרטים נוספים . . . . . 2275  
 419. מסמכים שיש לצרפם לכתב ערעור 2275  
 420. מסמכים שיש להמציאם למשיבים 2276  
 421. ערעור שאינו בהתאם להוראות . 2276  
 422. איחוד בעלי דין . . . . . 2276  
 423. ערעור על תובענות שאוחדו . . 2276  
 424. מיהו המשיב . . . . . 2276  
 425. צירוף משיב בידי בית המשפט . 2276  
 426. תחולת התקנות 36 עד 43 . . . 2276

**סימן ד': ערובה להוצאות**

427. הוצאות הערעור . . . . . 2276  
 428. ערבון . . . . . 2276  
 429. ערובה במקום ערבון . . . . . 2276  
 430. קביעת ערובה . . . . . 2276  
 431. דחיית ערעור מהעדר ערובה . . 2277  
 432. פטור מחובת ערבון . . . . . 2277  
 433. שינוי החלטה בענין ערבון . . . 2277

**סימן ה': ערעור שכנגד**

434. ערעור שכנגד טעון הדעה . . . 2277  
 435. הדעה כשהמערער פטור מערובה 2277  
 436. אי הגשת הדעה . . . . . 2277

**סימן ו': תיק מוצגים**

437. הגשת העתקי מוצגים בידי  
 המערער . . . . . 2277  
 438. הזמן להגשה . . . . . 2277  
 439. תיק המוצגים . . . . . 2278  
 440. המצאת תיק המוצגים . . . . . 2278  
 441. הגשת מוצגים בידי המשיב . . . 2278  
 442. הגשת תיק מוצגים נוסף בידי  
 המערער . . . . . 2278

**עמוד**

378. הדיון בבקשה . . . . . 2270  
 379. ערובה של המבקש . . . . . 2270  
 380. ערבון של המבקש . . . . . 2270  
 381. ערבון של הנתבע . . . . . 2270  
 382. פקיעת הצו . . . . . 2270  
 383. צו עיכוב בתכוף לפסק הדין . . 2271  
 384. צו עיכוב וצו גירוש או צו הסגרה 2271  
 385. חוב שפרעונו בעתיד . . . . . 2271  
 386. המצאת נכסים או ערובה להמצאתם 2271  
 387. עיקול הנכסים לפי פירוט . . . 2271

**סימן ז': מינוי כונס נכסים**

388. מינוי כונס נכסים . . . . . 2271  
 389. שכר . . . . . 2272  
 390. חובת פרסום . . . . . 2272  
 391. חובותיו של כונס נכסים . . . . 2272  
 392. אכיפת תשלום . . . . . 2272

**פרק כ"ט: סדר הדין בבית הדין המיוחד  
 (תקנות 393—396)**

393. מה יובא לפני בית הדין המיוחד . 2272  
 394. צורת התזכיר . . . . . 2272  
 395. הדיון . . . . . 2273  
 396. פסק הדין . . . . . 2273

**חלק ד': הערעור**

**פרק ל': סדר הדין בערעור  
 (תקנה 397—471)**

**סימן א': המועדים**

397. המועד להגשת ערעור בזכות . 2273  
 398. המועד להגשת ערעור ברשות . 2273  
 399. המועד לבקשת רשות לערער . 2273  
 400. ערעור על החלטת רשם . . . . . 2273  
 401. ערעור על פסק דין בתביעה . 2273  
 402. מנין הימים . . . . . 2273

**סימן ב': רשות לערער**

403. הגשת בקשת רשות לערער לבית  
 המשפט שלערעור . . . . . 2273  
 404. מסמכים שיצורפו לבקשת רשות  
 לערער . . . . . 2274  
 405. ערובה להוצאות בבקשת רשות  
 לערער . . . . . 2274  
 406. תשובת המשיב בעל פה או בכתב 2274  
 407. החלטת בית המשפט והמצאתה . 2274

- 2283 . 473 בעל דין רשאי להחליף עורך דינו  
2283 . 474 התייצבות בעל דין . . . . .

פרק ל"ב: המצאת כתבי בידין  
(תקנות 475—503)

- סימן א': הוראות כלליות  
2283 . 475 דרכי המצאת כתבי בידין . . .  
2283 . 476 המצאה כיצד . . . . .  
477 . 477 המצאה היא לנמען גופו או  
למורשהו . . . . .  
2283 . 478 מורשה לקבלת כתבי בידין . . .  
2283 . 479 המצאה לבעלי דין אחדים . . .  
2284 . 480 מקום שניתן מען . . . . .  
481 . 481 המצאה לכן משפחה או למוכר  
ישוב . . . . .  
2284 . 482 המצאה למורשה בהנהלת עסקים  
2284 . 483 המצאה בענין מקרקעין . . . . .  
2284 . 484 המצאה לתאגיד . . . . .  
2284 . 485 המצאה ליועץ המשפטי לממשלה  
2284 . 486 המצאה לרשות מקומית . . . . .  
2284 . 487 המצאה לפסול-דין . . . . .  
2284 . 488 אישור קבלה . . . . .  
489 . 489 הנמען לא נמצא או מסרב לקבל  
המצאה . . . . .  
2284 . 490 רישום זמן ההמצאה ודרכה . . .  
2285 . 491 חקירת שליח בידין . . . . .

סימן ב': המצאה על ידי מוסד

- 2285 . 492 המצאה על ידי מוסד . . . . .  
2285 . 493 חובת מי שנשלח לו כתב בידין . . .  
2285 . 494 המצאה לאנשי הסגל הדיפלומטי

סימן ג': המצאה בדואר

- 2285 . 495 המצאה בדואר . . . . .  
496 . 496 המצאה בדואר בידי עורך דין  
למשנהו . . . . .  
2286 . 497 תקנות שלא יחולו . . . . .

סימן ד': תחליף המצאה

- 2286 . 498 תחליף המצאה . . . . .  
2286 . 499 הבקשה לתחליף המצאה . . . . .

סימן ה': המצאה אל מחוץ לתחום המדינה

- 2286 . 500 המצאה מחוץ לתחום השיפוט . . .  
501 . 501 הבקשה להמצאה מחוץ לתחום  
השיפוט . . . . .  
2287 .

- 443 . 443 הגשת תיק מוצגים לאחר שעבר  
המועד . . . . .  
2278 . 444 הסתמכות על מוצגים . . . . .

סימן ו': הדיון בערעור

- 2278 . 445 דיון מקדמי בערעור . . . . .  
2279 . 446 עיקרי טיעון . . . . .  
2279 . 447 הדיון בערעור . . . . .  
2279 . 448 סיכום טענות בכתב . . . . .  
2279 . 449 טענת פגם או אי קיום תנאי . . . . .  
2279 . 450 אי התייצבות בערעור . . . . .  
2280 . 451 השבת ערעור שנמחק . . . . .  
452 . 452 דיון שנית בערעור שנדון על פי צד  
אחד . . . . .  
2280 . 453 היסוד להכרעה בערעור . . . . .  
2280 . 454 הכרעה על יסוד נימוק שונה . . . . .  
455 . 455 החזרת הדיון לבית המשפט בערכאה  
הקודמת . . . . .  
2280 . 456 התנגדות למצאי בית המשפט  
בערכאה הקודמת . . . . .  
2280 . 457 ראיות נוספות בערעור . . . . .  
2280 . 458 כיצד גובים עדות נוספת . . . . .

סימן ח': פסק הדין בערעור

- 2281 . 459 מתן פסק דין בערעור . . . . .  
2281 . 460 תוכן פסק הדין . . . . .  
2281 . 461 פסק דין מוסכם . . . . .  
2281 . 462 סמכותו של בית המשפט בערעור  
2281 . 463 שימוע החלטה . . . . .  
2281 . 464 החלטה תיערר בצורת פסיקתה . . .

סימן ט': בקשות ביניים בערעור

- 2281 . 465 בקשה להחלטת ביניים . . . . .

סימן י': עיכוב ביצוע וסעד זמני

- 2282 . 466 הביצוע לא יעוכב . . . . .  
467 . 467 עיכוב ביצוע על פי בית המשפט  
שנתן החלטה . . . . .  
2282 . 468 עיכוב ביצוע על פי בית המשפט  
שלערעור . . . . .  
2282 . 469 דרך ההחלטה על עיכוב ביצוע . . . . .  
2282 . 470 עיכוב ביצוע מהז . . . . .  
2282 . 471 סעד זמני לתקופת הערעור . . . . .

חלק ה': הוראות כלליות

פרק ל"א: עורכי דין (תקנות 472—474)

- 472 . 472 רשות לפעול על ידי עורך דין . . . . .  
2283 .

תוספת ראשונה  
(טפסים 1—48)

| מס' הטופס | מס' התקנה | שם הטופס                                          |
|-----------|-----------|---------------------------------------------------|
| 1         | 18        | הזמנה לדין בבית משפט מחוזי                        |
| 2         | 18        | הזמנה לדין בבית משפט שלום                         |
| 3         | 40        | הודעה לאדם שצורף כבעל דין                         |
| 4         | 103(א)    | דרישה להודות בעובדות                              |
| 5         | 103(א)    | דרישה להודות במסמכים                              |
| 6         | 103(ב)    | הודיה בעובדות                                     |
| 7         | 105       | צו למסירת שאלון                                   |
| 8         | 105       | שאלון                                             |
| 9         | 109       | תשובה לשאלון                                      |
| 10        | 112       | צו לגילוי מסמכים                                  |
| 11        | 112       | תשובה לצו לגילוי מסמכים                           |
| 12        | 113       | צו לגילוי מסמך פלוני                              |
| 13        | 114       | דרישה לעיון במסמך ולהעתקתו                        |
| 14        | 115       | תשובה לדרישת עיון במסמך ולהעתקתו                  |
| 15        | 170       | דרישה להציג מסמכים                                |
| 16        | 198       | פסיקתה                                            |
| 17        | 203       | הזמנה בסדר דין מקוצר                              |
| 18        | 220       | הודעה לצד שלישי                                   |
| 19        | 227(2)    | הזמנת טען-ביניים לטוען                            |
| 20        | 227(3)    | הודעת טען-ביניים לתובע                            |
| 21        | 227(3)    | הודעת טען-ביניים לנתבע                            |
| 22        | 228(1)    | הזמנת טען-ביניים לטוענים                          |
| 23        | 228(2)    | הודעת טען-ביניים למבקש                            |
| 24        | 235       | אבעיה                                             |
| 25        | 241(ב)    | הודעה על בקשה בדרך המרצה                          |
| 26        | 255       | הזמנה בהמרצת פתיחה                                |
| 27        | 261       | הרצאת פרטים בתביעה למוזנות                        |
| 28        | 262       | הזמנה בתביעה למוזנות                              |
| 29        | 262       | הזמנה בתביעה למוזנות ולסעדים                      |
|           |           | נוספים                                            |
| 30        | 272       | הסכמת הורה לאימוץ                                 |
| 31        | 276(ג)    | פרטים לתסקיר בבקשה להכרוז ילד ככבר-אימוץ          |
| 32        | 284       | בקשה למתן צו אימוץ                                |
| 33        | 287       | פרטים לתסקיר פקיד הסעד כתשובה לבקשה למתן צו אימוץ |
| 34        | 295       | צו אימוץ                                          |

עמוד

|     |                                      |      |
|-----|--------------------------------------|------|
| 502 | בקשה לבטל צו המצאה מחוץ לתחום השיפוט | 2287 |
| 503 | המצאת שאר מסמכים מחוץ לתחום השיפוט   | 2287 |

פרק ל"ג: תשלום לקופת בית המשפט  
וממנה (תקנות 504—510)

|      |                           |      |
|------|---------------------------|------|
| 504  | תשלום כסף לקופת בית המשפט |      |
| 2287 | מאת הנתבע                 | 2287 |
| 505  | תשלום לתובע               | 2287 |
| 506  | כסף שנשאר בקופת בית המשפט | 2288 |
| 507  | נתבעים אחדים              | 2288 |
| 508  | התשלום בתביעה שכנגד       | 2288 |
| 509  | השפעת התשלום              | 2288 |
| 510  | כסף ששולם לפי צו          | 2288 |

פרק ל"ד: הוצאות המשפט וערובה לתשלומן  
(תקנות 511—519)

|     |                             |      |
|-----|-----------------------------|------|
| 511 | הטלת הוצאות                 | 2288 |
| 512 | קביעת סכום ההוצאות          | 2288 |
| 513 | חישוב הוצאות                | 2289 |
| 514 | הארכת דיון שלא לצורך        | 2289 |
| 515 | אכיפת צו הוצאות             | 2289 |
| 516 | בעל דין הטוען לעצמו         | 2289 |
| 517 | תיאום ההוצאות בין בעלי הדין | 2289 |
| 518 | בדיקת שומה                  | 2289 |
| 519 | ערובה לתשלום הוצאות         | 2290 |

פרק ל"ה: שונות (תקנות 520—532)

|     |                              |      |
|-----|------------------------------|------|
| 520 | איחוד עניינים מטעם בית המשפט | 2290 |
| 521 | עריכת תצהיר                  | 2290 |
| 522 | חקירת מזהיר                  | 2290 |
| 523 | עריכת טופס                   | 2290 |
| 524 | סמכות כללית לתקן פגם בהליך   | 2290 |
| 525 | תיקון טעויות                 | 2290 |
| 526 | אי קיום התקנות               | 2291 |
| 527 | מחיקה אינה מעשה בית דין      | 2291 |
| 528 | הארכת מועדים                 | 2291 |
| 529 | תקופת פגרה לא תובא במנין     | 2291 |
| 530 | ביטול                        | 2291 |
| 531 | הוראת מעבר                   | 2291 |
| 532 | תחילה                        | 2291 |

| מס' הטופס | מס' התקנה | שם הטופס                     |
|-----------|-----------|------------------------------|
| 35        | 298       | בקשת צו ירושה וצו קיום צוואה |
| 36        | 298       | בקשת צו קיום צוואה           |
| 37        | 301(ג)    | הודעה ליורש על פי הצוואה     |
| 38        | 308(א)    | צו ירושה                     |
| 39        | 308(א)    | צו קיום צוואה                |
| 40        | 308(ב)    | צו ירושה וקיום צוואה         |
| 41        | 321       | בקשה למינוי מנהל עזבון       |
| 42        | 325       | כתב ערובה בדבר הנהלת עזבון   |

| מס' הטופס | מס' התקנה | שם הטופס                               |
|-----------|-----------|----------------------------------------|
| 43        | 328       | פרטת העזבון                            |
| 44        | 351       | תצהיר בבקשה לקביעת גיל                 |
| 45        | 388       | מינוי כונס נכסים                       |
| 46        | 391       | ערובה של כונס נכסים                    |
| 47        | 504       | הודעת נתבע על תשלום לבית המשפט         |
| 48        | 505       | הסכמת תובע לקבלת סכום ששולם לבית המשפט |

תוספת שניה . . . . . 2320

## תקנות סדר הדין האזרחי, התשמ"ד—1984

בתוקף סמכותי לפי סעיפים 46 ו-47 לחוק בתי המשפט, התשי"ז—1957,<sup>1</sup> סעיף 160 לחוק הירושה, התשכ"ה—1965,<sup>2</sup> ושאר הסמכויות הנתונות לי לפי כל דין, ולענין פרק כ"ב להלן — לאחר התייעצות עם שר העבודה והרווחה, אני מתקין תקנות סדרי דין אלה:

חלק א': מבוא

פרק א': פרשנות ותחולה

### 1. בתקנות אלה —

"בית משפט" ו"רשם" — כמשמעותם בחוק בתי המשפט, התשי"ז—1957;

"החלטה" — פסק דין וכל החלטה אחרת של בית משפט;

"טופס" — שנוסחו ניתן בתוספת הראשונה;

"כתב בידין" — כל מסמך שניתן למסרו או להמציאו על פי תקנות אלה, לרבות החלטה, פסיקה, הודעה, דרישה והזמנת בעל דין או עד;

"פסול-דין" — לרבות "קטין" וכמשמעותם בחוק הכשרות המשפטית והאפוטרופסות, התשכ"ב—1962;<sup>3</sup>

"תובענה" — תביעות, בקשות ושאר ענינים שמביא בעל דין לפני בית משפט באחת הדרכים שנקבעו לכך;

"תצהיר" — תצהיר לפי סעיף 15 לפקודת הראיות [נוסח חדש], התשל"א—1971,<sup>4</sup> לרבות הצהרה בכתב שניתנה מחוץ לישראל בפני נציג דיפלומטי או קונסולרי של ישראל או שניתנה לפי דין המקום שבו ניתנה ואושרה בידי נציג כאמור.

2. סדר הדין בכל ענין אזרחי המובא לפני בית משפט, וכן בדיון בבית הדין המיוחד לפי סעיף 55 לדבר המלך במועצה על א"י, 1922—1947,<sup>5</sup> או בדיון בבקשות לפי אותו סעיף — יהיה לפי תקנות אלה; אולם במידה שבענין פלוני נוהגים לפי סדר דין אחר — לא ינהגו לפי תקנות אלה.

חלק ב': הליכי המשפט

פרק ב': מקום השיפוט

3. (א) תובענה שאינה כולה במקרקעין תוגש לכית המשפט שבאזור שיפוטו מצוי אחד מאלה:

(1) מקום מגוריו או מקום עסקו של הנתבע;

(2) מקום יצירת ההתחייבות;

(3) המקום שנועד, או שהיה מכוון, לקיום ההתחייבות;

(4) מקום המסירה של הנכס;

(5) מקום המעשה או המחדל שבשלו תובעים.

<sup>1</sup> ס"ח התשי"ז, עמ' 148.

<sup>2</sup> ס"ח התשכ"ה, עמ' 63.

<sup>3</sup> ס"ח התשכ"ב, עמ' 120.

<sup>4</sup> דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 18, עמ' 421.

<sup>5</sup> חוקי א"י, כרך ג', עמ' 2738 ו-2765.

הגדרות  
[1]

תחולה  
[2]

תובענה  
שאינה  
במקרקעין  
[3]

(ב) היו נתבעים אחדים, יכול שתוגש התובענה לכל בית משפט שבו ניתן להגישה נגד אחד הנתבעים.

4.

תובענה שבמקרקעין תוגש לבית המשפט שבאזור שיפוטו הם מצויים.

תובענה  
שבמקרקעין  
[4]

5.

היה קיים הסכם בין בעלי הדין על מקום השיפוט, תוגש התובענה לבית המשפט שבאזור שיפוטו מצוי אותו מקום; לא הוסכם בין בעלי הדין שמקום השיפוט המוסכם יהיה מקום שיפוט ייחודי, יכול שתוגש התובענה לבית המשפט שבאותו מקום או לבית משפט אחר לפי תקנות 3 או 4.

הסכם שיפוט  
[44]

6.

תובענה שאין מקום שיפוט המתאים לה לפי תקנות אלה או לפי כל דין אחר, תוגש לבית משפט בירושלים שבסמכותו העניינית לדון בה, אולם רשאי בית המשפט בירושלים להורות הוראה אחרת, אם ראה שלפי נסיבות הענין יהיה הדיון בבית משפט אחר נוח יותר לבעלי הדין.

מקום שיפוט  
במקרים אחרים  
[34]

7.

הוגשו תובענות בנושא אחד לבתי משפט אחדים בעלי אותן סמכויות, יקבע נשיא בית המשפט העליון למי מבתי משפט אלה השיפוט ולאותו בית משפט יהיה לפי זה שיפוט ייחודי והתובענות בשאר בתי המשפט יעוכבו.

תובענות  
בנושא אחד  
בבתי משפט  
אחדים  
[5]

## פרק ג': פתיחת תובענה

### סימן א': כתב תביעה

8.

תובענה שאין לגביה בתקנות אלה הוראה אחרת לענין זה תיפתח במסירת כתב תביעה לבית המשפט.

מסירת כתב  
תביעה  
[6 רישא]

9.

ואלה הפרטים שיכיל כתב תביעה, וחוק מן האמור בתקנות להלן לא יכיל אלא פרטים אלה:

פרטי כתב  
תביעה  
[7]

(1) שם בית המשפט שהתובענה מוגשת לו;

(2) שמו של התובע, מספר זהותו, מקום מגוריו ומען להמצאת כתבי בידיו;

(3) שמו של הנתבע, וכן מספר זהותו ומקום מגוריו, במידה שניתן לבררם;

(4) העובדה שהתובע או הנתבע הוא תאגיד או הוא פסול־דין, אם הדבר הוא כך, ואם הוא תאגיד — הצורה שבה התאגד;

(5) העובדות המהוות את עילת התובענה, ואימתי נולדה;

(6) העובדות המראות שבית המשפט מוסמך לדון בתובענה;

(7) הסעד המבוקש, לרבות ריבית, הפרשי הצמדה והוצאות משפט;

(8) הסכום שהתובע הסכים לקזזו או ויתר עליו;

(9) שווי של נושא התובענה, ככל שאפשר לקבעו.

מען להמצאה  
[8]

10. (א) המען להמצאה האמור בתקנה 9 יהא —

(1) מקום מגוריו של התובע — אם הוא טוען לעצמו;

(2) משרד עורך דינו של התובע — אם עורך דין מייצג אותו;

(3) מקום מגוריו או מקום עסקו של מי שנתמנה מורשה לקבלת כתבי בידין לפי תקנה 478,

אלא שאם אחד המקומות האמורים אינו בתחומה של המדינה, יצוין כמען להמצאה מקום בתחום המדינה.

(ב) לא צויין מען כאמור בתקנת משנה (א), לא יקובל כתב התביעה, אולם לפי דרישת התובע יחליט בית המשפט שלפניו מובאת התובענה, או הרשם, אם כתב התביעה הוא בהתאם להוראה בדבר המען ואם לאו.

11. מקום שהתובע תובע בחזקת נציג או שהנתבע נתבע בחזקת נציג, צריך שכתב התביעה יראה בחזקת מי הוא תובע או נתבע.

בעלי דין נציגים [10]

12. כתב התביעה של התובע בחזקת נציג צריך שיראה לא רק שיש לתובע ענין ממשי קיים בנושא התובענה, אלא גם שעשה את כל הדרוש כדי שיוכל להגיש תובענה באותו נושא.

תובע נציג [11]

13. כתב התביעה צריך שיראה כי הנתבע יש לו, או טוען שיש לו, ענין בנושא התובענה ושיש מקום לחייב את הנתבע להשיב עליה.

יש להראות ענינו של הנתבע [12]

14. (א) בכתב התביעה רשאי התובע לבקש כל סעד שמוסמך בית המשפט לתיתו, לרבות צו לתשלום סכום כסף, צו אכיפה, צו עשה, צו לא תעשה וצו הצהרתי.

הסעד המבוקש [13, 47]

(ב) כתב התביעה יפרש את הסעד הנתבע, אם לחלוטין ואם לחלוטין: אך אין צורך לבקש סעד כללי שבית המשפט מוסמך ליתן אותו בכל מקרה לפי שיקול דעתו כאילו נתבקש על כך.

15. מקום שהתובע מבקש סעד בשל תביעות שונות או עילות המבוססות על נימוקים שונים, יצוינו התביעות או העילות, עד כמה שאפשר, בנפרד ובמובחן.

סעד לתביעות שונות [14]

16. (א) היתה התביעה לסכום כסף, יפורש בכתב התביעה הסכום הנתבע במדויק.  
(ב) היתה התביעה לסכום שיגיע לתובע לאחר בירור חשבונות שלא נתיישבו בינו לבין הנתבע, יפורש בכתב התביעה הסכום הנתבע לפי המשוער.

הסכום שיש לפרשו [9]

(ג) על אף האמור בתקנה זו, אם התביעה היא לפיצויים בשל נזקי גוף, או שהיא תביעה לשיפוי או לפיצוי על תשלומי פנסיה, תגמולים וכל הוצאה אחרת ששולמו או שישולמו בשל נזקי גוף, אין לפרש בכתב התביעה את הסכום הנתבע בעד נזק כללי, ותקנה 9(9) לא תחול עליו: הוגשה התביעה לבית משפט שלום, יראה כמוגבלת לסכום שאינו עולה על הסכום שבית משפט שלום מוסמך לדון בו: הוגשה התביעה לבית משפט מחוזי, יראה כתביעה לסכום העולה על הסכום האמור.

17. (א) תביעה אזרחית כאמור בסעיף 35 לחוק בתי המשפט, התשי"ז-1957, תוגש לבית המשפט כאמור באותו סעיף ותוכתר במלים "תביעה אזרחית", ובנוסף לאמור בתקנה 9 יפרש כתב התביעה את מספר תיק בית המשפט שבו הורשע הנתבע: התובע יצרף לכתב התביעה העתק מפסק הדין שלפיו הורשע הנתבע והעתק מכתב האישום.

תביעה אזרחית [15]

(ב) כתב התביעה יוגש לבית המשפט תוך שלושים ימים לאחר שפסק הדין בפלילים הפך לחלוט.

(ג) תביעה אזרחית שהוגשה כאמור תידון כאילו היתה תובענה.

18. בהגשת תובענה שסדר דין מקוצר אינו חל עליה ימסור התובע עם כתב התביעה מספר הזמנות לדין, כפליים ממספר הנתבעים; הזמנה לדין בבית משפט מחוזי תהיה ערוכה לפי טופס 1 והזמנה לדין בבית משפט שלום תהיה ערוכה לפי טופס 2.
19. בהזמנה לדין יידרש הנתבע להגיש כתב הגנה בתוך המועד הנקוב בהזמנה, שלא יקדם משלושים ימים לאחר המצאת ההזמנה, ובתובענה שלפני בית משפט שלום — גם להתייצב למשפט ביום הנקוב בהזמנה, אם הגיש כתב הגנה כאמור.
20. הזמנה לדין חתומה ביד פקיד של בית המשפט תומצא לכל נתבע יחד עם עותק של כתב התביעה.

המצאת הזמנה  
וכתב תביעה  
[18]

## פרק ד': בעלי הדין וייצוגם

### סימן א': צירופים ושינויים

21. מותר לצרף בחזקת תובעים בתובענה אחת את כל הטוענים לזכות סעד — בין ביחד, בין לחוד ובין לחלופין — בשל מעשה אחד או עסקה אחת או סדרה אחת של מעשים או עסקאות או כתוצאה של אחד מאלה, ושאליו הגישו תובענות נפרדות היתה מתעוררת בהן שאלה משותפת, משפטית או עובדתית.
22. (א) מותר לצרף בחזקת נתבעים בתובענה אחת את כל הנתבעים למתן סעד — בין ביחד, בין לחוד ובין לחלופין — בשל מעשה אחד או עסקה אחת או סדרה אחת של מעשים או עסקאות, או כתוצאה של אחד מאלה, ושאליו הוגשו נגדם תובענות נפרדות היתה מתעוררת בהן שאלה משותפת, משפטית או עובדתית.
- (ב) היה לתובע ספק ממי הוא זכאי לתבוע, רשאי הוא לצרף נתבעים אחדים כדי ששאלת החבות ומידת החבות של כל אחד מהם תוכרע בין כל בעלי הדין.
- (ג) אין צורך שכל נתבע יהא לו ענין לגבי כל הסעד שתובעים בתובענה.
23. ראה בית המשפט או הרשם שהצירוף עלול לסכך או להשהות את הדיון, רשאי הוא להורות על הפרדת הדיון או על דרך דיון אחרת.
24. בכל שלב משלבי הדיון רשאי בית המשפט או הרשם, לבקשת אחד מבעלי הדין או בלא בקשה כזאת ובתנאים שייראו לו, לצוות על מחיקת שמו של בעל דין שצורף שלא כהלכה כתובע או כנתבע, או על הוספת שמו של אדם שהיה צריך לצרפו כתובע או כנתבע או שנוכחותו בבית המשפט דרושה כדי לאפשר לבית המשפט לפסוק ולהכריע ביעילות ובשלמות בכל השאלות הכרוכות בתובענה.
25. בקשה להוסיף או למחוק או להחליף בעל דין אפשר שתוגש לבית המשפט או לרשם בדרך המרצה: בשעת הדיון אפשר להשמיע לפני בית המשפט או הרשם ללא הודעה מוקדמת.
26. (א) הוסף או הוחלף בעל דין, יתוקן כתב התביעה לפי הצורך, אם לא הורה בית המשפט או הרשם הוראה אחרת: הוסף או הוחלף נתבע, יומצא לנתבע החדש הזמנה ועותק של כתב תביעה מתוקן, ואם בית המשפט או הרשם יראה לנכון — יומצא עותק של כתב התביעה המתוקן גם לנתבעים הראשונים.

מחיקת  
בעלי דין  
והוספתם  
[24]

בקשה לשינוי  
בעל דין  
[25]

הנוהל כשינוי  
בעל דין  
[26]

(ב) הוסף או הוחלף בעל דין, רואים, לענין התיישנות, את ההליכים לגבי בעל הדין החדש כאילו התחילו עם כתב התביעה המתוקן.

פסק דין  
לטובת מקצת  
בעלי דין  
[27]

27. לא תיפגע תובענה בשל כך בלבד שבעלי דין צורפו בה שלא כדין או שלא צורפו, אלא רשאי בית המשפט או הרשם לדון בענין ככל שהוא נוגע לבעלי הדין שלפניו למעשה, ומותר ליתן פסק דין, ללא תיקונים, לטובת מקצתם של התובעים שנמצאו זכאים לסעד ולפי זכותם, או כנגד מקצתם של הנתבעים שנמצאו חבים ולפי חבותם.

#### סימן כ': ייצוג בעלי דין

28. (א) מקום שיש מספר תובעים יכול שאחד או אחדים מהם יהיו מורשים בידי אחד או אחדים מן השאר להתייצב, לטעון או לפעול בכל הליך במקומם: הוא הדין לגבי הרשאת נתבע בידי נתבע אחר.

תובע או נתבע  
כשם תובע או  
נתבע אחר  
[28]

(ב) ההרשאה תהא בכתב חתום ביד בעל הדין המרשה ותצורף לתיק.

29. (א) היה מספר המעוניינים בתובענה אחת גדול, יכולים מקצתם — לבקשת תובע אם הם תובעים, או לבקשת תובע או נתבע אם הם נתבעים, וכרשות בית המשפט או הרשם — לייצג באותה תובענה את כל המעוניינים: לא ידעו המעוניינים האחרים על דבר התובענה, יודיע להם בית המשפט או הרשם על הגשתה בהמצאה אישית, או במודעה פומבית אם ההמצאה האישית אינה מעשית מכל סיבה שתיראה לבית המשפט או לרשם, ככל שיוורה בית המשפט או הרשם בכל מקרה ומקרה.

אחד מטעם כל  
המעוניינים  
[29]

(ב) כל מי שמיוצג בתובענה כאמור בתקנת משנה (א) רשאי לבקש מבית המשפט או מהרשם לעשותו בעל דין בה.

30. בעל דין שהוא תאגיד, רשאי מנהל התאגיד או פקיד מפקידיו, שהורשו לכך כראוי, לעשות מטעם התאגיד כל מה שהתאגיד עצמו יכול היה לעשות אילו היה יחיד.

ייצוג של  
תאגיד  
[30]

31. מקום שהיועץ המשפטי לממשלה או נציגיו רשאים על פי כל דין לייצג אדם בבית המשפט בענין מסויים, רשאים הם באותו ענין, על אף האמור בכל תקנת סדרי דין, לפתוח בשמו כל הליך, ולהגיש בשמו של המיוצג כל בקשה לבית המשפט, ככל שהמיוצג עצמו היה רשאי להם או חייב בהם על כל דין.

ייצוג על ידי  
היועץ המשפטי  
לממשלה  
[31]

#### סימן ג': פסולידין

32. (א) פסול-דין רשאי לתבוע לדין על ידי אפוטרופוסו או ידיו הקרוב; כן רשאי הוא להתגונן בדין על ידי אפוטרופוס.

אפוטרופוס  
וידיו קרוב  
[32, 34]

(ב) בית המשפט או הרשם המוסמך לדון בתובענה רשאי למנות לפסול-דין, או למי שזקוק לאפוטרופוס, אפוטרופוס-לדין אשר ייצגו ייצוג מלא בכל ההליכים בבית המשפט.

33. אין לצרף פסול-דין בחזקת תובע אלא אם כן יש לו אפוטרופוס לאותה תובענה, ואין לצרף אדם כאפוטרופוס לתובענה בשם תובע פסול-דין אלא בהסכמתו של האפוטרופוס בכתב.

אין לצרף  
תובע פסול-  
דין  
[33]

הפסקת תובענה  
באין  
אפטרופוס  
לנתבע פסול-  
דין  
[35]

34. היה הנתבע פסול-דין, ואין לו אפטרופוס או שאפטרופוסו נעדר מן המדינה, יבקש התובע מאת בית המשפט או הרשם, מיד לאחר פתיחת התובענה, למנות לנתבע אפטרופוס-לדין, ואם הוא מציע אדם פלוני כאפטרופוס-לדין, יצרף לבקשה הסכמת אותו פלוני בכתב; התובע לא יהיה רשאי להמשיך בתובענה עד שנתמנה אפטרופוס כאמור.

סידור, פשרה  
ותשלום  
בתביעת פסול-  
דין  
[237]

35. פסול-דין, או אדם אחר מטעמו, התובע לבדו או ביחד עם בעלי דין אחרים — שום סידור, פשרה או קבלת כסף ששולם לקופת בית המשפט, בין לפני הדיון בתובענה, בין בשעת הדיון ובין לאחריו, לא יהא כוחם יפה בכל הנוגע לתביעותיו אלא באישור בית המשפט, ושום כסף שנגבה או שנפסק לגבי תביעותיו, אם על פי פסק דין ואם בדרך סידור, פשרה, תשלום לקופת בית המשפט או בדרך אחרת, לפני הדיון, בשעת הדיון או לאחריו, לא ישולם לנציגו של התובע אלא אם כן בית המשפט הורה כך.

### סימן ד': חילופי בעל דין

אין תפוגה  
כשיש עילה או  
נגמר הדיון  
[36]

36. לא תפוג תובענה על שום שאחד מבעלי הדיון מת או פשט את הרגל, ובלבד שעילת התובענה בעינה עומדת; ואם מת אחד מבעלי הדיון בין גמר הדיון לבין פסק הדין, לא תפוג התובענה אף אם אין עילתה קיימת עוד אלא מותר ליתן פסק דין.

חילופי בעלים  
[37]

37. לא תיפגע תובענה על שום שתוך כדי הדיון הועבר או נסב נכס, או הועברה, נוצרה או נסבה זכות קנין או כל טובת הנאה, וברשות בית המשפט או הרשם אפשר שהמשפט יימשך בידי האדם שהנכס או הזכות הגיעו אליו או נגד אותו אדם.

צו בית  
המשפט להמשיך  
[38]

38. מת בעל דין או שפשט את הרגל או שנכס שלו נסב מכוח דין, רשאי בית המשפט או הרשם להורות — אם ראה צורך בכך לשם יישוב מלא של כל השאלות הכרוכות בדבר — כי מנהל העזבון, או היורשים או הנאמנים או חליף אחר של בעל הדיון, כולם או מקצתם, יהיו לבעלי הדיון, או שתומצא להם הודעה בדרך ובצורה שנקבעו להלן ובתנאים שייראו לבית המשפט או לרשם, והוא יתן צו בדבר המשך המשפט כפי שייראה לו.

צו להמשיך  
יכול שיינתן  
על פי צד אחד  
[39]

39. נראה צורך לצרף בעל דין חדש או לשנות מעמדו של בעל דין — אם מן הטעמים האמורים בתקנות 36 עד 38 ואם מחמת שאדם מעונין נתגלה אחרי תחילת המשפט — יכול שהצו על המשך המשפט בין בעלי הדיון, הממשיכים או החדשים, יינתן על פי צד אחד שהגיש בקשה לבית המשפט או לרשם על יסוד הטענה שטובת ההנאה או החבות נשתנתה או נסכה או שאדם מעונין נתגלה כאמור.

המצאת צו  
שניתן על פי  
צד אחד  
[40]

40. צו שניתן לפי תקנה 39 יש להמציאו — אם אין הוראה אחרת מבית המשפט או מהרשם — לבעלי הדיון הממשיכים וכן לכל בעל דין חדש, בצירוף הודעה לפי טופס 3, וזולת אם המבקש עצמו הוא בעל הדיון החדש היחיד, ומשעת המצאה כאמור יחייב הצו את האנשים שלהם הומצא, בכפוף לתקנות 42 ו-43.

כתב טענות של  
בעל דין חדש  
או נוסף  
[41]

41. (א) מנהל עזבונו או יורשו של נפטר שנעשה בעל דין לפי תקנה 39, רשאי להגיש כתב טענות נוסף הנובע מהעברת הזכויות אליו.

(ב) הכונס הרשמי או הנאמן בפשיטת רגל שנעשה בעל דין לפי תקנה 39, רשאי להגיש כתב טענות חדש, בין אם הוא נובע מהעברת זכויות פושט הרגל אליו ובין אם לאו.

(ג) כתב הטענות החדש שהוגש כאמור בתקנת משנה (ב) יבוא במקום כתב הטענות המקורי; לא הוגש כתב טענות חדש, יעמוד כתב הטענות המקורי בעינו.

(ד) כתב טענות לפי תקנה זו יש להגיש תוך שלושים ימים מהיום שבו ניתן הצו, אם ניתן לפי בקשת בעל הדין החדש, או תוך שלושים ימים מהיום שבו הומצא לו הצו, אם ניתן שלא לפי בקשתו.

42. מי שהומצא לו צו שניתן לפי תקנה 39 רשאי הוא או אפוטרופסו, תוך שלושים ימים מיום ההמצאה, לבקש מבית המשפט, או מהרשם — אם הצו ניתן בידו, ביטול הצו או שינויו, ואם היה פסול-דין שאין לו אפוטרופוס רשאי הוא לעשות כן תוך שלושים ימים מיום שנתמנה לו אפוטרופוס-לדין, ועד שלא חלפה תקופת שלושים הימים לא יהא לצו תוקף כלפי אותו אדם.

זכות לבקש  
ביטול הצו  
[42]

43. מת בעל דין ועילת התובענה בעינה עומדת, אך מי שזכאי להמשיך בתובענה אינו עושה כן, רשאי הנתבע או בעל הדין שנגדו אפשר היה להמשיך, לבקש מבית המשפט או מהרשם שיחייב את הזכאי להמשיך בתובענה תוך זמן שיקבע: לא המשיך, מותר ליתן פסק דין לזכות הנתבע או בעל הדין שנגדו אפשר היה להמשיך.

זכאי שאינו  
ממשיך  
[43]

### פרק ה': עילות, תביעות ואיחודן

44. (א) תובענה תכיל את מלוא הסעד שהתובע זכאי לו בשל עילת התובענה; אך רשאי תובע לוותר על חלק מהסעד כדי להביא את התובענה בתחום שיפוטו של בית המשפט.

תובענה תכיל  
מלוא הסעד  
[44, 45]

(ב) תובע שלא כלל בתובענה חלק מהסעד או ויתר עליו, לא יגיש אחרי כן תובענה בשל חלק זה.

45. מי שזכאי לסעדים אחדים בשל עילה אחת, רשאי לתבוע את כולם או מקצתם; אך אם לא תבע את כולם, לא יתבע אחרי כן כל סעד שלא תבעו, אלא אם כן הרשה לו בית המשפט שלא לתבעו.

מי שלא תבע  
סעד אחד  
מרבית  
[46]

46. (א) תובע רשאי לאחד לתובענה אחת כמה עילות, בין נגד נתבע אחד ובין נגד כמה נתבעים יחד; תובעים אחדים רשאים לאחד לתובענה אחת כמה עילות שהם מעוניינים בהן יחד, בין נגד נתבע אחד ובין נגד כמה נתבעים יחד; והכל כשאין הוראה אחרת בענין זה.

איחוד עילות  
תובענה  
[48]

(ב) תביעותיהם של תובעים יחד מותר לאחד בתובענה אחת עם תביעותיהם הנפרדות של אותם תובעים, כולם או מקצתם, נגד אותו נתבע.

(ג) א-אחדו עילות, יהא שיפוטו של בית המשפט כאותה תובענה תלוי בסכום או בשווי של כלל נושאי התובענה ביום שהוגשה.

47. (א) תביעה של אדם או נגדו בחזקת מנהל עובד, נאמן או חליף אחר — אין לצרף אליה תביעה אישית שלו או נגדו, אלא ברשות בית המשפט.

תביעות של  
חליף או נגדו  
[49, 50]

(ב) הוראות תקנת משנה (א) לא יחולו על תביעה של מנהל עובד או נגדו אם התביעות האחרות נתעוררו לענין אותו עובד שלגביו הוא תובע או נתבע כאמור, או שהן תביעות שהוא זכאי להן או חב בהן יחד עם המנוח שאת עזבונו הוא מנהל.

48. ראה בית המשפט או הרשם, מיזמתו או על פי בקשת נתבע, כי אין דרך נוחה לדון יחד או לפסוק יחד בעילות שאוחדו בתובענה אחת, רשאי הוא להורות על צמצום התובענה לאותן עילות שאפשר לדון או לפסוק בהן בדרך נוחה או על הפרדת הדיון או על דרך דיון אחרת שתיראה לו וכן להורות על התיקונים הכרוכים בכך.

הפרדת הדיון  
[51, 52]

49. נתבע שנדרש להגיש כתב הגנה יגיש אותו תוך המועד הנקוב בהזמנה לדין.  
הגשת כתב הגנה [53]

50. בכתב ההגנה יציין הנתבע מען להמצאת כתבי בידיו, שיהא —  
מען להמצאה [54]

(1) מקום מגוריו של הנתבע — אם הוא טוען לעצמו;

(2) משרד עורך דינו של הנתבע — אם עורך דין מייצג אותו;

(3) מקום מגוריו או מקום עסקו של מי שנתמנה מורשה לקבלת כתבי בידיו לפי תקנה 478.

51. כתובענה שבמקרקעין היא אדם המגיש תצהיר שהוא מחזיק באותם מקרקעין, בין בעצמו ובין על ידי שוכרים, רשאי, ברשות בית המשפט או הרשם, להתייצב ולהתגונן, אף אם לא צויין כתובענה כנתבע ולא הומצאה לו הזמנה; קיבל רשות להתייצב ולהתגונן, יגיש כתב הגנה בתשובה לתביעת התובע, ובכל ההליכים שלאחר מכן יצויין כנתבע.  
הגנת מחזיק כתובענה שבמקרקעין [55]

#### סימן ב': קיזוז ותביעה שכנגד

52. נתבע רשאי לקזז כל זכות ותביעה שלו כנגד תביעתו של התובע, או להגיש אותן כתביעה שכנגד, בין שהן על נזק ממון ובין אם לאו; כוחם של הקיזוז או התביעה שכנגד ככוח תובענה שכנגד, ובית המשפט יכול ליתן בהם פסק דין סופי הן על התביעה המקורית והן על התביעה שכנגד.  
רשות הנתבע לקיזוז ולתביעה שכנגד [59]

53. נתבע המסתייע בנימוק שיש בו כדי לבסס תביעה שכנגד, יציין בכתב ההגנה במפורש כי הוא עושה כן על דרך תביעה שכנגד; על כתב תשובה לתביעה שכנגד יחולו ההוראות החלות על כתב הגנה.  
תביעה שכנגד ותשובה שכנגד [60]

54. העלה הנתבע בכתב הגנתו תביעה שכנגד המעוררת שאלות בינו לבין התובע יחד עם אחרים, ינקוב בכותרת כתב הגנתו, בדומה לנוהג בכתב תביעה, את שמותיהם של כל האנשים שהיו נקובים כנתבעים אילו הוגשה התביעה שכנגד על דרך תובענה שכנגד, וימסור את כתב הגנתו לבית המשפט כדי להמציאו לאלה מהם שעדיין אינם בעלי דין בתובענה, ותוך המועד שבו הוא נדרש להגיש את כתב הגנתו בתשובה לתביעת התובע.  
נתבעים חדשים כתביעה שכנגד [61]

55. בעל דין שנוסף בתביעה שכנגד כאמור בתקנה 54 יוזמן להגיש כתב הגנה על ידי שיומצא לו העתק מכתב ההגנה ומהתביעה שכנגד בצירוף הזמנה, לפי התקנות המסדירות המצאת כתבי בידיו לנתבע; דין כתב ההגנה והתביעה שכנגד כדין כתב תביעה שבו נפתחת תובענה.  
המצאת העתק לנתבע חדש [62]

56. אדם שאיננו עדיין בעל דין ושהומצאו לו כתב הגנה ותביעה שכנגד כאמור, יגיש כתב הגנה כאילו כתב ההגנה והתביעה שכנגד הם כתב תביעה, ואם אינו מגיש כתב הגנה, דינו כדין נתבע שלא הגיש כתב הגנה.  
נתבע חדש יגיש כתב הגנה [63]

57. העלה נתבע תביעה שכנגד, מותר לדון בה אף אם עוככה תובענת התובע, הופסקה, נמחקה או נדחתה.  
תביעה שכנגד כתובענה שהופסקה [64]

תביעה נגד  
תובע שצורף  
שלא כדין  
[65]

58. צורף אדם כתובע שלא כדין או שלא לצורך, ונתבע העלה תביעה שכנגד, רשאי הנתבע לקיים את התביעה שכנגד כלפי שאר בעלי הדין, חוץ מאותו תובע, על אף הצירוף שלא כדין ועל אף כל הליך שבא בעקבותיו.

בקשה למחוק  
תביעה שכנגד  
[66]

59. העלה נתבע תביעה שכנגד, והתובע, או אדם אחר שצויין כבעל דין כתביעה שכנגד בדרך שנקבעה לעיל, טוען שאין זה מן הראוי לפסוק בה על דרך תביעה שכנגד אלא בתובענה נפרדת, רשאי הוא, בכל עת לפני הגשת כתב התשובה, לבקש מבית המשפט מחיקת התביעה שכנגד, או הוראה על דיון נפרד, ולאחר בירור הבקשה רשאי בית המשפט או הרשם להורות ככל שייראה לו צודק.

פסק דין על  
היתרה  
[67]

60. הוכחה תביעה שכנגד ונמצאה יתרה לזכות הנתבע, רשאי בית המשפט לפסוק לנתבע את היתרה או להעניק לו סעד אחר שהוא זכאי לו.

### סימן ג': כתב תשובה וכתבי טענות נוספים

כתב תשובה  
לכתב הגנה  
[68]

61. רשאי תובע להגיש כתב תשובה לכתב הגנה; המועד להגשת כתב התשובה הוא, אם לא האריך אותו בית המשפט או הרשם, בבית המשפט המחוזי — תוך חמישה עשר ימים מיום שהומצא לו כתב ההגנה, או האחרון שבכתבי ההגנה כשיש נתבעים אחדים, ובבית משפט השלום — תוך שמונה ימים כאמור; לא הגיש התובע כתב תשובה — יראו את העובדות המהותיות הנקובות בכתב ההגנה כמוכחות וכשנויות במחלוקת.

כתב תשובה  
לתביעה שכנגד  
[69]

62. תובע שהוגשה נגדו תביעה שכנגד יגיש כתב תשובה שכנגד במועדים האמורים בתקנה 19.

כתבי טענות  
נוספים  
[70]

63. לאחר כתב תשובה לא יוגש שום כתב טענות אלא ברשות בית המשפט או הרשם ובתנאים שייראו לו.

נימוקים  
וטענות חדשים  
[71]

64. אין להעלות בכתב תשובה נימוק תביעה חדש, ואין לכלול בו טענה שבעובדה שאינה מתיישבת עם טענותיו הקודמות של אותו בעל דין.

הוספת פרטים  
על פי דרישת  
בית המשפט  
[72]

65. בית המשפט או הרשם רשאי בכל עת לדרוש הרצאה נוספת ומפורשת יותר של מהות התביעה או ההגנה, או פרטים נוספים ומפורשים יותר לכל ענין הנזכר בכתב הטענות, ואגב כך להורות בדבר הוצאות וענינים אחרים, ככל שנראה לו.

מתן זמן לאחר  
פרטים נוספים  
[73]

66. בעל דין שעל פי בקשתו נמסרו פרטים, יינתן לו זמן להגיש כתב טענות לאחר מסירת הפרטים כומן שעמד לרשותו בשעה שהגיש בקשתו לפרטים, וזולת אם יש בצו בית המשפט או הרשם הוראה אחרת; חוץ מן האמור בתקנה זו, אין בצו למסירת פרטים כדי לעכב הליכים או ליתן ארכה, אלא אם כן יש בו הוראה אחרת.

### פרק ז': כתבי טענות — הוראות כלליות

#### סימן א': צורה ותוכן

הגשת כתב  
טענות  
[74]  
6 סיפה]

67. הגשתו של כתב טענות תהיה במסירה לבית המשפט כדי לצרפו לתיק התובענה, ויש למסור מספר מספיק של עתקים בשביל בית המשפט ולשם המצאה לכל אחד מבעלי הדין שכנגד, והם יומצאו לפי מענו להמצאת כתבי ידידין; אין צורך להמציא עותק לבעל דין שהרשה בעל דין אחר לתבוע או להגן מטעמו.

68. כתב טענות יהיה מודפס או כתוב במכונת כתיבה, על גבי גליונות נייר לבנים וחלקים על צד אחד בלבד של הגליון, ויש להניח שוליים של חמישה סנטימטרים לפחות.
69. אין לעורר התנגדות טכנית לכתב טענות על יסוד פגם שבצורה.
70. כתב טענות יוכתר בשמו המתאים, יסומן במספר התיק של התובענה ובתאריך הגשתו, ויהא חתום ביד בעל הדין המגישו, ואם נערך בידי עורך דין — ביד עורך הדין.
71. (א) כתב טענות יכיל בצורה תמציתית את הרצאת העובדות המהותיות בלבד, שבעל הדין מסתמך עליהן בתביעתו או בהגנתו, לפי הענין, אך לא את הראיות הבאות להוכיח אותן.  
(ב) כתב טענות יחולק, לפי הצורך, לסעיפים מסומנים במספרים; את התאריכים, הסכומים והמספרים יש לבטא בספרות.
72. נתבע המסתמך בהגנתו או בתביעה שכנגד על נימוקים שונים זה מזה ומבוססים על עובדות נפרדות ושונות, יפרש אותם, עד כמה שאפשר, בנפרד ובמובחן.
73. נימוק הגנה שנולד לנתבע לאחר הגשת התובענה או לתובע לאחר הגשת כתב הגנה המכיל תביעה שכנגד, מותר להסתמך עליו בכתב ההגנה או בכתב התשובה שכנגד, הכל לפי הענין.
74. בכתב טענות מותר להביא כל הוראת דין שהטוען מתכוון להסתמך עליה, אך אין בעל דין מנוע מהסתמך על הוראת דין מחמת שלא הביא אותה בכתב טענותיו.
75. (א) בעל דין ירשום בכתב טענותיו, או ברשימה מצורפת אליו, מה הם המסמכים שעליהם הוא מסתמך, בין שהם ברשותו ובין שאינם ברשותו.  
(ב) היה תכנו של מסמך ענין מהותי במשפט, יש להביא בכתב הטענות את נוסח המסמך או קטעיו המהותיים או לצרפם אל כתב הטענות.
76. הטוען שנמסרה הודעה לאדם על עובדה פלונית או על ענין פלוני, והטענה היא מהותית במשפט, די לטוען שיטען אותה בחזקת עובדה; אך אם ניתנה ההודעה בכתב, יש לפרש את נוסח ההודעה בכתב הטענות או לצרפו אליו.
77. הטוען כוונה רעה, כוונת מרמה, ידיעה, וכיוצא באלה שבלכו של אדם, והטענה היא מהותית במשפט, די לטוען שיטען אותה בחזקת עובדה, ואין עליו לפרש את הנסיבות שמהן ניתן להסיקה.
78. כל מקום שבעל דין טוען טענת מצג-שווא, תרמית, זדון או השפעה בלתי הוגנת, ובכל מקרה אחר המזיק לפרטים, יפורשו הפרטים ותאריכיהם בכתב הטענות.
79. כל אימת שיש להסיק על קיום חוזה או קשר בין בעלי דין מתוך סדרת מכתבים או שיחות או מנסיבות אחרות, די לו לטוען שיטען קיום חוזה או קשר בחזקת עובדה ויסתמך על המכתבים, השיחות או הנסיבות הסתמכות כללית, בלי לפרט; רצה הטוען להסתמך לחלופין על כמה חוזים או קשרים המשתמעים מנסיבות אלה, רשאי הוא לעשות כן.

80. אין בעל דין חייב לפרש בכתב הטענות שתנאי מוקדם פלוני הדרוש לענינו נתקיים; בעל הדין הרוצה לטעון שתנאי כאמור לא נתקיים חייב להעלות טענה זו במפורש בכתב טענותיו הוא, שאם לא כן יהא זה דבר המשתמע מאליו מתוך כל כתב טענות, שכל התנאים המוקדמים הדרושים לענינו נתקיימו.
- תנאי מוקדם [94]
81. אין בעל דין חייב לטעון בכתב טענותיו ענין עובדתי שחזקה מן הדין שהוא לזכותו, או שחובת הראיה בו היא על בעל הדין שכנגד, אלא אם כן אותו ענין עובדתי הוכחש תחילה במפורש; לדוגמה — קיומה של תמורה בשטר חליפין, כשהתובע בא מכוח השטר בלבד ואינו מעמיד את התמורה כנימוק יסודי לתביעה.
- חזקה שבדין [95]
82. (א) בתובענה שבמקרקעין יכיל כתב התביעה תיאור המקרקעין כדי אפשרות לזהותם וככל האפשר — לפי גבולות או לפי מספרים שבפנקס מקרקעין או במפה, ואם היתה בה תביעה — מכל צד שהוא — לרשום טובת הנאה במקרקעין, יש לצרף לכתב התביעה מפת המקרקעין מאושרת בידי מחלקת המדידות; היה המדובר בחלקת קרקע רשומה, רשאי בית המשפט או הרשם לפטור מהגשת מפה ולהורות על הגשת העתק מאושר מן הרישום בפנקס המקרקעין, או כל אמצעי זיהוי אחר של אותה חלקה.
- זיהוי מקרקעין [83, 84]
- (ב) הוגשה מפת מקרקעין מאושרת, יומצא העתק ממנה לבעל הדין המתנגד לרישום המקרקעין, כולם או מקצתם, ובית המשפט או הרשם רשאי להורות בדבר ההוצאות הכרוכות בהכנת המפה, באישורה ובהמצאתה, ככל שנראה לו.
83. כל טענת עובדה שלא הוכחשה בכתב הגנה או בכתב תשובה שכנגד במפורש או מכללא, או שלא נאמר עליה כי אין מודים בה, רואים אותה כטענה שמודים בה, וזולת אם היא נטענת נגד פסול-דין, אך בית המשפט רשאי, לפי שיקול דעתו, לדרוש שעובדות כאמור יוכחו שלא על דרך ההודיה האמורה.
- שתיקה כהודיה [56]
84. על אף האמור בתקנה 83 אין צורך בהכחשה לענין שיעור דמי הנזק, ולעולם יראו אותו כשנוי במחלוקת וזולת אם הדו בו במפורש, בין אם הוגש כתב הגנה או כתב תשובה שכנגד ובין אם לאו.
- אין צורך בהכחשה לענין דמי נזק [57]
85. לא די בהכחשה כללית אלא חייב בעל דין לדון במפורש בכל טענה שבטענה שאין הוא מודה באמיתותה, חוץ מטענה לדמי נזק.
- הכחשה מפורשת [90]
86. בעל דין המכחיש בכתב טענותיו עובדה שבעל הדין שכנגד טוען לה בכתב טענותיו הוא, לא יעשה זאת על דרך ההתחמקות, אלא ישיב לגופו של ענין; לדוגמה — אם הטענה היא שקיבל סכום כסף פלוני, לא די שיכחיש קבלת אותו סכום, אלא צריך שיכחיש כי קיבל אותו סכום או כל חלק ממנו, או שיציין כמה קיבל; נטענה עובדה אגב תיאור נסיבותיה, לא די שיכחיש אותה לגבי אותן נסיבות בלבד.
- הכחשה מלאה [91]
87. בעל דין הרוצה להכחיש את זכותו של בעל דין אחר לתבוע בחזקת נציג, אם בפשיטת רגל ואם בענין אחר, או הרוצה להכחיש קיומה של שותפות, או זכות השותף לתבוע בשמה, יכחיש דברים אלה במפורש.
- הכחשת זכות בעל דין בחזקת נציג [86]
88. היתה בכתב הטענות טענת חוזה — הכחשת סתם של החוזה בידי בעל הדין שכנגד, היא בלבד, פירושה הכחשת קיומו של חוזה מפורש או הכחשת העובדות שמכללן אפשר שישתמע קיומו, אך אין פירושה הכחשת חוקיותו של החוזה או דיותו מבחינה חוקית.
- הכחשת חוזה [92]

יש לפרש כל  
טענה לסתור  
וכל טענה  
מפחיתה  
[85]

98. הנתבע או התובע, לפי הענין, חייב להעלות בכתב טענותיו כל דבר הבא להראות שהתובענה או התביעה שכנגד אין לה על מה שתסמוך, או שהעסקה בטלה או ניתנת לביטול מבחינה חוקית, וכן כל נימוק של הגנה או של תשובה, שיש בו — אם לא הועלה בכתב הטענות — כדי להפחית את בעל הדין שכנגד או לעורר שאלות שבעובדה שאינן עולות מתוך כתבי הטענות הקודמים, כגון תרמית, התיישנות, שחרור, תשלום, ביצוע או עובדות המגלות מעשה לא חוקי.

א"ה הדיה  
במקום שחובה  
להודות  
[58]

90. היה בית המשפט סבור כי טענת עובדה שהוכחה או שלא הודו בה, מן הראוי היה שידו בה, רשאי הוא ליתן כל צו שייראה לו צודק בענין הוצאות יתרות שנגרמו עקב ההכחשה או א"ה הדיה.

### סימן ב': תיקון כתב טענות

הוראה לתקן  
[96]

91. בית המשפט או הרשם רשאי, בכל עת, להורות כי יימחק או יתוקן כל ענין בכתב טענות שאין בו צורך או שהוא מביש או עלול להפריע לדיון הוגן בתובענה, לסבכו או להשהותו.

רשות לתקן  
[97]

92. בית המשפט או הרשם רשאי, בכל עת, להתיר לכל אחד מבעלי הדין לשנות או לתקן את כתבי טענותיו בדרך ובתנאים הנראים צודקים, וכל תיקון כזה ייעשה לפי הצורך, כדי שביט המשפט יוכל להכריע בשאלות שהן באמת השאלות השנויות במחלוקת בין בעלי הדין.

הגשת כתב  
טענות מתוקן  
[98]

93. כתב טענות מתוקן יוגש תוך חמישה עשר ימים, אם לא קבע בית המשפט או הרשם מועד אחר.

תשובה לכתב  
טענות מתוקן  
[99]

94. הגיש בעל דין כתב טענות מתוקן, ישיב עליו בעל הדין שכנגד, או יתקן, בלי נטילת רשות, את כתב טענותיו הוא, תוך הזמן העומד לרשותו אותה שעה להגשת כתב טענותיו או תוך חמישה עשר ימים מיום שהומצא לו כתב הטענות המתוקן, הכל לפי התאריך המאוחר יותר, אם לא קבע בית המשפט או הרשם מועד אחר.

כאין תשובה  
לתיקון  
[100]

95. הגיש בעל הדין שכנגד את כתב טענותיו לפני שהומצא לו התיקון, ואינו משיב לתיקון או אינו מתקן את כתב טענותיו תוך הזמן האמור, רואים אותו כאילו הוא מסתמך על כתב טענותיו המקורי כתשובה לתיקון.

כשאין מתקנים  
לאחר צו  
[101]

96. בעל דין שהשיג צו המתיר תיקון ולא תיקן לפיו תוך המועד שנקבע לכך, לא יתירו לו לתקן לאחר תום המועד האמור אלא אם כן בית המשפט או הרשם האריך את המועד.

### סימן ג': פסק דין בהעדר הגנה

נתבע שלא  
הגיש כתב  
הגנה  
[102]

97. (א) נתבע שלא הגיש כתב הגנה תוך המועד שנקבע לכך, יתן בית המשפט או הרשם פסק דין שלא בפניו על יסוד כתב התביעה בלבד; היתה התביעה שלא על סכום כסף קצוב, יהא בית המשפט רשאי, מטעמים מיוחדים שיירשמו, לדרוש מן התובע הוכחה מלאה או חלקית של תביעתו או מקצתה לפני שיינתן פסק הדין; היתה התביעה לפני הרשם והיה הרשם סבור כי אין ליתן פסק דין ללא שמיעת עדות — יעביר את התביעה לבית המשפט.

(ב) הנתבע לא יוזמן לדיון, אף אם נדרש התובע להביא הוכחה, אלא אם כן בית המשפט הורה על כך מטעם מיוחד שרשם.

מקצת נתבעים  
הגישו ומקצתם  
לא הגישו  
[103]

98. פסק דין שלא בפני בעל דין כאמור בתקנה 97 ניתן להוצאה לפועל בלא שתיפגע זכותו של התובע להמשיך בתובענה נגד הנתבעים שהגישו כתב הגנה.

תובע שלא  
הגיש כתב  
תשובה שכנגד  
[104]

99. תובע שלא הגיש כתב תשובה שכנגד, דינו כדין נתבע שלא הגיש כתב הגנה.

### פרק ח': סילוק על הסף

מחיקה על הסף  
[105]

100. בית המשפט או הרשם רשאי, בכל עת, לצוות על מחיקת כתב תביעה נגד הנתבעים, כולם או מקצתם, על יסוד אחד הנימוקים האלה:

(1) אין הכתב מראה עילת תביעה;

(2) נראה לבית המשפט או לרשם מתוך הכתב שהתובענה היא טרדנית או קנטרנית;

(3) שוויו של נושא התובענה נישום בחסר והתובע לא תיקן את הכתב תוך הזמן שנקבע לכך;

(4) שולמה אגרה בלתי מספקת והתובע לא שילם את האגרה הנדרשת תוך הזמן שנקבע לכך.

דחיה על הסף  
[106]

101. (א) בית המשפט או רשם שהוא שופט רשאי, בכל עת, לדחות תובענה נגד הנתבעים, כולם או מקצתם, מאחד הנימוקים האלה:

(1) מעשה בית דין;

(2) חוסר סמכות;

(3) כל נימוק אחר שעל פיו הוא סבור שניתן לדחות מלכתחילה את התובענה בנוגע לאותו נתבע.

(ב) לא ייעתר בית המשפט או הרשם לבקשת דחיה מחוסר סמכות, אם נראה לו שיש להעביר את הענין לבית משפט או לבית דין מוסמך לפי סעיף 37 לחוק בתי המשפט, התשי"ז-1957.

### פרק ט': הודיות, שאלונים וגילוי מסמכים

#### סימן א': הודיות

הודעה על  
הדיה  
[107]

102. בעל דין רשאי למסור הודעה, אם בכתב טענותיו ואם בכתב אחר, כי הוא מודה באמיתות טענותיו של בעל דין אחר, כולן או מקצתן.

דרישה להודות  
בעובדה או  
במסמך  
[108 — 110]

103. (א) בעל דין רשאי, בכתב ערוך לפי טופס 4 או 5, לדרוש מבעל הדין שכנגד להודות בעובדה פלונית או במסמך פלוני, תוך שמירה על הסתייגויות צודקות: ההודיה תהיה לטובת בעל הדין שמסר את הדרישה ולענין אותה תובענה בלבד.

(ב) הודיה בעובדות תהא ערוכה לפי טופס 6.

(ג) סירב בעל דין להודות בעובדה או לא הודה בה תוך שבעה ימים מיום שהומצאה לו הדרישה, או תוך זמן נוסף שהתיר לו בית המשפט או הרשם, או סירב להודות או לא הודה במסמך תוך ארבעים ושמונה שעות מהזמן שניתן לו לעיין בו, או תוך זמן נוסף כאמור, ישלם את ההוצאות

הכרוכות בהוכחת העובדה או המסמך, יהיו תוצאות המשפט אשר יהיו, זולת אם בית המשפט או הרשם הורה אחרת.

(ד) לא באה דרישה להודות במסמך, לא יפסוק בית המשפט לשלם את ההוצאות שהוצאו להוכחת המסמך, אלא אם כן ראה בית המשפט שהיה בהימנעות מן הדרישה משום חסכון בהוצאות.

104. בית המשפט רשאי, בכל עת ולפי תנאים שייראו לו צודקים, להתיר לבעל דין שיתקן כל הודיה שלו בעובדה או שיחזור בו ממנה.

רשות לתקן  
הודיה  
[111]

### סימן כ': שאלונים

105. בית המשפט או הרשם רשאי, לפי בקשת בעל דין, ליתן צו לפי טופס 7, המרשה לו למסור לבעלי הדין שכנגד, כולם או מקצתם, שאלון ערוך לפי טופס 8, ובלבד שיפרש בשולי השאלון מי מבעלי הדין שכנגד נדרש להשיב עליו ועל איזו מן השאלות.

גילוי על ידי  
שאלות  
[115, 118]

106. עותק של השאלון והודעה בדבר בקשת הרשות יומצאו לנשאלים שבעה ימים לפחות לפני היום שנקבע לבידור הבקשה, זולת אם ראה בית המשפט או הרשם לוותר על דרישה זו.

הזמן להמצאת  
השאלות  
[116]

107. בית המשפט או הרשם, בהחליטו בדבר בקשת הרשות, ישקול כל הצעה שתבוא מצד הנשאל למסור לו פרטים או להודות בעובדות או להראות מסמכים הנוגעים לדברים הנדונים, כולם או מקצתם, והרשות לא תינתן אלא לשאלות שהן לענין הנדון, ולא די שיהיו קבילות בחקירה שכנגד של עד בעל פה.

סייג לשאלות  
[117]

108. היה הנשאל תאגיד, רשאי בית המשפט או הרשם, לפי בקשת השואל, להרשות מסירת שאלון לחבר או לפקיד של התאגיד: נדרשה המדינה להשיב על שאלות — יורה הצו איזה עובד ציבור ישיב עליהן.

תאגידים  
והמדינה  
[119, 131 (ב)]  
רישה

109. (א) התשובה על שאלון תינתן בתצהיר לפי טופס 9, ויש להגישו תוך שבעה ימים מיום מסירת השאלון או תוך מועד אחר שהרשה בית המשפט או הרשם.

(ב) התנגדות למתן תשובה על שאלה פלונית, תירשם בתצהיר הנערך בתשובה על השאלות.

תשובה בתצהיר  
[120, 131 (ב)]  
סיפה

110. לא השיב הנשאל, או לא השיב תשובה מספקת, רשאי השואל לבקש מבית המשפט או מן הרשם צו המחייב את הנשאל להשיב, או להוסיף ולהשיב, לפי הענין, ומותר בצו כאמור לחייב במתן תשובה בין בתצהיר ובין בחקירה שבעל פה, ככל שיוורה בית המשפט או הרשם.

צו להשיב או  
להוסיף  
ולהשיב  
[121]

111. בשעת הדיון רשאי כל בעל דין להשתמש לראיה במקצת מתשובותיו של בעל דינו על שאלות, ולא להגיש שאר תשובותיו: אך אם היה בית המשפט סבור שיש קשר בין תשובות אחרות לבין התשובות שהוגשו כראיה עד שאין להשתמש באלה בלעדי אלה, רשאי הוא להורות שיוגשו גם התשובות האחרות.

השימוש  
בתשובה  
לשאלות  
[122]

112. בית המשפט או הרשם רשאי, לפי בקשת בעל דין, ליתן צו לפי סופס 10, המורה לבעל דין אחר לגלות בתצהיר ערוך לפי סופס 11, מה הם המסמכים הנוגעים לענין הנדון המצויים, או שהיו מצויים ברשותו או בשליטתו ושאוותרו על ידו לאחר חקירה ודרישה; בית המשפט או הרשם רשאי לסרב לבקשה או לדחותה לזמן אחר, או ליתן כל צו אחר שייראה לו מתאים, בין דרך כלל ובין לסוגים של מסמכים.

צו גילוי  
מסמכים  
[123]  
[131(א)]

113. בית המשפט או הרשם רשאי בכל עת, בין שניתן צו גילוי מסמכים או הוגש תצהיר על מסמכים ובין אם לאו, ליתן, לפי בקשת בעל דין, צו לפי סופס 12, המורה לבעל דין אחר לגלות בתצהיר אם מסמך פלוני המפורש באותה בקשה מצוי, או היה מצוי, ברשותו או בשליטתו, ואם אינו מצוי בה — מתי יצא ממנה ומה היה עליו.

צו גילוי  
מסמך פלוני  
[124]

114. (א) מסמך שנוכח בכתבי טענותיו של בעל דין או בתצהיריו, רשאי בעל דין שכנגד לדרוש ממנו, בכל עת, בכתב לפי סופס 13, שיראה לו או לעורך דינו את המסמך לעיון ולהעתקה. (ב) בעל דין שאינו מציית לדרישה כאמור, לא יהא רשאי להגיש את המסמך כראיה מטעמו באותה תובענה, אלא ברשות שנתן בית המשפט לאחר שנוכח כי היה לבעל הדין הצדק סביר למחדול, ואם הרשה בית המשפט את הגשת המסמך רשאי הוא להורות בכל הנוגע להוצאות או לענינים אחרים.

דרישת עיון  
במסמכים  
שנוכרו  
[125]

115. (א) בעל הדין שנמסרה לו דרישה לפי תקנה 114 ישיב למוסרה, תוך שבעה ימים מיום שקיבל אותה, תשובה לדרישה, לפי סופס 14, המציינת באיזה זמן — תוך שבעה ימים מתאריך מסירת התשובה — אפשר יהיה לעיין במסמכים שהוא מסכים להראותם, או להעתיקם, אם במשרד עורך דינו או במקום אחר, ומפרשת את המסמכים שהוא מתנגד להראותם וטעמי ההתנגדות.

תשובה לדרישת  
עיון במסמכים  
שנוכרו  
[126]  
129 סיפה]

(ב) מי שנמסרה לו דרישה לפי תקנה 114 לעיין בפנקסי בנק או בפנקסי עסקים, רשאי, במקום להרשות למוסר הדרישה את העיון בפנקסים עצמם, לספק לו העתק מהרישום בפנקסים, מאושר בידי מנהל הבנק או העסק או מנהל הסניף שלהם שבו שמורים הפנקסים; מתן העתק כאמור אינו מונע את בית המשפט או את הרשם מהורות כי מי שבדק את ההעתק והשווה אותו למקור יאמת את האישור בתצהיר ויציין בו אם יש בפנקס המקורי מחיקות, תוספות או שינויים ואם אין, ואינו מונע אותו מהורות על עיון בפנקס גופו.

116. לא ציית בעל דין לדרישה שנמסרה לו לפי תקנה 114, רשאי בית המשפט או הרשם, לבקשת בעל הדין שמסר את הדרישה, ליתן צו עיון במסמכים במקום ובדרך שייראו לו.

צו לעיון  
במסמכים  
[127]

117. בעל דין רשאי לבקש מבית המשפט או הרשם צו עיון במסמכים של בעל דין שלא נוכרו בכתבי טענותיו או בתצהיריו; הבקשה תהא מבוססת על תצהיר המציין מה הם המסמכים שהעיון בהם מבוקש, וכי המבקש זכאי לעיין בהם והם מצויים ברשותו או בשליטתו של בעל דינו.

בקשה לעיון  
במסמכים שלא  
נוכרו  
[128]

118. היתה הבקשה לפי תקנה 116 או 117 לעיין בפנקסי בנק או בפנקסי עסקים, רשאי בית המשפט או הרשם לא לצוות על עיון אלא על מתן העתק מהרישום בפנקסים, כאמור בתקנה 115(ב).

העתקים  
מאומתים  
[129 רישה]

119. הוגשה בקשה למתן צו למסירת שאלון, או לעיון במסמכים, ונטענה טענת חסיון לגבי שאלה פלונית או מסמך פלוני, רשאי בית המשפט או הרשם שלא להעתר לבקשה לענין אותה שאלה או אותו מסמך, ולשם כך רשאי הוא לעיין במסמך כדי להחליט אם יש ממש בטענה זו; אין האמור בזה בא לגרוע מזכותה של המדינה לסרב להראות מסמך.
120. (א) בעל דין לא יהא רשאי לבקש מבית המשפט או מהרשם לתת צו למסירת שאלון או לגילוי מסמכים, אלא אם כן פנה לבעל דינו, תוך שלושים ימים מיום המצאת כתב ההגנה האחרון או כתב התשובה, לפי המאוחר יותר, בבקשה בכתב להשיב בתצהיר על השאלון או לגלות בתצהיר את המסמכים ובעל הדין לא נענה לבקשה תוך שלושים ימים מהיום שנמסר לו כתב הבקשה.
- (ב) בית המשפט או הרשם לא יתן צו למסירת שאלון או לגילוי מסמכים או לעיון במסמכים, אלא אם כן היה סבור שיש צורך בכך כדי לאפשר דיון הוגן או כדי לחסוך הוצאות, ורשאי הוא לסרב לבקשת רשות למסור שאלון או לגלות מסמכים, אם הבקשה לא הוגשה תוך חמישה עשר ימים לאחר תום המועד לתשובת בעל הדין לפי תקנת משנה (א).
- (ג) מתן צו לפי תקנה זו אינו עילה לעיכוב הדיון בבית המשפט.
121. בית המשפט או הרשם רשאי ליתן צו למסירת שאלון או לגילוי מסמכים נגד לבעל דין שהוא פסול-דין או נציגו.
122. בעל דין שאינו מקיים צו להשיב-על-שאלון או צו לגילוי מסמכים או לעיון במסמכים, הרי אם הוא התובע ימחק בית המשפט את תובעתו, ואם הוא הנתבע ימחק בית המשפט או הרשם את כתב הגנתו ודינו כדין מי שלא הגיש כתב הגנה, אלא שרשאי בית המשפט או הרשם להאריך את המועד לקיום הצו.

#### פרק י': חקירות, חשבונות ובריקת נכסים

123. (א) בית המשפט רשאי, בכל עת לאחר הגשת התובענה, להורות על עריכת חקירה או חשבון, אף אם נראה שמבוקש סעד מיוחד או סעד נוסף, או שיש לדון בפלוגתה מיוחדת, ולגביהם ראוי היה להמשיך בענין בדרך הרגילה; נתן בית המשפט צו כאמור, רשאי הוא להורות הוראות ולמנות אנשים לעריכת החקירה או החשבון, ככל שייראה לו.
- (ב) בהוראה על עריכת חשבון, או בכל צו שיבוא אחריה, רשאי בית המשפט להורות הוראות מיוחדות בדבר אופן עריכת החשבון או ביקורתו, ובמיוחד רשאי הוא להורות שבעריכת החשבון ישמשו הפנקסים, שבהם התנהלו החשבונות הנדונים, ראה לכאורה לאמיתות הענינים הכלולים בהם, אגב מתן אפשרות לבעלי הדין המעוניינים להתנגד להם ככל אשר יראו לנכון.
124. בית המשפט או הרשם רשאי, בכל עת לאחר הגשת התובענה, ובתנאים שקבע, לצוות על בעל דין להרשות לבעל דין שכנגד, לרבות מומחה מטעמו, לבדוק כל נכס או חפץ שנתעוררה לגביהם שאלה בתובענה; לא קיים בעל הדין את הצו, יחולו הוראות תקנה 122, בשינויים המחוייבים.

"מומחה" — רופא, מומחה רפואי, או מי שעוסק כמומחה בנושא שבמדע, במחקר, באמנות או במקצוע;

"מומחה רפואי" — רופא בעל תואר מומחה ששמו כלול ברשימת הרופאים שנתפרסמה לפי תקנה 34 לתקנות הרופאים (אישור תואר מומחה ובחינות), התשל"ג—1973.<sup>6</sup>

126. מומחה שיעץ עצה או חיווה דעתו לאדם בענין שבתחום מומחיותו, לא יוזמן מטעם בית המשפט כמומחה באותו ענין כשאותו אדם צד בו.

מומחה שיעץ  
עצה  
[169]

127. רצה בעל דין להוכיח ענין שברפואה לביסוס טענה מטענותיו, יצרף לכתב טענותיו תעודת רופא או חוות דעת של מומחה, לפי הענין, שנערכה לפי סעיף 24 לפקודת הראיות [נוסח חדש], התשל"א—1971 (להלן — חוות דעת); אולם רשאי בית המשפט או הרשם לפטור בעל דין מצירוף חוות דעת מטעמים מיוחדים שיירשמו.

חוות דעת  
רפואית  
[170]

128. (א) הגיש בעל דין חוות דעת בענין שברפואה, רשאי בעל דין אחר לשלוח לו, תוך שלוש ימים מהיום שהומצאה לו חוות הדעת, דרישה בכתב להעמיד את נושא חוות הדעת לבדיקה בידי רופא או מומחה רפואי מטעמו, ובלבד שהודיע לבעל הדין שהגיש את חוות הדעת שימצא לו, לפי דרישתו, העתק חוות דעת של הרופא או המומחה הרפואי מטעמו תוך זמן סביר לאחר הבדיקה.

בדיקה רפואית  
והגשת חוות  
דעת מטעם בעל  
דין אחר  
[171]

(ב) רצה בעל דין לחלוק על טענת בעל דינו, יגיש לבית המשפט, תוך ששים ימים מהיום שהומצאה לו חוות הדעת, או תוך זמן ארוך יותר שקבע בית המשפט או הרשם, חוות דעת מטעמו, במספר עתקים כמספר עתקי כתב טענותיו; אולם רשאי בית המשפט או הרשם לפטור בעל דין מהגשת חוות דעת מטעמים מיוחדים שיירשמו.

129. רצה בעל דין להביא עדות בענין שבמומחיות, שאינו ענין שברפואה, לביסוס טענה מטענותיו, יגיש לבית המשפט חוות דעת של מומחה לאותו ענין במועדים ובמספר עתקים כפי שנקבע לכך בתקנות סדרי הדין (עדות מומחים), התשט"ז—1954.<sup>7</sup>

חוות דעת של  
מומחה מטעם  
בעל דין  
[171א]

130. (א) בית המשפט או הרשם רשאי, בכל עת ולאחר שנתן לבעלי הדין הזדמנות נאותה להשמיע את טענותיהם, למנות מומחה או מומחים, בהסכמתם, לענין שבמחלוקת בין בעלי הדין.

מומחה מטעם  
בית המשפט  
[172]

(ב) מונה מומחה כאמור בתקנת משנה (א) לפי בקשת כל בעלי הדין, או בהסכמתם, לא יהיו בעלי הדין רשאים להביא עדות נוספת של מומחה לענין הנדון, אלא ברשות בית המשפט מטעמים שיירשמו.

131. (א) בית המשפט רשאי לקבוע למומחה את שכרו והוצאותיו ואת אופן תשלומם, ובכפוף לאמור בתקנה 187(ב) — להטיל על בעלי הדין או על חלק מהם ולקבוע את מידת ההשתתפות של כל אחד מהם.

שכרו  
והוצאותיו  
של מומחה  
[173ג), ד)]

(ב) בית המשפט או הרשם רשאי להורות בכל עת לבעלי הדין או לאחד מהם, להפקיד סכומי כסף שייראו לבית המשפט או לרשם, לכיסוי שכרו והוצאותיו של מומחה או לשלם

<sup>6</sup> ק"ת התשל"ג, עמ' 980.

<sup>7</sup> ק"ת התשט"ז, עמ' 175.

למומחה במישרין, ובגמר המשפט יחליט בית המשפט מי ישא בשכר ובהוצאות אלה; לא נענה בעל דין להוראה לפי תקנת משנה זו, רשאי בית המשפט או הרשם למחוק את כתבי טענותיו או לדחות את הדיון בתובענה ילמועד אחר עד שיקיים את ההוראה כאמור.

(ג) בדיון על החזקת קטין או אימוצו רשאי בית המשפט לקבוע ששכר מומחה והוצאותיו ישולמו מאוצר המדינה.

סמכותו של  
מומחה רפואי  
והוכחותיו  
[174]

132. מומחה רפואי שמינהו בית המשפט או הרשם רשאי לדרוש מבעל דין שיעמיד לבדיקה מי שטעון בדיקה לביסוס כתבי טענותיו; הוא רשאי לדרוש מבעל דין לאפשר לו לשמוע דעתו של רופא או מומחה רפואי שנתן חוות דעת מטעם בעל דין ולקבל מכל אדם או מוסד, לעיון ולהעתקה, את הרשומות הרפואיות הנוגעות למי שטעון בדיקה כאמור, והוא חייב לערוך בדיקה ולשמוע דעתו של רופא או מומחה רפואי כאמור, אם ביקש כך בעל דין, וכן לעיין ברשומות כאמור, אם הוגשו לו מטעם בעל דין.

בקשת הוראות  
[175]

133. מומחה שמינהו בית המשפט או הרשם רשאי, בכל עת, לבקש מבית המשפט או הרשם, בכתב או בעל פה, הוראות לענין מילוי תפקידו.

חוות דעת  
מומחה שמינה  
בית המשפט  
[176]

134. (א) מומחה שמינהו בית המשפט או הרשם יגיש לו את חוות דעתו תוך שלושים ימים מיום מינויו, וזולת אם הורה בית המשפט או הרשם הוראה אחרת.

(ב) חוות הדעת תוגש במספר עתקים שיוורה בית המשפט או הרשם ובית המשפט ימציא אותם לבעלי הדיון.

(ג) בעל דין רשאי לבקש בכתב, באמצעות בית המשפט, הבהרות מהמומחה על חוות דעתו.

בדיקה רפואית  
נוספת  
[177]

135. בית המשפט או הרשם רשאי להורות למומחה רפואי לבדוק בדיקה נוספת מי שטעון בדיקה לפי סימן זה ולהגיש חוות דעת נוספת: כן הוא רשאי להורות לבעל דין שיעמיד מי שטעון בדיקה כאמור לבדיקה נוספת בידי מומחה רפואי אחר.

תיקון כתבי  
הטענות  
[178]

136. בעל דין רשאי, תוך חמישה עשר ימים מהיום שהומצאה לו חוות דעתו של המומחה, לתקן, בלי נטילת רשות מבית המשפט, את כתב טענותיו לאור האמור בחוות הדעת: היה בעל הדיון תובע, רשאי הוא לתקן את הסעד שביקש, בין להעלאה ובין להפחתה, בין להרחבה ובין לצמצום.

אי קיום  
התקנות  
[179]

137. (א) בעל דין שלא עשה כאמור בתקנה 127 או בתקנה 128 (ב) ולא פטר אותו בית המשפט או הרשם מכך, לא ייזקק בית המשפט להוכחה של ענין שברפואה מטעמו לענין הנדון.

(ב) בעל דין שלא נענה לדרישה לפי תקנה 128 (א) או 132, או להוראה של בית המשפט או הרשם לפי תקנה 135, או שלא נענה במידה מספקת, ואי ההיענות היתה ללא הצדק סביר, לא ייזקק בית המשפט להוכחה של ענין שברפואה מטעמו לענין הנדון.

(ג) בעל דין שלא עשה כאמור בתקנה 129, לא ישמע בית המשפט עדות של מומחה מטעם בעל הדיון, אלא אם כן ראה לנכון לעשות כן מטעמים מיוחדים שיירשמו.

## פרק י"ב: פלוגתות

פלוגתה והסכם  
[113]

138. כעלי דין שהסכימו ביניהם מהו הענין, שבעובדה או שבחוק, שבו הם מפולגים והוא עומד להכרעה בדיון, רשאים, בכל עת לפני תחילת הדיון, לנסח אותו ולהסכים בכתב, כי לאחר שבית המשפט יכריע בפלוגתה זו לחיוב או לשלילה יחול אחד מאלה:

- (1) אחד מהם ישלם לחברו סכום כסף, שפורש בהסכם או שייקבע בידי בית המשפט או בדרך שיוורה בית המשפט;
- (2) אחד מהם יוכר כזכאי לזכות פלונית או כתב בחבות פלונית, כמפורש בהסכם;
- (3) אחד מהם ימסור לחברו, או לפי הוראות חברו, נכס פלוני המפורש בהסכם ושנוי במחלוקת בתובענה;
- (4) אחד מהם יעשה, או לא יעשה, מעשה פלוני המפורש בהסכם והנוגע לענין שבמחלוקת בתובענה.

139. נוכח בית המשפט, לאחר שחקר בדבר כפי שנראה לו, כי נתקיימו שלושה אלה:

- (1) ההסכם הנזכר בתקנה 138 נחתם כהלכה בידי בעלי הדין;
- (2) לבעלי הדין יש ענין של ממש בהכרעת השאלה כאמור;
- (3) השאלה ראויה שידונו ויכריעו בה,

יעמיד את הפלוגתה לדיון ויתן פסק דין בהתאם לתנאי ההסכם.

### פרק י"ג: קדם-משפט

140. ראה שופט כי בתובענה פלונית שהוא עומד לדון בה, או ראה נשיא או סגן נשיא של בית משפט כי בסוג פלוני של תובענות, מן הראוי להקדים למשפט בירור של נושא הריב ודרכי הדיון בו, במגמה לייעל את הדיון, לפשט, לקצרו ולהחישו — רשאי הוא להורות על קיום קדם-משפט בפני שופט או בפני רשם שהוא שופט (להלן — שופט בקדם-משפט).

רישום  
הפלוגתה  
והדיון בה  
[114]

סמכות להורות  
על קדם-משפט  
[140]

141. קדם-משפט לא יתקיים לפני שעבר הזמן להגשת האחרון שבכתבי ההגנה.

המועד  
[141]

142. הדעה על קיום קדם-משפט ועל תאריך הדיון בו תומצא לבעלי הדין לפחות חמישה עשר ימים מראש.

הדעה לבעלי  
הדין  
[142]

143. שופט בקדם-משפט מוסמך —

סמכותו של  
שופט  
בקדם-משפט  
[143]

(1) לבדוק אם כתבי הטענות ערוכים כדיון, להתיר את תיקונם או להורות על כך, למחוק כל דבר שאינו דרוש לענין ולברר מה הן השאלות שהן באמת שאלות השנויות במחלוקת בין בעלי הדין;

(2) להחליט בדבר צירוף בעלי דין ומחיקתם, הדעות לצד שלישי ומתן הוראות לבירור תובענה שהוגשה על דרך הדעה לצד שלישי;

(3) להחליט בדבר מתן פרטים נוספים, הדיות בעובדות ובמסמכים, הצגת שאלונים, גילוי מסמכים והעיון בהם, עריכת חקירות וחשבונות, בדיקת נכסים, מינוי מומחים ועריכת רשימת הפלוגתות;

(4) ליתן סעד זמני;

(5) להורות שעובדה שבמחלוקת תוכח על ידי תצהיר כאמור בתקנה 168;

(6) לקבוע, אחרי בירור עם בעלי הדין, את דרכי הוכחת הטענות ואת כשרותן של הראיות, וכן להורות על גביית עדות מחוץ לתחום השיפוט של בית המשפט העתידי לדון בענין או מחוץ לתחום המדינה;

- (7) לקבוע את שלבי הדיון בתובענה ואת הסדר שבו יתבררו שאלות שבעובדה ושמשפט, וכן את העניינים שיתבררו בנפרד;
- (8) לסלק תביעה על הסף על יסוד אחד הנימוקים המנויים בתקנות 100 ו-101;
- (9) ליתן פסק דין, לרבות פסק דין חלקי בתובענה, במידה שנתברר כי אין לנתבע הגנה בפני התביעה;
- (10) להורות כל הוראה לסדר הדיון שיש בה לפשט את הדיון או להקל עליו.

144. בעניינים האמורים בתקנה 143 יהיו לשופט בקדם-משפט כל הסמכויות הנתונות לבית המשפט לפי כל דין והוא רשאי להחליט בהם ללא צורך בבקשת בעל דין.

הסמכות לפי התקנות [144]

145. היו בקשות תלויות ועומדות לפני בית המשפט והן נוגעות לאחד העניינים המנויים בתקנה 143, יהא שופט בקדם-משפט רשאי לדון ולהחליט בהן.

בקשות תלויות ועומדות [145]

146. שופט בקדם-משפט רשאי, ביזמתו או לפי בקשת בעל דין, להורות שבעלי הדין, או מי שהוזמן להתייצב לפי תקנה 147, יעידו בפניו בשאלות השנויות במחלוקת ביניהם, או בחלק מהן.

עדות בעלי הדין [146]

147. (א) שופט בקדם-משפט רשאי להורות שבעל דין פלוני יתייצב בעצמו, ואם היה תאגיד — מנהלו, מנהל עסקיו או אדם אחר הממלא בו תפקיד, הכל לפי ראיות עיני השופט; כן רשאי הוא להורות שבעל דין פלוני שנוכחותו אינה דרושה לכירור, יהא פטור מהתייצב.

(ב) דין אי-התייצבות לקדם-משפט כדין אי-התייצבות למשפט.

התייצבות [147]

148. עדותו והודעתו של בעל דין שנרשמו בקדם-משפט והחלטות השופט בקדם-משפט דינן כדין עדות, הודעה והחלטה במשפט.

עדות, הודעה והחלטה בקדם-משפט [148]

149. (א) ענין שהוחלט בו בקדם-משפט אין לפתוח שנית במשפט, והמשפט יתנהל על פי ההכרעות בקדם-משפט, זולת אם ראה בית המשפט הן בתובענה לשנות מהן, מטעמים מיוחדים שיירשמו וכשהדבר דרוש כדי למנוע עיוות דין.

(ב) לא ידון בית המשפט או הרשם בשום בקשה שבעל דין יכול היה להביאה בקדם-משפט, זולת אם ראה לעשות כן מטעמים מיוחדים שיירשמו וכשהדבר דרוש כדי למנוע עיוות דין.

תוצאות של קדם-משפט [149]

150. נסתיים הקדם-משפט, ייקבע תאריך לדיון.

תאריך לדיון [150]

## פרק י"ד: הדיון

### סימן א': המועד לדיון

151. (א) תאריך לדיון כשלא נתקיים קדם-משפט ייקבע כעבור שלושים ימים מהיום שנקבע למסירת כתב ההגנה או האחרון שבכתבי ההגנה, ואולם בית המשפט או הרשם רשאי לקבוע תאריך לדיון אף אם לא עברו שלושים הימים כאמור.

קביעת תאריך לדיון באין קדם-משפט [151]

(ב) התאריך שנקבע יוצג על לוח המודעות של בית המשפט או יפורסם בדרך אחרת כפי שיורה שר המשפטים; הודעה על התאריך תישלח לבעלי הדין לפחות חמישה עשר ימים לפני התאריך, זולת אם היה המקרה דחוף.

152. (א) בית המשפט רשאי לדחות את הדיון למועד, למקום ובתנאים שייראו לו, אם היה סבור כי למען הצדק מן הראוי לעשות כן; אך אם התחיל בשמיעת ראיות ימשיך בה ברציפות יום יום, עד גמר חקירתם של כל העדים, וזולת אם ראה צורך בדחיה מטעמים שיירשמו.

(ב) נדחה הדיון דחיה למועד, יקבע בית המשפט או הרשם תאריך להמשיך ורשאי הוא ליתן צו שייראה לו בדבר ההוצאות שנגרמו מחמת הדחיה.

153. (א) בית המשפט או הרשם רשאי לדחות את הדיון דחיה ללא מועד, ואם עשה כן יהא כל בעל דין רשאי לבקש החזרת המשפט לרשימת המשפטים התלויים ועומדים.

(ב) נדחה הדיון דחיה ללא מועד ולא נתבקשה החזרת המשפט תוך ששה חדשים מיום הדחיה האחרונה, רשאי בית המשפט או הרשם ליתן הודעה לבעלי הדין לבוא וליתן טעם מדוע לא תימחק התובענה; לא ניתן טעם להנחת דעתו של בית המשפט או של הרשם, תימחק התובענה.

#### סימן כ': הפסקת תובענה וחידושה

154. (א) רצה תובע או נתבע שהגיש תביעה שכנגד, להפסיק תובענה, או לחזור בו מתביעתו כולה או מקצתה, יגיש בקשה על כך לבית המשפט או לרשם, ואם רצה לעשות כן תוך כדי הדיון יכול שהבקשה תהיה ללא הודעה מוקדמת.

(ב) בית המשפט או הרשם רשאי, כתנאים שייראו לו, להרשות למבקש לעשות כמבוקשו, ואם הרשה, יפסוק גם בהוצאות המשפט.

(ג) סירב בית המשפט לבקשה והתובע, או הנתבע שהגיש תביעה שכנגד, לא המשיך בתובענה, רשאי בית המשפט לדחותה.

155. הופסקה תובענה, והוגשה תובענה חדשה בשל אותה עילה או בשל עילה דומה לה, לפני תשלום ההוצאות על התובענה שהופסקה, רשאי בית המשפט, אם נראה לו הדבר, לצוות על עיכוב התובענה החדשה עד לאחר תשלום ההוצאות כאמור.

156. נבצר מבית המשפט לדון בתובענה או להמשיך את הדיון בה מחמת חוסר מעש מצד בעל דין, רשאי בית המשפט או הרשם על דעת עצמו, ליתן הודעה לבעלי הדין או למי שבית המשפט הורה ובדרך שהורה לבוא וליתן טעם מדוע לא תימחק התובענה; לא ניתן טעם להנחת דעתו של בית המשפט, תימחק התובענה.

#### סימן נ': התייצבות וטיעון

157. בתאריך שנקבע לדיון או לדיון נדחה, ינהגו כך:

(1) נמסרה על הדיון הודעה כראוי ואיש מבעלי הדין לא התייצב, רשאי בית המשפט, בכפוף לתקנות אלה, לדחות את הדיון למועד אחר, או למחוק את התובענה;

(2) התייצב התובע, ואילו הנתבע לא התייצב לאחר שנמסרה לו הודעה כראוי, רשאי התובע להוכיח את תביעתו עד כמה שחובת הראיה עליו, ואז יהא זכאי לסעד המבוקש ולכל סעד מתאים אחר;

(3) התייצב הנתבע, ואילו התובע לא התייצב לאחר שנמסרה לו הודעה כראוי, רשאי בית המשפט, לפי בקשת הנתבע — אם לא הגיש תביעה שכנגד — למחוק את התובענה או לדחותה; הגיש תביעה שכנגד, רשאי הוא להוכיח אותה עד כמה שחובת הראיה עליו, ואז יהא זכאי לסעד המבוקש ולכל סעד מתאים אחר.

158. (א) לא הודה הנתבע בעובדות שטען להן התובע, יהיה סדר הטיעון כזה:

(1) התובע רשאי לפתוח בהרצאת פרשתו ויביא ראיותיו, לרבות ראיות שבכתב, אחריו רשאי הנתבע להרצות את פרשתו ויביא ראיותיו הוא; בית המשפט רשאי, לפי שיקול דעתו, להרשות לתובע להביא ראיות מפריכות;

(2) בתום הבאת הראיות זכאי הנתבע לסכם את טענותיו, ואחריו זכאי התובע לסכם את טענותיו;

(3) הביא התובע בלבד ראיות, זכאי הוא לסכם את טענותיו תחילה ואחריו זכאי הנתבע לסכם את טענותיו;

(4) היו תובעים או נתבעים אחדים, יקבע בית המשפט את סדר הסיכומים בינם לבין עצמם;

(5) היו נתבעים אחדים וכיניהם אחד שאינו מביא ראיות — יסכמו תחילה כל הנתבעים את טענותיהם לפי הסדר שיקבע להם בית המשפט והתובע יסכם אחריהם, אלא שבית המשפט רשאי להרשות לנתבע שלא הביא ראיות לטעון טענות נוספות, אחרי סיכומו של התובע;

(6) בית המשפט רשאי להרשות לבעל דין שסיכם את טענותיו תחילה להשיב לסיכומו של בעל דינו, אם ראה שהדבר דרוש להבהרת טיעון שהושמע בפניו.

(ב) בית המשפט רשאי, ביזמתו או לפי בקשת בעל דין, להורות שבעלי הדין יעידו בפניו לפני שיעידו שאר העדים במשפט.

159. הודה הנתבע בעובדות שטען להן התובע וטוען כי על פי דין, או מחמת עובדות שטען להן הנתבע, אין התובע זכאי לסעד המבוקש — יהיה הנתבע הפותח, וסדר הטיעון יהיה בהיפוך לסדר האמור בתקנה 158.

160. (א) סיכום טענות בעלי הדין יהיה בעל פה, בהקדם ככל האפשר ולא יאוחר מחמישה עשר ימים לאחר סיום הבאת הראיות; אולם רשאי בית המשפט, מטעמים שרשם, לצוות שיסכמו טענותיהם בכתב, על הפרשה כולה או על שאלה מסויימת שקבע, בין בנוסף על הסיכום שבעל פה ובין במקומו.

(ב) צו כאמור יקבע את סדר סיכומי הטענות, הן שבעל פה והן שבכתב, וכל יתר הדברים הטעונים, לדעת בית המשפט, הסדר בשל צו כזה.

(ג) ניתן צו כאמור, יסכם בעל הדין שעליו לסכם ראשונה את טענותיו תוך חמישה עשר ימים מיום שקיבל את הצו, והצד השני יסכם טענותיו תוך חמישה עשר ימים מיום שקיבל את סיכומי הצד שכנגד.

(ד) דינו של בעל דין שלא הגיש כתב סיכומיו במועד הקבוע, כדין בעל דין שלא התייצב במועד שנקבע לדין, זולת אם הורה בית המשפט הוראה אחרת.

161. (א) הסכימו בעלי הדין למתן פסק דין לפי נוסח מוסכם, רשאי בית המשפט או הרשם ליתן פסק דין כאמור.

(ב) הוראת תקנת משנה (א) תחול אף אם הסכימו בעלי הדין לגופו של ענין בלבד ולא על סכום הוצאות המשפט; במקרה כזה ישום בית המשפט או הרשם את ההוצאות ויקבעם בפסק הדין.

162. (א) בית המשפט או הרשם יזהיר את העד לפני גביית עדותו, בלשון המובנת לו, כי עלי להעיד את האמת בלבד ואת האמת כולה וכי יהיה צפוי לענשים הקבועים בחוק אם לא יעשה כן; העד ישיב כי הבין את האזהרה וכי הוא מתחייב לעשות כן.
- (ב) היה לבית המשפט או לרשם יסוד להניח כי השבעת העד עשויה לסייע לגילוי האמת, רשאי בית המשפט, ביזמתו או לפי בקשת בעל דין, להשביעו, אולם רשאי העד, משהודיע שהוא עושה כן מטעמי דת או מצפון, שלא להישבע אלא להצהיר בהן צדק, וזולת אם היה בית המשפט משוכנע שטעמי העד ניתנו שלא כתום לב.
163. כהן דת או חבר למסדר דתי המתנגד להשבעתו לפי תקנה 162(ב) שלא בידי הבישוף או ראש המסדר הדתי שלו, יגש אל הבישוף או אל ראש המסדר הדתי שלו, כדי שישביעוהו לענות באמת ובתמים על כל השאלות שיוצגו לפניו ברשות בית המשפט, וישוב כשבידו תעודה מאת הרשות שהשביעוהו המאשרת שהושבע כאמור, ודינו יהיה כדין מי שנשבע בפני בית המשפט.
164. בעל הדין הקורא עד יחקור אותו תחילה חקירה ראשית; לאחר מכן רשאים בעלי הדין האחרים לחקור אותו חקירה שכנגד, ובעל הדין הקורא את העד רשאי לחזור ולחקור אותו חקירה חוזרת בענינים הנוכעים מהחקירה שכנגד.
165. היתה התנגדות לשאלה שהוצגה לעד, יציין המתנגד את נימוקי התנגדותו ובעל הדין המבקש להציג את השאלה ישיב להתנגדות; בית המשפט יחליט בדבר קבילותה של השאלה והוא רשאי על דעתו עצמו, וחייב אם ביקש זאת אחד מבעלי הדין, לרשום את השאלה ואת ההחלטה וכן את נימוקיהם של בעלי הדין בענין זה.
166. בכל שלב משלבי הדיון רשאי בית המשפט להציג לעד כל שאלה שתיראה לו, ורשאי הוא בכל עת לשוב ולקרוא עד שכבר נחקר.
167. כל אדם הנוכח בבית המשפט רשאי בית המשפט לדרוש ממנו להעיד או להראות מסמך המצוי ברשותו או בשליטתו באותו מעמד.
168. בית המשפט או הרשם רשאי בכל עת, אם ראה טעם מספיק, להורות שעובדה פלונית תוכח על ידי תצהיר או שבשעת הדיון ייקרא תצהירו של עד, בתנאים שייראו סבירים לבית המשפט או לרשם; אך אם נראה שאחד מבעלי הדין רוצה בתום לב בהבאת העד לשם חקירה שכנגד והבאתו אפשרית, יוזמן העד להתייצב לחקירה על תצהירו.
169. בדיון שלא לפי כתב תביעה מותר למסור עדות על ידי תצהיר.
170. בעל דין רשאי בכל עת, בכתב ערוך לפי טופס 15, לדרוש מבעל דין אחר להציג בשעת הדיון מסמכים שברשותו או בשליטתו.
171. (א) עד העומד לצאת מִישראל, או שניתן להנחת דעתו של בית המשפט או של הרשם טעם מספיק אחר לגבות עדותו מיד, רשאי בית המשפט או הרשם, לבקשת אחד מבעלי הדין או לבקשת העד, בכל עת לאחר הגשת התובענה, לגבות את העדות או להורות שתיגבה בידי פקיד בית המשפט או אדם אחר שימונה לכך.

אזהרת עד  
[182]

השבעת כהן דת  
וחבר למסדר  
דתי  
[192]

חקירה ראשית,  
חקירה שכנגד  
וחקירה חוזרת  
[183]

התנגדות  
לשאלות  
[184]

סמכות  
בית המשפט  
בחקירת עד  
[186]

סמכות להעיד  
כל נוכח  
[185]

סמכות לצוות  
על הוכחת  
עובדות  
על ידי  
תצהיר  
[471]

עדות בתצהיר  
[472]

דרישה מבעל  
דין להציג  
מסמכים  
[112]

זכות לחקור  
עד מיד  
[208]

(ב) על התאריך שנקבע לגביית העדות תינתן לבעלי הדין הודעה בדרך שבית המשפט או הרשם יראה כמספקת.

(ג) העדות תיגבה בדרך שגובים עדות בבית המשפט: היא תיקרא לפני העד, ואם הודה בנכונותה — יחתום עליה, וכן יחתום עליה השופט, הרשם, הפקיד או האדם האחר כאמור; לאחר מכן תצורף העדות לפרוטוקול בית המשפט ודינה לכל דבר כדין עדות שנגבתה בבית המשפט.

(ד) אם בשעת גביית עדות כאמור הובעה התנגדות לשאלה מסויימת יש לרשום את השאלה, ההתנגדות, הנימוקים בעד ונגד והתשובה; בשעת הדיון יכריע בית המשפט אם יש לקבל את התשובה או לנהוג בה בדרך אחרת.

ראשי דת  
[193]

172. עדות מפי ראש קהילה דתית כשהיא נחוצה לכירור תובענה, גובים אותה במקום מגוריו או במקום אחר הנראה נוח יותר, או בלשכת השופט, בפני שופט או בפני אדם מתאים אחר שימנה לכך בית המשפט, בדרך שגובים עדותו של עד העומד לצאת מישראל; על עדות כאמור יחולו הוראות תקנה 171 (ב) עד (ד).

סמכות בדיקה  
[187]

173. ככל שלב משלבי הדיון רשאי בית המשפט לבדוק כל נכס או חפץ שנתעוררה לגביהם שאלה.

רישום  
פרוטוקול  
[188]

174. הפרוטוקול יירשם בידי השופט או בידי הרשם בענין שלפניו, או בדרך אחרת שקבע השופט או הרשם, לפי הענין, בין בידי רושם או קצרן שקבע לכך ובין במכשיר הקלטה או באמצעים מכניים אחרים, ובלבד שהשופט או הרשם יכתוב את הפרוטוקול, זולת אם ויתרו על כך בעלי הדין.

תיקון  
הפרוטוקול  
[190]

175. בית המשפט רשאי, לפי בקשת בעל דין ולאחר שנתן הזדמנות לבעלי הדין האחרים להשמיע דבריהם, לתקן רישום בפרוטוקול, בכל עת, גם לאחר מתן פסק דין, והוא הדין לענין תיקון הפרוטוקול בידי רשם, מקום שהפרוטוקול נערך בענין שלפניו.

צירוף מסמכים  
[189]

176. כתבי הטענות וכל תעודה הנוגעת למשפט יצורפו לפרוטוקול ויהיו חלק ממנו.

רציפות הדיון  
[191]

177. נמנע משופט, מכל סיבה שהיא, לסיים את הדיון, רשאי שופט אחר לנהוג בעדות שנרשמה לפי תקנות אלה כאילו הוא עצמו שמע או רשם את העדות, ורשאי הוא להמשיך מן השלב שבו הפסיק קודמו.

#### סימן ה': הזמנת עדים

הזמנה לעדים  
[194]

178. (א) נקבע תאריך לדיון בתובענה, ישלח בית המשפט או הרשם, לפי דרישת בעל דין, הזמנה לעדים, אם למתן עדות ואם להצגת מסמכים; ההזמנה תפרש את הזמן ואת המקום שבהם נדרש המוזמן להתייצב ולשם מה הוא נדרש; ואם נדרש להציג מסמך יתואר המסמך בהזמנה בדיוק סביר ויפורש בה שהמוזמן רשאי להביא לידי הצגת המסמך בלי שיבוא להציגו בעצמו.

(ב) בעל דין שדרש הזמנת עד והעד לא נשמע בתאריך הקבוע בהזמנה, יחזור וידרוש מבית המשפט הזמנתו של העד לתאריך שאליו נדחה המשך המשפט, ואם לא עשה כן, רשאי בית המשפט שלא להמציא לעד הזמנה חדשה ושלא לדחות את בירור המשפט לשם הזמנת העד.

(ג) הודיע בית המשפט לבעל הדין שאי אפשר להמציא לעד את ההזמנה מפני חוסר פרטים או אי דיוקם, ימסור בעל הדין לבית המשפט, ללא שיהוי, את כל הפרטים הדרושים לביצוע ההמצאה; לא עשה כן, רשאי בית המשפט שלא לדחות את בירור המשפט לשם הזמנת העד.

179. בעל דין המבקש הזמנה לעד ישרם לבית המשפט, לפני משלוח ההזמנה ותוך הזמן שייקבע, סכום כסף, או יתן ערובה אחרת, להנחת דעתו של הרשם או המזכיר הראשי של בית המשפט, לכיסוי הוצאותיו של המזומן בדרכו לבית המשפט ובשובו ממנו ובעד יום אחד של שהייה, ועל פי הוראת הרשם גם סכום כסף או ערובה אחרת בעד ימי שהייה נוספים ככל שיידרשו: לא שולם הסכום, או לא ניתנה הערובה, לא תישלח ההזמנה.

ערובה  
להוצאות  
העדים  
[195]

180. מקום שניתן להמציא את ההזמנה באופן אישי יש להגיש עמה למוזמן, אם אפשר, שובר על הסכום ששולם לבית המשפט כאמור, ולפי הוראת הרשם אפשר רק להודיע למוזמן שהסכום שולם לבית המשפט ויסולק לו לכשתייצב.

תשלום סכום  
ההוצאות או  
הודעה על  
הפקדתו  
[196]

181. בעל דין אסיר המבקש הזמנה לעד ולשכת סעד מעידה בכתב שאין ביכולתו אותה שעה להבטיח כיסוי הוצאות העד, רשאי בית המשפט או הרשם לדחות את התשלום הנדרש ושכר העדים והמומחים והוצאותיהם ישולמו מאוצר המדינה; סכומים ששולמו כאמור יראו אותם כאילו היו אגרת בית משפט שנדחה תשלומה ותקנות בית המשפט (אגרות), התשל"ז—1976,<sup>8</sup> יחולו עליהם בשינויים המחוייבים לפי הענין.

עדים  
המוזמנים לפי  
בקשת אסיר  
[197]

182. (א) ההזמנה תומצא זמן מספיק לפני המועד הנקוב בה להתייצבותו של המזומן או להצגת המסמך, כדי ליתן לו שהות מספקת להתכונן ולהגיע למקום הנדרש או להציג את המסמך.

הזמן להמצאת  
הזמנה  
[199]

(ב) דרש בעל דין הזמנת עד במועד שהוא פחות מחמישה עשר ימים לפני התאריך שנקבע לבירור המשפט, רשאי בית המשפט או הרשם לסרב להוציא את ההזמנה; הוצאה הזמנה, לא תשמש אי הענותו של העד להזמנה עילה לדחיית בירור המשפט, אלא מטעמים מיוחדים שיירשמו.

183. מי שהוזמן להציג מסמך בלבד רואים אותו כאילו נענה להזמנה אם הביא לידי הצגת המסמך, אף אם לא בא בעצמו להציגו.

הזמנה להציג  
מסמך  
[200]

184. מי שהוזמן להעיד ולא התייצב או נצטווה להמציא מסמך ולא המציאו, יחולו לגביו הוראות סעיף 42 לחוק בתי המשפט, התשי"ז—1957.

קנס או מעצר  
בשל אי-ציות  
[202, 203]

185. (א) מי שהוזמן והתייצב חייב לבוא לכל ישיבה עד גמר הדיון בתובענה, זולת אם הורה בית המשפט הוראה אחרת.

התייצבות עד  
גמר הדיון  
[204, 205, 206]

(ב) לבקשת כל אחד מבעלי הדין, ולאחר ששולמו באמצעות בית המשפט כל ההוצאות הדרושות, רשאי בית המשפט לדרוש מאת מי שהוזמן והתייצב שיתן ערובה סבירה להבטיח התייצבותו בישיבה הבאה או בכל ישיבה אחרת או עד גמר הדיון בתובענה; לא נתן ערובה כאמור, רשאי בית המשפט לצוות על מעצרו.

(ג) ההוראות החלות לענין תקנה 184 יחולו, ככל שאפשר להחילן, גם על מי שהתייצב לפי ההזמנה ולאחר מכן חדל מהתייצב ללא הצדק חוקי בניגוד לתקנת משנה (א).

שחרור עד  
בהעדר בעלי  
הדין  
[207]

186. נעצר אדם לפי האמור בתקנה 184 והובא לפני בית המשפט או הרשם בהיותו עצור, ומחמת העדר בעלי הדין, כולם או מקצתם, לא יכול להעיד או להציג מסמך בהתאם להזמנה, רשאי בית המשפט או הרשם לשחררו בערובה מספקת המבטיחה את התייצבותו במועד ובמקום שייראו לבית המשפט או לרשם.

<sup>8</sup> ק"ת התשל"ז, עמ' 2258: התשמ"ד, עמ' 564.

187. (א) נענה אדם להזמנה להעיד בבית משפט, רשאי בית המשפט או הרשם לצוות כי ישולמו לו דמי נסיעתו ממקומו למקום מושב בית המשפט וחזרה, וכן שכר בטלה ודמי לינה כפי שייראו לבית המשפט או לרשם; הוזמן האדם להעיד כמומחה, ישולם לו, נוסף על דמי הנסיעה והלינה, שכר כפי שייראה לבית המשפט או לרשם.

שכר עדים  
והוצאותיהם  
[211, 210]

(ב) אוצר המדינה לא יחוייב לשלם, על פי תקנת משנה (א), שכר והוצאות העולים על השיעורים הנקובים בתוספת השניה; הוראה זו תחול גם על שכרו של מומחה בעד בדיקה, חוות דעת או עדות, על אף האמור בתקנה 131.

188. לפני מתן צו בדבר תשלום דמי נסיעה, שכר בטלה ודמי לינה לעד, יברר בית המשפט או הרשם אם ניתנו צווים בדבר תשלומים כאמור בשל משפט אחר שחל אותו יום או שנדחה לאותו יום מהיום שקדם לו, בין באותו בית משפט ובין בבית משפט אחר שישב בדיון באותו מקום מושב; העד לא יהיה זכאי לתשלומים אלה אם הם נפסקו לו בשל משפט אחר כאמור.

מניעת כפל  
תשלומים  
[212]

189. ההוראות בדבר עדים יחולו, במידה שאפשר להתאימן, על בעל דין שנדרש להעיד או להציג מסמך.

בעל דין  
שנדרש להעיד  
[209]

### פרק ט"ו: פסק דין ופסיקתה

190. (א) כתום הדיון בכל הליך, או לאחר מכן, בהקדם ככל האפשר לפי הנסיבות, יתן בית המשפט פסק דין או החלטה אחרת, לפי הענין; ההחלטה תהיה בכתב ותיחתם בידי השופטים שישבו לדיון.

מתן פסק דין  
או החלטה  
אחרת  
[213]

(ב) החלטת בית המשפט תהיה על פי דעת רוב השופטים שישבו לדיון, אך כל אחד מהם רשאי לרשום דעה חולקת וליתן את נימוקיו לכך; אם אין רוב לדעה אחת — תכריע דעת אב-בית-הדין.

(ג) תאריך השימוע ייחשב לתאריך ההחלטה.

(ד) בית המשפט הן בערכאה ראשונה יתן החלטתו לא יאוחר משלושים ימים לאחר תום הדיון; לא נתן החלטתו במועד האמור, יתן על כך הודעה מנומקת בכתב לנשיא בית המשפט.

פסק דין חלקי  
[214]

191. בית המשפט רשאי, בכל שלב משלבי הדיון, להוציא פסק דין באחת התביעות שבתובענה או בחלק מתביעה, וליתן את הסעד הנתבע, כולו או מקצתו, לאותה תביעה או לחלקה, או לסרב לתיתו, כל אימת שנראה לבית המשפט שאין בהמשך הדיון כדי לשנות את הממצאים לגבי העובדות המהותיות או לגבי השאלות העומדות להכרעה לענין התביעה או הסעד כאמור.

192. פסק דין בתובענה שהוגש בה כתב הגנה יכיל הרצאה תמציתית של הענין, ממצאי בית המשפט לגבי העובדות המהותיות, השאלות שעמדו להכרעה, ההחלטה ונימוקיה.

חוקן  
פסק הדין  
[215]

193. בשימוע החלטת בית המשפט לא יושמע אלא אותו חלק המפרט את הסעד או את ההכרעה שניתנו בענין הנדון.

שימוע החלטה  
[218]

194. שופט או רשם רשאי להשמיע החלטה שנכתבה ונחתמה בידי שופט אחר או רשם אחר של אותו בית משפט אך לא הושמעה.

שימוע החלטה  
של אחר  
[216]

195. שופט או רשם שחל מכהונתו לאחר שהשמיע את ההחלטה ולפני שחתם עליה, או שנמנע ממנו לחתום עליה מסיבה אחרת, רשאי הבא אחריו לחתום במקומו.

חתימה על  
החלטה של אחר  
[217]

196. (א) בית משפט הנותן פסק דין שיש עליו ערעור ברשות אותו בית משפט, יכריע בפסק הדין אם הוא מרשה לערער או לא; לא הכריע כאמור, יראה הדבר כאילו סירב להרשות ערעור.  
(ב) נתן בית המשפט רשות לערער בתכופ לשימוע פסק הדין, יראו כאילו ניתנה הרשות בגוף פסק הדין.

197. (א) בתובענה שעילתה מסמך סחיר שמקורו קיים או שמסמך סחיר כאמור משמש בה ראיה, לא יינתן פסק דין אלא לאחר שהוגש המסמך המקורי לבית המשפט.  
(ב) בית המשפט או הרשם רשאי להחזיר לתובע את המסמך המקורי אחרי שצויין בו, בהטבעת חותמת, שם בית המשפט שבו הוגשה התובענה ומספר התיק של התובענה.

198. (א) על סמך החלטה שניתנה מותר לערוך פסיקתה, שתכיל את מספר התיק, שמות בעלי הדין ומענם, הסעד או ההכרעה האחרת שניתנו בענין הנדון, וצו בדבר הוצאות המשפט; הפסיקתה יכול שתהא ערוכה לפי טופס 16 ויחתום עליה שופט או רשם; תאריך שימוע ההחלטה הוא התאריך לפסיקתה.

(ב) הומצאה פסיקתה לבעל דין, רואים כאילו הומצאה לו ההחלטה גופה.

199. (א) בתובענה שנושאה מקרקעין יכולו ההחלטה והפסיקתה תיאור המקרקעין במידה מספקת לזיהוי; ואם ניתן לזהות את המקרקעין לפי גבולות או לפי מספרים שבפנקס מקרקעין או שבמפת מדידה ממשלתית, יפורטו הגבולות או המספרים.

(ב) הורה בית המשפט על רישום בפנקס מקרקעין, יפרש אם על פעולת הרישום חל סעיף 12 לפקודת המסים (גביה) <sup>9</sup>, ואם לאו; לא פירש כאמור, רואים את פעולת הרישום כאילו חל עליה סעיף 12 האמור, אם לא הוכח היפוכו של דבר.

200. חייב בית משפט או הרשם בעל דין בתשלום ריבית, יקבע את שיעורה; לא קבע את שיעור הריבית, או פסק שיש לשלם את הריבית החוקית — ישולם השיעור המרבי המותר לפי הדין.

201. ניתנה החלטה על פי צד אחד או שניתנה באין כתבי טענות מצד שני, והגיש בעל הדין שנגדו ניתנה ההחלטה בקשת ביטול תוך שלושים ימים מיום שהומצאה לו ההחלטה, רשאי בית המשפט לבטלה, כתנאים שייראו לו בדבר הוצאות או בענינים אחרים, ורשאי הוא, לפי הצורך, לעכב את ההוצאה לפועל או לבטלה; ניתנה ההחלטה בידי הרשם, רשאי גם הרשם לבטלה כאמור; החלטה שמטבעה אינה יכולה להיות מבוססת לגבי אותו בעל דין בלבד, מותר לבטלה גם לגבי שאר בעלי הדין, כולם או מקצתם.

## חלק ג': ענינים מיוחדים

### פרק ט"ז: סדר דין מקוצר

202. ואלה תביעות שהתובע יכול להגישן לפי סדר דין מקוצר:

(1) תביעות על סכום כסף קצוב, בריבית או בלי ריבית, הבאות —

(א) מכוח חוזה או התחייבות מפורשים או מכללא, ובלבד שיש עליהן ראיות שבכתב;

(ב) מכוח חיוב לשלם סכום כסף קצוב שעילתו בהוראה מפורשת של חיקוק;

<sup>9</sup> חוקי א"י, כרך ב', פרק קל"ז, עמ' 1374.

- (2) תביעות של רשות מקומית לתשלום סכום כסף קצוב המגיע לה בחזקת רשות מקומית על פי כל דין כארנונה, כהיטל, כאגרה או כדמי השתתפות;
- (3) תביעות לסילוק יד ממקרקעין, או לפינוי מושכר שאין חוק הגנת הדייר [נוסח משולב], התשל"ב-1972<sup>10</sup>, חל עליו, ובלבד שיש עליהן ראיות שבכתב.

דרך ההגשה  
[270, 271]

203. כתב תביעה כאמור בתקנה 202 יוכתר במלים "סדר דין מקוצר", יצורף לו העתק של המסמכים או החשבונות המובאים לראיה ויומצא לנתבע יחד עם הזמנה ערוכה לפי טופס 17.

בקשת רשות להתגונן  
[271]

204. הוגש כתב תביעה כאמור בתקנה 203, לא יתגונן הנתבע אלא אם כן ביקש וקיבל רשות מאת בית המשפט או מאת הרשם.

בקשת רשות טעונה תצהיר לטובת התובע  
[272]

205. בקשתו של נתבע בדבר מתן רשות להתגונן, תהא נתמכת בתצהיר שיפרש אם הוא מתכוון לסעון נגד תביעת התובע כולה או נגד חלק ממנה בלבד, ואם נגד חלק — איזה הוא; על אף האמור בתקנה 522 רשאי בית המשפט או הרשם להורות, מטעמים שיירשמו, שהנתבע לא ייחקר על תצהירו.

באין התגוננות יינתן פסק דין לטובת התובע  
[273(א)]

206. לא ביקש הנתבע או אחד הנתבעים רשות להתגונן תוך עשרים ימים מהיום שהומצאה לו ההזמנה או תוך זמן ארוך יותר שקבע בהזמנה בית המשפט או הרשם, או שביקש רשות להתגונן ובית המשפט או הרשם סירב לתיתה, זכאי התובע לקבל פסק דין נגד הנתבע כאמור בתקנה 97; היה המסמך המובא לראיה לפי תקנה 203 מסמך סחיר, יחולו הוראות תקנה 197.

צו עיקול  
[274]

207. (א) הוגשה בקשת רשות להתגונן, רשאי בית המשפט או הרשם, לפי בקשת התובע, להורות על פי צד אחד על עיקול נכסי הנתבע, כולם או מקצתם, ורשאי הוא לפטור את התובע ממתן ערובה; הבקשה יכולה להיות בעל פה ואין צורך בהגשת בקשה בדרך המרצה.

(ב) הוראות סימן א' בפרק כ"ח יחולו על עיקול לפי תקנה זו, בשינויים המחוייבים לפי הענין.

פסק דין על חלק מהתביעה  
[275]

208. חלה הגנת הנתבע רק על חלק מתביעת התובע, או שהנתבע מודה בחלק מתביעת התובע, זכאי התובע לקבל מיד פסק דין בנוגע לחלק שאיננו שנוי במחלוקת, בכפוף לכל הוראה שבית המשפט או הרשם יראה ליתן בדבר השהיית ההוצאה לפועל, בדבר חובה לשלם לקופת בית המשפט סכום כסף שנגבה דרך עיקול, בדבר הוצאות או בענין אחר, ולנתבע יכול שתינתן רשות להתגונן בנוגע ליתרת תביעת התובע.

פסק דין נגד מקצת מהנתבעים  
[276]

209. מותר ליתן רשות להתגונן למקצת מן הנתבעים וליתן פסק דין לפי פרק זה נגד האחרים; פסק הדין יהא ניתן להוצאה לפועל כלי לפגוע בזכות התובע להמשיך בתובענה נגד כל נתבע שקיבל רשות להתגונן.

רשות להתגונן יכולה להיות מותנית  
[277]

210. רשות להתגונן אפשר ליתן ללא תנאי ואפשר להתנותה בתנאים בדבר תשלום כספים לקופת בית המשפט, בדבר מתן ערובה, בדבר זמנו ודרכו של הדיין או בכל תנאי אחר, ככל אשר ייראה לבית המשפט או לרשם.

תצהיר — כתב הגנה  
[278]

211. ניתנה רשות להתגונן, יראו את התצהיר לפי תקנה 205 ככתב הגנה שהוגש, וזולת אם הורה בית המשפט או הרשם הוראה אחרת.

<sup>10</sup> ס"ח התשל"ב, עמ' 176.

דיון מקוצר  
לפי הסכמה  
[279]

המשך התובענה  
[280]

ביטול פסק  
הדין  
[281]

רשות להתגונן  
[282]

הודעה  
שלישי  
בתובענות  
מסוימות  
[283]

הודעה  
שלישי  
בתובענות  
אחרות  
[284]

הודעה  
שלישי  
כשהחייב סולק

הודעה מאת צד  
שלישי  
[285]

212. בשעת כירור בקשת הרשות להתגונן רשאי בית המשפט, בהסכמת בעלי הדין, לקיים באותו מעמד את הדיון בתביעה גופה.

213. ניתנה רשות להתגונן, אם כתנאי ואם ללא תנאי, יהא בית המשפט או הרשם מוסמך ליתן כל הוראה בדבר כתיבת טענות, פלוגות והליכים נוספים שייראו סבירים או נחוצים, וכן מוסמך בית המשפט, או רשם שהוא שופט, להורות על קיום קדם-משפט לפניו, ואם עשה כן יהיו לו כל הסמכויות של שופט בקדם-משפט.

214. בית המשפט רשאי, על פי בקשה שהוגשה על כך תוך שלושים ימים מיום המצאתו לנתבע, לבטל פסק דין שניתן לפי פרק זה, אם נוכח שהמצאת ההזמנה לא היתה בת-פעל או מטעם מספיק אחר שיירשם, ורשאי הוא, לפי הצורך, לעכב את ההוצאה לפועל או לבטלה; ניתן פסק הדין בידי הרשם, רשאי גם הרשם לבטלו כאמור.

215. ביטל בית המשפט או הרשם פסק דין כאמור בתקנה 214, רשאי הוא ליתן לנתבע רשות להתגונן אם ראה טעם סביר לעשות כן ובתנאים שייראו לו.

### פרק י"ז: צד שלישי

216. בתובענה שנפתחה במסירת כתב תביעה והוגש בה כתב הגנה, רשאי נתבע ליתן לכל אדם, לרבות אדם שהוא בעל דין בתובענה, הודעה לצד שלישי במקרים אלה:

(1) כשהנתבע טוען נגד הצד השלישי שהוא זכאי להשתתפות או לשיפוי ממנו בשל כל סעד שייפסק נגדו בתובענה;

(2) כשהנתבע טוען נגד הצד השלישי שהוא זכאי כלפיו לסעד הכרוך בנושא התובענה והוא בעיקרו כסעד שמבקש התובע;

(3) כששאלה או פלוגתה בין הנתבע לצד השלישי הכרוכה בנושא התובענה היא בעיקרה כוז השנויה במחלוקת בין התובע לנתבע, ומן הראוי שתופתר גם ביניהם לבין הצד השלישי.

217. (א) בתובענה שלא כאמור בתקנה 216 רשאי בעל דין, תוך שלושים ימים מהיום שהומצא לו כתב התביעה, או תוך זמן ארוך יותר שקבע בית המשפט או הרשם, לבקש מבית המשפט או הרשם רשות ליתן הודעה לצד שלישי במקרים המנויים בתקנה האמורה, כאילו היה נתבע.

(ב) בית המשפט או הרשם רשאי להיעתר לבקשה, לאחר שנתן לשאר בעלי הדין לומר את דברם, או לדחותה, וכן הוא רשאי להורות על החלפת כתבי טענות או לתת כל הוראה אחרת או נוספת, ככל המתחייב ממהותו של הענין.

218. בתובענה למתן רשות ליתן הודעה לצד שלישי או להמשיך בדיון בהודעה שניתנה קודם לכן לפי תקנות 216 ו-217, רשאי בעל דין להגיש בקשה כאמור בתקנה 217 גם כאשר התובע קיבל פסק דין לטובתו או שהחייב לגביו כבר סולק, אך טרם הוכרעה שאלת ההשתתפות או השיפוי.

219. הוראות תקנות 216 ו-217, לפי הענין, יחולו גם על מי שהומצאה לו הודעה לצד שלישי מאת בעלי דין או מאת צד שלישי, כאילו היה נתבע; הוא הדין לגבי מי שהומצאה לו הודעת צד שלישי לפי תקנה זו.

220. (א) הודעה לצד שלישי תהא ערוכה לפי סופס 18, תפרש את מהות התובענה של בעל הדין נגד הצד השלישי ונימוקיה, ותומצא לצד השלישי; להודעה יצורפו העתקים מכתבי הטענות שהוגשו בתובענה אם לא הומצאו לו קודם לכן; עותק מההודעה יימסר לבית המשפט ויומצא לשאר בעלי הדין בתובענה.

(ב) ההודעה לצד השלישי תוגש בידי בעל הדין בתוך הזמן שנקבע להגשת כתב הגנתו, אם לא קבע בית המשפט או הרשם מועד אחר — במקרה האמור בתקנה 216, או תוך הזמן שקבע בית המשפט או הרשם בהחלטתו — במקרה האמור בתקנה 217.

221. רצה צד שלישי לחלוק על התובענה שהוגשה נגד בעל הדין שנתן את ההודעה, או על תוכן ההודעה כלפיו, יגיש כתב הגנה תוך שלושים ימים מהיום שההודעה הומצאה לו, או תוך זמן ארוך יותר שקבע בית המשפט או הרשם; לא הגיש כתב הגנה, רואים אותו כאילו הודה בתקפו של פסק הדין נגד בעל הדין, בין שנתקבל בהסכמה ובין באופן אחר, ושל פסק הדין לזכות בעל הדין נגדו.

222. בית המשפט או הרשם, ביזמתו או לפי בקשת בעל דין, ימחק את ההודעה לצד שלישי, אם ראה שניתנה שלא באחד המקרים המנויים בתקנה 216, והוא רשאי להורות שנושא ההודעה יידון בשעת הדיון בתובענה או אם הוא סבור שהדיון בו עלול לסכך את הדיון בתובענה שלא לצורך — לאחר סיום הדיון בתובענה או לאחר מתן פסק דין בה, ולשם כך רשאי הוא לתת הוראות בדבר סדרי הדיון בתובענה ובהודעה, כפי שימצא לנכון.

223. (א) בית המשפט או הרשם, לפי הענין, רשאי לתת פסק דין נגד הצד השלישי בשעת הדיון בתובענה, לאחר סיומו או לאחר מתן פסק דין בתובענה; אולם בעל הדין שנתן את ההודעה רשאי לבקש שיידחה מתן פסק דין נגד הצד השלישי עד לאחר שיקיים את פסק הדין נגדו באותה תובענה.

(ב) בכל מקרה לא יוצא פסק דין לפועל נגד הצד השלישי אלא ברשות בית המשפט או ראש ההוצאה לפועל, ולאחר שבעל הדין שנתן את ההודעה קיים את פסק הדין נגדו באותה תובענה.

(ג) לא הגיש הצד השלישי כתב הגנה וניתן פסק דין נגדו שלא בפניו, יחולו הוראות תקנה 201.

### פרק י"ח: טען-ביניים

224. אדם שהוא נתבע, או צפוי להיות נתבע, בידי אנשים אחדים (להלן — טוענים) שתביעותיהם מכחישות זו את זו, זכאי לבקש מבית המשפט סעד בדרך של טען-ביניים.

225. הבקשה תוגש לבית המשפט שלפניו נתבע המבקש, או לבית המשפט שלפניו הוא עלול להיתבע אם עדיין לא נתבע.

226. (א) המבקש יגיש לבית המשפט תצהיר המציין כי —

(1) אין הוא תובע שום טובת הנאה בנושא התביעות השנוי במחלוקת מלבד כיסוי תשלומי חובה ששילם או הוצאות שהוציא;

(2) אין הוא בקנוניה עם אחד הטוענים;

(3) הוא מוכן להעביר את נושא הבקשה לבית המשפט או לטפל בו כפי שיוורה בית המשפט.

(ב) היה המבקש נתבע, יוגש התצהיר תוך עשרה ימים מיום שהומצאה לו ההזמנה למשפט.

227. הוגש תצהיר בידי מבקש נתבע, ינהג בית המשפט או הרשם כך:

הוצאת הזמנה  
כשהמבקש הוא  
נתבע  
[296]

- (1) ידחה את הדיון בתובענה, אם יש צורך בכך;
- (2) ימציא לטוען הזמנת טען-ביניים לפי טופס 19, ובה יוזמן להתייצב ביום שנקבע לדיון בתובענה; ההזמנה תומצא בצירוף העתק מכתב התביעה שכתובענה ומהתצהיר;
- (3) ימציא לתובע הודעה לפי טופס 20, בצירוף העתק מן התצהיר, ואילו לנתבע ימציא הודעה לפי טופס 21.

228. הוגש התצהיר בידי מבקש שאיננו נתבע, ינהג בית המשפט או הרשם כך:

הוצאת הזמנה  
כשהמבקש  
איננו נתבע  
[297]

- (1) יקבע תאריך לטען-הביניים וימציא לטוענים הזמנות לפי טופס 22 בצירוף העתקים מן התצהיר;
- (2) ימציא למבקש הודעה לפי טופס 23.

229. הרשם רשאי, בין לפני הוצאת ההזמנה לטען-הביניים ובין לאחר מכן, להורות למבקש להביא את נושא הבקשה לבית המשפט או לעשות בו בדרך שתיראה לרשם דרושה לקיום החלטת בית המשפט.

הבאת נושא  
הבקשה לבית  
המשפט  
[298]

230. הזמנה לטען-ביניים תומצא לא פחות מחמישה עשר ימים לפני התאריך שנקבע לבירור.

המצאת הזמנה  
[299]

231. (א) טוען יגיש לבית המשפט, תוך שבעה ימים מיום שהומצאה לו ההזמנה, אחת משתי אלה:

הודעת  
הסתלקות או  
הודעת פרטים  
[300]

- (1) הודעה במספר עתקים מספיק בשביל בית המשפט ולשם המצאה לכל בעלי הדיון, ובה יציין שאין הוא תובע דבר לגבי נושא הבקשה;
- (2) הודעת פרטים במספר עתקים כאמור המפרטת את נימוקי תביעתו לגבי נושא הבקשה.

(ב) בית המשפט רשאי, אם נראה לו הדבר, לדון בענין אף אם לא הוגשה הודעת פרטים.

232. בתאריך שנקבע לדיון ינהגו כך:

הדיון  
[301]

(1) היה המבקש נתבע, הרי אם —

- (א) לא התייצב התובע, ידחה בית המשפט את התובענה, לרבות טען-הביניים, או יחליט החלטה אחרת שתיראה לו;
- (ב) התייצב התובע ולא התייצב הטוען, ידון בית המשפט בתובענה שבין התובע ובין הנתבע ויפסוק בה, ורשאי הוא ליתן צו הגודר בעד תביעתו של הטוען;
- (ג) התייצבו הן התובע והן הטוען, ידון בית המשפט בין אם התייצב הנתבע ובין אם לאו, ויתן פסק דין הקובע זכויותיהם ותביעותיהם של כל בעלי הדיון;

- (א) לא התייצב אחד הטוענים, יפסוק בית המשפט בטענה שבין כל טוען שהתייצב ובין המבקש, ורשאי הוא ליתן צו הגודר בעד תביעתו של טוען נעדר;
- (ב) התייצבו כל הטוענים, ידון בית המשפט בין אם התייצב המבקש ובין אם לאו, ויתן פסק דין הקובע זכויותיהם ותביעותיהם של כל בעלי הדין.

צו גודר  
[302]

233. (א) צו הגודר בעד תביעתו של טוען שלא הגיש הודעת הסתלקות, יצהיר שהטוען וכל הבא מכוחו לא יוכלו לעולם לתבוע מהנתבע או מהמבקש ולא מכל הטוען מכוחם; אך אין הצו פוגע בזכויותיהם של אותו טוען ושל התובע ושל כל טוען אחר בינם לבין עצמם.
- (ב) צו הגודר בעד תביעתו של טוען שהגיש הודעת הסתלקות, יצהיר שהטוען וכל הבא מכוחו לא יוכלו לעולם לתבוע לא רק מן הנתבע או מהמבקש אלא גם מן התובע ומכל טוען אחר או מכל הבא מכוחם.

### פרק י"ט: אבטיות

אבטיות בשאלה  
משפטית  
[320]

234. מקום שנקבע בכל דין כי אדם חייב או רשאי להביא לחוות דעתו של בית המשפט שאלה משפטיות המתעוררות במשפט או בהליך, יש להרצותה בצורת אבטיות.

צורת אבטיות  
[321]

235. אבטיות תהא ערוכה לפי סופס 24, תחולק לסעיפים מסומנים במספרים סידוריים, תכיל בצורה תמציתית את העובדות ותפרט את המסמכים שיהא צורך בהם, כדי לאפשר לבית המשפט להחליט בשאלות המתעוררות בה.

חתימה  
[322]

236. כל אבטיות יתחתם בידי בעלי הדין או עורכי דינם או נציגיהם המורשים האחרים, ותוגש לבית המשפט בשלושה עתקים.

השמעת טענות  
[323]

237. בשעת הדיון באבטיות רשאים בית המשפט ובעלי הדין להסתמך על תכנם של המסמכים שפורטו לפי תקנה 235, ובית המשפט רשאי להסיק מן העובדות והמסמכים כל מסקנה, עובדתית או משפטית, שאפשר היה להסיק מהם אילו הוכחו אגב דיון בתובענה.

כשבעל דין  
הוא  
פסול-דין  
[324]

238. אבטיות שפסול-דין הוא בעל דין בה לא תובא לדיון בלא רשות מאת בית המשפט; בקשת הרשות תוגש בדרך המרצה ותהא נתמכת בראיות מספיקות, המוכיחות את אמיתות האמור באבטיות בנוגע לענינו של הפסול-דין.

תאריך הדיון  
[325]

239. ראה בית המשפט צורך לשמוע טענות יודיע לבעלי הדין על התאריך שנקבע לדיון.

### פרק כ': המרצות

#### סימן א': בקשה בדרך המרצה

בקשה תהא  
בהמרצה  
[303]

240. כל בקשה תוגש בדרך המרצה אם אין הוראה מפורשת אחרת בתקנות אלה או בכל דין אחר.

הדעה  
יתצהיר  
[304] רישה,  
[305]

241. (א) הוגשה בקשה בדרך המרצה, תומצא הודעה לבעלי הדין הנוגעים בדבר.

(ב) כל הודעה על בקשה בדרך המרצה תהא ערוכה לפי טופס 25 — אם לא נקבע לה טופס מיוחד — ותציין בלשון כללית את נימוקי הבקשה, ואין לצרף אליה תצהיר אלא לשם אימות העובדות המשמשות יסוד לבקשה.

242. ראה בית המשפט או הרשם, בשעה שהוא דן בבקשה בדרך המרצה, כי לא ניתנה הודעה מספקת או לא ניתנה הודעה לאדם שצריך היה לקבלה, רשאי הוא לדחות את הבקשה או לדחות את הדיון בה על מנת שתיתן הודעה כאמור לפי הוראות שייראו לו.

דחיית בקשה  
כשלא ניתנה  
הודעה מספקת  
[306]

243. בית המשפט או הרשם רשאי לדחות מזמן לזמן את הדיון בבקשה בדרך המרצה מטעמים שיירשמו ולפי תנאים שייראו לו.

דחיית הדיון  
[307]

244. (א) נוכח בית המשפט או הרשם, שהשהייה הכרוכה בדיון בדרך הרגילה עלולה לגרום נזק שאין לו תקנה או נזק חמור, רשאי הוא, בלי שניתנה הודעה למשיב, ליתן צו על פי צד אחד, עם הוראות בענין הוצאות ובענינים אחרים לרבות ערובה לשיפוי המשיב, ככל שייראה לו.

צו על פי צד  
אחד  
[304]

(ב) בעל דין שנפגע על ידי הצו רשאי לבקש ביטולו תוך שלושים ימים מיום שהומצא לו עותק הבקשה והצו.

245. בדיון בבקשה בדרך המרצה תהא למבקש הזכות להתחיל, ובכפוף לכך יהא סדר הדיון כסדרי הדיון הנוהגים בדיון בתובענה, ובשינויים המחוייבים לפי הענין; אולם אין לשמוע עדים אלא אם כן בית המשפט או הרשם הורה על כך מטעמים מיוחדים שיירשמו.

סדר הדיון  
[308]

246. (א) ראה שהובאה כהליך ביניים רשאי בעל דין להסתמך עליה במהלך הבאת ראיותיו בכל הליך אחר שבתובענה.

הסתמכות על  
ראיות שבהליך  
ביניים  
[308א]

(ב) בעל הדיון שכנגד רשאי להתנגד להבאת הראיה מטעם שכדין, ואם הובאה הראיה בדרך של עדות, בעל־פה או בתצהיר, רשאי הוא גם לדרוש חקירת העד, והכל בין אם עשה כן בשעת הבאת הראיה כהליך הביניים ובין אם לאו.

(ג) בית המשפט רשאי שלא להרשות חקירה נוספת של עד בנושא שכבר נחקר עליו, אם ראה בכך משום הארכת הדיון שלא לצורך.

247. נקבע בחיקוק או על פיו מועד להגשת בקשה בדרך המרצה לבית המשפט, רואים את הבקשה כמוגשת תוך המועד שנקבע אם הוגשה לבית המשפט תוך מועד זה ההודעה על הבקשה.

הודעה כהגשה  
[309]

#### סימן ב': המרצת פתיחה

248. האנשים המנויים להלן זכאים לבקש מבית המשפט בהמרצת פתיחה החלטה באחת השאלות המנויות בתקנה 249:

הזכאים לבקש  
בהמרצת  
פתיחה  
[310]

(1) מנהלי עובדיו של נפטר, כולם או מקצתם;

(2) נאמנים על פי שטר קנין או מסמך, כולם או מקצתם;

(3) אדם הטוען שהוא מעונין בסעד המבוקש בחזקת נושה או יורש, או נהנה על פי תנאי שטר קנין או מסמך, או בחזקת תובע על פי העברה או בדרך אחרת מכוחו של נושה או של אדם אחר כאמור;

(4) אפוטרופוסים שנתמנו לפסול־דין, ואם הפסול־דין הוא קטין — גם הוריו.

שאלות שניתן  
לבקש בהן  
בהמרת  
פתיחה  
[311]

249. ואלה השאלות שבהן ניתן לבקש בהמרת פתיחה:

- (1) שאלה הנוגעת בזכות או בטובת הנאה של הטוען שהוא נושה, יורש או נהנה;
- (2) קביעת סוגם של נושים, של יורשים או של אנשים אחרים;
- (3) חיובם של מנהלי עובון או נאמנים להגיש חשבונות מסויימים ואימות חשבונות אלה בשעת הצורך;
- (4) חיובם של מנהלי עובון או נאמנים לשלם לקופת בית המשפט כספים שבידיהם;
- (5) מתן הוראות למנהלי עובון או לנאמנים לעשות או להימנע מעשות מעשה מסויים בתפקידם כאחד מאלה;
- (6) הכרעה בכל שאלה הנובעת במישרין מתוך הנהלת העובון או הנאמנות;
- (7) הכרעה בכל שאלה הנוגעת לעניני פסול-דין;
- (8) אישור מכירה, קניה, פשרה או עסקה אחרת.

המרת פתיחה  
מסעם מוכר  
או קונה של  
מקרקעין  
[312]

250. מוכר או קונה של מקרקעין זכאי בכל עת לבקש, בהמרת פתיחה, החלטה בכל שאלה המתעוררת עקב דרישה או התנגדות או תביעת פיצויים, או בכל שאלה אחרת הנובעת מתוך חוזה המכר או הכרכה בו ואינה נוגעת לקיומו או לתקפו של החוזה.

המרת פתיחה  
מסעם שותף  
בשותפות  
[313]

251. מקום שקיומה של שותפות, או הזכות לשותפות, או העובדה שהשותפות מתפרקת, אינם שנויים במחלוקת, זכאי כל שותף בה או יורשו לבקש בהמרת פתיחה את פירוק השותפות, עריכת חשבונותיה וחיסולה.

המרת פתיחה  
מסעם מעונין  
[314]

252. כל הטוען שהוא מעונין על פי שטר קנין, צוואה או מסמך אחר, זכאי לבקש מבית המשפט, בהמרת פתיחה, החלטה בשאלה של פירוש הנובעת מתוך המסמך והצהרה על זכויות המעוניינים.

תובענה לסעד  
הצהרתי  
[317]

253. תובענה לסעד הצהרתי גרידא מותר להגיש בדרך המרת פתיחה.

סייג  
[315]

254. אין להביא בדרך המרת פתיחה בקשה בדבר מינוי מנהל עובון, נאמן או אפוטרופוס.

דרך הגשה  
בהמרת פתיחה  
[316]

255. המרת פתיחה תוגש בדרך שמגשים בקשה בדרך המרצה, תוכתר במלים "המרת פתיחה" ותומצא למשיב יחד עם הזמנה ערוכה לפי טופס 26.

הגשת תצהיר  
מסעם המשיב  
[317]

256. משיב בהמרת פתיחה הרוצה להגיש תצהיר בתשובה להמרת, יגישו לבית המשפט יימסור עותק ממנו למבקש, לפחות שבוע ימים לפני הדיון בהמרת, וזולת אם הורה בית המשפט הוראה אחרת.

ראיות  
[318]

257. בית המשפט בדונו בהמרת פתיחה רשאי להורות על הבאת ראיות נוספות בתמיכה להמרת, ככל שיראה צורך בכך, לרבות השמעת עדים, ורשאי הוא להורות בדבר בירור הפלוגתות המתעוררות בה ככל שייראה לו.

ביטול  
ההמרת  
[319]

258. ככל שלב של הדיון רשאי בית המשפט, אם נראה לו כי אין זה מן הראוי לטפל בבקשה בדרך המרת פתיחה, לבטל את ההמרת ולהפנות את בעלי הדין לתובענה בדרך הרגילה או לדון בה כאילו היתה תובענה בדרך הרגילה, ולשם כך רשאי הוא להורות על הגשת כתבי טענות.

259. בפרק זה, "תביעה למזונות" — תביעה לפי חוק לתקון דיני המשפחה (מזונות), התשי"ט-1959<sup>11</sup>, לרבות תביעה לפי סעיפים 2(א) או 3(א) שבו.

הגדרה  
[363ט]

260. (א) תביעה למזונות תוגש, והדיון בה יתנהל, לפי הוראות פרק זה.  
(ב) ההוראות האחרות שבתקנות אלה יחולו בתביעה למזונות במידה שאינן סותרות הוראות פרק זה ובשינויים המחוייבים לפי הענין.

חלותן של  
התקנות  
[363י]

261. (א) לכתב התביעה תצורף הרצאת פרטים לפי טופס 27, ככל שהדבר מתאים לענין (להלן בפרק זה — הרצאת פרטים).

כתב התביעה  
[363יא]

(ב) בכתב התביעה רשאי התובע לבקש גם מזונות זמניים.

262. (א) הוגש כתב תביעה, תומצא לנתבע הזמנה ערוכה לפי טופס 28 או טופס 29, לפי הענין, ובה יוזמן להגיש כתב הגנה לתביעה תוך חמישה עשר ימים לאחר המצאת ההזמנה, או תוך זמן ארוך יותר שקבע בית המשפט או הרשם.

הזמנה וכתב  
הגנה  
[363יב]

(ב) לכתב ההגנה תצורף הרצאת פרטים.

263. (א) כתב טענות, על צירופיו, יאומת ביד בעל הדין עצמו בתצהיר: התצהיר יצורף לכתב הטענות או יירשם בסופו ותקנה 521 לא תחול.

אישור כתב  
טענות  
בתצהיר  
[363יג]

(ב) היה בעל הדין פסול-דין, יתן את התצהיר אפוטרופסו או ידיו הקרוב, לפי הענין.  
(ג) ראה בית המשפט שנבצר מבעל דין לתת תצהיר באופן אישי או להיחקר על תצהירו, רשאי הוא, מטעמים שיירשמו, להרשות לאדם אחר לתת תצהיר במקומו, ובלבד שאותו אדם יודע ידיעה אישית את הפרטים העיקריים הנוגעים לתביעה.

264. (א) בעל דין שלא מסר פרט בהרצאת הפרטים והפרט הוא בתחום ידיעתו האישית, יראוהו כמי שמודה בפרט שמסר בעל הדין שכנגד בענין הנדון, ולענין זה לא די בהכחשה סתמית.

הרצאת  
הפרטים  
[363יד]

(ב) בעל דין שלא צירף להרצאת הפרטים מסמך שהיה עליו לצרפו, יראוהו כמי שלא מסר פרטים הנוגעים לתוכן המסמך, ולא יורשה להביא ראיות לפרטים אלה אלא אם כן בית המשפט התיר לו, מטעמים מיוחדים שיירשמו, לצרף את המסמך לאחר הגשת כתבי טענותיו.

(ג) פרטים שאינם בתחום ידיעתו האישית של בעל דין, יצהיר עליהם שהם נכונים לפי מיטב אמונתו, בציון היסוד לאמונתו, ואם אין בידו לעשות כן — יציין את הסיבה לכך.

(ד) על אף האמור בתקנה זו, רשאי בית המשפט, אם ראה שבעל דין אינו מקיים הוראה מהוראות פרק זה, למחוק את כתב הטענות שלו או לצוות עליו לקיים את ההוראה בתוך זמן שקבע.

265. בתאריך שנקבע לדיון בתביעה —

שמיעה  
ראשונה  
[363טו]

(1) יתייצבו המצהירים בעצמם כדי לאפשר חקירתם על תצהיריהם: דין אי-התייצבות מצהיר כאמור כדין אי-התייצבות למשפט לפי תקנה 157;

<sup>11</sup> ס"ח התשי"ט, עמ' 72.

(2) יבדוק בית המשפט את כתבי הטענות ויברר מה השאלות שהן באמת השאלות השנויות במחלוקת בין בעלי הדיון;

(3) יחליט בית המשפט, לפי בקשת התובע — בין אם נתבקש לעשות כן בכתב התביעה ובין אם לאו — אם יש מקום לצוות על תשלום מזונות זמניים על יסוד כתבי הטענות בלבד, או, אם ראה צורך בכך, לאחר חקירת המצהירים על תצהיריהם;

(4) יהיו לבית המשפט שאר הסמכויות של שופט בקדם-משפט;

(5) ימשיך בית המשפט בדיון בתביעה, אולם רשאי הוא, אם ראה שטובת הענין מחייבת זאת, לדחות את המשך הדיון למועד אחר שיקבע.

המשך הדיון  
[3363] 266. (א) בהמשך הדיון, אם לא נחקרו המצהירים על תצהיריהם, ייחקר תחילה התובע או המצהיר מטעמו, ולאחר מכן — הנתבע או המצהיר מטעמו.

(ב) אין לשמוע עדים שכבר נשמעו, לרבות מצהירים, אלא ברשות בית המשפט ולהשלמת הראיות שבתיק.

### פרק כ"ב: אימוץ ילדים

#### סימן א': הוראות כלליות

267. בפרק זה —

"חוק האימוץ" — חוק אימוץ ילדים, התשמ"א—1981<sup>12</sup>;

"ילד", "מאומץ" — מאומץ או מועמד להיות מאומץ, לפי הענין;

"מאמץ" — מאמץ או מועמד להיות מאמץ, לפי הענין;

"פקיד סעד" — מי ששר העבודה והרווחה הסמיכו להיות פקיד סעד ראשי או פקיד סעד לענין חוק האימוץ.

הגדרות  
של התקנות  
[339] 268. (א) בקשה להכרזת ילד ככר-אימוץ ובקשה למתן צו אימוץ יוגשו, והדיון בהן יתנהל, לפי הוראות פרק זה.

(ב) ההוראות האחרות שבתקנות אלה יחולו בעניני אימוץ במידה שאינן סותרות הוראות פרק זה ובשינויים המחוייבים לפי הענין.

תיקים  
של התקנות  
[340] 269. (א) כתבי בידיון ומסמכים לענין הסכמת הורה לאימוץ או הכרזת ילד ככר-אימוץ יתויקו בתיק אחד, ולענין הבקשה למתן צו אימוץ — בתיק שני; שני התיקים יהיו נפרדים וכל אחד מהם ישא מספר רישום נפרד, כאשר היחס ביניהם יסומן בפנקס האימוצים בידי הרשם האמור בסעיף 29 לחוק האימוץ; לא יעניין צד באחד התיקים האמורים אלא אם כן קיבל רשות על כך מבית המשפט.

(ב) בית המשפט רשאי, מטעמים שיירשמו, להורות שהדיון בשני התיקים יאוחד.

חקירה  
ותסקיר  
[341] 270. (א) בית המשפט רשאי להורות לפקיד סעד לערוך חקירה בכל נושא הנוגע לאימוץ ילדים שייראה לבית המשפט ולהגיש לו תסקיר בדבר ממצאי החקירה.

(ב) לא יתן בית משפט צו לפי חוק האימוץ אלא לאחר שקיבל תסקיר בכתב מאת פקיד

סעד.

<sup>12</sup> ס"ח התשמ"א, עמ' 293.

271. החליט בית המשפט לשמוע את המאומץ, רשאי הוא שלא להרשות נוכחותו של בעל דין בעת השמיעה.

### סימן ב': הסכמת הורה

272. הסכמתו של הורה לאימוץ ילדו יכול שתינתן באחת מדרכים אלה:

הסכמת הורה  
[342]

(1) בהצגה בעל פה בפני בית המשפט הון בבקשה להכרזת ילד ככר-אימוץ;

(2) בהצגה בכתב, לפי טופס 30, בפני שופט, בפני דיין של בית דין או בפני פקיד

סעד, ובחוף לארץ בפני נציג דיפלומטי או קונסולרי של ישראל.

הסכרת  
תוצאי  
האימוץ  
להורה  
[343]

273. המקבל הצהרה של הורה על הסכמתו לאימוץ ילדו יסביר להורה לפני מתן ההצהרה, ואם היתה ההצהרה בכתב — לפני שההורה יחתום על הצהרתו, בשפה פשוטה המובנת לו, שהאימוץ יפסיק את החובות והזכויות שבין המאומץ לבין הוריו ושאר קרוביו ואת הסמכויות הנתונות להם ביחס אליו, וזולת אם יצמצם בית המשפט תוצאים אלה של האימוץ; כמורכן יסביר להורה את זכויותיו של המאומץ כלפיו לענין ירושה; המקבל את ההצהרה יציין על פניה שאמנם הסביר כאמור.

בקשה לפטילת  
הסכמה או  
לחזרה ממנה  
[344]

274. (א) הורה המבקש לפסול הסכמתו לאימוץ ילדו או לחזור בו ממנה, יגיש לבית המשפט בקשה במספר עתקים מספיק בשביל בית המשפט ולשם המצאה ליועץ המשפטי לממשלה ולפקיד סעד ראשי.

(ב) לבקשה יצורף תצהיר לאימות העובדות המשמשות לה יסוד.

(ג) היועץ המשפטי לממשלה יהיה המשיב לבקשה.

### סימן ג': הכרזת כר-אימוץ

מקום השיפוט  
[345]

275. (א) בקשה להכרזת ילד ככר-אימוץ תוגש לבית המשפט המחוזי שבאזור שיפוטו מצוי הילד או מקום מגוריהם של הוריו, אולם אם קיים חשש שבנסיבות הענין עלולה הגשה כאמור להביא לגילוי פרט שאסור לגלותו לפי סעיף 34 לחוק האימוץ, יכול שהבקשה תוגש לבית המשפט המחוזי בירושלים.

(ב) הוראות תקנת משנה (א) יחולו גם על כל בקשה אחרת לפי חוק האימוץ עד להגשת בקשה למתן צו אימוץ.

276. (א) בקשה להכרזת ילד ככר-אימוץ תוגש בידי היועץ המשפטי לממשלה או נציגו, במספר עתקים מספיק בשביל בית המשפט ולשם המצאה למשיבים.

הגשת בקשה  
ותסקיר  
[346]

(ב) בבקשה יפורשו שמו של הילד, שמם ומענם של הוריו — במידת האפשר, ונימוקי הבקשה.

(ג) לבקשה יצורף תסקיר מאת פקיד סעד הכולל ידיעות מלאות ככל האפשר לענין הפרטים הנקובים בטופס 31 והמראות כי נתמלאו התנאים הדרושים להכרזה; כמו כן יצורפו לבקשה המסמכים הדרושים לשם הוכחת העובדות המצויינות בתסקיר; אין צורך לצרף לבקשה תצהיר לשם אימות העובדות האמורות.

277. (א) כל הורה שלא הסכים לאימוץ יהיה משיב לבקשה.

המשיבים  
[347]

(ב) הורה שנפטר או שאין אפשרות סבירה לזהותו או למצאו, אין צורך לציין בכח הבקשה כמשיב, ורשאי בית המשפט לקבוע, לפי בקשת המבקש, אם יהיה משיב במקום ההורה האמור ומי יהיה משיב זה.

סייג לפרסום  
הודעה ברכים  
[348]

278. לא תפורסם הודעה ברכים הנוגעת לבקשה להכרות ילד כבר-אימוץ אלא אם כן הורה על כך בית המשפט, ולא יורה בית המשפט על פרסום כאמור אלא אם כן ראה שיש צורך בכך כדי לגלות עקבותיו של הורה או כדי לתת הזדמנות להורה להביע דעתו בדבר האימוץ; בהודעה כאמור לא יפורש שמו של הילד אלא אם כן הורה על כך בית המשפט.

קביעת מועד  
הדיון  
[349]

279. עם הגשת בקשה להכרות ילד כבר-אימוץ ייקבע מועד לשמיעתה שיהיה בתוך שלושים ימים מיום הגשתה; בית המשפט רשאי לדחות את מועד הדיון או את המועד שנקבע להמשכו, ולחזור ולדחותו, ובלבד שתקופת הדחיה לא תעלה על שבעה ימים, אלא מנימוקים מיוחדים שיירשמו.

שמיעת  
אפוסטרופים  
והורי הורים  
[350]

280. (א) היה לילד או להורה אפוסטרופוס — לא יכריז בית המשפט על הילד כבר-אימוץ אלא לאחר שנתן לאפוסטרופוס הזדמנות נאותה להשמיע טענותיו ולהביא ראיותיו.

(ב) נפטר אחד מהורי הילד או שניהם, יזמין בית המשפט את הורי הנפטר כדי לשמוע את דעתם לענין האימוץ.

(ג) היה הורה הילד פסול-דין או נעדר — רשאי בית המשפט להזמין לדיון את האפוסטרופוס הכללי.

שכר  
עורך דין  
ממונה ועדים  
[350]

281. לענין שכר והוצאות של עורך דין שמונה לפי סעיף 24(ב) לחוק האימוץ ושל עדים, יחולו הוראות התוספות הראשונה והשנייה לתקנות הסיוע המשפטי, התשל"ג—1973.<sup>13</sup>

#### סימן ד': מסירת ילד

בקשה לאישור  
פעולה דחופה  
[351]

282. (א) בקשה למתן צו המאשר פעולת פקיד סעד לפי סעיף 12(ג) לחוק האימוץ יכול שתוגש בידי היועץ המשפטי לממשלה או נציגו או בידי פקיד סעד.

(ב) בבקשה יפורשו שמו של הילד ופרטי הנסיבות שחייבו את הפעולה, ויצורף לה תצהיר מאת פקיד סעד לאימות העובדות המשמשות יסוד לבקשה.

#### סימן ה': צו אימוץ

מקום השיפוט  
[352]

283. בקשה למתן צו אימוץ תוגש לבית המשפט המחוזי שבאזור שיפוטו מצוי מקום מגוריו של המאמץ.

בקשה למתן  
צו אימוץ  
[353]

284. (א) בקשה למתן צו אימוץ תוגש בידי המאמץ לפי טופס 32 או בדומה לו, כשהיא חתומה ביד המאמץ ומאושרת בתצהיר.

(ב) הבקשה תוגש בשלושה עתקים ורשאי בית המשפט לצוות על המאמץ להגיש עתקים נוספים.

(ג) לבקשה תצורף תעודה מאת פקיד סעד המעידה כי ניתנה הסכמתם של הורי המאמץ או כי בית המשפט הכריז על הילד בר-אימוץ.

<sup>13</sup> ק"ת התשל"ג, עמ' 2048: התשמ"ד, עמ' 2149.

285. היועץ המשפטי לממשלה יהיה המשיב לבקשת צו אימוץ.

286. בית המשפט ימציא עתקי הבקשה —

(1) ליועץ המשפטי לממשלה;

(2) לפקיד סעד שמונה לפקיד סעד מחוזי באזור שיפוטו של בית המשפט.

287. הומצאה לפקיד סעד בקשה לפי תקנה 286, ימסור פקיד הסעד לבית המשפט תסקיר הכולל ידיעות מלאות ככל האפשר לענין הפרטים הנקובים בטופס 33, ורשאי פקיד הסעד לכלול בו גם פרטים נוספים אם נראה לו שיש בהם ענין לאימוץ.

288. בית המשפט רשאי להורות לפקיד סעד לחקור חקירה נוספת, בין ביחס לפרטים הנקובים בטופס 33 ובין בנוסף להם, ולהגיש תסקיר נוסף תוך המועד שיקבע.

289. העתק תסקיר שהוגש לפי תקנות 287 ו-288 יימסר ליועץ המשפטי לממשלה או לבא כוחו ולפקיד סעד ראשי.

290. לא יורה בית המשפט על גילוי זהותו של המאמץ של הורו, לאפוטרופסו או לקרובו של המאומץ ולא יורה על הפגשתם, אלא בהסכמת המאמץ או מטעמים מיוחדים שיפרש בהחלטתו.

291. בית המשפט רשאי להרשות למאמץ לחזור בו מבקשתו לצו אימוץ, כל עוד לא ניתן הצו, בתנאים שיקבע בית המשפט.

292. חזר בו המבקש מבקשתו או נדחתה הבקשה או בוטל צו האימוץ, צו המסירה או צו הביניים, יורה בית המשפט שהמבקש ימסור את המאומץ למשמורתם של רשות, מוסד או אדם הנקובים בהחלטתו.

293. מלאו למאומץ תשע שנים או שטרם מלאו לו תשע שנים אך נראה לבית המשפט שהמאומץ מסוגל לכאורה להבין בדבר האימוץ, לא יתן בית המשפט צו אימוץ אלא אם כן נתמלאו הוראות סעיף 7 לחוק האימוץ.

294. (א) לא יצמצם בית המשפט את תוצאי האימוץ אלא לאחר שנתן ליועץ המשפטי לממשלה, למאמץ ולאפוטרופוס-לדין, אם נתמנה, הזדמנות להביע דעתם על הצמצום.

(ב) לא יורה בית המשפט על המשך קיומה של חובה, זכות או סמכות בין המאומץ לבין הורו או קרובו, אלא לאחר שנתן להורה או לקרוב הזדמנות להביע דעתו על כך.

295. צו האימוץ ייערך לפי טופס 34 או בדומה לו ככל האפשר; אולם אם ראה בית המשפט לצמצם את תוצאי האימוץ או להורות על המשך קיומה של חובה, זכות או סמכות בין המאומץ לבין הורו או קרובו, יווספו לנוסח שבטופס הוראות בית המשפט לענינים האמורים.

296. בפרק זה —

הגדרות  
[1 יר']

"החוק" — חוק הירושה, התשכ"ה—1965;

"חסוי", "קטין" — כמשמעותם בחוק הכשרות המשפטית והאפוטרופסות, התשכ"ב—1962;

"יורש" — לרבות זוכה על פי צוואה, לפי הענין;

"נעדר" — אדם שזהותו או מקום הימצאו אינם ידועים או אדם הנמצא מחוץ לגבולות ישראל ומחמת התנאים השוררים במקום הימצאו, ואשר עליהם אין לו שליטה, אין הוא מסוגל לספל בעניניו.

חלותן של  
התקנות  
[3 יר']

297. (א) בקשות בעניני ירושה יוגשו, והדיון בהן יתנהל, לפי הוראות פרק זה.

(ב) ההוראות האחרות שבתקנות אלה יחולו בעניני ירושה במידה שאינן סותרות הוראות פרק זה ובשינויים המחוייבים לפי הענין.

## סימן ב': צו ירושה וצו קיום צוואה

הגשת בקשה  
[4 יר']

298. בקשת צו ירושה או צו קיום צוואה (להלן — צו קיום) או בקשת שניהם כאחד תוגש לבית המשפט בשני עתקים, ערוכה לפי טפסים 35 או 36: בבקשה ימולאו כל הפרטים ויצורפו לה כל המסמכים לפי תקנות אלה.

תצהירים  
לאימות  
פטירה  
[44 יר']

299. בקשה לקבלת היתר מבית המשפט להוכיח את עובדת מותו של אדם וזמן מותו שלא על ידי תעודת מוות או הצהרת מוות, תלווה בתצהירים של המבקש ושל אדם אחר, שבהם יפורטו נסיבות המוות וזמנו והטעמים לאי-המצאת תעודת המוות או הצהרת המוות.

בקשת צו  
ירוש  
[5 יר']

300. (א) המגיש בקשת צו ירושה יפרט בה את ענינו כמתן הצו ואת כל הקרובים הסמוכים שהיו אי פעם למוריש ומקומות מושבם, ואם נפטר אחד מהם לפני המוריש — את תאריך פטירתו ואת קרוביו הסמוכים ומקומות מושבם: כן יפרט המבקש מי מן הקרובים הסמוכים הוא יורשו של המנח, ובאילו חלקים, ואם מי מן היורשים הוא קטין, חסוי או נעדר — יציין זאת בראש הבקשה ובגופה, על פי הטופס: העובדות הכלולות בבקשה יאומתו בתצהיר של המבקש ושל אדם אחר.

(ב) בתקנה זו, "קרובים סמוכים" — היורשים על פי סעיף 10 לחוק, למעט הוריו של המוריש וצאצאיהם והורי הוריו וצאצאיהם — אם הותיר המוריש אחריו ילדים או צאצאיהם, ולמעט הורי הוריו של המוריש וצאצאיהם — אם הותיר המוריש אחריו הורים או צאצאיהם ולא הותיר ילדים או צאצאיהם.

בקשת צו  
קיום  
[6 יר']

301. (א) המגיש בקשת צו קיום יגיש את הצוואה לבית המשפט, ואם אינו יכול להגישו במקורה יציין את הסיבה לכך ויגיש העתק ממנה או יוכיחנה בדרך אחרת: העובדות הכלולות בבקשה יאומתו בתצהיר של המבקש ושל אדם אחר.

(ב) מגיש הבקשה יפרט בה את שמותיהם, מקומות מושבם, מענם הנוכחי וקרבתם המשפחתית למצווה של כל אחד מן הזכאים על פי הצוואה ואם מי מהם הוא קטין, חסוי או נעדר — יציין זאת: היה תאגיד בין היורשים — יפרט מגיש הבקשה את סוג התאגיד ומענו הרשום.

(ג) מגיש הבקשה ישלח ליורשים לפי הצוואה הודעה על זכאותם כדואר רשום, על פי טופס 37, ויציין את עובדת המשלוח בגוף הבקשה.

צוואה שלא  
הוגשה לבית  
המשפט בידי  
המבקש  
[7 יר']

פרסום  
[8 יר']

חקירת  
עובדות  
[13 יר']

קיום צוואה  
פגומה  
[15 יר']

כתב התנגדות  
[9 יר']

מתן צו באין  
התנגדות  
[10 יר']

צו ירושה  
וצו קיום  
[14, 17, 16,  
14 א יר']

דיון כשיש  
התנגדות  
[10 סיפה,  
11 יר']

סדר הדיון  
בבקשה  
[12, 13  
אמצע יר']

302. נמסרה הצוואה לבית המשפט שלא בידי המבקש או שהופקדה בבית המשפט בדרך האמורה בחוק או שנמסר זכרון דברים על צוואה שבעל-פה, יציין זאת המבקש בבקשתו.

303. הודעה על הגשת בקשה לצו ירושה או לצו קיום תפורסם ברשומות ובעתון יומי, ורשאי בית המשפט או הרשם לפטור מפרסום בעתון יומי או להורות על פרסומים אחרים; הודעה כאמור תכלול הזמנה להגשת כתב התנגדות תוך מועד שלא יפחת משבועיים מיום הפרסום.

304. (א) בית המשפט או הרשם יכרך במשרד הרישום המרכזי של צוואות אם נמסרה או הופקדה צוואה או אם נמסר או הופקד זכרון דברים על צוואה שבעל-פה, ורשאי הוא לברר העובדות הטעונות הוכחה.

(ב) בבדיקת אמיתות הצוואה רשאי בית המשפט או הרשם לבדוק תצהירי העדים שחתמו על הצוואה או על זכרון הדברים, ורשאי הוא להזמין את העדים ולחקרם.

305. קיים בית המשפט צוואה על אף פגם בחתימתם של המצווה או של העדים או בתאריך הצוואה או בהליכים המפורטים בסעיפים 20 עד 23 לחוק או בכשרותם של העדים, או שתיקן צוואה לפי סעיפים 30 ו-32 לחוק או שביטל הוראה מהוראותיה, תצויין העובדה בהחלטתו ויפורשו נימוקיה.

306. הרוצה להתנגד יגיש כתב התנגדות במספר עתקים מספיק לבית המשפט ולהמצאה לבעלי הדין, ויפרט בו את נושא התנגדותו ונימוקיו.

307. לא הוגשה התנגדות תוך המועד הקבוע, יובא הענין לפני בית המשפט או הרשם לשם מתן הצו המבוקש; הוגשה התנגדות, ידון בענין בית המשפט.

308. (א) צו ירושה ייערך לפי טופס 38 וצו קיום ייערך לפי טופס 39.  
(ב) ציווה המוריש חלק מנכסיו, רשאי בית המשפט או הרשם לכלול צו ירושה וצו קיום בצו אחד, והוא ייערך לפי טופס 40.

(ג) צו קיום יצהיר על תקפה של הצוואה שהעתק מאושר ממנה מצורף לו ויציין את הוראות הצוואה שבית המשפט ביטל אותן או תיקן אותן כאמור בתקנה 305.

(ד) היה המנוח נספה כמשמעותו בחוק משפחות חיילים שנספו במערכה (תגמולים ושיקום), התשי"ז-1950<sup>14</sup>, יצויין בצו הירושה או בצו הקיום "נפל" במקום "נפטר".

309. (א) הוגשה התנגדות, ידון בענין בית המשפט.  
(ב) הודעה על תאריך הדיון תומצא למבקש, לכל מי שהגיש כתב התנגדות ולמנהל העזבון אם נתמנה לפני כן.

310. (א) הדיון בבקשת צו ירושה או צו קיום יתנהל, בכפוף לאמור בפרק זה, כאילו היה המבקש תובע והמתנגד נתבע, וסדר הדין יהיה כסדר הדין הנוהג בדיון בתובענה, בשינויים המחוייבים לפי הענין.

<sup>14</sup> ס"ח התשי"ז, עמ' 162.

(ב) בית המשפט רשאי לברר את העובדות הטעונות הוכחה על אף טענות בעלי הדין והודאותיהם וגם אם לא נתבקש לעשות כן.

311. על סמך החלטת בית המשפט ייערך צו ירושה או צו קיום, כאמור בתקנה 308, ויחתום עליו שופט או רשם.  
צו על פי החלטת בית המשפט [14 י"ר]

312. הוגשו בקשות אחדות למתן צו ירושה או בקשות אחדות למתן צו קיום, יאוחד הדיון בהם ויניתן צו אחד לגבי כולם.  
איחוד בקשות [19 י"ר]

313. בית המשפט או הרשם רשאי לתת צו ירושה או צו קיום על חלק מן העזבון כל אימת שנראה לו כי אין מתן הצו עשוי להשפיע על זכויות שעדיין לא נתבררו.  
צו חלקי [20 י"ר]

314. בית המשפט או הרשם רשאי ליתן החלטות ביניים, לרבות החלטות לשמירת נכסי העזבון או הזכויות בעזבון, מינוי אפוטרופוס כאמור בסעיף 154 לחוק וצו למסירת צוואה, אולם החלטה בדבר מזונות זמניים מן העזבון תינתן בידי בית המשפט בלבד.  
החלטות ביניים [18 י"ר]

315. (א) המבקש תיקון או ביטול של צו ירושה או של צו קיום, יגיש בקשתו בדרך המרצה לבית המשפט שנתן את הצו, ועותק מן הבקשה יומצא לכל מי שצויין בצו כיורש, ודינו כדין משיב.  
תיקון או ביטול צו [21 י"ר]

(ב) הבקשה תידון בפני בית המשפט, אולם לגבי בקשה מוסכמת על כל הצדדים רשאי גם הרשם לצוות על התיקון או הביטול.

(ג) תוקן צו או בוטל, תפורסם הודעה על כך בדרך האמורה בתקנה 303.

(ד) בית המשפט או הרשם רשאי, לפי שיקול דעתו, לחייב את מגיש הבקשה להפקיד סכום כסף לכיסוי הוצאות הפרסום.

316. (א) המסתלק מחלקו בעזבון יגיש לבית המשפט כתב הסתלקות ויפרט פרטי זהותו, שיעור ההסתלקות, ואם הסתלק לטובת בן-זוגו של המוריש או ילדיו יציין במפורש לטובת מי הסתלק; כתב ההסתלקות יהיה בתצהיר.

(ב) היה המסתלק קטין או פסול-דין, תצויין עובדה זו בכתב ההסתלקות.

#### סימן ג': מזונות מן העזבון

317. בקשה לקביעת מזונות מן העזבון, שינויים או ביטולם תוגש בדרך המרצה, בכפוף להוראות סימן זה.  
בקשה לקביעת מזונות [22 י"ר]

318. הבקשה לקביעת מזונות תציין את דבר זכותו של המבקש למזונות מן העזבון ותפרט ככל האפשר את הפרטים הנקובים בסעיף 59 לחוק.  
תוכן הבקשה [23 י"ר]

319. ראה בית המשפט כי יש לדון בהרחבת העזבון לצרכי מזונות כאמור בסעיף 63 לחוק, יוזמן לדיון מי שעלול להיפגע על ידי ההחלטה והוא יצורף כמשיב.  
הרחבת העזבון לצרכי מזונות [24 י"ר]

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                                                             |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------|
| 320. הסכם בדבר מזונות, שנעשה לאחר מותו של המוריש, יכול גם הרשם לאשרו.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | אישור הסכם<br>דבר מזונות<br>[25 יר']                        |
| סימן ד': הנהלת העזבון                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                             |
| 321. בקשה למינוי מנהל עזבון תוגש בידי מעונין בדבר, ערוכה לפי טופס 41, ואפשר גם לצרף אותה לבקשת צו ירושה או צו קיום; העובדות שבבקשה יאומתו בתצהיר.                                                                                                                                                                                                                                      | בקשה למינוי<br>מנהל עזבון<br>[26 יר']                       |
| 322. (א) המבקש יפרט בבקשתו את הטעמים שעל יסודם יש למנות מנהל עזבון ואת שמו ומענו של מנהל העזבון המוצע, אם הוצע.<br>(ב) היה ידוע למבקש כי המוריש קבע בצוואתו מבצע צוואה או מנהל עזבון, תצויין גם עובדה זו ובקשת קיום הצוואה תלווה בבקשת מינויו כמנהל עזבון; התנגד המבקש למינוי על סמך הטעמים האמורים בחוק, יציין זאת בבקשה.                                                             | תוכן הבקשה<br>[27 יר']                                      |
| 323. (א) על בקשה למינוי מנהל עזבון יחולו תקנות 303, 306, 307, 309 ו-310, בשינויים המחוייבים לפי הענין.<br>(ב) ניתן צו ירושה או צו קיום לאותו עזבון, רשאי בית המשפט או הרשם לפטור מחובת פרסום לפי תקנה זו, ובלבד שעותק מן הבקשה למינוי מנהל העזבון הומצא לכל מי שצויין בצו כיורש; בית המשפט או הרשם רשאי, אם ראה את הדבר לנכון, לפטור גם מהמצאה ליורשים או לאחדים מהם.                  | פרסום<br>והתנגדות<br>[28 יר']                               |
| 324. אדם העומד להתמנות מנהל עזבון יגיש הסכמתו למינוי או ימסרנה בעל פה בבית המשפט.                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | הסכמתו של<br>מנהל העזבון<br>[29 יר']                        |
| 325. החליט בית המשפט או הרשם לחייב את מנהל העזבון במתן ערובה, תינתן הערובה לפי טופס 42.                                                                                                                                                                                                                                                                                                | ערובה<br>[30 יר']                                           |
| 326. בית המשפט או הרשם רשאי להורות על הפקדת סכום כסף בבית המשפט לכיסוי שכרו של מנהל העזבון והוצאותיו.                                                                                                                                                                                                                                                                                  | הפקדת כספים<br>[31 יר']                                     |
| 327. ראה בית המשפט או הרשם לצמצם או להרחיב את תפקידיו של מנהל העזבון, או קבע פעולות הטעונות אישורו, יצויין הדבר בצו; היה המינוי זמני, ייקבעו בצו תקופת המינוי וכן סמכויותיו ותפקידיו של מנהל העזבון הזמני.                                                                                                                                                                             | פרטים שיש<br>לכללם בצו<br>המינוי<br>[32 יר']                |
| 328. מנהל העזבון יגיש לבית המשפט פרטת העזבון ערוכה לפי טופס 43 במספר עתקים מספיק בשביל בית המשפט והיועץ המשפטי לממשלה; בית המשפט או הרשם רשאי להורות על המצאת הפרטה ליורשים או למי מהם.                                                                                                                                                                                                | פרטת נכסי<br>העזבון<br>[33 יר']                             |
| 329. (א) בכל מסמך, הליך משפטי או פעולה של מנהל עזבון מכוח תפקידו יצויין שהוא פועל כמנהל עזבון של פלוני, ואם היה מנהל עזבון זמני תצויין עובדה זו.<br>(ב) משנודע למנהל העזבון שיש בעזבון מקרקעין או נכסים אחרים שמתנהלים לגביהם על פי כל דין פנקסים המשמשים לרישום וזכויות בעלות, ידאג שתירשם בהם הערה על מינוי מנהל עזבון; הממונה על הרישום האמור ירשום הערה כנדרש משהוגש לו צו המינוי. | ציון תפקידו<br>של מנהל<br>העזבון<br>והזכויות<br>[34-37 יר'] |

- (ג) מנהל העזובון יפתח חשבון בבנק על שם העזובון ויפקיד בו כספים שקיבל מכוח תפקידו ככל האפשר בתכוף לאחר קבלתם, ולא יחזיק כספי העזובון בחשבונו הפרטי.
- (ד) מנהל העזובון יפקיד על קיום אסמכתה לכל הוצאה והכנסה, חוץ מסכומים קטנים שלפי הנוהג אין להם קבלות.

בקשת הוראות  
מבית המשפט  
[38 יר']

330. (א) בקשה של מנהל עזובון למתן הוראות בדבר הנוגע למילוי תפקידו תוגש לבית המשפט בכתב בצירוף תצהיר.

(ב) בכל מקרה שבו כולל העזובון רכוש או זכויות של קטין, חסוי או נעדר תצויין עובדה זו בהכלטה במשפט הפתיחה שבבקשה.

(ג) לכל בקשה למתן הוראות בנוגע לנכסים יש לצרף את המסמכים המעידים על הזכויות הקיימות בהם, או העתקים מאושרים מהם, אולם רשאי בית המשפט לפטור מהגשת המסמכים האמורים אם הוא סבור כי אין צורך בהם לשם מתן ההוראות.

(ד) בבקשת מנהל עזובון לאישור פעולה כנדרש בסעיף 97 לחוק, או לאישור מכירה של נכס מנכסי העזובון או לחלוקתו למי מן הירשים, וכן בבקשה לקביעת שכרו של מנהל העזובון או לאישור סיום תפקידו, יהיו כל הירשים משיבים לבקשה, אולם רשאי בית המשפט או הרשם לפטור, בנסיבות מיוחדות, מחובת המצאת הבקשה למשיב פלוני; צורפה הסכמתו של יורש לבקשה, אין צורך להמציאה לו ולהזמינו לדיון, אלא אם כן הורה על כך בית המשפט או הרשם.

(ה) בבקשה למתן הוראות שלא לפי תקנת משנה (ד) רשאי בית המשפט או הרשם להורות על צירוף הירשים, כולם או מקצתם, כמשיבים לבקשה.

(ו) בנסיבות מיוחדות רשאי בית המשפט ליתן הוראות למנהל עזובון אף בלא שהוגשה בקשה בדרך האמורה בתקנה זו.

עריכתם של  
דרישות  
[39 יר']

331. (א) דינים וחשבוניות של מנהל העזובון יוגשו במספר עתקים מספיק בשביל בית המשפט והיעוץ המשפטי לממשלה ויאומתו בתצהיר.

(ב) בית המשפט או הרשם רשאי להורות על המצאת העתקים מן הדינים והחשבוניות ליורשים או למי מהם.

אכיפת תשלום  
[40 יר']

332. מנהל עזובון האחראי לנזק שנגרם עקב הפרת חובתו כמנהל עזובון ובית המשפט לא פטרו מאחריותו זו, כולה או מקצתה, רשאי בית המשפט לאכוף עליו תשלום בדרך האמורה בתקנה 392, בשינויים המחוייבים לפי הענין.

מנהל עזובון  
זמני  
[41 יר']

333. הוראות פרק זה לענין מנהל העזובון יחולו גם על מנהל עזובון זמני, בשינויים המחוייבים לפי הענין, אולם אין חובת פרסום כאמור בתקנה 323.

#### סימן ה': הפקדה, עריכה ומסירה של צוואות

הפקדת צוואה  
47, 43, 42  
[יר']

334. (א) המבקש להפקיד צוואתו בבית המשפט, יגיש לבית המשפט בקשה על כך בכתב.

(ב) המבקש יוזמן להתייצב לפני בית המשפט או הרשם אשר יחקור זהותו ויקבל את הצוואה כשהיא במעטפה סגורה וחתומה בחותמת שעווה.

(ג) על המעטפה יצוינו שמו ומענו של המפקיד, תאריך ההפקדה ומספרה ויחתמו עליה השופט או הרשם, והמפקיד.

(ד) בית המשפט או הרשם ימסור את המעטפה לשמירה במשרד הרישום של בית המשפט; דבר ההפקדה יירשם בפנקס הפקדת צוואות ותינתן למפקיד קבלה עליה.

(ה) משהופקדה צוואה, יודיע בית המשפט על כך למשרד לרישום מרכזי של צוואות שליד בית המשפט המחוזי בירושלים (להלן — המשרד לרישום מרכזי של צוואות).

(ו) הוראות תקנה זו יחולו, בשינויים המחוייבים לפי הענין, על הפקדה של זכרון דברים האמורה בסעיף 23(ב) לחוק, ובלבד שעל המעטפה יצויין בנוסף לשמו ומענו של המצווה גם שמם ומענם של העדים.

(ז) מי שהפקיד צוואתו בבית המשפט רשאי לקבלה בחזרה על פי בקשה בכתב, ובית המשפט או הרשם יודיע על כך למשרד לרישום מרכזי של צוואות.

335. (א) המבקש לערוך צוואה בפני רשות, יגיש לבית המשפט או לבית הדין הדתי בקשה על כך בכתב.

(ב) המבקש יפרט בבקשתו אם דברי הצוואה יהיו בעל פה או בכתב, כאמור בסעיף 22 לחוק.

(ג) צוואה בפני רשות תיערך בלשכתו של השופט, של הרשם או של חבר בית הדין הדתי, הכל לפי הענין, ותימסר למצווה, והודעה עליה תישלח למשרד לרישום מרכזי של צוואות.

336. (א) מי שחייב למסור לבית המשפט צוואה לפי סעיף 75 לחוק, יגיש את המסמך שבידו למשרד הרישום של בית משפט מחוזי, יודיע על תאריך פטירתו של המנוח, ויקבל אישור על המסירה.

(ב) דבר המסירה יירשם בפנקס הפקדת צוואות ויצוינו שמו ומענו של המוסר, שם המצווה ותאריך פטירתו; הודעה על המסירה תימסר למשרד לרישום מרכזי של צוואות.

(ג) המסמך האמור יישמר בדרך שנשמרות צוואות מופקדות.

337. (א) היו בבית המשפט צוואה או זכרון דברים על צוואה שבעל פה ונדע לבית המשפט או לרשם על מותו של המצווה, או שהיתה בבית המשפט צוואה שנמסרה לו, הרי אם נתמלאו התנאים הכלולים בסעיף 76 לחוק, יפתח בית המשפט או הרשם את המעטפה אם היתה הצוואה במעטפה, יעיין בה, ימסור עליה הודעה לזוכים ויודיע עליה ברבים בדרך שימצא לנכון.

(ב) בית המשפט או הרשם יערוך פרוטוקול על דבר פתיחת הצוואה והעיון בה.

338. (א) צוואות וזכרונות דברים על צוואות שבעל פה שהופקדו בבית המשפט, וכל התיקים והרישומים הנוגעים להם, לרבות הרישום המרכזי, יישמרו בסוד, וכל עוד המפקיד בחיים לא יגלה משרד הרישום כל ידיעה עליהם בלי רשות בית המשפט או הרשם.

(ב) מת המצווה שצוואתו הופקדה או נמסרה לבית המשפט, יהיה כל אדם מעונין רשאי לעיין בה ברשות בית המשפט או הרשם, ואם היתה סגורה במעטפה יפתח אותה בית המשפט לפי בקשתו של המבקש.

(ג) מת אדם, רשאי כל מעונין לקבל ממשרד לרישום מרכזי של צוואות ידיעה אם המנוח הפקיד צוואה או עשה צוואה בפני רשות, או שנמסרה צוואתו לבית המשפט לאחר מותו, או שהופקד זכרון דברים על צוואתו שבעל פה.

עריכת צוואה  
בפני רשות  
[46 יר']

מסירת צוואה  
לבית המשפט  
[44 יר']

הודעה על  
צוואה  
[45 יר']

סודיות,  
עיון ובירור  
[48 יר']

339. הוגשה בקשה בענין עזובון פלוני לבית משפט מוסמך, והוגשה לאחר מכן לענין אותו עזובון בקשה לבית משפט אחר, יעביר בית המשפט האחר את התיק לבית המשפט שאליו הוגשה הבקשה לראשונה, על אף האמור בתקנה 7.

340. (א) נתמנה מנהל עזובון, יומצא לו עותק מכל בקשה שתוגש לפי פרק זה, ודינו כדין משיב.

(ב) לא נתמנה מנהל עזובון, יומצא עותק מן הבקשה ככל האפשר ליורשים ולצדדים הנוגעים בדבר, ודינם כדין משיבים; אולם רשאי בית המשפט או הרשם, אם ראה את הדבר לנכון, לפטור מהמצאה למשיבים או לאחדים מהם.

341. (א) העתק של כל בקשה או מסמך אחר, על צירופיהם, למעט בקשות ומסמכים על פי סימן ה', יומצא לבא כוחו של היועץ המשפטי לממשלה, במשרד האפוטרופוס הכללי שבתחום סמכותו של בית המשפט שאליו הוגשה הבקשה.

(ב) הודיע היועץ המשפטי לממשלה או בא כוחו תוך שבעים וחמישה ימים מיום שהומצא לו העתק הבקשה או המסמך שברצונו להתייצב או לטעון — יוזמן לדיון.

(ג) ראה היועץ המשפטי לממשלה או בא כוחו כי מפאת צורך בחקירה או בבדיקה נוספת של הבקשה או המסמך תידרש תקופת זמן נוספת לשם קביעת עמדתו, יודיע על כך בכתב לבית המשפט ולמבקש לפני עבור המועד האמור בתקנת משנה (ב), ובמקרה זה יראו אותו מועד כאילו הוארך בששים ימים נוספים, ובית המשפט או הרשם רשאי להאריכו אף מעבר להם מטעמים מיוחדים שיירשמו.

(ד) אין באמור בתקנת משנה (ב) כדי למנוע מן היועץ המשפטי לממשלה או בא כוחו מלהודיע לבית המשפט תוך תקופה קצרה משבעים וחמישה ימים על רצונו או אי רצונו להתייצב או לטעון בדיון.

(ה) תקנה זו תחול גם על בקשה או מסמך אחר שהוגשו לבית דין דתי לפי סעיף 155 לחוק; עובד בית הדין המופקד מכוח תפקידו על שמירת בקשה או מסמך כאמור, חייב לקיים את חובת ההמצאה של העתק הבקשה או המסמך לפי תקנת משנה (א).

342. בית המשפט או הרשם רשאי לשחרר בעל דין מהגשת תצהיר או טופס הדרוש לפי פרק זה, והוא רשאי לדרוש תצהירים נוספים.

### פרק כ"ד: היתר נישואין

343. בבקשה להיתר נישואין לפי סעיף 5א לחוק גיל הנישואין, התש"י—1950<sup>15</sup>, יהיה המשיב היועץ המשפטי לממשלה.

### פרק כ"ה: שינוי שם

344. (א) בבקשה לשינוי שמו של קטין או של פסול-דין לפי סעיפים 13 או 14 לחוק השמות, התשט"ז—1955<sup>16</sup>, יהיה המשיב היועץ המשפטי לממשלה; הורה של קטין שאיננו מבקש בבקשה יצורף אליה כמשיב אם הוא בחיים.

<sup>15</sup> ס"ח התש"י, עמ' 286.

<sup>16</sup> ס"ח התשט"ז, עמ' 94.

(ב) בית המשפט הבא לאשר שינוי שם של קטין לפי תקנת משנה (א), כשאחד מהוריו או שניהם נפטרו, יזמין, אם אפשר, את הורי הנפטר ויתן להם הזדמנות להשמיע טענותיהם לענין שינוי השם; אולם רשאי בית המשפט שלא להזמין אם נראה הדבר מוצדק בנסיבות הענין.

### פרק כ"ו: קביעת גיל

345. בפרק זה, "הבקשה" — בקשה לקביעת גילו של אדם, לרבות גיל מוערי, גיל מרבי ומתח גילים — או לשינויה.

הגדרה  
[363ב]

346. (א) הבקשה תוגש לבית משפט השלום שבאזור שיפוטו מצוי מקום מגוריו של מי שמבקשים את קביעת גילו; באין לו מקום מגורים בישראל, תוגש הבקשה לבית משפט השלום בירושלים.

מקום השיפוט  
הוגשת הבקשה  
[363ג]

(ב) הבקשה תוגש במספר עתקים מספיק בשביל בית המשפט ולשם המצאה לכל המשיבים, ובלבד שיהיו שני עתקים בשביל היועץ המשפטי לממשלה.

347. (א) בבקשת אדם המבקש קביעת גילו יהיה המשיב היועץ המשפטי לממשלה.  
(ב) בבקשת אדם המבקש קביעת גילו של אדם אחר יהיו המשיבים האדם שמבקשים קביעת גילו והיועץ המשפטי לממשלה.

המשיבים  
363 (א)–(ד)

(ג) בבקשת היועץ המשפטי לממשלה יהיה המשיב האדם שמבקשים קביעת גילו.

(ד) אדם העלול להיפגע על ידי החלטת בית המשפט יצוין בבקשה כמשיב.

348. הוראת סעיף 7 לחוק קביעת גיל, התשכ"ד—1963<sup>17</sup>, תחול על הבקשה לכלול אדם באחת מקבוצות הגילים 17 עד 39 שנים ועד בכלל בגבר ו-17 עד 26 שנים ועד בכלל באשה, להוציא מקבוצת גיל כאמור או לשנות מקומו בה, וינהגו כך:

המשיבים בבקשת  
יוצא צבא  
363 (ה)–(ו)

(1) היה המבקש יוצא צבא כמשמעותו בחוק שירות בטחון, התשי"ט—1959 [נוסח משולב]<sup>18</sup>, המשרת בשירות סדיר או הנמנה עם כוחות המילואים, תומצא הבקשה לשליש הראשי של צבא-הגנה לישראל;

(2) היה המבקש מיועד לשירות בטחון כמשמעותו בחוק האמור, תומצא הבקשה לראש מרכז גיוס באגף כוח אדם של צבא-הגנה לישראל.

349. בית המשפט רשאי לצוות על צירוף משיבים נוספים.

צירוף משיבים  
אחרים  
[363ה]

350. בבקשה יציין המבקש את מטרת הבקשה, ואם הוגשו לבית משפט בקשות לקביעת גילו לפני שהוגשה הבקשה הנדונה יפרט אותן ואת ההחלטות שניתנו בהן.

בקשות קודמות  
לקביעת גיל  
[363ז]

351. (א) המבקש קביעת גילו יצרף לבקשתו תצהיר לפי טופס 44 וכן תעודות אלה או תצלומים מהן:

צירוף תצהיר  
ומסמכים  
[363ח]

(1) תעודת לידה של המבקש או העתק מתוך ספרי הנפוס של הרישום המתייחס אליו, לפי הענין, וכן דרכון, תעודה או פנקס שרשום בהם תאריך לידתו;

<sup>17</sup> ס"ח התשכ"ד, עמ' 7.

<sup>18</sup> ס"ח התשי"ט, עמ' 286.

(2) תעודת נישואין או תעודת גירושין שלו, לפי הענין;

(3) תעודות לידה של ילדיו;

(4) כל מסמך אחר שברשותו אשר ניתן ללמוד ממנו מהו גילו;

(5) לגבי מבקש שנולד בארץ — אישור מלשכת מרשם התושבים שבה מוחזק תיק המרשם שלו, שאין בפנקס הלידות רישום לידה שלו בשנה הרשומה בתיק המרשם כשנת לידתו.

(ב) אם אין בידי המבקש להמציא את התעודות המתאימות המפורטות בתקנת משנה (א)(1) עד (3) — יתן הסבר לכך.

(ג) בקשה שלא צורף אליה תצהיר כאמור בתקנה זו, לא תקיבל במשרד הרישום של בית המשפט.

(ד) בית המשפט או הרשם רשאי בכל עת לדרוש מהמבקש שיתן בתצהיר פרטים נוספים ומפורטים יותר.

### פרק כ"ז: אכיפת פסקי-חוק

352. בפרק זה, "החוק" — חוק אכיפת פסקי-חוק, התשי"ח-1958.<sup>19</sup>

הגדרה  
[330]

צורת הבקשה  
[331, 332]

353. בקשה להכריז על פסק-חוק — לרבות פסק-חוק זמני וצו ביניים בענייני מזונות — כפסק אכיף, תוגש בדרך המרצה ויפורשו בה שמו ומענו של בית המשפט שנתן את פסק-החוק ותאריך הפסק.

354. לבקשה יצורפו —

צירוף העתק  
פסק-החוק ותצהיר  
[333]

- (1) העתק מפסק-החוק שאישרה רשות מוסמכת של המדינה שבה ניתן;
- (2) תצהיר לאישור העובדות המוכיחות את קיומם של כל אחד מהתנאים הנקובים בסעיף 3 לחוק.

תרגום  
פסקי-החוק  
[334]

355. המבקש יגיש לבית המשפט, לפי דרישתו, תרגום פסקי-החוק לשפה העברית שאישרו נציג דיפלומטי או קונסולרי של ישראל המשמש בתפקידו במדינת הפסק, או של מדינת הפסק המשמש בתפקידו בישראל, או שאושר בדרך אחרת להנחת דעתו של בית המשפט או הרשם.

התנגדות המשיב  
[335]

356. (א) רצה המשיב להתנגד לבקשה, יגיש לבית המשפט תשובה לבקשה תוך שלושים ימים מהיום שבו הומצא לו העתק הבקשה או תוך זמן ארוך מזה שקבע בית המשפט או הרשם.
- (ב) משיב הכופר בקיומו של אחד התנאים הנקובים בסעיף 3 לחוק, יצרף לתשובתו תצהיר על כך.
- (ג) לא הגיש המשיב תשובה כאמור לא יורשה להתנגד לבקשה.

הגבלה לנימוקים  
[336]

357. בית המשפט בדונו בבקשה לא ייזקק לנימוק שלא הוזכר בבקשה או בתשובת המשיב, אלא אם כן ראה ששמיעת הנימוק הנוסף דרושה למען הצדק.

צורת המבקש  
מבקשת  
[337]

358. עד להכרזת פסקי-החוק כפסק אכיף רשאי המבקש לחזור בו מבקשתו על ידי הגשת הודעה בכתב לבית המשפט ומסירת העתק ממנה למשיב; משעשה כן — בטלה הבקשה.

<sup>19</sup> ס"ח התשי"ח, עמ' 68.

359. לענין סעיף 10(ב) לחוק, יהא שער החליפין ביום התשלום — השער היציג שפרסם בנק ישראל לאחרונה לפני יום התשלום לאותו מטבע חוץ שכתשלומו חוייב החייב.

## פרק כ"ח: סעד זמני

### סימן א': עיקול זמני

עיקול זמני  
[238, 241, 263]

360. (א) בתביעה לסכום כסף הנתמכת במסמך או בראיות מהימנות אחרות להנחת דעתו של בית המשפט או הרשם, רשאי הוא לתת צו עיקול זמני על נכסים שבידי הנתבע וכן על נכסים של הנתבע שבידי אדם אחר (להלן — מחזיק), לרבות כל חוב וזכות, בין שהגיע זמן פרעונם ובין אם לאו, עד שיקויים פסק הדין: כיוצא בזה, בתביעת דבר שבעין רשאי בית המשפט או הרשם לצוות על עיקול הנכס הנתבע.

(ב) אין לעקל נכס הפטור מעיקול אותה שעה.

(ג) צו כאמור יכול שיינתן לפני שהוגש כתב התביעה.

(ד) בסימן זה —

"תביעה" — לרבות תביעה שכנגד;

"נתבע" — לרבות מי שהוא נתבע בתביעה שכנגד.

בקשת עיקול  
[239]

361. בקשה למתן צו עיקול תהא ערוכה בכתב ויפורשו בה שמות הנתבע וכל מחזיק, אם ישנו, מענם, מהות הראיה שעליה נסמכת הבקשה והסכום שעליו מבוקש העיקול, ויצורף אליה תצהיר לאימות העובדות המשמשות עילה לתביעה.

דיון על פי  
צד אחד  
[240]

362. הבקשה תידון על פי צד אחד, אך רשאי בית המשפט או הרשם להורות על הזמנת בעל דין שכנגד.

המצאת הצו  
[243]

363. העתק צו העיקול בצירוף העתק כל המסמכים שהוגשו לבית המשפט לפי תקנה 361 יומצאו לנתבע ולמחזיק, אם ישנו.

בקשת ביטול  
[244]

364. (א) ניתן צו עיקול על פי צד אחד, רשאים הנתבע והמחזיק, תוך שלושים ימים מיום המצאת הצו, לבקש ביטול של הצו.

(ב) בקשת הביטול תהא נתמכת בתצהיר לאימות העובדות שעליהן נסמכת הבקשה; בעלי הדין הנוגעים בדבר יוזמנו לדיון בבקשה.

ערובה  
[242]

365. לא יינתן צו עיקול אלא לאחר שהתובע המציא ערובה, להנחת דעתו של בית המשפט או הרשם, לפיצוי כל נזק שייגרם על ידי העיקול אם תידחה התביעה או יפקע הצו מסיבה אחרת.

רישום בפנקסי  
מקרקעין  
[245]

366. ניתן צו עיקול על מקרקעין, יש להודיע על כך לרשם המקרקעין והוא ירשום לפי זה הערה בפנקס.

הודעה למחזיק  
[247]

367. ניתן צו עיקול על נכסי הנתבע שבידי מחזיק, יודיע בית המשפט או הרשם למחזיק, עם הטלת העיקול, כי עליו להשיב בכתב, תוך המועד שנקבע בהודעה, אם נכסי הנתבע מצויים בידו; תשובתו של המחזיק תוגש לבית המשפט בצירוף העתק שיומצא לתובע.

368. הודה מחזיק בתשובתו כי מצויים בידו נכסי הנתבע, לא יחזור בו מהדייתו אלא אם כן נתן לו בית המשפט רשות לכך מטעמים מיוחדים.

369. (א) לא הודה המחזיק כי נכסי הנתבע מצויים בידו, או התנגד מכל טעם אחר לאישור העיקול או לא השיב כלל תוך המועד שנקבע לו, יהא התובע שלפי בקשתו ניתן צו העיקול רשאי, תוך חמישה עשר ימים מיום שהומצאה לו תשובת המחזיק או לאחר תום המועד האמור, הכל לפי נסיבות הענין, להגיש לבית המשפט בקשה מנומקת בכתב לאישור העיקול.

(ב) דינה של בקשה כאמור כדין כתב תביעה ויחולו עליה הוראות תקנה 19: דינו של מחזיק לענין אישור העיקול כדינו של נתבע בשינויים המחוייבים לפי הענין.

370. הדיון בבקשה לפי תקנה 369 יכול שיהיה בכל שלב של הדיון בתובענה, ואף לאחר שניתן פסק דין בה, כפי שבית המשפט יורה, והוא הדין בסדר דין מקוצר בין אם ניתנה רשות להתגונן ובין אם לא ניתנה.

371. לא ביקש התובע אישור העיקול כאמור בתקנה 369 יהא העיקול בטל לגבי כל נכס שהמחזיק לא הודה שהוא מצוי בידו.

372. זכה התובע בתביעתו יאשר בית המשפט או הרשם בפסק הדין את העיקול הזמני ויחייב את הנתבע בהוצאות העיקול הזמני.

373. צו העיקול יפקע באחת מאלה:

(1) התובע לא הגיש לבית המשפט, תוך שבעה ימים לאחר מתן הצו או תוך מועד ארוך מזה שנקבע לפני תום שבעת הימים האמורים, את כל המסמכים הדרושים לשם המצאה לנתבע ולמחזיק, או לא שילם את האגרה בעד ההמצאה;

(2) הצו ניתן לפני שהוגשה התובענה והתובע לא הגיש תוך שבעה ימים מיום מתן הצו את כתב התביעה;

(3) התובענה נדחתה, נמחקה או הופסקה, או שפסק הדין בווצע.

374. נתן בית המשפט או הרשם פסק דין, רשאי הוא, להבטחת ביצועו של פסק הדין, לצוות על הטלת עיקול בעת מתן פסק הדין או בתכוף לאחריו ואין צורך לשם כך בהגשת בקשה בדרך המרצה או במתן ערובה.

375. הוראות חוק ההוצאה לפועל, התשכ"ז—1967<sup>20</sup>, יחולו על ביצוע עיקול זמני לפי סימן זה, ואם אושר העיקול, ימשיכו בפעולות לפי אותו חוק.

#### סימן ב': מניעת התחמקות והברחה

376. (א) הוגשה תובענה והוכח להנחת דעתו של בית המשפט או הרשם, כי הנתבע עומד לצאת מן הארץ לצמיתות או לתקופה ממושכת, והעדרו מן הארץ עלול להכביד על בירור המשפט או על ביצוע פסק הדין, רשאי הוא, בצו, לאסור על הנתבע לצאת מן הארץ וכן להורות על הפקדת דרכונו או תעודת המעבר שלו או להתנות תנאים ליציאתו (להלן — צו עיכוב יציאה).

<sup>20</sup> ס"ח התשכ"ז, עמ' 116.

(ב) לא יינתן צו עיכוב יציאה אלא אם כן עלה שווי התביעה על עשרים וחמישה אלף שקלים, זולת אם התביעה היא למזונות.

(ג) בסימן זה —

“תובענה” — לרבות תובענה שכנגד;

“נתבע” — לרבות מי שהוא נתבע כתובענה שכנגד.

377. המבקש צו עיכוב יציאה יפרש בבקשתו את שמו ושם משפחתו של הנתבע, גם באותיות לטיניות, וכן מענו ומספר הזהות שלו, או — אם אין בידו להיוודע מה המספר — פרטים אחרים שיש בהם, לדעת בית המשפט או הרשם, כדי לזהותו; בית המשפט או הרשם רשאי לבקש פרטים נוספים כדי למנוע טעות בזיהוי.

בקשת עיכוב  
יציאה  
[256]

378. (א) הוגשה בקשה למתן צו עיכוב יציאה, תומצא לנתבע הודעה על כך והבקשה תישמע בפני הצדדים; אולם אם הוכחו, להנחת דעתו של בית המשפט או הרשם, בתצהיר או בדרך אחרת, עובדות המראות כי ההשהיה בדיון עשויה לגרום למבקש הצו נזק שאין לו תקנה או נזק חמור, רשאי בית המשפט או הרשם ליתן צו על פי צד אחד, מטעמים שיירשמו.

הדיון בבקשה  
[254(ב), (ג)]

(ב) ניתן צו עיכוב יציאה על פי צד אחד כאמור, ייקבע בצו מועד לבירור הבקשה במעמד שני הצדדים; מועד הבירור יהיה תוך שבועה ימים מיום מתן הצו, זולת אם קבע בית המשפט תאריך מאוחר יותר מסיבות מיוחדות.

379. המבקש צו עיכוב יציאה ימציא ערובה, להנחת דעתו של בית המשפט או הרשם, לפיצוי כל נזק שייגרם בעיכוב היציאה אם תידחה התביעה, תימחק או תיפסק, ולפיצוי כל נזק שייגרם לאדם שאיננו הנתבע בעיכוב יציאתו על סמך הצו משום שהמבקש מסר פרטים לא נכונים או לא מספיקים לזיהוי הנתבע.

ערובה של  
המבקש  
[257]

380. (א) בית משפט או רשם העומד לתת צו עיכוב יציאה על פי צד אחד, יתנה את מתן הצו בהפקדת סכום כסף בקופת בית המשפט, מלבד הערובה לפי תקנה 379, שלא יפחת מעשרת אלפים שקלים ולא יעלה על מאתיים וחמישים אלף שקלים, זולת אם התביעה היא למזונות.

ערבון של  
המבקש  
[257א]

(ב) בית המשפט או הרשם יורה על חילוט הערבון כולו או מקצתו לטובת הנתבע, לפי בקשתו, בין לפני מתן פסק הדין כתובענה ובין לאחריו, אם שוכנע כי בקשת עיכוב היציאה לא היתה סבירה או לא היתה דרושה למטרות האמורות בתקנה 376(א); חילוט הערבון אינו מותנה בגרימת נזק של ממש לנתבע.

(ג) מצא בית המשפט או הרשם כי התניית צו עיכוב יציאה בהפקדת ערבון יש בה בנסיבות המקרה, משום אי צדק, יכול הוא מטעמים שיפרש לפטור מהפקדתו.

381. בית המשפט או הרשם יורה, בצו, שאם יופקד בקופת בית המשפט או בקופת המשטרה סכום פלוני כערבון לתביעה — יפקע צו עיכוב היציאה; חזר הנתבע לפני מתן פסק הדין, או לאחר שפקע הצו, יוחזר לו הערבון לפי דרישתו; לא חזר עד שניתן פסק דין לזכות התובע ישמש הערבון לסיפוק התביעה, והעודף על הסכום שבפסק הדין ועל הוצאות ההוצאה לפועל יוחזר לנתבע לפי דרישתו.

ערבון של  
הנתבע [258]

382. צו עיכוב יציאה יפקע —

(1) בתום המועד שנקבע בו או בתום שנה מיום נתינתו, לפי המוקדם, ורשאי כי המשפט או הרשם ליתן צו חדש להארכת עיכוב היציאה;

פקיעת הצו  
[259]

(2) עם דחיית התובענה, מחיקתה או הפסקתה, או עם כיצוע פסק הדין.

383. בית המשפט או הרשם רשאי ליתן צו עיכוב יציאה גם בעת מתן פסק הדין או בתכופ  
לאחריו, ובמקרה זה לא יחולו הוראות תקנות 376(ב), 379 ו-380.

צו עיכוב  
בתכופ לפסק  
הדין [254(א)]  
סיפה, [253א]

384. (א) ניתן על אדם צו עיכוב יציאה, וכן צו גירוש לפי חוק הכניסה לישראל;  
התשי"ב—1952<sup>21</sup>, או צו הסגרה לפי חוק ההסגרה, התשי"ד—1954<sup>22</sup>, יבטל בית המשפט או  
הרשם את צו העיכוב אם ביקש זאת היועץ המשפטי לממשלה.

צו עיכוב  
וצו גירוש או  
צו הסגרה  
[259א]

(ב) הגיש היועץ המשפטי לממשלה בקשה כאמור בתקנת משנה (א), ימציא הודעה  
מספקת על כך לצד אשר לפי בקשתו ניתן צו עיכוב היציאה.

385. הוראות תקנות 376 עד 384 יחולו, בשינויים המחוייבים, גם אם לא הוגשה תובענה, אך  
הוכח להנחת דעתו של בית המשפט או הרשם כי האדם שנגדו מבוקש צו עיכוב יציאה חייב למגיש  
הבקשה חוב שפרעונו בעתיד, כי נראה שהחייב ייעדר מן הארץ במועד הפרעון וכי העדרו מן  
הארץ עלול להכביד על גבייתו של החוב.

חוב שפרעונו  
בעתיד  
[656 מג'לה]

386. הוגשה תובענה ובית המשפט או הרשם נוכח, על יסוד תצהיר או עדות אחרת, כי נתבע  
עומד להוציא את נכסיו, כולם או מקצתם, מרשותו או מתחום המדינה בכוונה להפריע או להשהות  
את ההוצאה לפועל, רשאי בית המשפט או הרשם, לפי בקשת התובע ובתנאים שייראו לו בדבר  
מתן ערובה או בענינים אחרים, להורות לנתבע לעשות אחד משני אלה תוך זמן שיקבע:

המצאת נכסים  
או ערובה  
להמצאתם  
[261]

- (1) ליתן ערובה, בסכום שיפורש בצו, שהנכסים האמורים או שוויים, או חלק מהם  
שיש בו כדי למלא אחרי הפסק, יועמדו לרשות בית המשפט לכשיידרשו;
- (2) להתייצב ולהראות טעם מדוע לא יתן ערובה.

387. (א) בית המשפט או הרשם רשאי להורות בצו על עיקול-על-תנאי של נכסי הנתבע, כולם  
או מקצתם, במקרה שלא יקיים הנתבע את הצו לפי תקנה 386, ובלבד שלא יעקול נכס הפטור  
מעיקול אותה שעה; בבקשה לעיקול-על-תנאי יפרט התובע מהם הנכסים שאת עיקולם הוא מבקש  
ומה שוויים המשווער, וזולת אם פטר אותו בית המשפט או הרשם מחובה זו.

עיקול הנכסים  
לפי פירוט  
[262]

(ב) לא הראה הנתבע טעם מדוע לא יתן ערובה, או לא נתן את הערובה שנדרשה תוך  
הזמן שנקבע לו, רשאי בית המשפט או הרשם לצוות על עיקול הנכסים שפורטו כאמור או חלק  
מהם שיש בו כדי למלא אחרי פסק הדין, ובלבד שלא יעקול נכס הפטור מעיקול אותה שעה.

(ג) הראה הנתבע טעם כאמור או נתן את הערובה שנדרשה, והנכסים שפורטו עוקלו כולם  
או מקצתם, יצווה בית המשפט או הרשם על הסרת העיקול או יתן צו אחר ככל שייראה לו.

#### סימן ג': מינוי כונס נכסים

388. (א) הוגשה בקשה למינוי כונס נכסים, רשאי בית המשפט, או רשם שהוא שופט, אם  
הדבר נראה לו צודק ונות, לעשות, לפי טופס 45, את הדברים האלה:

מינוי כונס  
נכסים  
[264]

- (1) למנות כונס נכסים לכל רכוש, בין לפני מתן פסק הדין ובין לאחריו;
- (2) לסלק כל אדם מהחזקת הרכוש או ממשמורתו;
- (3) להעמיד את הרכוש להחזקתו, למשמורתו או לניהולו של כונס הנכסים;

<sup>21</sup> ס"ח התשי"ב, עמ' 354.

<sup>22</sup> ס"ח התשי"ד, עמ' 174.

(4) להעניק לכונס הנכסים את הסמכויות שבידי בעל הרכוש, כולן או מקצתן, כפי שייראה לבית המשפט או לרשם כאמור, בכל הנוגע להגשת תובענות והתגוננות בהן, מימוש הרכוש, ניהולו, שמירתו, שימורו והשבחתו, גביית דמי שכירות ורווחים מן הרכוש ואופן השימוש בהם וחתימה על כל המסמכים.

(ב) בית המשפט או הרשם הן בבקשה יביא בחשבון את סכום החוב שהמבקש תובע, את הסכום שכונס הנכסים יוכל להשיג לפי המשוער ואת ההוצאות המשוערות הכרוכות במינויו, ורשאי הוא, אם נראה לו הדבר, להורות על עריכת חקירה בענינים אלה או בענינים אחרים לפני המינוי.

389. (א) בית המשפט או רשם שהוא שופט רשאי לקבוע, בצו כללי או מיוחד, את שכר שירותיו של כונס הנכסים וכיצד ועל מי לשלמו.

שכר  
[265]

(ב) מינה בית המשפט או הרשם עובד המדינה לשמש כונס נכסים, ישולם שכרו לאוצר המדינה, אך באישור נציב שירות המדינה רשאי הוא לקבל שכר מיוחד בעד טרחתו.

390. ניתן צו למינוי כונס נכסים, יורה בית המשפט או הרשם לפרסם ברשומות או בעתון יומי את שם האדם שנגדו ניתן הצו, מקום עסקו או מענו הרשום, שמו ומענו של כונס הנכסים שנתמנה וכן מקום מושבו של בית המשפט ומספר התיק; בית המשפט או הרשם רשאי שלא להורות על הפרסום אם ראה טעם מיוחד לדבר.

חובת פרסום  
[266]

391. כונס נכסים שנתמנה כאמור —

חובותיו של  
כונס נכסים  
[267]

(1) יתן כל ערובה שתיראה לבית המשפט או לרשם להבטחת אחריותו לנכסים שהוא ממונה עליהם ולכל אשר יגיע לידו בקשר לנכסים; הערובה תהא בכתב ערבות ערוך לפי טופס 46;

(2) יגיש את חשבונותיו בפרקי זמן ובצורה שיוורה עליהם בית המשפט או הרשם;

(3) ישלם את הסכום המגיע ממנו ככל שיוורה בית המשפט או הרשם;

(4) יהא אחראי לכל הפסד שגרם לרכוש מתוך זדון או רשלנות.

392. כונס נכסים שלא הגיש חשבונותיו או לא שילם את הסכום המגיע ממנו, או שגרם הפסד לרכוש מתוך זדון או רשלנות, רשאי בית המשפט להורות על עיקול נכסיו, למכרם ולהשתמש בדמי המכר לסילוק כל סכום המגיע מכונס הנכסים או לכיסוי כל הפסד שגרם ואת היתרה ישלם לכונס הנכסים.

אכיפת תשלום  
[268]

### פרק כ"ט: סדר הדין בבית הדין המיוחד

393. היה ספק בענין פלוני אם אין הוא ענין של מעמד אישי שבתחום שיפוטו הייחודי של בית דין דתי, יביאו בעלי הדין הנוגעים בדבר, או בית המשפט שבו נתעורר הספק, את השאלה לפני בית הדין המיוחד כאמור בסעיף 9 לפקודת בתי המשפט, 1940<sup>23</sup>, על ידי תזכיר שיישלח לרשם בית המשפט העליון.

מה יובא  
לפני בית  
הדין המיוחד  
[364]

394. התזכיר יחולק לסעיפים מסומנים במספרים סידוריים ויציין בצורה תמציתית:

צורת התזכיר  
[365]

(1) העובדות החשובות שבעלי הדין הסכימו עליהן;

(2) העובדות המהותיות השנויות במחלוקת;

(3) טענותיהם החולקות של בעלי הדין.

<sup>23</sup> ע"ר 1940, תוס' 1, עמ' 224.

395. משנתקבל התזכיר, יזמין הרשם את בעלי הדין להתייצב לפני בית הדין המיוחד בתאריך שיקבע: לבית הדין יהיו לענין זה כל הסמכויות הנתונות לפי תקנות אלה לבית משפט מחוזי בערכאה ראשונה, והוא ינהג, במידה שהדבר רצוי באותן נסיבות, לפי סדרי הדין והנהוג המקובלים בבתי המשפט כאמור בתקנה 2.

396. הכריע בית הדין בשאלה שהובאה לפניו, ינסח את ממצאו בצורת פסק דין כדרך שמנסח בית משפט, וכיוצא בזה יערך פסק הדין בצורת פסקתה.

## חלק ד': הערעור

### פרק ל': סדר הדין בערעור

#### סימן א': המועדים

397. המועד להגשת ערעור בזכות על החלטה של בית משפט הוא ארבעים וחמישה ימים מיום מתן ההחלטה, והוא כשאין הוראת חיקוק אחרת הקובעת מועד להגשת ערעור.

398. המועד להגשת ערעור ברשות על החלטה, הוא חמישה עשר ימים מהיום שבו ניתנה הרשות לערעור.

399. נקבעה בחיקוק הוראה כדבר בקשת רשות לערעור על החלטה ולא נקבע במפורש המועד להגשת הבקשה, תוגש הבקשה, אם ההחלטה היא של בית משפט מחוזי — תוך שלושים ימים מיום שניתנה ההחלטה, ואם היא של בית משפט שלום — תוך חמישה עשר ימים כאמור.

400. ערעור על החלטת רשם לפי סעיף 12(ב) לפקודת הרשמים [נוסח חדש], התשל"א—1971<sup>24</sup>, יוגש תוך שבעה ימים מיום מתן ההחלטה, והוראות פרק זה, למעט סימן ד', יחולו על הערעור האמור בשינויים המחוייבים.

401. הוראות פרק זה יחולו אף לגבי ערעור על פסק דין בתביעה אזרחית כאמור בתקנה 17.

402. מנין הימים שנקבעו בסימן זה יתחיל בין אם ניתנה ההחלטה בפני המערער או המבקש ובין אם ניתנה שלא בפניו, ובלבד שהזמן כדין לשמוע את ההחלטה: ניתנה ההחלטה שלא בפני המערער או המבקש בלי שהוזמן כאמור, יראו כיום מתן ההחלטה את היום שבו הומצא לו העתק ממנה.

#### סימן ב': רשות לערעור

403. (א) בקשת רשות לערעור לבית משפט שלערעור תוגש בכתב, תפרט בצורה תמציתית את הנימוקים שעליהם סומך המבקש את בקשתו ותציין את האסמכתאות הנוגעות לענין: הבקשה תוגש במסירת ארבעה עתקים של כתב הבקשה לבית המשפט שלערעור, בצירוף מספר עתקים מספיק לשם המצאה למשיבים.

(ב) רשות לערעור על פסק דין של בית משפט מחוזי בשבתו כבית משפט שלערעורים על החלטה של בית משפט שלום יכול שתניתן בגוף פסק הדין או על פי בקשה לבית המשפט שלערעור, שתוגש בדרך המרצה.

(ג) כל העתקים של הבקשה ושל המסמכים המצורפים אליה יהיו מודפסים במכונת כתיבה, או מצולמים, בצורה נוחה לקריאה.

<sup>24</sup> דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 19, עמ' 436.

מסמכים שיצורפו  
לבקשת רשות  
לערער  
[377]

404. לבקשת רשות לערער יצורפו העתקים או תצלומי העתקים של החלטות הערכאות הקודמות הנוגעות לאותו ענין, כשהם מאושרים בידי הרשם או המזכיר הראשי של אחת מאותן הערכאות או בידי עורך דין או היועץ המשפטי לממשלה או בא כוחו, אך רשאי בית המשפט לדון בבקשה אף אם לא צורפו העתקים כאמור.

ערובה להוצאות  
בבקשת רשות  
לערער

405. עם הבקשה לרשות ערעור יגיש המבקש התחייבות לערוב את הוצאותיו של המשיב בבקשה והוצאותיו בערעור — אם תינתן הרשות ויוגש הערעור, והוראות תקנות 427 עד 433 בדבר ערובה להוצאות יחולו, בשינויים המחוייבים: הגיש המבקש התחייבות כאמור והגיש ערעור ברשות בית המשפט שלערעור, לא יחולו תקנות 419(2) ו-420(3), ו-427 עד 433 בדבר מתן ערובה.

תשובת המשיב  
בעל פה  
או בכתב  
[377]א(ב),  
[377]ב(א)(3)

406. (א) החליט בית המשפט, לאחר שעיין בבקשה לפי תקנה 403(א), שאין היא מצריכה תשובה, ידחנה מיד.

(ב) החליט בית המשפט שהבקשה מצריכה תשובה, רשאי הוא להורות על טענות לפניו בעל פה או על תשובה בכתב: עשה כן, תומצא הבקשה למשיב, ובלבד שהמבקש קיים את ההוראות בדבר מתן ערובה להוצאות המשיב: הורה בית המשפט על תשובה בכתב, על המשיב להגישה תוך חמישה עשר ימים מיום ההמצאה או במועד אחר שקבע בית המשפט; התשובה תיכתב בצורה תמציתית, ויצוינו בה האסמכתאות שהמשיב מסתמך עליהן.

(ג) נתקבלה תשובת המשיב בכתב, רשאי בית המשפט להורות על טענות נוספות לפניו בעל פה.

החלטת בית  
המשפט והמצאה  
[377]ב

407. (א) בתום ההליכים שנתקיימו לפי תקנה 406(ב) ו-407(ג) או בתום התקופה שנקבעה לקיומם, יחליט בית המשפט אחת מאלה:

(1) לדחות את הבקשה;

(2) ליתן רשות לערער, אם דרך כלל ואם לגבי בעיה מסויימת כאמור בתקנה 408.

(ב) דן בבקשה שופט יחיד יכול הוא להעביר את הבקשה לדיון לפני הרכב רחב יותר.

(ג) החלטת בית המשפט תומצא לבעלי הדין ואין צורך להשמיעה, אלא אם כן הורה על כך בית המשפט.

הרשות לערער  
מסוייגת  
[373]

408. בית משפט הנותן רשות לערער רשאי לפרש את הבעיה שעליה ניתנת הרשות לערער, ומשעשה כן לא יטען המערער בבעיה שלא פורשה, אולם אין בהוראה זו כדי לגרוע מסמכותו של בית המשפט שלערעור לפי התקנות 415 ו-462.

409. החלטה המרשה לערער אינה ניתנת לערעור.

אין ערעור  
על רשות לערער  
[374]

410. הוגשה בקשת רשות לערער לבית משפט שלערעור, רשאי בית המשפט לדון בה כאילו ניתנה הרשות והוגש ערעור על פי הרשות שניתנה, אם הסכימו לכך בעלי הדין לערעור, ואף ללא הסכמת בעל דין לאחר שניתנה לו ההזדמנות להביע התנגדותו ונראה לבית המשפט שלא תיפגע זכותו כבעל דין; החליט בית המשפט כאמור, לא יחולו תקנות 412 עד 421 ו-427 עד 449.

הגשת בקשת  
רשות לערער  
כהגשת ערעור  
[375]

411. לא ערער בעל דין על החלטה שאינה פסק דין והיא ניתנת לערעור ברשות בלבד, אין בכך כדי לפגוע בזכותו להשיג על אותה החלטה בבואו לערער על פסק הדין במשפט.

השגה על  
החלטות שאינן  
פסק דין  
[376]

412. (א) ערעור יוגש במסירת שלושה עתקים של כתב ערעור לבית המשפט שלערעור בצירוף מספר עתקים מספיק לשם המצאה למשיבים.
- (ב) לפי דרישת המערער רשאי שופט בית המשפט שלערעור או הרשם, על פי צד אחד, לוותר על המצאת כתב הערעור למשיב שאינו נוגע בדבר במישרין.
- (ג) כל העתקים של כתב הערעור ושל המסמכים המצורפים אליו יהיו מודפסים במכונת כתיבה או מצולמים, בצורה נוחה לקריאה.
413. ואלה הדברים שיכיל כתב הערעור:
- (1) שמו ומקום מגוריו של המערער;
  - (2) שמו של כל משיב ומקום מגוריו אם ידוע;
  - (3) שם הערכאה הקודמת, תאריך ההחלטה שעליה מערערים ומספר התיק של התובענה שבה ניתנה;
  - (4) מען להמצאה כתחומה של המדינה;
  - (5) אם ניתנה ההחלטה שלא בפני המערער — התאריך שבו הומצאה לו, אם הומצאה, או ציון שהחלטה לא הומצאה;
  - (6) נימוקי הערעור.
414. כתב הערעור יפרט בצורה תמציתית את נימוקי ההתנגדות להחלטה שעליה מערערים, שלא על דרך הוויכוח או הסיפור, ויציין כל נימוק במספר סידורי.
415. המערער לא יטען ולא יקבלו מפיו נימוק התנגדות שלא פורש בכתב הערעור אלא ברשות בית המשפט, והיא לא תינתן אלא אם כן הראה טעם מספיק לכך; אולם בית המשפט בכואו להחליט בערעור לא יהיה מוגבל לנימוקי ההתנגדות שפורשו בכתב הערעור או שנטענו בבית המשפט לפי תקנה זו.
416. (א) נתן בית המשפט רשות לערער כאמור בתקנה 407, יהיה המערער פטור מלכלול בכתב הערעור את נימוקי הערעור והאמור בתקנה 446 לא יחול על הערעור, וזולת אם הורה בית המשפט אחרת.
- (ב) בכפוף לאמור בתקנה 408 יראו את נימוקי הבקשה לרשות לערער כנימוקי הערעור.
417. כתב ערעור ניתן לתיקון בכל עת שתיראה לבית המשפט, ורשאי הוא בכל עת להורות על מחיקתו או תיקונו של כל נימוק שבערעור שאינו דרוש לענין, או שהוא מביש או עלול להפריע לדיון הוגן או לסבכו או להשהותו.
418. בית המשפט רשאי בכל עת להורות למערער להמציא לו פרטים נוספים ומפורטים יותר לכל נימוק שבערעור, כתנאים שייראו לבית המשפט, לרבות תשלום הוצאות.
419. אלה המסמכים שיש לצרף לכתב ערעור:
- (1) העתקים או תצלומי העתקים של החלטות הערכאות הקודמות הנוגעות לאותו ענין, כשהם מאושרים בידי הרשם או המזכיר הראשי של אחת מאותן הערכאות או בידי עורך דין או היועץ המשפטי לממשלה או בא כוחו;

הגשת ערעור  
(א)378,  
[389(ב), 392]

חוכן כתב  
הערעור  
[384]

נימוקי הערעור  
[385]

נימוקים שלא  
פורשו  
[386]

פטור מנימוקי  
ערעור  
[378(ב) רישה,  
[378(ג)]

מחיקת נימוקים  
ותיקונם  
[387]

פרטים נוספים  
[388]

מסמכים שיש  
לצרפם לכתב  
ערעור  
[389(א)]

(2) הצעת ערובה במקום ערבון, אם רצה בכך המערער;

(3) טופס של הודעה על הפקדת הערבון או על מתן הערובה; תורפה של ההודעה,

המפרשת את סכום הערבון או הערובה, ימולא בידי מזכירות בית המשפט.

420. ואלה המסמכים שיש להמציא למשיבים:

(1) עותק של כתב הערעור;

(2) העתק ההחלטה שעליה מערערים;

(3) הודעה על הפקדת ערבון או ערובה או הודעת הרשם על החלטתו לפטור ממתן

ערבון, אם ניתנה שלא בפני המשיב, בהתאם לתקנה 432(ב).

מסמכים שיש  
להמציא למשיבים  
[390]

ערעור שאינו  
בהתאם להוראות  
[393]

421. ערעור שאינו ממלא אחרי הוראות פרק זה לא יקובל לרישום, אלא שהמערער יכול לדרוש

ששופט משופטי בית המשפט שלערעור יחליט בשאלה אם הערעור ממלא או אינו ממלא אחרי

הוראות פרק זה, והחלטתו תהא סופית ומכרעת.

422. בעלי דין אחדים בתובענה אחת רשאים להצטרף יחד בערעור אחד.

איחוד  
בעלי דין  
[380]

423. תובענות שאוחדו וניתנה בתובענה המאוחדת החלטה אחת, רשאי כל בעל דין לערער על

ההחלטה, ואין צורך להגיש ערעור נפרד לכל אחת מן התובענות שאוחדו.

ערעור של  
תובענות שאוחדו  
[379]

424. כל מי שהיה בעל דין בתובענה לפני הערכאה הקודמת ואיננו מערער, יהיה משיב בערעור.

מיהו המשיב  
[381]

425. בית המשפט שלערעור או הרשם רשאי להורות על צירוף משיב שלא היה בעל דין

ולהמציא לו כתב ערעור מתוקן, ורשאי הוא לדחות בינתיים את הדיון בערעור, כתנאים שייראו

לו צודקים, ורשאי בית המשפט ליתן פסק דין כאילו היה המשיב שצורף בעל דין מלכתחילה.

צירוף משיב  
בידי בית המשפט  
[382]

426. הוראות תקנות 36 עד 43 יחולו על ערעורים, ולענין זה כל מקום שנאמר באותן הוראות

"תובע" — לרבות מערער, "נתבע" — לרבות משיב ו"תובענה" — לרבות ערעור.

תחולת התקנות  
36 עד 43  
[383]

#### סימן ד': ערובה להוצאות

427. המערער חייב לערוב את הוצאות המשיב בדרך האמורה בסימן זה.

הוצאות הערעור  
[394]

428. משהוגש כתב הערעור, יקבע הרשם של בית המשפט שלערעור את סכום הערבון שעל

המערער להפקיד בבית המשפט להבטחת הוצאותיו של כל משיב ואת המועד להפקדתו וימציא

למערער הודעה על כך; לענין סימן זה דין כתב ערבות בנקאית כדין ערבון.

ערבון  
[395]

429. רצה המערער ליתן ערובה אחרת במקום הערבון, יצרף הודעה מתאימה לכתב הערעור

והרשם רשאי, על פי צד אחד, להרשות לו מתן ערובה סבירה אחרת להנחת דעתו במקום הערבון

במועד שקבע לכך, וימציא לו הודעה על כך; לא הרשה מתן ערובה אחרת, יקבע את סכום הערבון

שעל המערער להפקיד ואת המועד.

ערובה במקום  
ערבון  
[396]

430. הפעולות לפי תקנות 428 ו-429 יכול שיעשה המזכיר הראשי של בית המשפט או סגנו, אך

לפי בקשת אחד הצדדים יובא הדבר שנית לפני הרשם לעיון ולהכרעה.

קביעת ערובה  
[396א]

דחיית ערעור  
מהערעור ערובה  
[397]

431. לא קיים המערער הוראה בדבר הערבון או הערובה, יירשם הערעור לדחיה לפני בית המשפט או הרשם ותומצא על כך הודעה לכל בעלי הדין.

פטור  
מחובת ערבון  
[399, 398]

432. (א) החליט הרשם, לפי בקשת המערער, לדחות את תשלומה של אגרת הערעור, כולה או מקצתה, ישקול אם אין זה מן הצדק לפטור את המערער מחובת ערבון לכל הוצאות הערעור או למקצתן, לאחר שניתנה למשיב הזדמנות להשמיע דברו בענין זה, ולא יינתן הפטור אם הראה המשיב טעם מספיק לכך.

(ב) הודיע הרשם שלא בפני המשיב על החלטתו לפטור את המערער מחובת ערבון, תומצא הודעה על כך למשיב: החליט שלא לפטור, יקבע את סכום הערבון והמועד לתשלומו או ירשה לו מתן ערובה במקום הערבון.

שינוי החלטה  
בענין ערבון  
[400]

433. בכל שלב משלבי הדיון רשאי הרשם להגדיל את סכום הערבון של המערער, וכן לחזור ולחייב מערער שנפטר מערובה להגישו, אם נוכח שהמערער נעשה בינתיים בעל יכולת לשלם.

### סימן ה': ערעור שכנגד

ערעור שכנגד  
טעון הודעה  
[401]

434. היה בדעת המשיב לטעון בשעת הדיון בערעור שהחלטת בית המשפט בערכאה הקודמת טעונה שינוי, יגיש על כך הודעה לבית המשפט בפירוט נימוקים, תוך שלושים ימים מהיום שבו הומצא לו כתב הערעור לפי תקנה 420 או ניתנה החלטת הפטור לפי תקנה 432(א) אם ניתנה במעמד המשיב, או נמסרה ההודעה לפי תקנה 432(ב) אם ניתנה שלא במעמד המשיב, אולם לא יאוחר משבעה ימים לפני התחלת הדיון בערעור, והעתק מההודעה יומצא לכל בעל דין העלול להיפגע מטענה זו.

הודעה כשהמערער  
פטור מערובה  
[403]

435. היה המערער פטור על פי חוק ממתן ערובה, יתחיל המועד של שלושים ימים שבו חייב המשיב להגיש את ההודעה לבית המשפט, כאמור בתקנה 434, מהיום שבו הומצא לו כתב הערעור.

אי הגשת  
הודעה  
[402]

436. אי הגשת הודעה אין בה כדי לגרוע מהסמכויות הנתונות לבית המשפט שלערעור לפי תקנות אלה או לפי כל דין אחר, אך יכולה היא לשמש סיבה, לפי שיקול דעתו של בית המשפט, לדחיית הדיון בערעור או לצו מיוחד להוצאות.

### סימן ו': תיק מוצגים

הגשת העתקי  
מוצגים ביד  
המערער  
[4393]

437. (א) מערער המבקש להסתמך בשעת הדיון בערעור על מסמכים שהוצגו לפני בית המשפט בערכאות הקודמות (להלן — המוצגים), יגיש לבית המשפט שלערעור העתקים מהם מודפסים במכונת כתיבה בצורה נוחה לקריאה, או בצילום.

(ב) נוכח הרשם שצילום של מסמך אינו נוח לקריאה, רשאי הוא לצוות על בעל הדין שהגישו להגיש לבית המשפט, תוך מועד שיקבע, העתק אחר של אותו מסמך, בצורה נוחה לקריאה.

הזמן להגשה  
[4393]

438. העתקי המוצגים יוגשו —

(1) אם הורה בית המשפט על שמיעת טענות שבעל-פה — תוך חמישה עשר ימים מהיום שנמסרה למערער הודעה על השמיעה;

(2) אם לא הורה בית המשפט כאמור — יחד עם הגשת הסיכומים שבכתב.

439. (א) העתקי המוצגים יהיו מסומנים במספר הסידורי שניתן למוצגים בבית המשפט שבו הוגשו, ויתוויקו בתיק מיוחד (להלן — תיק המוצגים) לפי מספר סידורי, מוצגי התובע תחילה ומוצגי הנתבע לאחרים.
- (ב) על גבי תיק המוצגים יירשמו שמות בעלי הדין כאמור בתקנה 413(1) ו-2(2), מספר הערעור והערה "מוצגי המערער"; בעטיפה הפנימית, או בגליון שיתוויק לפני ההעתיקים, ירשום המערער את ההעתיקים שנכללו בתיק לפי מספרם הסידורי.
440. תיק המוצגים, יחד עם רשימה של המוצגים הכלולים בו, יוגש לבית המשפט במספר עתיקים מספיק לשם המצאה למשיבים ובעוד עותק נוסף עבור בית המשפט, ואם הורה בית המשפט על שמיעת טענות שבעלי-פה — בעוד שלושה עתיקים נוספים עבור בית המשפט.
441. (א) רצה המשיב, לרבות משיב שהגיש ערעור שכנגד, להסתמך על מוצגים שלא נכללו בתיק המוצגים של המערער, יגיש לבית המשפט העתיקים של המוצגים שלא נכללו תוך חמישה עשר ימים מהיום שהומצא לו תיק המוצגים של המערער — אם הורה בית המשפט על שמיעת טענות שבעל-פה, או יחד עם הגשת סיכומיו שבכתב — אם לא הורה בית המשפט כאמור.
- (ב) תקנות 437 עד 440 יחולו על תיק המוצגים של המשיב, בשינויים המחוייבים לפי הענין.
442. הגיש המשיב ערעור שכנגד, רשאי המערער, תוך שבעה ימים מיום שהומצא לו תיק המוצגים של המשיב, להגיש תיק מוצגים נוסף; תקנות 437 עד 440 יחולו על תיק המוצגים הנוסף.
443. הרשם רשאי על פי צד אחד להתיר לבעל דין לפי בקשתו הגשת תיק מוצגים לאחר שעבר המועד לכך, ולהתיר לו הגשת תיק מוצגים נוסף, ובלבד שהמבקש הראה סיבה מספקת לכך, והדבר לא יגרם לדחיית מועד הדיון.
444. בשעת הדיון בערעור לא יהיה בעל דין רשאי להסתמך על מוצג שלא נכלל בתיק המוצגים של בעל דין, אלא ברשות בית המשפט שניתן מטעמים מיוחדים.
- סימן ז': הדיון בערעור
445. (א) נשיא בית המשפט העליון, או נשיא בית משפט מחוזי, לפי הענין, רשאי למנות שופט של אותו בית משפט שינהל דיון מקדמי לצורך הכנת הערעור, במגמה לייעל את הדיון בערעור, לפשטו, לקצרו ולהחישו וכן כדי לברר אם יש מקום לפשרה בין בעלי הדיון; עשה כן, תומצא לבעלי הדיון הודעה על קיום הדיון המקדמי ועל תאריך הדיון בו לפחות שבעה ימים מראש.
- (ב) שופט בדיון מקדמי רשאי להורות שבעלי הדיון ובאי כוחם יתייצבו בעצמם לדיון המקדמי, והוראות תקנה 147 יחולו בשינויים המחוייבים; לא התייצב בעל דין או בא כוחו כאמור, רשאי השופט, בנוסף לכל צו אחר שהוא מוסמך לתת לפי תקנות אלה, להורות בדבר תשלום הוצאות.
- (ג) לא מינה נשיא בית המשפט שופט כאמור בתקנת משנה (א), או אם נסתיים הדיון המקדמי, יקבע בית המשפט או הרשם תאריך לדיון בערעור ויודיע על כך לבעלי הדיון.

תיק המוצגים  
[1393]

המצאת תיק  
המוצגים  
[1393]

הגשת מוצגים  
בידי המשיב  
[1393]

הגשת תיק  
מוצגים נוסף  
בידי המערער  
[1393]

הגשת תיק  
מוצגים לאחר  
שעבר המועד  
[1393]

הסתמכות  
על מוצגים  
[1393]

דיון מקדמי  
בערעור  
[404]

446. (א) נקבע תאריך לדיון בערעור, יגיש כל צד לבית המשפט במספר עתקים מספיק, וימסור לצד שכנגד, את עיקרי טיעונו, לפחות שבעה ימים לפני אותו תאריך; והכל אם לא הורה בית המשפט הוראה אחרת.

(ב) עיקרי טיעון יכללו בצורה תמציתית את טענותיו של כל צד בנקודות שהוא רשאי לטעון על פי תקנות אלה, ואת האסמכתאות שבדעתו להסתמך עליהן, ליד כל טענה בנפרד.

(ג) ביום הקבוע לדיון יהיה כל צד רשאי לטעון בפני בית המשפט על סמך עיקרי הטיעון, ואם רצה להוסיף טענה נוספת או להביא אסמכתא נוספת יוכל לעשות זאת רק ברשות בית המשפט, אולם אם הגיש עיקרי טיעון אין צורך ברשות בית המשפט אם היתה זו תשובה לעיקרי הטיעון של הצד שכנגד.

(ד) בעל דין שלא הגיש עיקרי טיעונו במועד הקבוע, דינו כדין בעל דין שלא התייצב במועד שנקבע לדיון, זולת אם הורה בית המשפט הוראה אחרת.

447. (א) בתאריך שנקבע לדיון או בתאריך נדחה ישמיע המערער את טענותיו לביסוס הערעור; לא דחה בית המשפט את הערעור מיד, ישמע את טענות המשיב נגד הערעור ובמקרה זה זכאי המערער להשיב.

(ב) היו כמה משיבים, יחליט בית המשפט על סדר הטענות ביניהם.

(ג) ראה בית המשפט כי בעל דין מאריך בטיעונו ללא צורך, רשאי הוא להורות לבעל הדין לסיים את טיעונו בתוך זמן שיקבע.

448. (א) בית המשפט רשאי להורות לבעלי הדין לסכם את טענותיהם בכתב על הפרשה כולה או על שאלה מסויימת שקבע בית המשפט, בין בנוסף על טענות שבעל פה ובין במקומן, בין שהתחילו בטענות שבעל פה ובין לפני כן.

(ב) צו כאמור יקבע את סדרי הטענות הן שבעל פה והן שבכתב וכל יתר הדברים הטעונים, לדעת בית המשפט, הסדר בשל צו כזה.

(ג) בעל דין שלא הגיש סיכום טענותיו במועד, כהוראת בית המשפט, דינו כדין בעל דין שלא התייצב במועד שנקבע לדיון, זולת אם הורה בית המשפט הוראה אחרת.

449. (א) אין שומעים בערעור טענה שקיים פגם בצורת כתב הערעור, או שלא נתמלא תנאי קודם לדיון בערעור, אלא אם כן הומצאה הודעה בכתב על כך למערער לפחות שבעה ימים לפני הדיון בערעור והמערער לא תיקן את הפגם או לא מילא אחר התנאי.

(ב) הומצאה הודעה לפי תקנת משנה (א) והמערער לא תיקן את הפגם או לא מילא אחר התנאי, רשאי בית המשפט, אם ראה טעם מספיק לכך, להתיר את תיקון הפגם או מילוי התנאי לפני הדיון בערעור, ולקבוע תנאים שייראו לו צודקים בדבר תשלום הוצאות או בעניינים אחרים.

450. לענין ההתייצבות בתאריך שנקבע לדיון בערעור או לדיון נדחה ינהגו כך:

(1) נמסרה על הדיון הודעה כראוי ואיש מבעלי הדין לא התייצב, רשאי בית המשפט לדחות את הדיון למועד אחר או למחוק את הערעור;

(2) התייצב המערער, ואילו המשיב לא התייצב לאחר שנמסרה לו הודעה כראוי, יתברר הערעור או יידחה למועד אחר, כפי שיחליט בית המשפט;

(3) התייצב המשיב, ואילו המערער לא התייצב לאחר שנמסרה לו הודעה כראוי, יתברר הערעור או יימחק או יידחה למועד אחר, הכל כפי שיחליט בית המשפט.

השבת ערעור  
שנמחק  
[409]

דיון שנית  
בערעור שנדון  
על פי צד אחד  
[410]

היסוד להכרעה  
בערעור  
[411]

הכרעה על יסוד  
נימוק שונה  
[412]

החזרת הדיון  
לבית המשפט  
בערכאה הקודמת  
[413]

התנגדות לממצאי  
בית המשפט  
בערכאה הקודמת  
[414]

ראיות נוספות  
בערעור  
[415, 417]

כיצד גובים  
עדות נוספת  
[416]

451. נמחק ערעור לפי תקנה 450, רשאי המערער, תוך שלושים ימים מיום המצאת ההחלטה על המחיקה, לבקש מבית המשפט שלערעור או מהרשם להשיב את הערעור; הוכיח המערער כי נבצר ממנו מסיבה מספקת להתייצב בתאריך שנקבע לדיון, רשאי בית המשפט או הרשם להשיב את הערעור, כתנאים שיראה לקבוע בדבר תשלום הוצאות.

452. נדון ערעור על פי צד אחד לפי תקנה 450, רשאי בעל הדין הנעדר, לא יאוחר משלושים ימים מיום שהומצאה לו ההחלטה, לבקש מבית המשפט שידון בערעור שנית; הוכיח בעל הדין כי נבצר ממנו, מסיבה מספקת, להתייצב בתאריך שנקבע, רשאי בית המשפט לדון בערעור שנית, ואם יהיה צורך בכך, לבטל את פסק הדין שניתן כלפי כל בעלי הדין שבערעור או כלפי מקצתם, כתנאים שיראה לקבוע בדבר תשלום הוצאות או בעניינים אחרים.

453. בכפוף להוראות פרק זה בדבר קבלת ראיות נוספות, יפסוק בית המשפט בערעור על יסוד כתבי הטענות של בעלי הדין, ההודיות שהודו, והראיות שהביאו לפני בית המשפט בערכאה הקודמת כפי שאלה מתגלים מפרוטוקול המשפט.

454. היה בראיות שבתיק המשפט כדי לאפשר לבית המשפט שלערעור ליתן פסק דין, רשאי הוא לפסוק סופית בתובענה אף אם בית המשפט בערכאה הקודמת הסתמך בפסק דינו על נימוק שונה מהנימוק שעליו מסתמך בית המשפט שלערעור.

455. לא הכריע בית המשפט בערכאה הקודמת בפלוגתה פלונית או בשאלה של עובדה, והיא נראית לבית המשפט שלערעור כמהותית למתן החלטה נכונה במשפט לגופו של ענין, רשאי בית המשפט שלערעור לנסח פלוגתות או שאלות ולהעבירן לדיון לבית המשפט בערכאה הקודמת, ובמקרה זה יורה לאותו בית משפט לקבל את הראיות הנוספות הדרושות; בית המשפט בערכאה הקודמת ידון בפלוגתות או בשאלות ויחזיר את חומר הראיות, בצירוף ממצאיו ונימוקיהם, לבית המשפט שלערעור.

456. הראיות הנוספות והממצאים של בית המשפט בערכאה הקודמת יהיו חלק מתיק התובענה; תוך מועד שיקבע בית המשפט שלערעור רשאי כל בעל דין להגיש התנגדות לכל ממצא; לאחר תום המועד שנקבע יפסוק בית המשפט בערעור.

457. (א) בעלי הדין בערעור אינם זכאים להביא ראיות נוספות, בין בכתב ובין בעל פה, לפני בית המשפט שלערעור, ואולם אם בית המשפט שבערכאה קודמת סירב לקבל ראיות שצריך היה לקבלן, או אם בית המשפט שלערעור סבור שכדי לאפשר לו מתן פסק דין, או מכל סיבה חשובה אחרת, דרושה הצגת מסמך או חקירת עד, רשאי בית המשפט שלערעור להתיר הבאת הראיות הנוספות.

(ב) התיר בית המשפט שלערעור הבאת ראיות נוספות, ירשום את הטעמים לכך ויפרש את העניינים שבהם יש לצמצם את הראיות.

458. התיר בית המשפט שלערעור הבאת עדויות נוספות, יכול הוא עצמו לגבותן, אם בעל פה, אם בתצהיר ואם בדרך אחרת, או להורות לבית משפט אחר לגבותן ולשלחן אליו.

מתן פסק דין  
בערעור  
[418, 419 רישא,  
420, 424]

459. (א) בית המשפט שלערעור יתן פסק דין או החלטה אחרת כתום הדיון או בתאריך אחר שעליו יודיע לבעלי הדין: ההחלטה תהיה בכתב, תחתם בידי בית המשפט בשעת נתינתה ויירשם בה תאריך נתינתה.

(ב) פסק דינו של בית המשפט שלערעור יהיה על פי החלטת רוב השופטים שישבו לדין, אך כל אחד מהם רשאי לרשום דעה חולקת וליתן את נימוקיו לכך; אם אין רוב לדעה אחת — תכריע דעת אכ"ב בית הדין.

תוכן פסק הדין  
[419]

460. פסק דינו של בית המשפט שלערעור יכיל את אלה:

(1) השאלות הטעונות הכרעה;

(2) ההכרעה;

(3) נימוקי ההכרעה;

(4) הסעד שהמערער זכאי לו, אם ההחלטה שעליה ערער בוטלה או שונתה.

פסק דין מוסכם  
[421, 422]

461. (א) פסק הדין יכול לאשר, לשנות או לבטל את ההחלטה שעליה מערערים, אך אם הגיעו בעלי הדין שבערעור לידי הסכם על צורת פסק הדין בערעור, רשאי בית המשפט שלערעור ליתן פסק דין לפי ההסכם.

(ב) הסכימו בעלי הדין בערעור למתן פסק דין לפי נוסח מוסכם, רשאי בית המשפט שלערעור או הרשם, על פי בקשה בעל דין בכתב או בעל פה, ליתן פסק דין כאמור, אף אם הסכימו בעלי הדין לגופו של הענין בלבד ולא על סכום הוצאות המשפט, ובית המשפט שלערעור או הרשם ישום ויקבע בפסק הדין את ההוצאות האמורות.

סמכותו של  
בית המשפט  
בערעור  
[423]

462. בית המשפט שלערעור מוסמך ליתן כל החלטה שצריך היה לתיתה, או לאשר או לבטל את ההחלטה שניתנה ולהורות על דיון חדש, או ליתן החלטה נוספת או אחרת ככל שיחייב הענין; בית המשפט רשאי להשתמש בסמכותו זו אף אם הערעור מתייחס רק לחלק מן ההחלטה, ורשאי להשתמש בה לטובת המשיבים או בעלי הדין האחרים, כולם או מקצתם, אף אם לא הגישו ערעור או ערעור שכנגד.

שימוע החלטה  
[426]

463. בשימוע החלטה לא ייקרא אלא אותו חלק המפרט את הסעד או את ההכרעה שניתנו בערעור.

החלטה תיערך  
בצורת פסיקתה  
[425]

464. על סמך החלטה של בית המשפט שלערעור מותר לערוך פסיקתה כדרך שעורכים אותה בערכאה ראשונה, ויצויין בה התאריך שבו ניתנה ההחלטה.

# סימן ט': בקשות ביניים בערעור

בקשה להחלטת  
ביניים

465. (א) בקשה להחלטת ביניים שבערעור תוגש בכתב במספר עתקים מספיק לבית המשפט ולשם המצאה למשיבים, תפרט בצורה תמציתית את הנימוקים שעליהם סומך המבקש את בקשתו, תציין את האסמכתאות הנוגעות לענין ויצורף אליה העתק של כל מסמך הנוגע לענין; אין לצרף לבקשה תצהיר אלא לשם אימות עובדות המשמשות יסוד לבקשה.

(ב) החליט בית המשפט, לאחר שעיין בבקשה, שאין היא מצריכה תשובה, ידחנה מיד.

(ג) החליט בית המשפט שהבקשה מצריכה תשובה, רשאי הוא להורות על טענות לפניו בעל פה או על תשובה בכתב; עשה כן, תומצא הבקשה למשיב; הורה בית המשפט על תשובה

בכתב, על המשיב להגישה תוך חמישה עשר ימים מיום ההמצאה או כמועד אחר שקבע בית המשפט, בצורה תמציתית, ויציין את האסמכתאות שהוא מסתמך עליהן.

(ד) נתקבלה תשובת המשיב בכתב, רשאי בית המשפט להורות על טענות נוספות לפניו בעל פה.

(ה) בתום ההליכים שנתקיימו לפי תקנות משנה (ג) ו-(ד), או בתום התקופה שנקבעה לקיומם, יחליט בית המשפט אם לקבל את הבקשה או לדחותה: החלטת בית המשפט תומצא לבעלי הדין ואין צורך להשמיעה, אלא אם כן הורה על כך בית המשפט.

(ו) הוראות תקנה 244 יחולו, בשינויים המחוייבים, גם על בקשה לפי תקנה זו.  
(ז) הובאה הבקשה לדיון בפני הרשם לפי תקנות אלה, ידון בה הרשם כאילו הוגשה בדרך המרצה.

### סימן י': עיכוב ביצוע וסעד זמני

466. הגשת ערעור לא תעכב את ביצוע ההחלטה שעליה מערערים.

הביצוע לא  
יעוכב  
[427]

467. בית המשפט או הרשם שנתן החלטה רשאי להורות על עיכוב ביצוע החלטתו עד להכרעה בערעור, או לתקופה קצרה מזו, אם הוגשה לו על כך בקשה בכל עת שלאחר ההחלטה ועד לגמר הדיון בערעור או בבקשת הרשות לערער, או עד תום המועד להגשתם, הכל לפי התאריך המאוחר יותר: הוגשה הבקשה מיד לאחר שימוע ההחלטה, ידון בה בית המשפט או הרשם אף בלי שניתנה הודעה עליה.

עיכוב ביצוע  
על פי  
בית המשפט  
שנתן החלטה  
[428]

468. סירב בית המשפט או הרשם שנתן החלטה לעכב את ביצועה, רשאי בית המשפט שלערעור לצוות על העיכוב.

עיכוב ביצוע  
על פי בית  
המשפט שלערעור  
[429]

469. בית המשפט או הרשם המורה על עיכוב ביצוע רשאי להתנות את העיכוב בתנאים שייראו לו, לרבות מתן ערובה מתאימה מאת בעל הדין המבקש את העיכוב וקביעת מועד להגשת כתב הערעור או בקשת רשות לערער.

דרך ההחלטה  
על עיכוב ביצוע  
[430]

470. עיכוב ביצוע, לענין סימן זה הוא:

עיכוב ביצוע  
מהז  
[431]

(1) עיכוב הוצאה לפועל לפי חוק ההוצאה לפועל, התשכ"ז—1967;

(2) עיכוב ביצוע בכל דרך אחרת;

(3) התליית פעולתה של החלטה.

471. (א) בית המשפט שנתן החלטה המבטלת, במפורש או מכללא, החלטה אחרת של בית המשפט, רשאי, מטעמים מיוחדים שיירשמו וכל עוד לא הוגש ערעור או לא הוגשה בקשת רשות לערער, להורות שההחלטה המתבטלת תעמוד בתקפה, בלי שינויים או בשינויים, הכל עד להכרעה בערעור או בבקשת הרשות לערער, או לתקופה קצרה מזו, או לתת כאמור סעד זמני אחר לפי פרק כ"ח.

סעד זמני  
לתקופת הערעור  
[432]

(ב) בקשה למתן סעד על פי תקנה זו אפשר שתידון ללא מתן הודעה עליה, אם הוגשה מיד לאחר שימוע ההחלטה המבטלת.

(ג) הוגש ערעור או הוגשה בקשת רשות לערער, יהיו הסמכויות על פי תקנת משנה (א) נתונות לבית המשפט שלערעור.

(ד) בית המשפט רשאי לצוות על מתן סעד על פי תקנה זו בתנאים שייראו לו, לרבות מתן ערובה מאת המבקש להבטחת נזק העלול להיגרם על ידי הצו וקביעת מועד להגשת הערעור או בקשת הרשות לערער.

## חלק ה': הוראות כלליות

### פרק ל"א: עורכי דין

472. כל פעולה בבית משפט הנדרשת מאת בעל דין או המותרת לו על פי דין, רשאי בעל הדין לעשותה בין בעצמו ובין על ידי עורך דין שהגיש לבית המשפט יפוי כוח מטעם בעל הדין או העתק יפוי כוח כללי מטעמו שאושר כדין, והוא כשאין הוראה מפורשת אחרת בכל דין.

רשות לפעול  
על ידי  
עורך דין  
[433]

473. (א) בעל דין שמייצגו עורך דין רשאי להחליף את עורך דינו בכל תובענה או ענין, או לסלקו, ובלבד שנמסרה הודעה על כך לבית המשפט הדן בהם והומצא העתק ממנה לכל שאר בעלי הדין; כל עוד לא נעשה כן, ייחשב עורך הדין הקודם כעורך דינו של בעל הדין עד לסיומה הסופי של התובענה בערכאה שבה היא נדונה ובכל הערכאות שפורשו ביפוי הכוח שניתן לו.

בעל דין  
רשאי להחליף  
עורך דינו  
[434]

(ב) בלא חילופין בדרך האמורה, אין עורך הדין רשאי להסתלק מן התובענה אלא ברשות בית המשפט או הרשם שלפניו היא תלויה ועומדת.

474. על אף האמור בתקנה 472 חייב בעל דין להתייצב בעצמו אם בית המשפט הורה כך.

התייצבות  
בעל דין  
[435]

### פרק ל"ב: המצאת כתבי בידין

#### סימן א': הוראות כלליות

475. כתב בידין יומצא באחת הדרכים האלה:

- (1) על ידי פקיד בית המשפט, עורך דין או פקידו, או על ידי אדם אחר שבית המשפט או מנהל בתי המשפט הסמיכו לכך בכתב, או שליחו של אדם שהוסמך כאמור (לכל אחד מאלה ייקרא שלוח בידין);
- (2) על ידי מוסד כאמור בסימן ב';
- (3) בדואר כאמור בסימן ג'.

דרכי המצאת  
כתב בידין  
[436]

476. המצאתו של כתב בידין היא במסירתו או בהושטתו של עותק או העתק הימנו, לפי הענין, חתומים כדין, והוא כשאין הוראה אחרת בתקנות אלה.

המצאה כיצד  
[437]

477. ההמצאה תהא ככל האפשר מבחינה מעשית לנמען גופו, אולם אם יש לו מורשה לקבלת כתבי בידין לשם המצאה לפי תקנות אלה — דיה ההמצאה למורשה, ואם יש לו עורך דין, דיה ההמצאה לעורך הדין או למתמחה שלו, או בהנחה במשרדו, והכל אם לא הורה בית המשפט הוראה אחרת.

ההמצאה היא  
לנמען גופו  
או למורשהו  
[439]

478. (א) כל הגר בתחומה של המדינה יכול שיתמנה מורשה לקבלת כתבי בידין.  
(ב) מינוי כאמור יכול שיהיה מיוחד או כללי וצריך שיהא בכתב חתום ביד המרשה; הכתב, או העתק מאושר ממנו אם היה המינוי כללי, יוגש לבית המשפט.

מורשה לקבלת  
כתבי בידין  
[440]

479. (א) כתב בידין שיש להמציאו לבעלי דין אחדים יומצא לכל אחד מהם, אם אין הוראה אחרת.

המצאה לבעלי  
דין אחדים  
[391, 438]

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |                                                                                  |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------|
| <p>(ב) היו בעלי דין אחדים מיוצגים על ידי עורך דין אחד, די בהמצאת כתב בִּי־דין אחד לעורך הדין בשביל כל בעלי הדין האמורים.</p>                                                                                                                                                                               | <p>מקום שניתן מען [442]</p>                                                      |
| <p>480. בהליך שניתן בו מען להמצאת כתבי בִּי־דין, יכול שתהא ההמצאה במסירת הכתב לפי אותו מען, וכל עוד לא הודיע בעל דין, בהודעה בכתב לבית המשפט, על שינוי במענו, יראו כל כתב שהומצא לפי המען האמור כאילו הומצא כראוי.</p>                                                                                     | <p>המצאה לבן משפחה או למזכיר ישוב [445]</p>                                      |
| <p>481. באין אפשרות למצוא את הנמען, די בהמצאת הכתב לאחד מבני משפחתו הגרים עמו ושלפי מראית עין מלאו לו שמונה עשרה שנים, ואם היה הנמען תושב קיבוץ, קבוצה, מושב עובדים או מושב שיתופי (להלן בפרק זה — ישוב), די בהמצאת הכתב לידי חבר הועד או המזכיר של הישוב.</p>                                             | <p>המצאה למורשה בהנהלת עסקים [443]</p>                                           |
| <p>482. (א) היתה התובענה בענין עסק או עבודה נגד אדם שאינו גר באזור השיפוט של בית המשפט המוציא כתב בִּי־דין, די בהמצאת הכתב למנהל או למורשה, העוסק אותה שעה בעצמו מטעם האדם בהנהלת העסק או העבודה באותו אזור שיפוט.</p>                                                                                     | <p>(ב) לענין תקנה זו, רואים קברניט של אניה כמורשהו של בעל האניה או של שוכרה.</p> |
| <p>483. (א) היתה התובענה בענין מקרקעין, כל כתב בִּי־דין שאי אפשר להמציאו לנמען גופו, די בהמצאתו למורשהו הממונה על המקרקעין.</p>                                                                                                                                                                            | <p>המצאה בענין מקרקעין [451, 444]</p>                                            |
| <p>(ב) היתה התובענה להחזרת מקרקעין פנויים, כל כתב בִּי־דין שאי אפשר להמציאו בדרך אחרת, די בהדבקת העתק ממנו על דלת בית המגורים או על מקום אחר נראה לעין שבמקרקעין.</p>                                                                                                                                      | <p>המצאה לתאגיד [449]</p>                                                        |
| <p>484. המצאת כתב בִּי־דין לתאגיד תהא בהנחת הכתב במשרד או במען הרשום של התאגיד, ואם היה התאגיד שותפות — יכול שתהא במסירה לאחד השותפים.</p>                                                                                                                                                                 | <p>המצאה ליועץ המשפטי לממשלה [441]</p>                                           |
| <p>485. המצאת כתב בִּי־דין ליועץ המשפטי לממשלה יכול שתהא בהנחת הכתב במשרדו.</p>                                                                                                                                                                                                                            | <p>המצאה לרשות מקומית [448]</p>                                                  |
| <p>486. המצאת כתב בִּי־דין לרשות מקומית יכול שתהא בהמצאת הכתב לראש הרשות, לסגן ראש הרשות, למזכיר או לפקיד ראשי אחר של הרשות, או בהנחתו במשרד הראשי של הרשות.</p>                                                                                                                                           | <p>המצאה לפסול־דין [450]</p>                                                     |
| <p>487. המצאת כתב בִּי־דין לפסול־דין תהא בהמצאתו לאחד מהוריו או לאפוטרופסו, ובאין לו הורים או אפוטרופוס — בהמצאה למי שהפסול־דין גר עמו או נתון להשגחתו, והכל אם לא הורה בית המשפט אחרת: בית המשפט רשאי להורות כי מסירת הכתב לפסול־דין עצמו תהא המצאה כדין.</p>                                             | <p>אישור קבלה [446 רישה]</p>                                                     |
| <p>488. מי שהומצא לו כתב בִּי־דין לפי תקנות אלה יידרש לאשר את הקבלה בכתב.</p>                                                                                                                                                                                                                              | <p>הנמען לא נמצא או מסרב לקבל המצאה [447]</p>                                    |
| <p>489. שלוח בִּי־דין שלא מצא שום אדם שאפשר לפי תקנות אלה להמציא לו כדין את הכתב, אף על פי שפעל בשקידה ראויה וסבירה, או שהאדם כאמור סירב לקבל את הכתב, ידביק את הכתב על הדלת החיצונית או במקום אחר נראה לעין בבית שבו רגיל האדם לגור או לעסוק.</p>                                                         | <p>רישום זמן ההמצאה ודרכה [452]</p>                                              |
| <p>490. שלוח בִּי־דין שהמציא כתב לפי תקנות אלה ירשום על גבי עותק של הכתב או יצרף אליו, סמוך ככל האפשר לאחר ההמצאה, הודעה המציינת את זמן ההמצאה ודרכה, ואם היה שם מי שזיהה את האדם שהכתב הומצא לו או את הבית שבו הודבק הכתב, וראה שהכתב נמסר, הושם או הודבק — יציין גם שמו ומענו של המזהה ויבקשו לחתום.</p> |                                                                                  |

חקירת שליח  
בידין  
[453, 446 סיפה,  
447 סיפה, 201]

491. הוחזר כתב בידין לפי תקנה מתקנות אלה ודבר ההמצאה לא אומת בהודעה מאת השליח, חייב בית המשפט או הרשם, ואם אומת כאמור — רשאי הוא, לחקור את השליח בדבר פעולותיו, או להביא לידי חקירתו כאמור בידי בית משפט אחר, ורשאי הוא להצהיר שהכתב הומצא כראוי או להורות על דרך המצאה הנראית לו.

### סימן ב': המצאה על ידי מוסד

המצאה  
על ידי מוסד  
[454 עד 460]

492. בית המשפט רשאי לשלוח שני עתקים של כתב בידין לאנשים במוסדות המנויים להלן לשם המצאת אחד מהם לנמען:

- (1) לנמען שהוא עובד הציבור — לראש המשרד שבו הוא עובד;
- (2) לנמען שהוא עובד של תאגיד — למנהל התאגיד או לאדם אחר הממונה על המען הרשום של התאגיד;
- (3) לנמען שהוא תושב ישוב — לחבר הועד או למזכיר של הישוב;
- (4) לנמען שהוא כהן דת או חבר מסדר דתי — לראש המסדר הדתי שלו בישראל;
- (5) לנמען שהוא חייל המשרת שירות פעיל בצבא-הגנה לישראל — לשליש הראשי של הצבא;
- (6) לנמען הכלוא בבית סוהר — לנציב שירות בתי הסוהר.

חובת מי  
שנשלח לו  
כתב בידין  
[461]

493. (א) נשלח כתב בידין לאדם במוסד כאמור בתקנה 492 לשם המצאה לנמען, ימציאו, ככל האפשר, ויחזיר עותק אחד בחתימתו ובחתימת הנמען ובציון מועד ההמצאה: חתימת האדם כאמור תהיה ראייה להמצאה ולזמנה ויראו את הכתב כאילו הומצא כדין.

(ב) לא היתה ההמצאה אפשרית מכל סיבה שהיא, יוחזר הכתב לבית המשפט עם הודעה מפורשת על אותה סיבה ועל הצעדים שננקטו לביצוע ההמצאה.

המצאה לאנשי  
הסגל הדיפלומטי  
[462]

494. היה הנמען מדינת חוץ או מחלקה, נציגות או סוכנות של מדינת חוץ, או עובד בהן שהוא בעל חסינות דיפלומטית או קונסולרית, ישלח בית המשפט או הרשם שני עתקים של הכתב למשרד החוץ לשם המצאת אחד מהם לנמען; תעודת משרד החוץ בדבר ההמצאה וזמנה תהא ראייה לכך ויראו את הכתב כאילו הומצא כדין.

### סימן ג': המצאה בדואר

המצאה בדואר  
[463]

495. (א) המצאת כתבי בידין בדואר תהיה בדואר רשום עם אישור מסירה.

(ב) פקיד בית המשפט ישלח את הכתב חתום בחותם בית המשפט וירשום בתיק התובענה, או בתעודה שתצורף לתיק, מהו כתב בידין, אופן המשלוח ותאריכו.

(ג) אישור המסירה יצורף לתיק התובענה.

המצאה בדואר  
בידי עורך דין  
למשנהו  
[463א]

496. (א) עורך דין הממציא כתב בידין לעורך דין אחר יכול להמציאו גם בדואר רשום עם אישור מסירה; הכתב יישלח כמעטפה סגורה, חתום בחותם עורך הדין.

(ב) עורך הדין יאשר על גבי עותק הכתב שימציא לבית המשפט, או בהודעה שיצרף לו, את מסירת הכתב לדואר ואת תאריך המסירה, וימציא לבית המשפט את אישור המסירה.

(ג) בית המשפט רשאי לדרוש מעורך הדין לאשר בתצהיר את משלוח הכתב בדואר.

497. הוראות תקנות 490 ו-491 לא יחולו על כתב בידיון שהומצא בדואר רשום עם אישור מסירה, ורשאי בית המשפט לראות את הכתב כאילו הומצא כדין ואת התאריך המסומן באישור המסירה כתאריך ההמצאה.

# סימן ד': תחליף המצאה

498. (א) נוכח בית המשפט או הרשם שאי אפשר להמציא כתב בידיון בדרך שנקבעה, רשאי הוא להורות על המצאת הכתב בדרכים אלה, כולן או מקצתן:

- (1) בהדבקת עותק שלו במקום נראה לעין שבבנין בית המשפט, וכן בבית שבו, לפי הידוע, גר או עסק הנמען לאחרונה;
- (2) בפרסום מודעה ברשומות או בעתון יומי;
- (3) בכל דרך אחרת שתיראה לו.

(ב) תחליף המצאה לפי תקנה זו כוחה יפה כהמצאה לנמען גופו.

(ג) בית המשפט או הרשם המורה על תחליף המצאה יקבע מועד להגשת כתב טענות, בהתאם לנסיבות.

499. (א) בקשה להוראה על תחליף המצאה תוגש בכתב ויצורף לה תצהיר לאימות הסיבה המונעת ביצוע ההמצאה בדרך שנקבעה או ראייה אחרת על כך, והמבקש לא יהיה חייב להתייצב לדיון בבקשה אלא אם כן בית המשפט או הרשם הזמין אותו להתייצב.

(ב) בית המשפט או הרשם רשאי שלא להעתר לבקשה לפי תקנת משנה (א) אם ראה מנסיבות הענין שהבקשה הוגשה באיחור בלתי סביר; לא נעתר בית המשפט או הרשם לבקשה, רשאי הוא למחוק את התביעה נגד בעל הדין שלא הומצא לידו כתב בידיון.

# סימן ה': המצאה אל מחוץ לתחום המדינה

500. רשאי בית המשפט או רשם שהוא שופט, להתיר המצאת כתב בידיון אל מחוץ לתחום המדינה באחת מאלה:

- (1) מבקשים סעד נגד אדם שמקום מושבו או מקום מגוריו הרגיל בתחום המדינה;
- (2) נושא התובענה הוא כולו מקרקעין המצויים בתחום המדינה;
- (3) מבקשים לפרש, לתקן, לבטל או לאכוף פעולה, שטר, צוואה, חוזה, התחייבות או חבות בנוגע למקרקעין המצויים בתחום המדינה;
- (4) התובענה היא לאכוף חוזה, לבטלו, להפקיעו או לפסלו, או לעשות בו על דרך אחרת, או לקבל דמי נזק או סעד אחר בשל הפרתו, באחד המקרים האלה:

(א) החוזה נעשה בתחום המדינה;

(ב) החוזה נעשה בידי מורשה העוסק או המתגורר בתחום המדינה, או באמצעותו, מטעם מרשה העוסק או המתגורר מחוץ לתחום המדינה;

(ג) על החוזה חלים דיני מדינת ישראל לפי כתבו או מכללא;

(5) תובעים על הפרת חוזה בתחום המדינה — ואין נפקא מינה היכן נעשה החוזה — אפילו קדמה לאותה הפרה, או נלוותה אליה, הפרה מחוץ לתחום המדינה אשר שללה את האפשרות לקיים אותו חלק מן החוזה שצריך היה לקיימו בתחום המדינה;

(6) מבקשים צו מניעה לגבי דבר הנעשה או העומד להיעשות בתחום המדינה, או מבקשים למנוע או להסיר מטרד בתחום המדינה, בין אם מבקשים גם דמי נזק בקשר לכך ובין אם לאו;

(7) התובענה מבוססת על מעשה או על מחלל בתחום המדינה;

(8) מבקשים לאכוף פסק-חוק, כמשמעותו בחוק אכיפת פסקי-חוק, התשי"ח—1958, או פסק-בוררות-חוק כמשמעותו בחוק הבוררות, התשכ"ח—1968<sup>25</sup>;

(9) מגישים בקשה על פי חוק שיפוט בעניני התרת נישואין (מקרים מיוחדים), התשכ"ט—1969<sup>26</sup>;

(10) האדם שמחוץ לתחום המדינה הוא בעל דין דרוש, או בעל דין נכון, בתובענה שהוגשה כהלכה נגד אדם אחר, שהומצאה לו הזמנה כדין בתחום המדינה.

הבקשה להמצאה  
מחוץ לתחום  
השיפוט  
[468]

501. (א) לבקשת רשות להמציא כתב בידין לנתבע מחוץ לתחום המדינה יצורף תצהיר המציין כי המצהיר מאמין שיש למבקש עילת תביעה טובה והמפרש באיזה מקום או באיזו ארץ נמצא, או ייתכן שנמצא, הנתבע, וכן נימוקי הבקשה.

(ב) בית המשפט או הרשם רשאי שלא להיעתר לבקשה לפי תקנת משנה (א) אם ראה מנסיבות הענין שהבקשה הוגשה באיחור בלתי סביר; לא נעתר בית המשפט לבקשה, רשאי הוא למחוק את התביעה נגד בעל הדין שלא הומצא לידו כתב בידין.

בקשה לבטל  
צו המצאה  
מחוץ לתחום  
השיפוט  
[469]

502. (א) בית משפט או רשם המתיר המצאת כתב בידין אל מחוץ לתחום המדינה יקבע את המועד להגשת כתבי הטענות, בהתאם לנסיבות, וימסור העתק ההיתר לנמען.

(ב) הומצא לבעל דין כתב בידין מחוץ לתחום המדינה, רשאי הוא לבקש את ביטול הצו המתיר את ההמצאה או לכפור בכתב הטענות בסמכות בית המשפט לדון בתובענה, והכל לא יאוחר מהיום שבו הוא טוען לראשונה לגופה של התובענה.

המצאת שאר  
מסמכים מחוץ  
לתחום השיפוט  
[470]

503. (א) התיר בית המשפט או הרשם להמציא אל מחוץ לתחום המדינה כתב בידין שבו נפתח הדיון, יחול היתר זה גם על המצאת שאר המסמכים של אותו משפט, לרבות המסמכים בערעור בו, זולת אם הורה בית המשפט או הרשם הוראה אחרת.

(ב) רשאי בית המשפט שלערעור או הרשם להתיר את ההמצאה מחוץ לתחום המדינה של כתבי בידין בקשר לערעור, כאמור בתקנה 500.

#### פרק ל"ג: תשלום לקופת בית המשפט וממנה

תשלום כסף  
לקופת בית  
המשפט מאת  
הנתבע  
[229,228]

504. (א) הוגשה תובענה על סכום כסף רשאי כל נתבע, בכל עת, עם מסירת הודעה על כך לשם המצאתה לתובע לפי טופס 47, לשלם לקופת בית המשפט סכום כסף לסילוק התביעה או לסיפוק חלק מעילות התובענה, אם היו עילות אחדות מצורפות בתובענה אחת.

(ב) שולם הכסף לקופת בית המשפט לסיפוק חלק מעילות התובענה, תפרט ההודעה את העילות שהתשלום מתייחס אליהן ואת הסכום ששולם ביחס לכל אחת מהן, זולת אם הורה בית המשפט או הרשם הוראה אחרת.

תשלום לתובע  
[231, 230]

505. (א) שולם כסף לקופת בית המשפט לפי תקנה 504, רשאי התובע, תוך שלושים ימים מיום שהומצאה לו ההודעה על התשלום, להסכים לקבלת הסכום לסילוק התביעה או לסיפוק חלק מעילות התובענה או לקבלת חלק מהסכום לסיפוק העילות שלגביהן מתייחס אותו חלק; הסכים התובע כאמור, ימסור לנתבע הודעה לפי טופס 48 והעתק ממנה לבית המשפט, ומשעשה כן זכאי

<sup>25</sup> ס"ח התשכ"ח, עמ' 184.

<sup>26</sup> ס"ח התשכ"ט, עמ' 248.

הוא לקבל את הסכום שהסכים לו כאמור; עם קבלת הסכום יופסקו כל ההליכים בתובענה או ביחס לעילות המפורטות בהודעה, הכל לפי הענין.

(ב) קיבל התובע את הכסף כאמור בתקנת משנה (א) והודיע שהוא מסתלק מהתביעה או משאר עילות התובענה, לפי הענין, רשאי הוא, באין הוראה אחרת של בית המשפט, לבקש מבית המשפט שיפסוק בענין ההוצאות שעד לזמן התשלום לקופת בית המשפט.

506. לא לקח התובע את כל סכום הכסף שבקופת בית המשפט לפי תקנה 505(א), יוחזר הסכום שנשאר בקופת בית המשפט לנתבע על פי בקשתו.

כסף שנשאר  
בקופת בית  
המשפט  
[232]

507. נתבעים אחדים שנתבעו ביחד או לחלופין, רשאים, כולם או מקצתם, לשלם כסף לקופת בית המשפט לפי תקנה 504, אגב הודעה על כך לשאר בעלי הדין, ויחולו הוראות תקנות 505 ו-506, בשינויים המחוייבים.

נתבעים אחדים  
[233]

508. מי שנעשה נתבע על ידי תביעה שכנגד, יכול לשלם כסף לקופת בית המשפט לפי תקנות 504 עד 507, בשינויים המחוייבים על פי הענין.

התשלום בתביעה  
שכנגד  
[234]

509. בית המשפט או הרשם כשהוא בא להשתמש בשיקול דעתו בדבר הוצאות, יביא בחשבון הן את העובדה ששולם כסף לקופת בית המשפט והן את הסכום ששולם.

השפעת התשלום  
[235]

510. כסף ששולם לקופת בית המשפט על פי צו בית המשפט, לא ישולם ממנה אלא על פי צו מאתו, ובלבד שנתבע ששילם כאמור לפני הגשת כתב הגנה רשאי, אם לא הורה בית המשפט הוראה אחרת, ליחד בכתב טענותיו את הכסף, כולו או מקצתו, וכן כל סכום נוסף במידת הצורך, לתביעת התובע כולה או לחלק מסויים שבה, ואם הוא טוען שהציע את הכסף בהילך, רשאי הוא ליחד את הכסף, כולו או מקצתו, כתשלום לסכום שהוצע לפי דבריו בהילך; כסף שנתייחד כאמור רואים אותו ככסף ששולם לקופת בית המשפט בהתאם להוראות פרק זה ובכפוף להן.

כסף ששולם  
לפי צו  
[236]

# פרק ל"ד: הוצאות המשפט וערובה לתשלומן

511. (א) בתום הדיון בכל הליך, יחליט בית המשפט או הרשם, לענין שלפניו, אם לחייב בעל דין בתשלום שכר טרחת עורך דין ויציאות המשפט (להלן — הוצאות) לטובת בעל דין אחר, אם לאו.

הטלת הוצאות  
(א)475  
(א)476 רישה,  
(ד)476  
[479, 478]

(ב) החליט בית המשפט או הרשם לחייב בעל דין בהוצאות, רשאי הוא לקבוע את סכום ההוצאות לפי שיקול דעתו, בכפוף לאמור בתקנה 512.

(ג) בדיון המתקיים בערכאה ראשונה, תינתן לבעלי הדין הזדמנות להשמיע את טענותיהם בדבר סכום ההוצאות או שיעורן לפני מתן הצו להוצאות.

(ד) ניתן צו להוצאות בהליך פלוני, לא ייפגע הצו על ידי כל צו אחר להוצאות שיינתן לאחר מכן שלא בדרך של ערעור על הצו הראשון.

512. (א) קבע בית המשפט או הרשם את סכום ההוצאות, רשאי הוא לפסוק אותו בסכום כולל, הן לענין שכר טרחת עורך דין, הן לענין הוצאות המשפט והן לענין שניהם, ובלבד שבכפוף לאמור בתקנת משנה (ב), לא יפחת סכום ההוצאות מן התעריף המינימלי שנקבע לענין שכר טרחת עורך

קביעת סכום  
ההוצאות  
(א)476 סיפה,  
[475(ג), 476(ב)]

דין בכללי לשכת עורכי הדין (התעריף המינימלי), התשל"ז—1977<sup>27</sup> (להלן — התעריף המינימלי), זולת אם הורה בית המשפט, מטעמים שיירשמו, על תשלום סכום קטן יותר מהסכום האמור.

(ב) בתיתו צו להוצאות ובקביעת שיעורן יתחשב בית המשפט או הרשם, בין השאר, בשוויון הסעד השנוי במחלוקת בין בעלי הדין ובשווי הסעד שנפסק בתום הדיון, ויהא רשאי להתחשב גם בדרך שבה ניהלו בעלי הדין את הדיון.

(ג) פסק בית המשפט או הרשם שכר טרחת עורך דין לפי תקנה 511 ייווסף לסכום שנקבע כאמור סכום השווה למס ערך מוסף החל עליו, זולת אם הורה בית המשפט או הרשם הוראה אחרת: לענין תקנות אלה, דינו של סכום שהוסף כאמור כדין שכר הטרחה שנפסק.

חישוב הוצאות  
[[476(ב)]]

513. הטיל בית המשפט או הרשם יציאות משפט בלי לפרש את סכומן, יהא סכום היציאות צירופם של אלה, זולת אם קבע בית המשפט או הרשם הוראה אחרת:

(1) אגרות בית המשפט, הוצאות רישום של פרוטוקול בית המשפט, העתקתו או צילומו, מס בולים, שכר בטלה של עדים, שכר רופאים ומומחים אחרים, דמי לינה דמי נסיעה של אלה בישראל וכל הוצאה אחרת הרשומה כדין בתיק התובענה — כפי שקבע המזכיר הראשי של בית המשפט לפי החומר שבתיק, בלי צורך בבקשה ושלא בפני בעלי הדין;

(2) שאר היציאות כפי ששם הרשם, לפי בקשה בכתב או בעל פה ולאחר שנתן לבעלי הדין הזדמנות להשמיע טענותיהם, אם היה סבור שהיציאות האמורות היו דרושות וסבירות לניהול המשפט.

הארכת דיון  
שלא לצורך  
[[475(ג)]]

514. ראה בית המשפט או הרשם כי בעל דין האריך את הדיון בכל הליך שלא לצורך, על ידי טענות סרק או בכל דרך אחרת, רשאי הוא, באותו הליך או בפסק הדין, וללא קשר עם תוצאות המשפט, להטיל עליו את הוצאות ההליך או המשפט בשיעור שימצא לנכון בנסיבות הענין, לטובת בעל הדין שכנגד או לטובת אוצר המדינה, או לטובת שניהם.

אכיפת צו  
הוצאות  
[477]

515. צו לתשלום הוצאות שסכומן נקבע בידי בית המשפט או הרשם או בידי המזכיר הראשי של בית המשפט, ניתן להוצאה לפועל בדרך שמוציאים לפועל פסק דין של בית המשפט.

בעל דין  
הטוען לעצמו  
[480]

516. (א) בעל דין שטוען לעצמו, יראו אותו, לענין יציאות המשפט, כעד שהוזמן מטעמו בכל יום שהופיע למשפטו.

(ב) היה בעל הדין עורך דין והוא טוען לעצמו, הוא גופו או באמצעות משרדו, זכאי הוא לשכר טרחת עורך דין ולשאר יציאות המשפט שהיה מקבל אילו העסיק עורך דין.

תיאום ההוצאות  
בין בעלי הדין  
[481]

517. כשבעל דין הזכאי לקבל הוצאות חייב גם לשלם הוצאות, רשאי הרשם לשום את ההוצאות שאותו בעל דין חייב בתשלומן ולהורות על תשלום היתרה.

בדיקת שומה  
[482]

518. (א) בעל דין הרואה עצמו מקופח על ידי קביעת המזכיר הראשי של בית המשפט לפי תקנה 513(1), רשאי לבקש, תוך שבוע מיום הקביעה, שהרשם יבדוק אותה.

(ב) הבקשה יכול שתוגש בעל פה ויפורטו בה פריטי ההוצאה שהבקשה מתייחסת אליהם.

<sup>27</sup> ק"ת התשל"ז, עמ' 1709: התשמ"ד, עמ' 2138.

(ג) הרשם ידון בבקשה והוא רשאי ליתן כל צו שייראה לו צודק, ובלבד שלא יתן צו המשנה את קביעת המזכיר הראשי אלא לאחר שניתנה הזדמנות לבעלי הדין האחרים הנוגעים בדבר להשמיע את דברם.

(ד) משהוגשה הבקשה, תעוכב כל פעולה של הוצאה לפועל ביחס להוצאות השנויות במחלוקת עד לאחר הדיון בבקשה, זולת אם הורה הרשם אחרת.

519. (א) בית המשפט או הרשם רשאי, אם נראה לו הדבר, לצוות על תובע ליתן ערובה לתשלום כל הוצאותיו של נתבע.

ערובה לתשלום  
הוצאות  
[483]

(ב) לא ניתנה ערובה תוך המועד שנקבע, תידחה התובענה, אלא אם כן הורשה התובע להפסיקה; נדחתה תובענה לפי תקנה זו, רשאי התובע לבקש ביטול הדחייה, ואם נוכח בית המשפט או הרשם שסיבה מספקת מנעה את התובע מליתן את הערובה תוך המועד שנקבע, יבטל את הדחייה כתנאים שייראו לו, לרבות לענין ערובה והוצאות.

### פרק ל"ה: שונות

520. ענינים אחדים התלויים ועומדים בבית משפט אחד וכרוכות בהן שאלות דומות של משפט או של עובדה, רשאי בית המשפט או הרשם, לפי שיקול דעתו, להורות על איחודם, בין לפי בקשת אחד מבעלי הדין ובין מיזמת עצמו, ובתנאים שייראו לו.

איחוד  
ענינים מטעם  
בית המשפט  
[484]

521. תצהיר יהא ערוך בגוף ראשון, מחולק לסעיפים ומכיל רק עובדות שהמצהיר יכול להוכיחן מתוך ידיעתו הוא, אלא שבבקשות ביניים רשאי הוא להצהיר גם לפי מיטב אמונתו ובלבד שיציין את הנימוקים לכך.

עריכת תצהיר  
[474]

522. (א) רצה בעל דין לחקור את המצהיר חקירה שכנגד, יודיע על כך לבעל הדין שהגיש את התצהיר וידרוש את התייצבותו של המצהיר לשם חקירה שכנגד. בשעת הדיון: ההודעה תומצא בעוד מועד כדי ליתן למצהיר שהות מספקת להתכונן ולנסוע למקום המשפט.

חקירת מצהיר  
[473]

(ב) לא התייצב המצהיר בהתאם להודעה, לא ישמש תצהירו ראיה אלא כרשות מיוחדת מאת בית המשפט או הרשם.

(ג) בית המשפט או הרשם רשאי בכל עת לדרוש, מיזמתו הוא, התייצבותו של מצהיר לשם חקירה.

523. מסמך שיש לערכו לפי אחד הטפסים שבתוספת הראשונה יהא ערוך בשינויים המחוייבים לפי הנסיבות ואין חובה שיהא העתק מילולי ממנו; היתה בטופס דרישה להמצאת פרטים, רשאי בית המשפט, לצורך הדיון שלפניו, לצוות על מתן פרטים נוספים כפי שיצויין בצו.

עריכת טופס  
[485]

524. בית המשפט רשאי בכל עת לתקן כל פגם או טעות בכל הליך, וליתן הוראות בדבר הוצאות או בענינים אחרים ככל שייראה לו צודק, וחובה לעשות כל התיקונים הדרושים כדי לברר מה הן באמת השאלות השנויות במחלוקת בין בעלי הדין; והוא הדין לגבי הרשם לענין פגם או טעות בהליך שלפניו.

סמכות כללית  
לתקן פגם  
בהליך  
[487]

525. בענין תיקון טעות בפסיקתה או בהחלטה ינהג בית המשפט כאמור בסעיף 37 לחוק בתי המשפט, התשי"ז—1957; והוא הדין לגבי הרשם לענין פסיקתה או החלטה שנחתמו בידו.

תיקון  
טעויות  
[486]

אי קיום  
התקנות  
[491]

526. אי קיום תקנות אלה או כל נוהג הקיים אותה שעה אינו פוסל שום הליך, אלא אם כן הורה כך בית המשפט: אך מותר לבטל הליך, כולו או מקצתו, כהליך שאינו כראוי, או לתקנו, או לנהוג בו בדרך אחרת, כפי שיראה בית המשפט; והוא הדין לגבי הרשם בהליכים שלפניו.

מחיקה אינה  
מעשה בית דין  
[490]

527. מחיקת תובענה אינה מעשה בית דין ואין בה, כשהיא לעצמה, כדי למנוע את התובע מהגיש תובענה חדשה בשל אותה עילה.

הארכת מועדים  
[488]

528. מועד או זמן שקבע בית המשפט או הרשם לעשיית דבר שבסדר הדין או שבנוהג, רשאי הוא, לפי שיקול דעתו, ובאין הוראה אחרת בתקנות אלה, להאריכו מזמן לזמן, אף שנסתיים המועד או הזמן שנקבע מלכתחילה; נקבע המועד או הזמן בחיקוק, רשאי הוא להאריכם מטעמים מיוחדים שיירשמו.

תקופת פגרה  
לא תובא במנין  
[488א]

529. תקופת פגרה של בית המשפט לא תובא במנין הימים שנקבעו בתקנות אלה או שנקבעו בידי בית המשפט או הרשם, אלא אם כן הורה בית המשפט או הרשם, לפי הענין, הוראה אחרת.

ביטול

530. בטלות —

(1) תקנות סדר הדין האזרחי, התשכ"ג—1963<sup>28</sup>;

(2) תקנות סדר הדין בעניני ירושה, התשכ"ו—1965<sup>29</sup>.

הוראת מעבר

531. תקנות אלה יחולו על ענינים התלויים ועומדים ביום תחילתן לפני בית המשפט או הרשם.

תחילה

532. תחילתן של תקנות אלה ביום א' כאלול התשמ"ד (29 באוגוסט 1984).

<sup>28</sup> ק"ת התשכ"ג, עמ' 709.

<sup>29</sup> ק"ת התשכ"ו, עמ' 228.

## תוספת ראשונה

טופס 1  
(תקנה 18)

### הזמנה לדין

בבית המשפט המחוזי

ב ..... תיק .....

נגד .....

אל .....

הואיל ו ..... הגיש לבית המשפט המחוזי ב ..... תובענה נגדך, כמפורט בכתב התביעה המצורף בזה, הנך מוזמן להגיש כתב הגנה תוך ..... ימים מיום שהומצאה לך הזמנה זו. אם לא תעשה כן, תהא לתובע הזכות לקבל פסק דין שלא בפניך.

יום .....

חתימת פקיד בית המשפט

טופס 2  
(תקנה 18)

### הזמנה לדין

בבית משפט השלום

ב ..... תיק .....

נגד .....

אל .....

הואיל ו ..... הגיש לבית משפט השלום ב ..... תובענה נגדך כמפורט בכתב התביעה המצורף בזה, הנך מוזמן להגיש כתב הגנה תוך ..... ימים מיום שהומצאה לך הזמנה זו, ולהתייצב למשפט ביום .....

אם לא תגיש כתב הגנה במועד שנקבע לך בהזמנה זו, תהא לתובע הזכות לקבל פסק דין שלא בפניך אף לפני היום שנקבע למשפט וההזמנה להתייצב תבוטל; אם תגיש כתב הגנה במועד האמור אך לא תתייצב למשפט ביום שנקבע לך, בעצמך או על ידי עורך דין, יינתן באותו יום פסק דין שלא בפניך.

יום .....

חתימת פקיד בית המשפט

טופס 3  
(תקנה 40)

### הודעה לאדם שצורף כבעל דין

בבית (ה)משפט

ב ..... תיק .....

נגד .....

אל .....

מחמת ..... (ציין הסיבה: פטירתו או פשיטת רגלו של התובע או הנתבע או כל סיבה אחרת) נתן בית המשפט צו, שהעתקו מצורף בזה, ושלפיו צורפת כתובע / כנתבע במשפט הנ"ל, ועליך להתייצב למשפט ביום ..... בשעה .....

אתה רשאי להגיש כתב טענות תוך שלושים ימים מן היום שהומצא לך הצו. אם לא תתייצב בעצמך או על ידי עורך דין, בזמן האמור לעיל, יהא בית המשפט רשאי להמשיך בדיון וליתן פסק דין שלא בפניך.

יום .....

חתימת פקיד בית המשפט

דרישה להודות בעובדות

בבית (ה)משפט .....  
ב .....  
תיק .....  
נגד .....

אל: התובע / הנתבע

התובע / הנתבע דורש מן הנתבע / התובע להודות, תוך שבעה ימים מיום המצאת דרישה זו, בעובדות המפורשות להלן, חוץ מענין קבילותן לראיה במשפט זה.

ואלה העובדות:

1. ....  
2. ....

יום .....

חתימה

דרישה להודות במסמכים

בבית (ה)משפט .....  
ב .....  
תיק .....  
נגד .....

אל: התובע / הנתבע

התובע / הנתבע עומד להביא את המסמכים המפורשים להלן והנתבע / התובע או מורשהו רשאי לעיין בהם ב ..... ביום ..... בשעה ..... ונדרש להודות, תוך 48 שעות לאחר המועד הנ"ל, שכל האמור להלן לגבי מסמכים אלה הוא נכון, חוץ מענין קבילותם לראיה במשפט זה.

ואלה המסמכים:

(פרש את המסמכים וציין ליד כל אחד מהם אם הוא מקור או העתק)

יום .....  
חתימה

הודיה בעובדות

בבית (ה)משפט .....  
ב .....  
תיק .....  
נגד .....

אל: התובע / הנתבע

התובע / הנתבע מודה לענין משפט זה בלבד בעובדות המפורשות להלן, בהסתייגויות שבצדן, חוץ מענין קבילותן של העובדות לראיה במשפט זה.

ואלה הן העובדות:

ההסתייגויות

העובדות

1. ....  
2. ....

יום .....

חתימה

צו למסירת שאלון

בבית (ה)משפט .....  
ב .....  
תיק .....  
נגד .....  
לאחר ששמעתי את ..... הנני מרשה ל ..... להגיש ל ..... את השאלון  
המצורף בזה ומצווה על ..... להשיב על השאלות שבו תוך ..... ימים מתאריך צו זה;  
הוצאות המשפט של בקשה זו יהיו .....  
ניתן היום .....  
חתימת שופט או רשם

שאלון

אל: התובע / הנתבע .....  
1. האם .....  
2. האם .....  
התובע / הנתבע ..... נדרש להשיב על השאלות המסומנות במספרים .....  
יום .....  
חתימה

תיק .....  
תשובה לשאלון

בתשובה לשאלון של ..... אני הח"מ ..... מצהיר בזה לאמור:  
(רשום את התשובות לשאלות לפי מספריהן)  
1. ....  
2. ....  
הנני מתנגד להשיב לשאלות מספר ..... מפני ש ..... (ציין הנימוקים).  
יום .....  
חתימה

אני הח"מ ..... מאשר בזה כי ביום ..... הופיע בפני ב .....  
מר ..... המוכר לי אישית / שוהיתיו לפי תעודת זהות מס' ..... ולאחר שהוהרתיו כי  
עליו לומר את האמת בלבד ואת האמת כולה וכי יהיה צפוי לענשים הקבועים בחוק אם לא יעשה כן, אישר  
נכונות הצהרתו דלעיל וחתם עליה בפני.

.....  
חתימת מקבל התצהיר

צו לגילוי מסמכים

בבית (ה)משפט .....  
ב ..... תיק .....  
נגד .....

לאחר ששמעתי את ..... הריני מורה בזה, כי ..... יגלה בתצהיר,  
תוך ..... ימים מתאריך צו זה, מה הם המסמכים המצויים, או שהיו מצויים, ברשותו או בשליטתו  
והם נוגעים לענין הנדון: הוצאות המשפט של בקשה זו יהיו .....  
ניתן היום .....  
חתימת שופט או רשם

תיק .....  
תשובה לצו לגילוי מסמכים  
אני הח"מ ..... מצהיר בזה לאמור:

(1) בחוקתי או בשליטתי מצויים המסמכים דלקמן, הנוגעים לענינים השנויים במחלוקת במשפט זה:  
תיאור המסמך ותאריכו  
.....  
.....  
.....

(אם המצהיר מתנגד להצגת מסמך פלוני, יתאר את המסמך ויצוין את נימוקי התנגדותו).  
(2) בחוקתי או בשליטתי היו מצויים המסמכים דלקמן, הנוגעים לענינים השנויים במחלוקת במשפט זה, אך אין הם נמצאים עתה בחוקתי או בשליטתי:

| תיאור המסמך ותאריכו | מתי יצא משליטתי | היכן נמצא המסמך עתה |
|---------------------|-----------------|---------------------|
| .....               | .....           | .....               |
| .....               | .....           | .....               |
| .....               | .....           | .....               |

(3) לפי מיטב ידיעתי ואמונתי לאחר חקירה ודרישה שעשיתי אין - ומעולם לא היו - בחוקתי או בשליטתי, או בחזקתו או בשליטתו של כל אדם אחר מטעמי, כל תעודה, חשבון, פנקס חשבוניות, שובר, קבלה, תזכיר, כתב או העתק או תמצית של מסמך כזה, וכל מסמך אחר, הנוגע לענינים השנויים במחלוקת במשפט זה, פרט למסמכים שפרטתי לעיל.

צו לגילוי מסמך פלוני

בבית (ה)משפט .....  
ב ..... תיק .....  
נגד .....

הריני מורה בזה כי ..... יגלה בתצהיר אם מצויים ברשותו או בשליטתו המסמכים האלה:  
.....  
.....  
.....

אם אחד המסמכים הנ"ל אינו מצוי ברשותו או בשליטתו, ידיע מתי יצא ממנה ומה היה עליו.  
ניתן היום .....  
חתימת שופט או רשם

דרישה לעיון במסמך ולהעתקתו

בבית (ה)משפט .....  
ב ..... תיק .....  
נגד .....  
אל .....  
אני דורש ממך להראות לי / לעורך הדין ..... לעיון ולהעתקה את המסמכים הנקובים להלן  
שנזכרו בכתבי טענותיך / כתצהירך, והם:  
1. ....  
2. ....  
יום .....  
חתימה

תשובה לדרישת עיון במסמך ולהעתקתו

בבית (ה)משפט .....  
ב ..... תיק .....  
נגד .....  
אל .....  
הרשות בידך לעיין במסמכים הנקובים בדרישתך מיום ..... ולהעתיקם (חוץ מן המסמכים  
המסומנים בדרישתך במספרים ..... (ציין הנימוקים .....). מקום העיון הוא  
ב ..... בשעות .....  
הנימוקים).....  
אני מתנגד לעיון במסמכים הנקובים בדרישתך מיום ..... מפני ש ..... (ציין  
הנימוקים).....  
יום .....  
חתימה

דרישה להציג מסמכים

בבית (ה)משפט .....  
ב ..... תיק .....  
נגד .....  
אל .....  
אתה נדרש בזה להציג לפני בית המשפט בשעת הדיון את כל המסמכים ושאר כתבים שברשותך או  
בשליטתך ושיש להם נגיעה לענין הנדון במשפט זה וביחוד את ..... 1  
יום .....  
חתימה

פסיקתה

בבית (ה)משפט .....  
ב ..... תיק .....  
נגד .....  
לאחר הדיון כתובענה הנ"ל נפסק כי -  
(א) הנתבע ישלם לתובע סך ..... שקלים בצירוף ריבית / הפרשי הצמדה וריבית על סכום  
זה בשיעור של ..... לשנה מיום ..... עד תאריך פסיקתה זו ובשיעור .....  
מתאריך פסיקתה זו עד יום התשלום.  
(לא נפסק על תשלום כסף תנוסח הפסיקתה לפי מה שנפסק).  
(ב) הנתבע / התובע ישלם ..... שקלים להוצאות המשפט של התובע / הנתבע.  
ניתנה היום .....  
חתימת שופט או רשם

הזמנה בסדר דין מקוצר

בבית (ה)משפט .....  
ב ..... תיק .....  
נגד .....  
אל:  
דע כי ..... הגיש נגדך תובענה לפי פרק ט"ז לתקנות סדר הדין האזרחי, התשמ"ד-1984,  
(פרש את הסעד) ..... כמפורט בכתב התביעה המצורף בזה על נספחיו.  
אם יש בדעתך להתגונן, עליך לבקש בדרך המרצה רשות על כך מבית המשפט, תוך ..... ימים  
מיום המצאת הזמנה זו. הבקשה צריכה להיות נתמכת בתצהיר אשר בו יפורש אם אתה מתכוון לטעון נגד  
התובענה כולה או נגד חלק ממנה בלבד, ואם כן - נגד איזה חלק, ועליך למסור לתובע הודעה על בקשה זו  
בצירוף העתק מן התצהיר.  
אם בית המשפט לא יתן רשות להתגונן כאמור, תהא לתובע הזכות לקבל פסק דין שלא בפניך.  
יום .....  
חתימת פקיד בית המשפט

הודעה לצד שלישי

בבית (ה)משפט

ב ..... תיק .....

נגד .....

אל:

התובע / המבקש ..... הגיש נגדי תובענה בדבר (פרש מהות התובענה) ועותקי כתבי הטענות מצורפים בזה.

אני טוען שהנני זכאי כלפיך לסעד (פרש את הסעד) עקב תובענה זו על סמך נימוקים אלה: (פרש את העובדות והנימוקים).

אני תובע ממך ..... וכן תשלום הוצאות המשפט שאני עשוי להתחייב בהן כלפי התובע / המבקש והוצאות הליכי צד שלישי אלה.

אם יש ברצונך לחלוק על תביעתי או על תובענת התובע / המבקש נגדי, עליך להגיש כתב הגנה תוך ..... ימים מיום המצאת ההודעה זו.

אם לא תעשה כן, יראו אותך כמודה בתובענות אלה.

יום .....

חתימה

טופס 19

(תקנה 227(2))

הזמנת טען-ביניים לטוען

בבית (ה)משפט

ב' ..... תיק .....

נגד .....

אל הטוען:

הואיל והנתבע בתובענה הנ"ל, שהעתק כתב התביעה בה מצורף בזה, הגיש בקשה שהעתקה מצורף אף הוא, האומרת כי קיבל ממך תביעה כענין הנדון במשפט זה,

הנך מוזמן להתייצב בבית המשפט ..... ב ..... ביום ..... בשעה ..... כי באותו זמן יינתן פסק דין הקובע את הזכויות והתביעות של התובע, של הנתבע ושלך.

עליך להגיש לבית המשפט, תוך שבעה ימים מיום שהומצאה לך הזמנה זו, בשלושה עותקים, הודעה האומרת שאין אתה תובע דבר לגבי נושא הבקשה או הודעת פרטים המפרסת את נימוקי תביעתך לגביה.

יום .....

חתימת שופט או רשם

הודעת טען-ביניים לתובע

בבית (ה)משפט .....  
ב' .....  
תיק .....  
נגד .....  
אל התובע: .....  
הואיל והנתבע בתובענה הנ"ל הגיש בקשה, שהעתקה מצורף בזה האומרת כי הוא קיבל תביעה מאת  
הטוען ..... בענין הנדון במשפט זה,  
דע כי נשלחה הזמנה לטוען הנ"ל להתייצב בבית המשפט ..... ב' .....  
ביום ..... בשעה ..... (וכי בירור המשפט נדחה ל ..... ) וכי באותו זמן יינתן  
פסק דין הקובע את הזכויות שלך, של הנתבע ושל הטוען הנ"ל.  
הטוען נדרש להגיש לבית המשפט, תוך שבעה ימים מיום שהומצאה לו ההזמנה, את הודעתו כדין והעתק  
ממנה יישלח לך ולנתבע.  
יום .....  
חתימת שופט או רשם .....

הודעת טען-ביניים לנתבע

בבית (ה)משפט .....  
ב' .....  
תיק .....  
נגד .....  
אל הנתבע: .....  
הואיל והגשת בקשה האומרת שקיבלת תביעה מאת הטוען ..... בענין הנדון במשפט זה,  
דע כי נשלחה הזמנה לטוען הנ"ל להתייצב בבית המשפט ..... ב' .....  
ביום ..... בשעה ..... (וכי בירור המשפט נדחה ל ..... ) וכי באותו זמן יינתן  
פסק דין הקובע את הזכויות והתביעות של התובע, שלך ושל הטוען הנ"ל.  
הטוען נדרש להגיש לבית המשפט, תוך שבעה ימים מיום שהומצאה לו ההזמנה, את הודעתו כדין והעתק  
ממנה יישלח לך ולתובע.  
יום .....  
חתימת שופט או רשם .....

הזמנת טען-ביניים לטוענים

בבית (ה)משפט .....  
ב' ..... תיק .....  
נגד .....  
אל הטוענים: .....  
הואיל ו ..... מ ..... הגיש בקשה שהעתקה מצורף בזה, האומרת שהוא קיבל  
מאת ..... ומאת ..... תביעות מתחרות בענין (פרט את נושאי התביעות) —  
הנך מוזמן להתייצב בבית המשפט ..... ב ..... ביום .....  
בשעה ..... כי באותו זמן יינתן פסק דין הקובע את הזכויות והתביעות שלך, של .....  
ושל ..... הנ"ל.  
עליך להגיש לבית המשפט, תוך שבעה ימים מיום שהומצאה לך הזמנה זו, בשלושה עותקים, הודעה  
האומרת שאין אתה תובע דבר לגבי נושא הבקשה או הודעת פרטים המפרשת את נימוקי תביעתך לגביה.  
יום .....  
חתימת שופט או רשם

טופס 23  
(תקנה 228(2))

הודעת טען-ביניים למבקש

בבית (ה)משפט .....  
ב' ..... תיק .....  
נגד .....  
אל המבקש: .....  
הואיל והגשת בקשה האומרת שקיבלת מאת ..... ומאת ..... תביעות מתחרות  
בענין (פרט את נושאי התביעות) —  
דע כי נשלחה הזמנה לטוענים הנ"ל להתייצב בבית המשפט ..... ב' .....  
ביום ..... בשעה ..... כי באותו זמן יינתן פסק דין הקובע את הזכויות והתביעות של  
הטוענים הנ"ל ושליך.  
כל טוען נדרש להגיש לבית המשפט, תוך שבעה ימים מיום שהומצאה לו הזמנה, את הודעתו כדין, והעתק  
מההודעות יישלח לך.  
יום .....  
חתימת שופט או רשם

אבעיה

בבית (ה)משפט .....  
ב' .....  
תיק .....  
נגד .....

בענין (פרט את הענין ואת האסמכתה החוקית להגשת האבעיה)

פרטי האבעיה המוגשת לחוות דעתו של בית המשפט:

1. העובדות החשובות שהוסכם עליהן או שהוכחו או המסתברות מתוך מסמכים או באופן אחר.
2. טענות בעל הדין האחד.
3. טענות בעל הדין האחר.

שאלות החוק המתעוררות, המובאות לחוות דעתו של בית המשפט:

(פרש את השאלות כפסקאות המסומנות במספרים)

יום .....  
המזן להמצאת כתבי ידין .....  
החתימות

הודעה על בקשה בדרך המרצה

בבית (ה)משפט .....  
ב' .....  
תיק .....  
נגד .....

אל:

דע כי ביום ..... בשעה ..... או בסמוך לאחריה, יתבקש בית המשפט מטעם  
המבקש הנ"ל ל ..... וכי הוצאות המשפט של בקשה זו יהיו .....

יום .....  
חתימה

הזמנה בהמרצת פתיחה

בבית (ה)משפט .....  
ב' .....  
תיק .....  
נגד .....

אל:

דע כי ביום ..... בשעה ..... או בסמוך לאחריה, יתבקש בית המשפט מטעם  
המבקש הנ"ל לתת סעד כמפורט בהודעה המצורפת בזה.

אם הנך רוצה להגיש תצהיר בתשובה להמרצה, עליך להגישו לבית המשפט, ולמסור עותק ממנו  
למבקש, לפחות שבוע ימים לפני הדיון בהמרצה.

יום .....  
חתימה

הרצאה פרטים כתביעה למוזנות

תיק .....

א. פרטים לכל סוגי המוזנות

1. שם בעל הדין.
2. מספר זהות.
3. מען מגוריו.
4. תאריך לידתו.
5. הקרבה בין בעלי הדין.
6. האם הוגשו הליכים משפטיים בענין מוזנות בין בעלי הדין, ואם כן — היכן ומה הוחלט בהם?
7. מה היה הסכום החדשי האחרון שהנתבע שילם לתובע למוזנותיו (אם אין סכום מדוייק — יש לציין את הסכום בקירוב) ומתי שולם סכום זה?
8. התעסקותו והכנסותיו של בעל הדין ב־12 החדשים שלפני הגשת התביעה, ברוטו ונטו (לאחר ניכוי תשלומי חובה), לפי מקורותיהן<sup>1</sup>.
9. התעסקותו והכנסותיו של בעל הדין שכנגד ב־12 החדשים שלפני הגשת התביעה, ברוטו ונטו (לאחר ניכוי תשלומי חובה), לפי מקורותיהן, עד כמה שהדבר ידוע למצהיר<sup>2</sup>.
10. פירוט רכושו של בעל הדין ורכושו של בעל הדין שכנגד — עד כמה שהדבר ידוע לבעל הדין<sup>2</sup>.
11. פירוט חובותיו של בעל הדין<sup>3</sup> וחובותיו של בעל הדין שכנגד — עד כמה שהדבר ידוע למצהיר<sup>2</sup>, וכן תיאור הנושים ושיעורי התשלומים התקופתיים, אם החובות משתלמים בשיעורים.
12. פירוט דירת המגורים של בעל הדין ושל בעל הדין שכנגד, כולל מספר החדרים בכל דירה ומספר הנפשות המתגוררות בה.
13. אם יש לבעל הדין חשבון או חשבונות בבנקים, לבדו או בשותפות עם אחר — שמות הבנקים ומספרי החשבון בכל בנק בשני החדשים שלפני הגשת התביעה<sup>4</sup>.
14. אם יש לבעלי הדין, או לאחד מהם, מכונית — פרטים על כך.
15. סכום המוזנות החדשיים הדרושים לתובע<sup>5</sup>.

ב. פרטים נוספים כתביעה למוזנות מבן זוג

1. תאריך הנישואין.
2. מקום מושבם של בני הזוג, ואם אין להם מקום מושב משותף — מקום מושבו של הנתבע<sup>6</sup>.
3. אורחותו של כל אחד מבעלי הדין.
4. דתו של כל אחד מבעלי הדין.
5. האם גרים בני הזוג יחד? אם לא — מי גר בדירה ששימשה לאחרונה את מגורי בני הזוג?

ג. פרטים נוספים כתביעה למוזנות מהורה או מבן זוגו של הורה

1. האם הורי התובע התגרשו? ואם כן, מתי?
2. מקום מושבו של התובע<sup>6</sup>.
3. אורחותו של כל אחד מבעלי הדין.
4. דתו של כל אחד מבעלי הדין.

<sup>1</sup> בעל דין שהוא עובד שכיר יצרף את תלוש המשכורת והכנסות אחרות ממקום עבודתו, ואם אין במקום עבודתו תלושים כאלה — אישור ממעבידו הכולל פירוט לכל חודש בנפרד, או צילום מאלה.

<sup>2</sup> ידיעה אישית או לפי מיטב האמונה.

<sup>3</sup> לצרף אישורים כמדת האפשר.

<sup>4</sup> לצרף אישורים מהבנקים.

<sup>5</sup> יפורט בידי הנתבע, עד כמה שהדבר ידוע לו, גם אם הוא מכחיש את חיובו.

<sup>6</sup> הפרט יאומת לפי מיטב האמונה.

5. בחזקתו של מי נמצא התובע?
6. שאר ילדי הנתבע — שמותיהם וגילם: האם הנתבע משלם להם מזונות, ואם כן — מה סכומם?<sup>7</sup>
7. האם לנתבע בן זוג שאינו הורהו של התובע?
8. אם לנתבע בן זוג שאינו הורתו של התובע, והוא משלם מזונות לילדי בן הזוג — שמותיהם וגילם של ילדי בן הזוג המתגוררים עם הנתבע והילדים שאינם מתגוררים עמו, וסכום המזונות שהוא משלם לכל אחד מהם?<sup>7</sup>
9. במקרה האמור בפרט 8 — התעסקותו, הכנסותיו, רכושו וחובותיו של בן הזוג של הנתבע, בצירוף המסמכים האמורים לגבי פרטים א.8, 10 ו-11.<sup>7</sup>
10. אם התובע נמצא בחזקת הורה שאינו הנתבע — שאר ילדי ההורה, שמותיהם וגילם, ואם ההורה משלם להם מזונות — מה סכומם, עד כמה שהדבר ידוע למצהיר?<sup>2, 8</sup>
11. במקרה האמור בפרט 10 — התעסקותו, הכנסותיו, רכושו וחובותיו של ההורה, עד כמה שהדבר ידוע למצהיר?<sup>2, 8</sup>
- ד. פרטים נוספים בתביעה למזונות מקרובים אחרים
  1. מקום מושבו של כל אחד מבעלי הדין.<sup>6</sup>
  2. האם לנתבע בן זוג? ילדי הנתבע וילדי בן זוגו — שמותיהם וגילם. האם הנתבע משלם להם מזונות, ואם כן — מה סכומם?
  3. האם לתובע קרובים בדרגת קרבה הקדמת לקרבת הנתבע בהאם לחוק לתיקון דיני המשפחה (מזונות), תשי"ט—1959 (להלן — חוק המזונות), ואם כן — שמותיהם, מעני מגוריהם, גילם, מספר התלויים בהם והקרבה בינם לבין התובע וכן התעסקותם, הכנסותיהם, רכושם וחובותיהם, עד כמה שפרטים אלה ידועים לתובע?<sup>2</sup>
  4. האם לתובע קרובים בדרגת קרבה הדומה לקרבת הנתבע בהתאם לחוק המזונות, ואם כן — הפרטים האמורים בפרט 3, עד כמה שהם ידועים לתובע?<sup>2</sup>
  5. הסיבה שהתובע אינו יכול לקבל מזונות מקרובים בדרגת קרבה הקדמת לקרבת הנתבע או מקרובים אחרים בדרגת קרבה השווה לקרבת הנתבע, או מעוכונם.<sup>8</sup>

<sup>7</sup> הפרטים נדרשים מאת הנתבע בלבד או מהמצהיר מטעמו: התובע רשאי למסרם, אם הם ידועים לו.  
<sup>8</sup> הפרטים נדרשים מאת התובע בלבד או מהמצהיר מטעמו: הנתבע רשאי למסרם, אם הם ידועים לו.

טופס 28  
(תקנה 262)

### הזמנה בתביעה למזונות

בבית המשפט המחוזי

ב ..... תיק .....  
 נגד .....  
 אל:

דע כי התובע/ת הגיש/ה נגדך תביעה למזונות לפי פרק כ"א לתקנות סדר הדין האזרחי, התשמ"ד—1984, כמפורט בכתב התביעה המצורף בזה, על נספחיו.

אם יש בדעתך להתגונן, הנך מוזמן להגיש כתב הגנה לתובענה, יחד עם הרצאת פרטים לפי טופס 27 שבתוספת הראשונה לתקנות האמורות.

כתב ההגנה, על נספחיו, יאומת בתצהיר שלך ויוגש לבית המשפט תוך חמישה עשר ימים מהיום שהוצאה לך הזמנה זו.

אם לא תעשה כן, תהא לתובע/ת הזכות לקבל פסק דין שלא בפניך.

יום .....  
 חתימת פקיד בית המשפט

הזמנה בתביעה למוזנות ולסעדים נוספים

בבית המשפט המחוזי .....  
ב' ..... תיק .....  
נגד .....  
אל: .....

דע כי התובע/ת הגיש/ה נגדך תביעה למוזנות לפי פרק כ"א לתקנות סדר הדין האזרחי, התשמ"ד-1984, ולסעדים נוספים ככתב התביעה המצורף בזה, על נספחיו.

אם יש בדעתך להתגונן, הנך מוזמן להגיש כתב הגנה לתובענה יחד עם הרצאת פרטים לפי טופס 27 שבתוספת הראשונה לתקנות האמורות, כאשר סעיפי כתב ההגנה המתייחסים למוזנות והרצאת הפרטים, על נספחיהם, יאומתו בתצהיר שלך ויוגשו לבית המשפט תוך חמישה עשר ימים מהיום שהומצאה לך הזמנה זו. אם לא תעשה כן, תהא לתובע/ת הזכות לקבל פסק דין שלא בפניך.

יום .....  
חתימת פקיד בית המשפט

הסכמת הורה לאימוץ

אני החתום מטה —

שם פרטי ..... שם משפחה ..... (שם קודם) ..... מס' זהות .....  
שם האב .....

| תאריך הלידה | מקום הלידה  | מצב משפחתי | דת |
|-------------|-------------|------------|----|
| משלח יד     | מקום מגורים |            |    |

מצהיר בזה:

- הנני אמו/אביו של הילד ..... (שם הילד) שנולד ביום ..... (תאריך הלידה) ושמשפרו כמרשם התושבים הוא ..... העומד להיוולד לפי המצופה וזמן הלידה המשוער ..... אביו/אמו של הילד הוא/היא .....
- אני מסכים/שילדי הנ"ל יימסר לאימוץ, ואני מוותר על כל ידיעה בדבר זהותו של העומד לאמץ את הילד או שיאמץ אותו.
- ידוע לי שהאימוץ יפסיק את החובות והזכויות שבין הילד לבין הוריו ושאר קרוביו והסמכויות הנתונות להם ביחס אליו, וזולת אם יורה בית המשפט הוראה אחרת בצו האימוץ; כמו כן ידוע לי שהאימוץ איננו מפסיק את זכויותיו של הילד כיורש חוקי של הוריו ושל שאר קרוביו.
- ידוע לי כי הצהרתי זאת עשויה לשמש ראיה בבית המשפט להסכמתי לאימוץ.

יום .....  
חתימת המצהיר

אני מאשר כי .....  
לאחר שזיהיתי אותו לפי .....  
(ציין דרך הזיהוי)  
ולאחר שהסברתי לו את תוצאי האימוץ, לרבות לענין ירושה, חתם  
בפני על הצהרתו דלעיל ב ..... ביום .....  
(שם המקום)

חתימת השופט, הדיין, הנציג הדיפלומטי או הקונסולרי, פקיד הסעד

פרטים לתסקיר בבקשה להכרות ילד כבר-אימוץ

א. פרטים על הילד

1. השם ומספר הזהות.
2. תאריך הלידה.
3. מקום הלידה.
4. שנת העליה.
5. האזרחות.
6. הדת.
7. לידה מנישואין או מחוץ לנישואין.
8. יתמות — מאב — מאם — משני ההורים.
9. סיבה להפרדה מההורים ולצורך באימוץ.
10. אחים ואחיות של הילד, גילם ומענם.
11. זמן הפרדת הילד מהוריו.
12. זמן הימצא הילד במוסד/במשפחה אומנת.
13. האם יש לילד אפוטרופוס?
14. מחלות הילד בעבר וכיום.
15. רכוש או ענין ברכוש, שיש לילד.

ב. פרטים על הורי הילד

| האב                                                     | האם   |
|---------------------------------------------------------|-------|
| 1. השם ומספר הזהות                                      | ..... |
| 2. תאריך הלידה                                          | ..... |
| 3. מקום הלידה                                           | ..... |
| 4. שנת העליה                                            | ..... |
| 5. האזרחות                                              | ..... |
| 6. הדת                                                  | ..... |
| 7. המושב הקבוע                                          | ..... |
| 8. המען                                                 | ..... |
| 9. האם יש להורה אפוטרופוס?                              | ..... |
| 10. ההתעסקות ומקום העבודה                               | ..... |
| 11. מחלות הורי הילד שנודעת להן חשיבות בקשר עם אימוץ     | ..... |
| 12. שם בן הזוג (אם אינו אחד מהורי הילד)                 | ..... |
| 13. מען בן הזוג (אם נפרד)                               | ..... |
| 14. נסיבות שבהן רשאי בית המשפט להכריז על הילד כבר-אימוץ | ..... |

ג. אנשים וזולת הורי הילד, שאימוץ הילד עשוי להשפיע על ענינם ועל קשריהם עם הילד, לרבות הורים של הורה שנפטר

יום ..... (1) ..... (2) ח ת י מ ה

• מחק את הטעון מחיקה

בקשה למתן צו אימוץ

בבית המשפט המחוזי

תיק אימוץ

ב

אני הח"מ מגיש בזה בקשה למתן צו אימוץ ומצהיר כדלקמן:

האשה

האיש

1. שם המבקש ומספר זהותו
2. שמות קודמים
3. תאריך הלידה
4. מקום הלידה
5. שנת העליה
6. האזרחות
7. הדת
8. המושב הקבוע
9. המעון
10. ההשכלה
11. ההתעסקות ומקום העבודה
12. המעמד האישי (רווק, נשוי, אלמן, גרוש)
13. תאריך הנישואין
14. שם בן הזוג (אם אין הבקשה משותפת)
15. מען בן הזוג (אם נפרד)
16. שמם וגילם של ילדי המבקש ושל ילדי בן זוגו ומענם
17. יחס הקרבה למאומץ
18. אימוצים קודמים
19. בקשות אימוץ קודמות
20. פרטים על אופן מסירת המאומץ לידי המבקש ועל האדם שמסר אותו
21. יום מתן ההודעה לפקיד הסעד, שהמבקש קיבל את המאומץ לביתו בכוונה לאמצו
22. שם המאומץ שקבע פקיד הסעד
23. מענו של המאומץ שקבע פקיד הסעד
24. שם המאומץ שיקבע המאמץ
25. נימוקי הבקשה

יום ..... (1) ..... (2)

חתימת המבקש

אני הח"מ מאשר בזה כי ביום ..... הופיע בפניי המוכר לי אישית/שזיהיתו לפי תעודת זהות מס' ..... ולאחר שהוזהרתיו כי עליו לומר את האמת בלבד ואת האמת כולה וכי יהיה צפוי לענשים הקבועים בחוק אם לא יעשה כן, אישר נכונות הצהרתו דלעיל וחתם עליה בפני.

חתימת מקבל התצהיר

## פרטים לתסקיר פקיד הסעד כתשובה לבקשה למתן צו אימוץ

## (א) פרטים על המאמץ

1. סביבה, צורת ההתיישבות (עיר, כפר, קבוצה וכיוצא באלה) ותנאי הדיור.
2. השכלה.
3. עיסוק המאמץ ובן-זוגו (שכיר, משק עצמאי, בית מלאכה וכדומה; עבודה שבשלה המאמץ (או בן זוגו) שווה מחוץ לבית מעבר לשעות העבודה המקובלות: היקף המשק או בית המלאכה של המאמץ וכיוצא באלה).
4. רכושו והכנסותיו של המאמץ.
5. מחלות שהמאמץ, או מישורו מבני ביתו, לוקה בהן ושנודעות להן חשיבות לענין האימוץ.
6. אימות או תיקון הפרטים שבבקשת המאמץ.

## (ב) פרטים על המאומץ

1. השם.
2. תאריך הלידה.
3. מקום הלידה.
4. שנת העליה.
5. האזרחות.
6. הדת.
7. מחלות הילד בעבר וכיום.
8. שלום המאומץ אצל המאמץ והתקשרותו אליו במשך תקופת המבחן.
9. האם אפשר להניח שהמאומץ מבין בטיב האימוץ?
10. האם יודע המאומץ שהמאמץ אינו אחד מהוריו?
11. האם הסימנים מעידים שהמאומץ רוצה בהמשך הקשר עם המאמץ?
12. האם טובת המאומץ דורשת שלא לגלות לו את דבר האימוץ?
13. האם טובת המאומץ דורשת צמצום תוצאי האימוץ או המשך קיומה של חובה, זכות או סמכות בין המאומץ לבין הוריו או קרוביו

## טופס 34

## (תקנה 295)

## צו אימוץ

## בבית המשפט המחוזי

- ב..... תיק אימוץ.....
- המבקשים: 1. .... מס' זהות..... שם.....
2. .... מס' זהות..... שם.....

## נ ג ד

## המשיב: היועץ המשפטי לממשלה.

לאחר שבית המשפט שוכנע כי נתמלאו התנאים הנדרשים בחוק אימוץ ילדים, התשמ"א-1981, בקשר למאומץ(ת) שלגביו (שלגביה) הוגשה בקשה לבית המשפט בתיק האמור,

מצווה בית המשפט כי המאומץ(ת) יליד(ת).....

תאריך הלידה

יאומץ/תאומץ לבן/לבת ל.....

שמות המבקשים

ביום מתן צו זה ושמו / שמה יהיה.....

ניתן ביום.....

שופט

בכית המשפט המחוזי

ב ..... תיק עובונות ..... / .....

בענין עובון המנוח .....

**בקשת צו ירושה וצו קיום צוואה \***

חלק א': המבקש, המוריש ומעמד היורשים

\* לחשומת לב ממלא הטופס:

1. (1) שם המבקש .....
- (2) מס' תעודת זהות .....
- (3) מענו .....
- (4) עניינו במתן הצו .....
- (5) מיוצג על ידי עורך דין .....
- (6) המען להמצאת כתבי בידין .....
2. (7) המוריש -
- (8) המוריש נפטר ביום .....
- (9) כשהוא רווק ☐ נשוי ☐ אלמן ☐ גרוש ☐ (סמן x במשבצת המתאימה)
- (10) מספר תעודת זהות .....
- (11) ומקום מושבו ב .....
- (12) להוכחת המוות אני מצרף לזה את המסמכים המפורטים להלן: .....
3. (13) המוריש ☐ השאיר / ☐ לא השאיר צוואה.
4. (14) כשרותם המשפטית של היורשים והזוכים לפי הצוואה: .....
- (15) (10) כמפורט בסעיפים (17) ר(22) שלהלן -
- (16) בין היורשים ו/או הזוכים לפי הצוואה נכלל/לא נכלל קטין ☐ חסוי ☐ נעדר ☐ (סמן x בכל משבצת מתאימה).

**חלק ב': הקרובים הסמוכים**

קרוביו הסמוכים של המוריש הם אלה, ואין אחרים זולתם:

(11) בן זוג

(א) למוריש ☐ היה / ☐ לא היה בן זוג במוותו:

שם בן הזוג ..... מספר תעודת זהות .....

(ב) פרטים על בן הזוג:

בן הזוג חי, ומענו הוא .....

בן הזוג של המוריש נפטר ☐ לפניו / ☐ אחריו ביום .....

כמוכח ב .....

במקרה שבן הזוג נפטר אחרי המוריש - יורשיו של בן הזוג הם:

- (1) ..... (השם) ..... (הקרבה) ..... (המען) .....  
 (2) .....

(12) ילדי המוריש וצאצאיהם

אלה הם כל הילדים שנולדו למוריש אי-פעם:

- (1) ..... (השם) ..... (המען) ..... (מספר תעודת זהות) ..... (שם הורה השני) .....  
 (2) .....

(13) הורי המוריש וצאצאיהם

(יש למלא סעיף זה רק במקרה שהמוריש לא הותיר אחריו ילדים או צאצאיהם)

(א) אבי המוריש

- ☐ בעת מותו של המוריש היה אביו בין החיים: שם האב ..... מענו .....  
 מספר תעודת זהות .....  
☐ אבי המוריש נפטר לפניו, ביום .....  
 כמוכח ב .....

(ב) צאצאי אבי המוריש (יש למלא סעיף קטן זה רק במקרה שאבי המוריש נפטר לפניו)

אלה הם כל הילדים שנולדו אי-פעם לאבי המוריש: \*\*

- (1) ..... (השם) ..... (המען) ..... (מספר תעודת זהות) ..... (שם אמו) .....  
 (2) .....

(ג) אמו של המוריש

- ☐ בעת מותו של המוריש היתה אמו בין החיים: שם האם .....  
 מענה ..... מספר תעודת זהות .....  
☐ אם המוריש נפטר לפניו ביום .....  
 כמוכח ב .....

(ד) צאצאי אמו של המוריש (יש למלא סעיף קטן זה רק במקרה שאם המוריש נפטרה לפניו)

אלה הם כל הילדים שנולדו אי-פעם לאם המוריש: \*\*\*

- (1) ..... (השם) ..... (המען) ..... (מספר תעודת זהות) ..... (שם אביו) .....  
 (2) .....

(14) הורי הוריו של המוריש וצאצאיהם

(סעיף זה יש למלא רק במקרה שהמוריש לא הותיר אחריו ילדים או צאצאיהם או הורים או צאצאיהם)

(א) הורי אבי המוריש:

(1) אבי-אביו של המוריש

• במקרה של ילד שנפטר לפני המוריש יש לציין עובדה זאת ליד שמו, ולהוסיף את תאריך הפטירה ואת התעודות המצורפות להוכחתה: כן יש לציין במקרה זה את שמותיהם ומעניהם של כל הצאצאים שנולדו לילד אי-פעם.

\*\* ראה ההערה לסעיף (12) לעיל, בהתאמה לילד של אב המוריש שנפטר לפני אמו.

\*\*\* ראה ההערה לסעיף (12) לעיל, בהתאמה לילד של אם המוריש שנפטר לפני אמו.

☐ בעת מותו של המוריש היה אביאביו בין החיים:

שם אביאביו: מענו

מספר תעודת זהות

☐ אביאביו של המוריש נפטר לפניו, ביום

כמוכח ב

(2) צאצאי אביאביו של המוריש

(פסקה זו יש למלא רק במקרה שאביאביו של המוריש נפטר לפניו).

אלה הם כל הילדים שנולדו אי פעם לאביאביו של המוריש:

(1)

(השם) (המען) (מספר תעודת זהות) (שם אמו)

(2)

(3) אם אביו של המוריש (יש למלא לפי סעיף קטן (א) פסקה (1) לעיל).

(4) צאצאי אם אביו של המוריש (יש למלא לפי סעיף קטן (א) פסקה (2) לעיל).

(ב) הורי אמו של המוריש (יש למלא לפי סעיף קטן (א) לעיל, על ארבע פסקאותיו).

### חלק ג': היורשים וחלקיהם בעזבון

(15) יורשים אלה הסתלקו מחלקם בירושה, כמפורט במסמכים המצורפים בזה:

(1) היורש:

פרטי ההסתלקות

הראיות המצורפות:

(2)

(16) מבין יורשי המוריש נפטר לאחר מותו:

(1) השם:

הקרבה למוריש

נפטר ביום

והניח אחריו את היורשים הבאים, כמוכח בראיות הרשומות להלן:

(2)

(17) לאור האמור בחלק ב' ובסעיפים (15) ר' (16) לעיל, וכן בשים לב לאמור להלן בסעיף (19), יורשי

של המנוח על פי דין וחלקיהם בעזבון הם כדלקמן:

| מס' | השם | המען | מס' ת"ז | הקרבה למנוח | חלקו בעזבון | כשרותו ** המשפטית |
|-----|-----|------|---------|-------------|-------------|-------------------|
| 1.  |     |      |         |             |             |                   |
| 2.  |     |      |         |             |             |                   |

\* ראה הערה לסעיף (12) לעיל, בהתאמה לילד של אביאביו של המוריש שנפטר לפני אביו של אותו ילד.

\*\* סמן "בגיר" או "קטין" או "חסור" או "נעדר", לפי ההגדרות בתקנה 296. במונח "בגיר" יש להשתמש אך ורק במקרה שיתר המונחים אינם חלים עליו. במקרה שזהותו של יורש אינה ידועה יש לציין על ידי פירוט קרבתו למנוח.

(18) היורשים המנויים לעיל הם היורשים היחידים של המנוח ואין זולתם.

(19) השיתוף ברכוש בין המנוח ובן זוגו:

(א) כל נכסיהם של המנוח ובן זוגו או מרביתם על פי שווים ☐ ה/יו ☐ לא היו בבעלות משותפת של שניהם.

(ב) למנוח היה/לא היה הסכם שיתוף עם בן זוגו.

למנוח היה/לא היה הסכם יחסי ממון עם בן זוגו.

(אם היה הסכם - יש לצרף העתק ממנו).

## חלק ד': קיום צוואת המנוח

(20) המנוח השאיר צוואה ..... (ציין את סוג הצוואה, לפי סעיף 18 לחוק) מיום ..... ועל פי מיטב ידיעתי לא ביטלה ואף לא השאיר צוואה אחרת/השאיר צוואה אחרת מיום .....

(21) הצוואה מיום ..... במקורה מצורפת בזה / הופקדה בבית המשפט ב ..... / נמסרה לבית המשפט ב ..... / היתה בעל-פה וזכרון דברים עליה הופקד בבית המשפט ב ..... (במקרה שאין הצוואה מוגשת במקורה, הסיבה לכך): .....

(22) הזוכים על פי הצוואה הם -

| מס' | השם | מקום מושבו ומענו | מס' ת"ז | הקרבה למצוה | כשרותו המשפטית * | חלקו לפי הצוואה |
|-----|-----|------------------|---------|-------------|------------------|-----------------|
| 1.  |     |                  |         |             |                  |                 |
| 2.  |     |                  |         |             |                  |                 |

\* הערה: יש למלא הפרטים בעמדה זו על פי האמור בהערה שבשולי סעיף (17) לעיל.

(23) בהתאם לתקנה 301(ג) לתקנות סדר הדין האזרחי, התשמ"ד-1984, נשלחו ליורשים על פי הצוואה הודעות בדואר רשום על זכאותם, בימים ..... לזוכים ..... לא נשלחו הודעות כאמור, מפאת .....

## חלק ה': הצהרת המבקש

(24) לבקשה זו מצורפים מסמכים אלה:

(1)

(2)

(25) לבית משפט זה הסמכות לדון בבקשה הואיל ו: .....

לפיכך אני פונה בזה בבקשה למתן:

☐ צו ירושה של המנוח

☐ צו קיום צוואתו מיום .....

ומצהיר(ה) כדלקמן:

## תצהיר

אני הח"מ ..... מספר תעודת זהות ..... מצהיר בזה כי כל העובדות שציינתי בבקשתי דלעיל הן אמת, האמת כולה והאמת בלבד.

.....  
חתימת המצהיר / המבקש

אני הח"מ ..... מאשר בזה כי ביום ..... הופיע(ה) בפני ..... / ..... / ..... / ..... / המוכר לי אישית, ואחרי שהזהרתי כי עליו לומר את האמת בלבד ואת האמת כולה וכי יהיה צפוי לעונשים הקבועים בחוק אם לא יעשה כן, אישר את נכונות הצהרתו דלעיל וחתם עליה בפני.

.....  
חתימת מקבל התצהיר

בבית המשפט המחוזי ב

בענין צוואת המנוח

תיק עזבונות

## בקשת צו קיום צוואה

- (1) המבקש מענו מספר תעודת זהות מיוצג על ידי בא-כוח עורך-דין המען להמצאת כתבי בי-דין הוא
- (2) ענינו של המבקש במתן הצו:
- (3) המנוח נפטר ביום ב מספר תעודת זהות כמוכח במסמכים המפורטים להלן ומצורפים לזה:
- (4) המנוח השאיר צוואה (ציין את סוג הצוואה, לפי סעיף 18 לחוק), מיום ולפי מיטב ידיעתי לא ביטלה ואף לא השאיר צוואה אחרת / השאיר צוואה אחרת מיום
- (5) הצוואה מיום במקורה מצורפת בזה / הופקדה בבית המשפט ה / נמסרה לבית המשפט ב / היתה בעל-פה וזכרון דברים עליה הופקד בבית המשפט ב
- (במקרה שאין הצוואה מוגשת במקורה, הסיבה לכן )
- (6) הזוכים על פי הצוואה הם -

| מס' | השם | מקום מושבו ומענו | מספר תעודת זהות | הקרבה למצווה | כשרותו המשפטית * | חלקו לפי הצוואה |
|-----|-----|------------------|-----------------|--------------|------------------|-----------------|
| 1.  |     |                  |                 |              |                  |                 |
| 2.  |     |                  |                 |              |                  |                 |

- (7) בהתאם לתקנה 301(ג) לתקנות סדר הדין האזרחי, התשמ"ד-1984, נשלחו ליורשים על פי הצוואה הודעות בדואר רשום על זכאותם, בימים
- ליורשים לא נשלחו הודעות כאמור, מפאת
- (8) לבית משפט זה הסמכות לדון בבקשה זו הואיל \*:
- לפיכך הנני פונה בזה בבקשה למתן צו לקיום צוואתו של המנוח מיום
- הנני מצהיר(ה) כדלקמן:

## מצהיר

אני הח"מ מספר תעודת זהות מספר תעודת זהות מצהיר בזה כי כל העובדות שצינתי בבקשתי דלעיל הן אמת, האמת כולה והאמת בלבד.

## חתימת המצהיר / המבקש

אני הח"מ מאשר בזה כי כיום הופיעה בפני מר / גב' שזיהה עצמו על ידי תעודת זהות מספר / המוכר לי אישית, ואחרי שהזהרתיו כי עליו לומר את האמת בלבד ואת האמת כולה, וכי יהיה צפוי לעונשים הקבועים בחוק אם לא יעשה כן, אישר את נכונות הצהרתו דלעיל וחתם עליה בפני.

## חתימת מקבל התצהיר

\* סמן "בגיר", "קטיף", "חסוי" או "נעדר" על פי האמור בהערה שבסעיף (17) בחלק ג' שבטופס 35.

\*\* פרט העובדות הנותנות לבית המשפט סמכות לפי סעיף 151 לחוק הירושה, התשכ"ה-1965.

שם השולח .....  
מענו .....  
התאריך .....

לכבוד .....

הנדון: צוואת המנוח .....

הודעה ליורש על פי הצוואה

בהתאם לתקנה 301(ג) לתקנות סדר הדין האזרחי, התשמ"ד-1984, הנני מביא בזה לידיעתך כי בצוואתו של המנוח ..... מיום ..... שנפטר ביום ..... ב ..... הוא ציווה להעניק לך ..... בתנאי ש .....  
בכוונתי להגיש עתה לבית המשפט המחוזי / לבית הדין הדתי ..... ב ..... בקשה למתן צו לקיום הצוואה, וזאת על פי ענייני בה כ .....

בכבוד רב,

חתימת השולח

טופס 38  
(תקנה 308(א))

בבית המשפט המחוזי ב .....  
בענין עזבון המנוח ..... תיק עזבונות ..... / .....

צו ירושה

1. הנני מצהיר כי יורשיו על פי דין של המנוח ..... שנפטר ביום ..... ומענו היה ..... מספר תעודת זהות ..... ותלקו היחסי של כל יורש בעזבון הם כדלקמן:

| שם היורש  | מספר תעודת זהות | הקרבה | החלק  |
|-----------|-----------------|-------|-------|
| (א) ..... | .....           | ..... | ..... |
| (ב) ..... | .....           | ..... | ..... |
| (ג) ..... | .....           | ..... | ..... |

2. למנהל העזבון נתמנה ..... שמענו ..... ומס' תעודת הזהות שלו ..... ביום .....

צו זה ניתן ביום .....  
חתימת שופט או רשם .....

טופס 39  
(תקנה 308(א))

בבית המשפט המחוזי ב .....  
בענין צוואת המנוח ..... תיק עזבונות ..... / .....

צו קיום צוואה

1. אני מצהיר כי הצוואה של המנוח ..... שנפטר ביום ..... ומענו היה ..... מספר תעודת זהות ..... והעתק ממנה מצורף בזה, היא בת תוקף.

2. אלה הוראות הצוואה האמורה שמצאתי בטלות / שתיקנתי: .....

3. למנהל העזבון נתמנה ..... שמענו ..... ומספר תעודת זהות ..... ביום .....

צו זה ניתן ביום .....  
חתימת שופט או רשם .....

בבית המשפט המחוזי ב .....  
בענין עובון המנוח .....  
תיק עזובנות ..... / .....

צו ירושה וקיום צוואה

- הנני מצהיר כי הצוואה של המנוח שנפטר ביום ..... ומענו היה ..... מספר תעודת זהות ..... והעתק ממנה מצורף בזה, היא בת תוקף, חורף מן ההוראות המפורטות להלן שמצאתי בטלות / תיקנתי .....
- יורשיו על פי דין של המנוח וחלקו היחסי של כל אחד מהם הם כדלקמן:

| שם היורש ומספר תעודת זהותו | הקרבה | החלק |
|----------------------------|-------|------|
| (א) .....                  |       |      |
| (ב) .....                  |       |      |
| (ג) .....                  |       |      |

- למנהל העובון נתמנה ..... שמענו ..... ומס' תעודת זהותו ..... ביום .....

צו זה ניתן ביום .....  
חתימת שופט או רשם .....

בבית המשפט המחוזי ב .....  
בענין עובון המנוח .....  
תיק עזובנות ..... / .....

בקשה למינוי מנהל עובון

- המבקש ..... מענו ..... מספר תעודת זהות ..... מיוצג על ידי באיכותו עורך-דין .....
- המען להמצאת כתבי בידין הוא .....
- ענינו של המבקש במתן הצו: .....
  - המנוח נפטר ביום ..... ב ..... מספר תעודת זהות .....
  - בקשת צו ירושה הוגשה / צו קיום צוואה של המנוח הוגשה ביום ..... צו ירושה / צו קיום צוואה של המנוח נתן ביום ..... / לא הוגשה בקשת צו ירושה / צו קיום צוואה של המנוח.
  - לפי מיטב ידיעתי טרם נתמנה מנהל לעזובונו של המנוח / המנוח קבע בצוואתו את ..... כמבצע צוואתו או מנהל עזובונו.
  - לבית משפט זה הסמכות לדון בבקשה זו הואיל: \* לפיכך פונה המבקש בבקשה למתן צו מינוי מנהל עזובונו של המנוח והנני מצהיר כדלקמן:

תצהיר

אני הח"מ ..... מספר תעודת זהות ..... מצהיר בזה כי כל העובדות שצויינו בבקשה דלעיל הן אמת, האמת כולה והאמת בלבד.

המצהיר / המבקש .....

אני הח"מ ..... מאשר בזה כי ביום ..... הופיע בפני ..... שזוהה עצמו על ידי תעודת זהות מספר ..... / המוכר לי אישית, ואחרי שהזהרתי כי עליו לומר את האמת בלבד ואת האמת כולה וכי יהיה צפוי לענשים הקבועים בחוק אם לא יעשה כן, אישר את נכונות הצהרתו דלעיל וחתם עליה בפני.

חתימת מקבל התצהיר .....

\* פרט העובדות הנותנות לבית המשפט סמכות לפי סעיף 151 לחוק.

טופס 42  
(תקנה 325)

בבית המשפט המחוזי ב .....  
בענין עזבון המנוח .....  
תיק עזבונות ..... / .....

כתב ערוכה בדבר הנהלת עזבון

אני הח"מ ..... המען ומספר תעודת הזהות ..... שנחמניתי ביום .....  
למנהל עזבוננו של המנוח ..... מתחייב בזה לשלם לאפוטרופוס הכללי סך ..... שקלים,  
אם יימצא שלא מילאתי תפקידי וחובתי כמנהל העזבון.  
תאריך .....  
חתימת מנהל העזבון .....

טופס 43  
(תקנה 328)

בבית המשפט המחוזי ב .....  
בענין עזבון המנוח .....  
תיק עזבונות ..... / .....

פרטת העזבון

1. אני הח"מ ..... המען ומספר תעודת הזהות ..... הנני על פי צו בית המשפט מיום ..... מנהל עזבון המנוח ..... שנפטר ביום ..... ב .....  
2. הנני מגיש בזה פרטת נכסי העזבון וחובותיו המשקפת את מצבו של העזבון:  
א. מיטלטלין:

- (1) .....
- (2) .....
- (3) .....

ב. כספים וחובות השייכים לעזבון:

- (1) .....
- (2) .....
- (3) .....

ג. מקרקעין:

- (1) .....
- (2) .....
- (3) .....

ד. חובות העזבון:

- (1) .....
- (2) .....
- (3) .....

(4) הוצאות הלוויה, קבורה והצבת מצבה

סך הכל ..... שקלים.

3. אני מצהיר, כי לפי מיטב ידיעתי הפרטה הנ"ל היא שלמה ותוכן הצהרתי דלעיל הוא אמת, האמת כולה והאמת בלבד.

חתימת המצהיר

אני הח"מ ..... מאשר בזה כי ביום ..... הופיע בפניי ..... שזיהה  
עצמו על ידי תעודת זהות ..... / המוכר לי אישית, ואחרי שהוזהרתי כי עליו לומר את האמת  
בלבד ואת האמת כולה וכי יהיה צפוי לענשים הקבועים בחוק אם לא יעשה כן, אישר את נכונות הצהרתו  
דלעיל וחתם עליה בפניי.

חתימת מקבל התצהיר

בית משפט השלום

תיק .....

ב .....

## תצהיר בבקשה לקביעת גיל

אני הח"מ ..... לאחר שהוזהרתי כי עלי לומר את האמת כולה ואת האמת בלבד וכי אהיה צפוי לענשים הקבועים בחוק אם לא אעשה כן, מצהיר בזה בתמיכה לבקשתי לקביעת גילי כדלקמן:

(1) שמי הפרטי, שם המשפחה, שם האב .....

(2) (א) מספר זהותי .....

(ב) מספרי האישי הצבאי .....

(3) (א) מקום מגורי .....

(ב) מקום לידתי .....

(4) מקום לשכת מרשם התושבים שבה מוחזק תיק המרשם שלי .....

(5) (א) תאריך הלידה הרשום בתיק המרשם או בתעודת הזהות ..... שנה  
חדש ..... יום .....

(ב) מתי נעשה רישום זה .....

(ג) סיבת השיבוש בו .....

(6) הגיל או תאריך הלידה שאני מבקש לקבוע .....

הערה: סעיף (7) ימולא רק אם המבקש נולד בארץ.

(7) (א) מצורף אישור מלשכת מרשם התושבים שאין בפנקס הלידות רישום לידה שלי בשנה הרשומה כשנת לידתי בתיק המרשם.

(ב) תעודת לידה שלי מצורפת (אם אינה מצורפת, ציין את הסיבה) .....

(ג) (לגבי מבקש שנולד לפני 1918) - מצורף העתק מתוך ספרי הנפוס של הרישום המתייחס לתאריך לידתי (אם אינו מצורף, ציין את הסיבה) .....

הערה: סעיפים 8 עד 11 ימולאו רק אם המבקש נולד בח"ל.

(8) (א) במקום הולדתי היו/לא היו \* נהוגות תעודות לידה.

(ב) יש לי/היתה לי \* תעודת לידה/תעודה אחרת \* ממקום הולדתי, מספרה ..... תאריך

הוצאתה ..... ותאריך לידתי הרשום בה: שנה ..... חודש .....

יום ..... התעודה מצורפת (אם אינה מצורפת, ציין את הסיבה) .....

(ג) הערות: .....

(9) (א) במקום הולדתי/מגורי היו/לא היו נהוגות תעודות זהות.

(ב) יש לי/היתה לי \* תעודת זהות ממקום הולדתי/מגורי \* מספרה ..... תאריך

הוצאתה ..... ותאריך לידתי הרשום בה: שנה ..... חודש .....

יום ..... התעודה מצורפת (אם אינה מצורפת, ציין את הסיבה) .....

(ג) הערות: .....

(10) (א) במקום הולדתי/מגורי \* היו/לא היו \* נהוגים פנקסי משפחה / מעמד אישי \*.

\* מחק את המיותר.

- (ב) יש לי/היה לי ° פנקס משפחה/מעמד אישי ° ממקום הולדתי / מגורי °, מספרו .....  
 תאריך הוצאתו ..... ותאריך לידתי הרשום בו: שנה .....  
 חודש ..... יום .....  
 הפנקס מצורף (אם אינו מצורף, ציין את הסיבה) .....
- (ג) אני רשום/הייתי רשום ° בפנקס המשפחה/המעמד האישי ° של אבי/אמי °, מספרו .....  
 תאריך הוצאתו ..... ותאריך לידתי הרשום בו: שנה .....  
 חודש ..... יום .....  
 הפנקס הכולל את הדף שבו רשום תאריך לידתי מצורף (אם אינו מצורף, ציין את הסיבה) .....
- (ד) הערות: .....
- (11) (א) בכואי ארצה היה/לא היה ° לי דרכון, מספרו ..... תאריך הוצאתו .....  
 ותאריך לידתי הרשום בו: ..... חודש ..... יום .....  
 הדרכון הכולל את הדף שבו רשום תאריך לידתי מצורף (אם אינו מצורף, ציין את הסיבה) .....
- (ב) בכואי ארצה הייתי רשום בדרכון של ..... מספרו ..... תאריך הוצאתו .....  
 ותאריך לידתי הרשום בו: שנה ..... חודש ..... יום .....  
 הדרכון הכולל את הדף שבו רשום תאריך לידתי מצורף (אם אינו מצורף, ציין את הסיבה) .....
- הדרכון היה בידי ..... ב ..... ונמצא ב ..... (אם אינו נמצא, ציין את הסיבה) .....
- (12) (א) מצבי המשפחתי ..... תעודת נישואין/גירושין ° שלי מצורפת (אם אינה מצורפת, ציין את הסיבה) .....
- (ב) בן הזוג: .....
- (1) שם .....  
 (2) מספר הזהות .....  
 (3) תאריך הלידה .....  
 (4) תאריך הנישואין: שנה ..... חודש ..... יום .....  
 (5) מקום המגורים .....
- (ג) אחים ואחיות: .....
- (1) שמות האחים והאחיות .....  
 (2) מספרי הזהות .....  
 (3) תאריכי הלידה
- |      |      |      |      |
|------|------|------|------|
| שנה  | שנה  | שנה  | שנה  |
| חודש | חודש | חודש | חודש |
| יום  | יום  | יום  | יום  |
- (4) מקומות מגורים .....
- (ד) ילדים: .....
- (1) שמות הילדים .....  
 (2) מספרי הזהות .....  
 (3) תאריכי הלידה
- |      |      |      |      |
|------|------|------|------|
| שנה  | שנה  | שנה  | שנה  |
| חודש | חודש | חודש | חודש |
| יום  | יום  | יום  | יום  |
- (4) מקומות המגורים .....
- (5) תעודות הלידה של הילדים מצורפות (אם התעודות או חלק מהן אינן מצורפות, ציין את הסיבה) .....

• מחק את המיתר.

(ה) הורים:

(1) שמות ההורים

(2) מספרי הזהות

(3) תאריכי הלידה

|      |      |      |      |
|------|------|------|------|
| שנה  | שנה  | שנה  | שנה  |
| חודש | חודש | חודש | חודש |
| יום  | יום  | יום  | יום  |

(4) מקומות המגורים

(13) התעודות/המסמכים המפורטים להלן, שמהם ניתן ללמוד מהו גילי הנכון, מצורפים אף הם:

(14) תצהיר/תצהירים של ..... מצורף/מצורפים כתמיכה לבקשתי.

מקום לשכת מרשם התושבים שבה מוחזק תיק המרשם של המצהיר זה / מצהירים אלה:

(15) מטרת בקשתי לקביעת גילי

(16) מוסדות ואנשים שקביעת גילי עלולה לפגוע בהם (ציין ופרט):

(א) המוסד לביטוח לאומי: כן / לא \*

(ב) קופה אחרת לביטוח סוציאלי:

|          |           |
|----------|-----------|
| שם הקופה | מען הקופה |
|----------|-----------|

(ג) צה"ל: (1) לפני הגיוס - ראשי מרכז גיוס באגף כוח אדם \*

(2) אחרי הגיוס - השליש הראשי \*

(ד) המעביד שלי:

(1) אני מועסק במשרד ממשלתי \*

|          |           |
|----------|-----------|
| שם המשרד | מען המשרד |
|----------|-----------|

(2) אני מועסק אצל מעביד אחר \*

|           |            |
|-----------|------------|
| שם המעביד | מען המעביד |
|-----------|------------|

(ה) מוסד או אדם אחר שקביעת גילי עלולה לפגוע בו:

שם

מען

(17) הרישום של גילי במרשם התושבים הוא רישום ראשון \*:

על פי בקשתי תוקן רישום גילי במרשם התושבים ביום ..... מ

(18) זאת בקשתי הראשונה לקביעת גילי המוגשת לבית משפט בישראל \*:

על פי בקשה קודמת שהגשתי נתן בית משפט שלום/מחוזי ב ..... החלטה בענין קביעת גילי והיא מצורפת בזה \*. אני מבקש לצרף את התיק הקודם לתיק בית המשפט בבקשה זו.

חתימה

אני הח"מ ..... מאשר בזה כי ביום ..... הופיע בפני ב ..... המוכר לי אישית / שזיהיתיו לפי תעודת זהות מס' ..... ולאחר שהוזהרתיו כי עליו לומר את האמת בלבד ואת האמת כולה וכי יהיה צפוי לענשים הקבועים בחוק אם לא יעשה כן, אישר את נכונות הצהרתו דלעיל וחתם עליה בפני.

חתימת מקבל התצהיר

\* מחק את המיותר.

בבית (ה)משפט

ב ..... תיק .....

מינוי כונם נכסים

נגד .....

אל .....

הואיל ר' ..... עוקל על ידי צו שניתן במשפט הנ"ל ביום .....  
לטובת .....

הנך מתמנה בזה (בתנאי שתיתן ערובה להנחת דעתו של בית המשפט), להיות כונם נכסים לרכוש הנ"ל  
על פי סימן ג' לפרק כ"ח של תקנות סדר הדין האזרחי, התשמ"ד-1984, ואלה יהיו סמכויותיך: .....

הנך נדרש להגיש ביום ..... חשבון נכון של כל הסכומים שיכנסו לרשותך או שתוציא בשל  
הרכוש הנ"ל. ....

שכרך יהיה .....

יום .....  
.....

חתימת שופט

טופס 46

(תקנה 391)

בבית (ה)משפט

ב ..... תיק .....

ערובה של כונם נכסים

נגד .....

אנו החתומים מטה ..... מתחייבים בזה יחד ולחוד לשלם לפי הוראות בית המשפט או הרשם  
סך ..... במקרה ש ..... אשר נתמנה כונם נכסים במשפט הנ"ל לא יגיש חשבוניותיו  
בזמנים ובצורה שהורה בית המשפט, או לא ישלם סכום המגיע ממנו לפי הוראות בית המשפט, או שיגרום  
בזדון או ברשלנות הפסד לנכסים שנתמנה עליהם. ....

יום .....  
.....

חתימות

הערה: אם הערובה היא ערבון כסף יש לנסח את תנאי השלשת הערבון לפי האמור לעיל.

טופס 47

(תקנה 504)

בבית (ה)משפט

ב ..... תיק .....

הודעת נתבע על תשלום לבית המשפט

נגד .....

אל התובע: .....

הנתבע ..... שילם לבית המשפט ..... שקלים ואומר כי חלק מתוך הסכום הנ"ל  
שהוא ..... שקלים, יש בו כדי סילוק תביעת התובע על ..... והחלק האחר  
שהוא ..... שקלים יש בו כדי סילוק תביעת התובע על .....  
.....

יום .....  
.....

חתימה

בבית (ה)משפט

ב

תיק

הסכמת תובע לקבלת סכום ששולם לבית המשפט

נגד

אל הנתבע:

התובע ..... מסכים לקבל את הסכום ..... שקלים ששולם הנתבע לבית המשפט  
כסילוק התביעה שלגביה שולם הכסף (והוא מותר על תביעותיו האחרות).

יום

חתימה

## תוספת שניה

(תקנה 187)

1. שכר בטלה ליום התייצבות עד 650 שקלים
2. דמי לינה לכל לילה שעל העד ללון מחוץ לביתו -  
(א) אם המציא קבלה עד 3,600 שקלים  
(ב) ללא קבלה עד 280 שקלים
3. שכרו של מומחה מאוצר המדינה -  
(א) כשהעדות לא הצריכה עשיית עבודת מומחה לצורך המשפט עד 1,200 שקלים  
אולם אם מקום עבודתו הקבוע של המומחה מרוחק יותר משלושים ק"מ מבית המשפט והיה עליו לבוא לבית המשפט לצורך מתן עדות בלבד ייוסף לשכר האמור עד 300 שקלים  
(ב) כשהעדות הצריכה עשיית עבודת מומחה לצורך המשפט עד 2,600 שקלים
4. (א) שכרו של רופא:  
(1) בעד בדיקה או ניתוח של גוויה עד 2,150 שקלים  
(2) בעד בדיקה או ניתוח של גוויה שהוצאה מקברה עד 3,900 שקלים  
(3) בעד תעודה רפואית שאינה מצריכה בדיקה עד 750 שקלים  
(4) בעד חוות דעת רפואית בכתב עד 2,600 שקלים  
(ב) בית המשפט או הרשם רשאים להוסיף על הסכום הנקוב בפריט משנה (א) (3) או (4) סכום שלא יעלה על עשרים וחמישה אחוזים למאה ממנו, בשים לב למידת הטרחה, להיקף או להעמקה שהיו כרוכים במתן השירות.  
(ג) רופא שהעיד בבית המשפט על חוות דעת רפואית שנתן בכתב, יהא זכאי גם לשכר כמומחה לפי הרשימה בפריט 3 (א) ובית המשפט או הרשם רשאי לפסוק לו שכר נוסף בשל נסיעות, לפי הסיפה של אותו פריט, וכן דמי לינה לפי פריט 2.
5. שכר של מומחה רפואי בעד חוות דעת בכתב, כולל מתן עדות לחוות הדעת בישיבה אחרת של בית המשפט עד 4,100 עד 7,500 שקלים

משה נסים  
שר המשפטים

ג' בתמוז התשמ"ד (3 ביולי 1984)

## תקנות סדר הדין בבית המשפט הגבוה לצדק, התשמ"ד—1984

בתוקף סמכותי לפי סעיפים 46 ו-47 לחוק בתי המשפט, התשי"ז—1957<sup>1</sup>, ושאר הסמכויות הנתונות לי לפי כל דין, אני מתקין תקנות אלה:

1. בקשה לצו על תנאי תוגש לבית המשפט העליון בשכתו כבית משפט גבוה לצדק בדרך עתירה.
2. העתירה תפרש את הנימוקים, שבעובדה ושבחוק, שעליהם היא מתבססת, ותהא ערוכה לפי טופס 1 שבתוספת וכתובה על צד אחד של הגליון עם שוליים של חמישה סנטימטרים לפחות.
3. העותר יציין בעתירה מען להמצאה בתחומה של המדינה; מסירה למען זה תהיה המצאה כדין.
4. כל עתירה תהא נתמכת בתצהיר לפי טופס 2 שבתוספת והוא יצורף אל העתירה או יירשם בסופה; על עובדות שהן בתחום ידיעתו האישית של העותר יצהיר שהן נכונות, ועל עובדות אחרות יצהיר שהן נכונות לפי מיטב ידיעתו ואמונתו.
5. העתירה תובא לפני שופט של בית המשפט העליון והוא רשאי ליתן את הצו או להורות על הזמנת העותר לפניו או להעביר את העתירה להרכב של שלושה; הועברה העתירה להרכב של שלושה, רשאי ההרכב ליתן את הצו או להורות על הזמנת העותר לפניו, ואם היה סבור שהעתירה אינה מראה על פניה עילה רשאי הוא לדחותה על יסוד האמור בה, ללא הזמנת העותר; הורה השופט על שמיעת העותר יקבע הרשם יום ושעה לשמיעה.
6. דחה בית המשפט את העתירה ללא הזמנת המשיב, רשאי הוא להטיל על העותר הוצאות לטובת המדינה בשיעור שימצא לנכון או להורות לרשם לעשות כן.
7. הדיון בעתירה יהיה על פי צד אחד, אלא שאם היה המשיב אדם שהיועץ המשפטי לממשלה רשאי לייצגו לפני בית המשפט לפי כל דין, רשאי בית המשפט — אם היה סבור שטובת הציבור דורשת זאת — להזמין את היועץ המשפטי לממשלה לשמיעת העתירה האמורה, ובמקרה זה רשאי בית המשפט, בהסכמת היועץ המשפטי, לדון ולהחליט בעתירה כאילו כבר ניתן הצו-על-תנאי.
8. הורה בית המשפט ליתן צו-על-תנאי, יגיש העותר מיד לבית המשפט, לשם המצאה, מספר מספיק של עתקי העתירה והתצהירים התומכים אותה, והם יומצאו עם הצו למשיב ולכל אדם שבית המשפט יורה עליו.
9. (א) רצה המשיב להתנגד לעשיית הצו-על-תנאי לצו מוחלט, יגיש לבית המשפט — תוך שמונה ימים לאחר שהומצא לו הצו או תוך זמן פחות או יותר מזה כפי שיוורה בית המשפט או הרשם — תצהיר תשובה לצו-על-תנאי לפי טופס 3 שבתוספת.  
(ב) המשיב ימציא עותק אחד מתצהיר התשובה לעותר ועותק אחד לכל אחד מהמשיבים האחרים; היו משיבים אחדים מיוצגים על ידי עורך דין אחד, די בעותק אחד בשביל כל המשיבים האלה.

<sup>1</sup> ס"ח התשי"ז, עמ' 148.

(ג) בית המשפט או הרשם רשאי להורות, אף במעמד צד אחד בלבד, על הארכת המועד להגשת תצהיר תשובה.

(ד) משיב שלא הגיש ולא המציא תצהיר כאמור אין שומעים טענותיו בדבר התנגדותו אלא אם כן הורה בית המשפט הוראה אחרת.

(ה) בעל דין לא יגיש שום תצהיר נוסף אלא ברשות בית המשפט.

10. משיב שהגיש תצהיר תשובה יציין בו מען להמצאה בתחומה של המדינה ומסירה למען זה תהיה המצאה כדיון.

מען להמצאה  
למשיב

11. העותר והמשיב רשאים לדרוש מבעל דין, במכתב בדואר רשום, פרטים נוספים ומפורטים יותר לנימוקים, שבעובדה או שבחוק, שפורשו בעתירה או בתצהיר התשובה, הכל לפי הענין.

דרישת פרטים  
נוספים

12. לא קיבל בעל דין פרטים נוספים שדרש תוך שבעה ימים מיום משלוח המכתב, או הפרטים שניתנו נראו לו בלתי מספיקים, רשאי הוא, תוך ארבעה עשר ימים מיום המצאת עותק מתצהיר התשובה לעותר, להגיש לבית המשפט או לרשם בקשה לצוות על מתן פרטים נוספים ובית המשפט או הרשם רשאי לצוות על מתן אותם פרטים נוספים שימצא לנכון ותוך המועד שיקבע; הודעה על בקשה שהוגשה כאמור תומצא לכל בעל דין.

בקשה למתן  
פרטים נוספים

13. בעל דין שניתנו לו פרטים נוספים, בין על פי בקשתו ובין על פי צו בית המשפט, יהיה רשאי להגיש, תוך שבעה ימים מהיום שבו הגיעו אליו הפרטים או תוך המועד שקבע בית המשפט או הרשם, תצהיר נוסף לענין העובדות הנובעות מאותם פרטים.

תצהיר נוסף  
לענין פרטים  
נוספים

14. ראה בית המשפט או הרשם שאין הפלוגתה ברורה די הצורך כדי שיוכל בית המשפט לדון בה בנוחות, רשאי הוא להורות על ניסוח הפלוגתה, או כל הוראה אחרת שתיראה לו נחוצה לכירור הענין; הסכימו בעלי הדין לפני בית המשפט או הרשם על נוסח הפלוגתה תהיה היא הענין שעל בית המשפט להכריע בו.

הוראות  
בית המשפט

15. תאריך הדיון ייקבע בידי הרשם, זולת אם פורש תאריך הדיון בצור-על-תנאי.

תאריך הדיון

16. (א) כל צד יגיש את עיקרי טיעונו לבית המשפט במספר עתקים מספיק, וימסור אותם לצד שכנגד, שלושה ימים לפחות לפני המועד שנקבע לדיון, זולת אם הורה בית המשפט הוראה אחרת.

הגשת עיקרי  
טיעון

(ב) עיקרי טיעון יכללו בצורה תמציתית את טענותיו של כל צד בנקודות שהוא רשאי לטעון על פי הצור-על-תנאי וכן האסמכתאות שבדעתו להסתמך עליהן.

(ג) ביום הקבוע לדיון יהיה כל צד רשאי לטעון בפני בית המשפט על סמך עיקרי הטיעון; רצה להוסיף טענה נוספת או להביא אסמכתא נוספת, יוכל לעשות זאת רק ברשות בית המשפט, אולם אם הגיש עיקרי טיעון אין צורך ברשות בית המשפט אם היו הטענה הנוספת או האסמכתא הנוספת. תשובה לעיקרי הטיעון של הצד שכנגד.

17. בשעת הדיון יפתח המשיב ולעותר תהיה הזכות להשיב, ורשאי בית המשפט להרשות למשיב להשיב לטענות העותר.

סדר הטיעון

18. (א) בעל דין הרוצה לחקור את מי שהצהיר מטעם בעל הדין שכנגד, רשאי בית המשפט להתיר לו לעשות כן, אם ראה צורך בכך לשם עשיית צדק.

(ב) בעל הדין הרוצה לחקור כאמור, ימציא לבעל הדין שכנגד הודעה על כך, לא יאוחר מארבעה עשר ימים לאחר תום המועד להגשת תצהיר תשובה לצו-על-תנאי, או תוך הזמן שקבע לכך בית המשפט; לא בא המצהיר בהתאם להודעה, לא ישמש התצהיר שלו ראיה אלא ברשות בית המשפט.

19. בית המשפט רשאי ליתן צווי ביניים, לבטלם ולשנותם, כפי שייראה לו בנסיבות הענין.

20. (א) ראה בית המשפט שנסיבות הענין ומידת הצדק מחייבות שלא להשהות את הדיון בעתירה שלפניו, רשאי הוא לדון בה כאילו לא היו קיימות תקנות 12 עד 14.

(ב) בכל ענין שלא נקבע בתקנות אלה רשאי בית המשפט, לפי שיקול דעתו, אם ראה צורך בכך לעשיית צדק, לנהוג כדרך שנוהגים במשפט לפני בית משפט מחוזי.

(ג) האמור בתקנה 518 לתקנות סדר הדין האזרחי, התשמ"ד—1984<sup>2</sup>, יחול בשינויים המחוייבים בבית המשפט הגבוה לצדק.

21. הצווים יהיו לפי הטפסים 4, 5, 6 שבתוספת והם נתונים לשימוש בתיאומים לנסיבות הענין.

22. תחילתן של תקנות אלה היא ביום א' באלול התשמ"ד (29 באוגוסט 1984).

23. תקנות סדר הדין בבית המשפט הגבוה לצדק, התשכ"ג—1963<sup>3</sup> — בטלות.

## תוספת

טופס 1  
(תקנה 2)

### עתירה

בבית המשפט העליון  
היושב לדין כבית משפט גבוה לצדק  
בירושלים

משפט מס'.....  
העותר.....

נגד

המשיב.....  
עתירה ל.....

פרש את כל הפרטים הנוגעים לעותר, שמו, מענו להמצאה ושייכותו לנושא העתירה, את העובדות השייכות לענין, את תכליתה של העתירה ואת הנימוקים שעליהם היא מבוססת:

א. אם היה הנושא בקשת צו לגוף ציבורי לעשות מעשה או לחדול ממעשה פלוני — יש לפרש העובדה שבקשת העותר מאת הגוף הנדון נדחתה או לא ניתנה, וכי נגרם לעותר או עלול להיגרם לו נזק על ידי כך, והעתירה תסתיים במשאלה ליתן צו המורה למשיב לעשות או לחדול, לפי הענין.

ב. אם היה הנושא הביאס קורפוס — תסתיים העתירה בבקשה כי יוציא בית המשפט הזמנה אל..... להתייצב וליתן טעם, מדוע לא יביא את..... העותר (או אדם אחר, לפי הענין) לפני בית המשפט ביום שייקבע לשם (פרש את המטרה).....

וכיוצא בזה — בשאר מקרים.

חתימה

<sup>2</sup> ק"ת התשמ"ד, עמ' 2220.  
<sup>3</sup> ק"ת התשכ"ג, עמ' 1942.

תצהיר העוהר  
(הכותרת כמו בטופס 1)

אני.....מצהיר כי ההודעות שמסרתי בפסקאות.....שבעתירתי הנ"ל  
הן נכונות (נכונות לפי מיטב ידיעתי ואמונתי).

.....  
חתימת המצהיר

אני הח"מ.....מאשר בזה כי ביום.....הופיע  
בפני.....המוכר לי אישית/שזיהיתיו לפי ת"ז מס'.....ולאחר שהזהרתיו כי  
עליו לומר את האמת בלבד ואת האמת כולה וכי יהיה צפוי לענשים הקבועים בחוק אם לא יעשה כן, אישר  
נכונות הצהרתו דלעיל וחתם עליה בפני.

.....  
חתימת מקבל התצהיר

תצהיר המשיב  
(הכותרת כמו בטופס 1)

אני.....מצהיר (לפרש בפסקאות את העובדות שעליהן מסתמך המשיב) ומבקש  
שהעתירה למתן צו על תנאי תידחה.  
.....יום.....

.....  
חתימת המצהיר

אני הח"מ.....מאשר בזה כי ביום.....הופיע  
בפני.....המוכר לי אישית/שזיהיתיו לפי ת"ז מס'.....ולאחר שהזהרתיו כי  
עליו לומר את האמת בלבד ואת האמת כולה וכי יהיה צפוי לענשים הקבועים בחוק אם לא יעשה כן, אישר  
נכונות הצהרתו דלעיל וחתם עליה בפני.

.....  
חתימת מקבל התצהיר

צו על תנאי  
(הכותרת כמו בטופס 1)

על יסוד עתירה זו שהוכאה ביום.....לפני בית משפט זה  
במעמד.....העותר או עורך הדין שלו מצווה בית המשפט כי יצא מבית משפט זה צו על תנאי  
(או הזמנה) המכוון אל.....והדורש ממנו להתייצב וליתן טעם מדוע (לפרש את התכלית כנאמר  
בעתירה).

המשיב יגיש את תשובתו, אם רצונו בכך, תוך.....ימים מיום המצאת כתב זה, לבית  
המשפט ולבעלי הדין ישירות.

.....העתירה תידון בבית משפט זה ביום.....

.....ניתן היום.....

.....  
חתימת רשם או מזכיר ראשי של  
בית המשפט העליון

צו מוחלט

(הכותרת כמו בטופס 1)

הואיל וביום.....הוגשה לבית משפט זה עתירה על ידי העותר הנ"ל כי יינתן צו המצווה על המשיב (לפרש בקצרה את תכלית העתירה).  
והואיל ואתה....., המשיב הנ"ל, נדרשת על ידי העותר (לפרש את הדרישה),  
ועל אף חובתך בענין זה, סירבת למלאה או התרשלת במילויה, על כן, לאחר שמיעת דבריו.....  
(העותר או מי שהתייצב מטעמו) ודבריו..... (המשיב או מי שהתייצב מטעמו), מצווה בית משפט זה  
עליך למלא את חובתך (לפרש את החובה שיש למלא).  
ניתן היום.....

בפקודת בית המשפט

.....  
חתימת רשם או מזכיר ראשי של  
בית המשפט העליון

טופס 6  
(תקנה 21)

צו מוחלט — הביאם קורפוס

(הכותרת כמו בטופס 1)

הואיל והוגשה עתירה לבית משפט זה על ידי העותר הנ"ל כי יינתן צו להביא לפני בית משפט זה  
את.....העותר (או אדם אחר, הכל לפי הענין) לשם (לפרט לשם מה) ולחכות לצו נוסף של בית  
המשפט,  
על כן לאחר שמיעת דבריו..... (העותר או מי שהתייצב מטעמו),  
ודבריו..... (המשיב או מי שהתייצב מטעמו), מצווה בית משפט זה (לפרש בקצרה את הצו  
הניתן, כגון שפלוני ישוחרר מיד ממשמורתו של מפקח בית הסוהר).  
ניתן היום.....

בפקודת בית המשפט

.....  
חתימת רשם או מזכיר ראשי של  
בית המשפט העליון

משה נסים  
שר המשפטים

ג' בתמוז התשמ"ד (3 ביולי 1984)  
(תמ 1780-3)

## תקנות סדר הדין בדיון נוסף, התשמ"ד—1984

בתוקף סמכותי לפי סעיף 46 לחוק בתי המשפט, התשי"ז—1957<sup>1</sup> (להלן — החוק), ושאר הסמכויות הנתונות לי לפי כל דין, אני מתקין תקנות אלה:

1. בתקנות אלה — הגדרות  
"עתירה" — בקשה לדיון נוסף לפי סעיף 8(ב) לחוק;  
"נשיא בית המשפט העליון" — לרבות השופט או השופטים שקבע לענין החלטה בבקשה;  
"רשם" — רשם בית המשפט העליון או סגן רשם של בית המשפט העליון.
2. עתירה תוגש לבית המשפט העליון בחמישה עתקים ומספר עתקים נוסף כמספר המשיבים לעתירה, והם כל מי שהיה בעל דין בערעור. הגשת עתירה
3. לבקשה יצורפו העתקים של פסק הדין כמספר עתקי הבקשה, שאחד מהם לפחות מאושר ביד הרשם או המזכיר הראשי של בית המשפט העליון, והאחרים יכול שיהיו העתקים או תצלומים נוחים לקריאה מאותו העתק, מאושרים ביד עורך דין או ביד היועץ המשפטי לממשלה או בא"כ־וּחֹוּ. העתקי פסק הדין
4. העתירה תוגש תוך חמישה עשר ימים מיום מתן פסק הדין, אולם רשאי הרשם להאריך את המועד אם הראה העותר טעם מיוחד לכך. מועד הגשת העתירה
5. המבקש יפרש בעתירה את הטענות בדבר היותה של ההלכה שנפסקה עומדת בסתירה להלכה קודמת או בדבר חשיבותה, קשיותה או חידושה של הלכה שנפסקה בענין, כל טענה לחד, ויצוין את האסמכתאות שעליהן הוא מבסס את טענותיו. נימוקים
6. (א) משהוגשה עתירה, יפקיד העותר ערבון בקופת בית המשפט בסכום שיקבע הרשם או יתן ערובה להנחת דעתו של הרשם, לשיפוי המשיב על הוצאות הדיון בעתירה שהוא יהיה זכאי להן.  
(ב) הרשם יקבע את המועד להפקדת הסכום או למתן הערובה, ויודיע על כך לעותר. ערובה לשיפוי המשיב בדיון בעתירה
7. לא מילא העותר אחר הוראת הרשם כאמור במועד שקבע לכך, תימחק העתירה, אולם רשאי נשיא בית המשפט העליון להאריך את המועד אם נתבקש לכך לפני תום המועד ואם ראה טעם מספיק להארכה. מחיקת העתירה
8. (א) נדחה תשלומה של האגרה בעד העתירה, או של חלק מן האגרה, ישקול הרשם אם ראוי לפטור את העותר מן החובה להפקיד ערבון או ליתן ערובה לפי תקנה 6(א), לשיפוי המשיב על הוצאות הדיון או על מקצתן, והפטור לא יינתן אם הראה המשיב טעם שלא לפטור.  
(ב) החליט הרשם ליתן פטור שלא בפני המשיב או בא כוחו, תומצא למשיב הודעה על כך. פטור מהחייבות לשיפוי המשיב
9. (א) המשיב רשאי להשיב לעתירה תוך חמשה עשר ימים מהיום שבו הומצאה לו. תשובת המשיב

<sup>1</sup> ס"ח התשי"ז, עמ' 148.

(ב) החשובה חוגש לבית המשפט העליון בששה עתקים ובמספר עתקים נוסף כמספר יתר המשיבים.

(ג) המשיב יפרש בתשובתו כל טענה לחד ויציין את האסמכתאות שעליהן הוא מבסס את טענותיו.

הדיון  
וההחלטה  
בעתירה

10. (א) נשיא בית המשפט העליון ידון בעתירה לאחר תום המועד האחרון להגשת התשובה לפי תקנה 9, אולם רשאי הוא בכל מועד אחר לדחות את העתירה אם נראה לו שאין היא מצריכה תשובה, ובמקרה זה אין צורך להמציא עותק מהעתירה למשיב.

(ב) הדיון בעתירה או בכל ענין הכרוך בה או הנוגע לדיון הנוסף יהיה ללא שמיעת טענות בעל-פה, זולת אם הורה נשיא בית המשפט העליון על דרך אחרת לענין עתירה פלונית או לענין פלוני.

(ג) נשיא בית המשפט העליון רשאי לצוות על העותר או על המשיב להגיש, במועד שקבע, פרטים נוספים ומפורטים יותר לטענה שבעתירה או שבתשובה, לפי הענין; לא הגיש העותר במועד שנקבע פרטים שנצטוו להגישם, רשאי הנשיא לדחות את העתירה לאלתר; כן רשאי הוא להורות על צמצום הדיון הנוסף לחלק מן הבעיות שהעלה העותר ולנסח פלוגתה לדיון הנוסף.

הכצאת ההחלטה

11. החלטת נשיא בית המשפט העליון תומצא לבעלי הדין בכתב, זולת אם הורה הנשיא על דרך אחרת לענין החלטה פלונית.

ערובה לשיפוי  
המשיב בדיון  
הנוסף

12. (א) נשיא בית המשפט העליון רשאי להתנות את קיומו של הדיון הנוסף בתשלום סכום כסף לקופת בית המשפט, או במתן ערובה מצד העותר, לשיפוי המשיב על הוצאות המשפט שהוא יהיה זכאי להן עקב החלטת בית המשפט בדיון הנוסף.

(ב) לא מילא העותר אחר התנאים שהתנה נשיא בית המשפט העליון כאמור תוך המועד שקבע, ואם לא נקבע מועד, תוך שלושים ימים מהיום שבו נמסרה לעותר ההחלטה בדבר התנאים, לא יקויים הדיון הנוסף; אולם רשאי הרשם להאריך את המועד אם נתבקש לכך לפני תום המועד ואם ראה טעם מספיק להארכה.

(ג) שילם העותר סכום כסף לקופת בית המשפט כאמור, תימסר למשיב הודעה על הסכום ששולם, ואם נתן העותר ערובה כאמור, תימסר למשיב הודעה על כך בצירוף העתק מכתב הערבות אם ניתנה ערבות; אולם אם משיבים אחדים מיוצגים על ידי אותו עורך דין, די בהעתק אחד בלבד מן המסמכים האמורים בשביל כל המשיבים האלה.

סייג לגבי  
ענינים פליליים

13. הוראות תקנות 6 עד 8 ו-18 לא יחולו בענין פלילי או בענין שחרור ממעצר או מאסר שלא כדין.

עיכוב ביצוע

14. הגשת עתירה לא תעכב ביצוע ההחלטה שעליה מבקשים דיון נוסף; אולם רשאי נשיא בית המשפט העליון לצוות על עיכוב הביצוע עד למתן ההחלטה בעתירה או עד למתן ההחלטה בדיון הנוסף, לפי הענין, בתנאים שייראו לו, לרבות מתן ערובה להנחת דעתו כידי מבקש העיכוב.

סדר הדיון  
הנוסף

15. (א) בהחלטתו על דיון נוסף יורה נשיא בית המשפט העליון בדבר מספר השופטים בדיון הנוסף.

(ב) סדר שמיעת הטענות בדיון נוסף בענין אזרחי ובענין שהתברר בבית המשפט העליון

בשבתו כבית משפט גבוה לצדק, יהיה כסדר שמיעת הטענות בערעור אורחי בבית המשפט העליון וסמכויותיו של בית המשפט העליון בדיון נוסף כאמור כסמכויותיו כבית משפט לערעורים אזרחיים.

- (ג) סדר שמיעת הטענות בדיון נוסף בענין פלילי יהיה כסדר שמיעת הטענות בערעור פלילי בבית המשפט העליון וסמכויותיו בדיון נוסף כסמכויותיו כבית משפט לערעורים פליליים.
- (ד) לענין סדר שמיעת הטענות בדיון הנוסף יראו כמערער את העותר שנענו לעתירתו.

16. החליט בית המשפט על דיון נוסף לפי סעיף 8(א) לחוק, יורה בדבר מספר השופטים בדיון הנוסף; כן רשאי בית המשפט להתנות את קיומו של הדיון הנוסף, חוץ מאשר בענין פלילי או בענין של שחרור ממעצר או מאסר שלא כדין, בתשלום סכום כסף לקופת בית המשפט, או במתן ערובה מצד בעל דין הרוצה בדיון הנוסף, לשיפוי בעל הדין שכנגד על הוצאות המשפט שהוא יהיה זכאי להן עקב החלטת בית המשפט בדיון הנוסף, ומשעשה כן יחולו הוראות תקנה 12, בשינויים המחוייבים לפי הענין.

דיון נוסף  
לפי  
סעיף 8(א)  
לחוק

17. החליט בית המשפט על דיון נוסף לפי סעיף 8(א) לחוק, יגיש בעל הדין הרוצה בדיון הנוסף הודעה על כך לרשם תוך שבעה ימים מיום מתן ההחלטה.

הודעת הרוצה  
בדיון הנוסף

18. לא הוגשה הודעה כאמור בתקנה 17, או לא מילא בעל הדין שחוייב בכך אחרי הוראות תקנה 12 — יבטל בית המשפט העליון את החלטתו בדבר הדיון הנוסף.

ביטול ההחלטה  
בדבר דיון  
נוסף

19. הוראות תקנות 14 ו-15(ב) עד (ד) יחולו על הדיון הנוסף לפי סעיף 8(א) לחוק, אלא שהסמכות לצוות על עיכוב הביצוע תהיה גם לבית המשפט שיוכל להשתמש בה בעת מתן ההחלטה בדבר הדיון הנוסף.

עיכוב ביצוע  
וסדר הדיון

20. תחילתן של תקנות אלה ביום א' באלול התשמ"ד (29 באוגוסט 1984).

תחילה

21. תקנות סדר הדין בדיון נוסף, התשכ"ג—1963<sup>2</sup> — בטלות.

ביטול

משה נסים  
שר המשפטים

ג' בתמוז התשמ"ד (3 ביולי 1984)  
(תמ 1779-3)

<sup>2</sup> ק"ת התשכ"ג, עמ' 1947.

# תקנות סדר הדין האזרחי

## לוח השוואה לפי המספרים החדשים

| הסעיף<br>החדש | הסעיף<br>הקודם | הסעיף<br>החדש | הסעיף<br>הקודם | הסעיף<br>החדש | הסעיף<br>הקודם |
|---------------|----------------|---------------|----------------|---------------|----------------|
| 1             | 1              | 43            | 43             | 1             | 1              |
| 2             | 2              | 44            | 45, 44         | 2             | 2              |
| 3             | 3              | 45            | 46             | 3             | 3              |
| 4             | 4              | 46            | 48             | 4             | 4              |
| 5             | 5              | 47(א)         | 49             | 4             | 5              |
| 6             | 6              | 47(ב)         | 50             | 4             | 6              |
| 7             | 7              | 48            | 51, 52         | 5             | 7              |
| 8             | 8              | 49            | 53             | 6 רישא        | 8              |
| 9             | 9              | 50            | 54             | 7             | 9              |
| 10            | 10             | 51            | 55             | 8             | 10             |
| 11            | 11             | 52            | 59             | 10            | 11             |
| 12            | 12             | 53            | 60             | 11            | 12             |
| 13            | 13             | 54            | 61             | 12            | 13             |
| 14(א)         | 14(א)          | 55            | 62             | 47            | 14(א)          |
| 14(ב)         | 14(ב)          | 56            | 63             | 13            | 14(ב)          |
| 15            | 15             | 57            | 64             | 14            | 15             |
| 16            | 16             | 58            | 65             | 9             | 16             |
| 17            | 17             | 59            | 66             | 15א           | 17             |
| 18            | 18             | 60            | 67             | 16            | 18             |
| 19            | 19             | 61            | 68             | 17            | 19             |
| 20            | 20             | 62            | 69             | 18            | 20             |
| 21            | 21             | 63            | 70             | 19            | 21             |
| 22(א)         | 22(א)          | 64            | 71             | 20            | 22(א)          |
| 22(ב)         | 22(ב)          | 65            | 72             | 23            | 22(ב)          |
| 22(ג)         | 22(ג)          | 66            | 73             | 22            | 22(ג)          |
| 23            | 23             | 67            | 74, 6 סיפה     | 21            | 23             |
| 24            | 24             | 68            | 75             | 24            | 24             |
| 25            | 25             | 69            | 76             | 25            | 25             |
| 26            | 26             | 70            | 77             | 26            | 26             |
| 27            | 27             | 71            | 78             | 27            | 27             |
| 28            | 28             | 72            | 79             | 28            | 28             |
| 29            | 29             | 73            | 80             | 29            | 29             |
| 30            | 30             | 74            | 81             | 30            | 30             |
| 31            | 31             | 75(א)         | 15             | 31            | 31             |
| 32(א)         | 32(א)          | 75(ב)         | 82             | 32            | 32(א)          |
| 32(ב)         | 32(ב)          | 76            | 89             | 34            | 32(ב)          |
| 33            | 33             | 77            | 88             | 33            | 33             |
| 34            | 34             | 78            | 87             | 35            | 34             |
| 35            | 35             | 79            | 93             | 237           | 35             |
| 36            | 36             | 80            | 94             | 36            | 36             |
| 37            | 37             | 81            | 95             | 37            | 37             |
| 38            | 38             | 82(א)         | 83             | 38            | 38             |
| 39            | 39             | 82(ב)         | 84             | 39            | 39             |
| 40            | 40             | 83            | 56             | 40            | 40             |
| 41            | 41             | 84            | 57             | 41            | 41             |
| 42            | 42             | 85            | 90             | 42            | 42             |

| הסעיף<br>החדש | הסעיף<br>הקודם | הסעיף<br>החדש | הסעיף<br>הקודם | הסעיף<br>החדש | הסעיף<br>הקודם |
|---------------|----------------|---------------|----------------|---------------|----------------|
| 289           | 222            | 191           | 177            | 172           | 130            |
| 288           | 223            | 194           | 178            | —             | (א)131         |
| 293           | 224            | 195           | 179            | 173(ג)        | (ב)131         |
| 294           | 225            | 196           | 180            | 173(ד)        | (ג)131         |
| 295           | 226            | 197           | 181            | 174           | 132            |
| 296           | 227            | 199           | 182            | 175           | 133            |
| 297           | 228            | 200           | 183            | 176           | 134            |
| 298           | 229            | 202, 203      | 184            | 177           | 135            |
| 299           | 230            | 204           | (א)185         | 178           | 136            |
| 300           | 231            | 205           | (ב)185         | 179           | 137            |
| 301           | 232            | 206           | (ג)185         | 113           | 138            |
| 302           | 233            | 207           | 186            | 114           | 139            |
| 320           | 234            | 210, (א)211   | (א)187         | 140           | 140            |
| 321           | 235            | (ג)—(ב)211    | (ב)187         | 141           | 141            |
| 322           | 236            | 212           | 188            | 142           | 142            |
| 323           | 237            | 209           | 189            | 143           | 143            |
| 324           | 238            | 213           | 190            | 144           | 144            |
| 325           | 239            | 214           | 191            | 145           | 145            |
| 303           | 240            | 215           | 192            | 146           | 146            |
| רישה 304      | (א)241         | 218           | 193            | 147           | 147            |
| 305           | (ב)241         | 216           | 194            | 148           | 148            |
| 306           | 242            | 217           | 195            | 149           | 149            |
| 307           | 243            | 219           | 196            | 150           | 150            |
| 304           | 244            | (ב)273        | 197            | 151           | 151            |
| 308           | 245            | 220, 221      | (א)198         | 152           | 152            |
| א308          | 246            | 226           | (ב)198         | 153           | 153            |
| 309           | 247            | 222           | (א)199         | 154           | (א),(ב)154     |
| 310           | 248            | 223           | (ב)199         | 156           | (ג)154         |
| 311           | 249            | 224           | 200            | 155           | 155            |
| 312           | 250            | 227, 281      | 201            | 489(א)        | 156            |
| 313           | 251            | 269           | 202            | 157           | 157            |
| 314           | 252            | 270, 271      | 203            | 159           | 158            |
| 317           | 253            | 271           | 204            | 160           | 159            |
| 315           | 254            | 272           | 205            | 161           | 160            |
| 316           | 255            | (א)273        | 206            | 162           | 161            |
| א317          | 256            | 274           | 207            | 182           | 162            |
| 318           | 257            | 275           | 208            | 192           | 163            |
| 319           | 258            | 276           | 209            | 183           | 164            |
| ט363          | 259            | 277           | 210            | 184           | 165            |
| י363          | 260            | 278           | 211            | 186           | 166            |
| יא363         | 261            | 279           | 212            | 185           | 167            |
| יב363         | 262            | 280           | 213            | 471           | 168            |
| יג363         | 263            | 281           | 214            | 472           | 169            |
| יד363         | 264            | 282           | 215            | 112           | 170            |
| טז363         | 265            | 283           | 216            | 208           | 171            |
| טז363         | 266            | 284           | 217            | 193           | 172            |
| 338           | 267            | —             | 218            | 187           | 173            |
| 339           | 268            | 285           | 219            | 188           | 174            |
| 340           | 269            | 286           | 220            | 190           | 175            |
| 341           | 270            | 287           | 221            | 189           | 176            |

| הסעיף<br>החדש        | הסעיף<br>הקודם | הסעיף<br>החדש | הסעיף<br>הקודם | הסעיף<br>החדש | הסעיף<br>הקודם |
|----------------------|----------------|---------------|----------------|---------------|----------------|
| 247                  | 367            | 23 יר'        | 318            | 341א          | 271            |
| 248                  | 368            | 24 יר'        | 319            | 342           | 272            |
| 248א                 | 369            | 25 יר'        | 320            | 343           | 273            |
| 248ב                 | 370            | 26 יר'        | 321            | 344           | 274            |
| 248ג                 | 371            | 27 יר'        | 322            | 345           | 275            |
| 251                  | 372            | 28 יר'        | 323            | 346           | 276            |
| 246, 259(ג)          | 373            | 29 יר'        | 324            | 347           | 277            |
| 253א                 | 374            | 30 יר'        | 325            | 348           | 278            |
| 252                  | 375            | 31 יר'        | 326            | 349           | 279            |
| 254(א), 255          | 376            | 32 יר'        | 327            | 350           | 280            |
| 263                  |                | 33 יר'        | 328            | 350א          | 281            |
| 256                  | 377            | 34—37 יר'     | 329            | 351           | 282            |
| 254(ב), (ג)          | 378            | 38 יר'        | 330            | 352           | 283            |
| 257                  | 379            | 39 יר'        | 331            | 353           | 284            |
| 257א                 | 380            | 40 יר'        | 332            | 354           | 285            |
| 258                  | 381            | 41 יר'        | 333            | 355           | 286            |
| 259                  | 382            | 42, 43        | 334            | 356           | 287            |
| 254(א) סיפה, 253א    | 383            | 47 יר'        |                | 357           | 288            |
| 259א                 | 384            | 46 יר'        | 335            | 358           | 289            |
| 656 מג'לה            | 385            | 44 יר'        | 336            | 359           | 290            |
| 261                  | 386            | 45 יר'        | 337            | 360           | 291            |
| 262                  | 387            | 48 יר'        | 338            | 361           | 292            |
| 264                  | 388            | 50 יר'        | 339            | 362           | 293            |
| 265                  | 389            | 53 יר'        | 340            | 363           | 294            |
| 266                  | 390            | 54 יר'        | 341            | 363א          | 295            |
| 267                  | 391            | 55 יר'        | 342            | 1 יר'         | 296            |
| 268                  | 392            | —             | 343            | 3 יר'         | 297            |
| 364                  | 393            | 363ח          | 344            | 4 יר'         | 298            |
| 365                  | 394            | 363ב          | 345            | 4א יר'        | 299            |
| 366                  | 395            | 363ג          | 346            | 5 יר'         | 300            |
| 367                  | 396            | 363(א)—(ד)    | 347            | 6 יר'         | 301            |
| 368                  | 397            | 363(ה)—(ז)    | 348            | 7 יר'         | 302            |
| 369, 370             | 398            | 363ה          | 349            | 8 יר'         | 303            |
| 371                  | 399            | 363ו          | 350            | 13 יר'        | 304            |
| 372א                 | 400            | 363ז          | 351            | 15 יר'        | 305            |
| 372ב                 | 401            | 330           | 352            | 9 יר'         | 306            |
| 372ג                 | 402            | 331, 332      | 353            | 10 יר'        | 307            |
| 377א(א), 389(ב), 370 | 403            | 333           | 354            | 14, 16, 17    | 308            |
| 377                  | 404            | 334           | 355            | 14א יר'       |                |
| —                    | 405            | 335           | 356            | 10 סיפה,      | 309            |
| 377ב(א), 377(ב)      | 406            | 336           | 357            | 11 יר'        |                |
| 377ב                 | 407            | 337           | 358            | 12, 13        | 310            |
| 373                  | 408            | 337א          | 359            | אמצע יר'      |                |
| 374                  | 409            | 238, 241, 263 | 360            | 14 יר'        | 311            |
| 375                  | 410            | 239           | 361            | 19 יר'        | 312            |
| 376                  | 411            | 240           | 362            | 20 יר'        | 313            |
| 378(א), 389(ב),      | 412            | 243           | 363            | 18 יר'        | 314            |
| 392                  |                | 244           | 364            | 21 יר'        | 315            |
| 384                  | 413            | 242           | 365            | 52 יר'        | 316            |
| 385                  | 414            | 245           | 366            | 22 יר'        | 317            |

| הסעיף<br>החדש | הסעיף<br>הקודם | הסעיף<br>החדש  | הסעיף<br>הקודם | הסעיף<br>החדש | הסעיף<br>הקודם |
|---------------|----------------|----------------|----------------|---------------|----------------|
| 463           | 495            | 414            | 456            | 386           | 415            |
| 463           | 496            | 417, 415       | 457            | 378 (ב) רישה, | 416            |
| 464           | 497            | 416            | 458            | 378 (ג)       |                |
| 465           | 498            | 419, 418 רישה, | 459            | 387           | 417            |
| 466           | 499            | 424, 420       |                | 388           | 418            |
| 467           | 500            | 419            | 460            | 389 (א)       | 419            |
| 468           | 501            | 422, 421       | 461            | 390           | 420            |
| 469           | 502            | 423            | 462            | 393           | 421            |
| 470           | 503            | 426            | 463            | 380           | 422            |
| 229, 228      | 504            | 425            | 464            | 379           | 423            |
| 231, 230      | 505            | —              | 465            | 381           | 424            |
| 232           | 506            | 427            | 466            | 382           | 425            |
| 233           | 507            | 428            | 467            | 383           | 426            |
| 234           | 508            | 429            | 468            | 394           | 427            |
| 235           | 509            | 430            | 469            | 395           | 428            |
| 236           | 510            | 431            | 470            | 396           | 429            |
| 475 (א),      | 511            | 432            | 471            | 396 א         | 430            |
| 476 (א) רישה, |                | 433            | 472            | 397           | 431            |
| 476 (ד),      |                | 434            | 473            | 398, 399      | 432            |
| 479, 478      |                | 435            | 474            | 400           | 433            |
| 476 (א) סיפה, | 512            | 436            | 475            | 401           | 434            |
| 475 (ב),      |                | 437            | 476            | 403           | 435            |
| 476 (ב),      | 513            | 439            | 477            | 402           | 436            |
| 475 (ג),      | 514            | 440            | 478            | 393 א         | 437            |
| 477           | 515            | 438, 391       | 479            | 393 ב         | 438            |
| 480           | 516            | 442            | 480            | 393 ג         | 439            |
| 481           | 517            | 445            | 481            | 393 ד         | 440            |
| 482           | 518            | 443            | 482            | 393 ה         | 441            |
| 483           | 519            | 451, 444       | 483            | 393 ו         | 442            |
| 484           | 520            | 449            | 484            | 393 ז         | 443            |
| 474           | 521            | 441            | 485            | 393 ח         | 444            |
| 473           | 522            | 448            | 486            | 404           | 445            |
| 485           | 523            | 450            | 487            | 404 א         | 446            |
| 487           | 524            | 446 רישה       | 488            | 405           | 447            |
| 486           | 525            | 447            | 489            | 406           | 448            |
| 491           | 526            | 452            | 490            | 407           | 449            |
| 490           | 527            | 453            | 491            | 408           | 450            |
| 488           | 528            | 446 סיפה,      |                | 409           | 451            |
| 488 א         | 529            | 447 סיפה, 201  |                | 410           | 452            |
| —             | 530            | 460, 454       | 492            | 411           | 453            |
| —             | 531            | 461            | 493            | 412           | 454            |
| —             | 532            | 462            | 494            | 413           | 455            |

# לוח השוואה — טפסים

| מספר הטופס<br>הישן | מספר הטופס<br>החדש | מספר הטופס<br>הישן | מספר הטופס<br>החדש | מספר הטופס<br>הישן | מספר הטופס<br>החדש |
|--------------------|--------------------|--------------------|--------------------|--------------------|--------------------|
| 35                 | 33                 | 22                 | 17                 | 1                  | 1                  |
| 36                 | 34                 | 23                 | 18                 | 2                  | 2                  |
| 1 יר'              | 35                 | 24                 | 19                 | 4                  | 3                  |
| 2 יר'              | 36                 | 25                 | 20                 | 6                  | 4                  |
| 3 יר'              | 37                 | 26                 | 21                 | 5                  | 5                  |
| 4 יר'              | 38                 | 27                 | 22                 | 7                  | 6                  |
| 5 יר'              | 39                 | 28                 | 23                 | 9                  | 7                  |
| 6 יר'              | 40                 | 30                 | 24                 | 10                 | 8                  |
| 7 יר'              | 41                 | 29                 | 25                 | 11                 | 9                  |
| 8 יר'              | 42                 | —                  | 26                 | 12                 | 10                 |
| 9 יר'              | 43                 | 38                 | 27                 | —                  | 11                 |
| 37                 | 44                 | 39                 | 28                 | 13                 | 12                 |
| 20                 | 45                 | —                  | 29                 | 14                 | 13                 |
| 21                 | 46                 | 32                 | 30                 | 15                 | 14                 |
| 18                 | 47                 | 33                 | 31                 | 8                  | 15                 |
| 19                 | 48                 | 34                 | 32                 | 17                 | 16                 |

לוח השוואה לפי המספרים הישנים

| הסעיף<br>החדש | הסעיף<br>הקודם | הסעיף<br>החדש | הסעיף<br>הקודם | הסעיף<br>החדש | הסעיף<br>הקודם |
|---------------|----------------|---------------|----------------|---------------|----------------|
| 88            | 92             | (א)44         | 44             | 1             | 1              |
| 79            | 93             | (ב)44         | 45             | 2             | 2              |
| 80            | 94             | 45            | 46             | 3             | 3              |
| 81            | 95             | (א)14         | 47             | 4             | 4              |
| 91            | 96             | 46            | 48             | 5             | א4             |
| 92            | 97             | (א)47         | 49             | 6             | ב4             |
| 93            | 98             | (ב)47         | 50             | 7             | 5              |
| 94            | 99             | 48            | 51             | 8             | 6 רישה         |
| 95            | 100            | 48            | 52             | 67            | 6 סיפה         |
| 96            | 101            | 49            | 53             | 9             | 7              |
| 97            | 102            | 50            | 54             | 10            | 8              |
| 98            | 103            | 51            | 55             | 16            | 9              |
| 99            | 104            | 83            | 56             | 11            | 10             |
| 100           | 105            | 84            | 57             | 12            | 11             |
| 101           | 106            | 90            | 58             | 13            | 12             |
| 102           | 107            | 52            | 59             | (ב)14         | 13             |
| 103           | 108            | 53            | 60             | 15            | 14             |
| 103           | 109            | 54            | 61             | (א)75         | 15             |
| 103           | 110            | 55            | 62             | 17            | א15            |
| 104           | 111            | 56            | 63             | 18            | 16             |
| 170           | 112            | 57            | 64             | 19            | 17             |
| 138           | 113            | 58            | 65             | 20            | 18             |
| 139           | 114            | 59            | 66             | בוטלה         | א18            |
| 105           | 115            | 60            | 67             | 21            | 19             |
| 106           | 116            | 61            | 68             | (א)22         | 20             |
| 107           | 117            | 62            | 69             | 23            | 21             |
| 105           | 118            | 63            | 70             | (ג)22         | 22             |
| 108           | 119            | 64            | 71             | (ב)22         | 23             |
| (א)109        | 120            | 65            | 72             | 24            | 24             |
| 110           | 121            | 66            | 73             | 25            | 25             |
| 111           | 122            | 67            | 74             | 26            | 26             |
| 112           | 123            | 68            | 75             | 27            | 27             |
| 113           | 124            | 69            | 76             | 28            | 28             |
| 114           | 125            | 70            | 77             | 29            | 29             |
| (א)115        | 126            | 71            | 78             | 30            | 30             |
| 116           | 127            | 72            | 79             | 31            | 31             |
| 117           | 128            | 73            | 80             | (א)32         | 32             |
| 118           | רישה 129       | 74            | 81             | 33            | 33             |
| (ב)115        | סיפה 129       | (ב)75         | 82             | (ב)32         | 34             |
| 119           | 130            | (א)82         | 83             | 34            | 35             |
| 112           | (א)131         | (ב)82         | 84             | 36            | 36             |
| 108           | (ב)131 רישה    | 89            | 85             | 37            | 37             |
| (ב)109        | (ב)131 סיפה    | 87            | 86             | 38            | 38             |
| בוטלה         | 132            | 78            | 87             | 39            | 39             |
| בוטלה         | 133            | 77            | 88             | 40            | 40             |
| בוטלה         | 134            | 76            | 89             | 41            | 41             |
| 120           | 135            | 85            | 90             | 42            | 42             |
| 122           | 136            | 86            | 91             | 43            | 43             |

| הסעיף<br>החדש | הסעיף<br>הקודם | הסעיף<br>החדש | הסעיף<br>הקודם | הסעיף<br>החדש | הסעיף<br>הקודם |
|---------------|----------------|---------------|----------------|---------------|----------------|
| 361           | 239            | 176           | 189            | 121           | 137            |
| 362           | 240            | 175           | 190            | 123(א)        | 138            |
| 360(ג)        | 241            | 177           | 191            | 123(ב)        | 139            |
| 365           | 242            | 163           | 192            | 124           | 139א           |
| 363           | 243            | 172           | 193            | 140           | 140            |
| 364           | 244            | 178           | 194            | 141           | 141            |
| 366           | 245            | 179           | 195            | 142           | 142            |
| 373           | 246            | 180           | 196            | 143           | 143            |
| 367           | 247            | 181           | 197            | 144           | 144            |
| 368           | 248            | בוטלה         | 198            | 145           | 145            |
| 369           | 248א           | 182           | 199            | 146           | 146            |
| 370           | 248ב           | 183           | 200            | 147           | 147            |
| 371           | 248ג           | 491           | 201            | 148           | 148            |
| בוטלה         | 249            | 184           | 202            | 149           | 149            |
| בוטלה         | 250            | 184           | 203            | 150           | 150            |
| 372           | 251            | 185(א)        | 204            | 151           | 151            |
| 375           | 252            | 185(ב)        | 205            | 152           | 152            |
| בוטלה         | 253            | 185(ג)        | 206            | 153           | 153            |
| 383, 374      | 253א           | 186           | 207            | 154(א)(ב)     | 154            |
| 376           | 254(א)         | 171           | 208            | 155           | 155            |
| 383           | 254(א) סיפה    | 189           | 209            | 154(ג)        | 156            |
| 378           | 254(ב)         | 187           | 210            | 157           | 157            |
| 378           | 254(ג)         | 187           | 211            | בוטלה         | 158            |
| 376(ב)        | 255            | 188           | 212            | 158           | 159            |
| 377           | 256            | 190           | 213            | 159           | 160            |
| 379           | 257            | 191           | 214            | 160           | 161            |
| 380           | 257א           | 192           | 215            | 161           | 162            |
| 381           | 258            | 194           | 216            | 125           | 168            |
| 382           | 259            | 195           | 217            | 126           | 169            |
| 373           | 259(ג)         | 193           | 218            | 127           | 170            |
| 384           | 259א           | 196           | 219            | 128           | 171            |
| בוטלה         | 260            | 198(א)        | 220            | 129           | 171א           |
| 386           | 261            | 198(א)        | 221            | 130           | 172            |
| 387           | 262            | 199(א)        | 222            | בוטלה         | 173(א)         |
| 360, 376      | 263            | 199(ב)        | 223            | בוטלה         | 173(ב)         |
| 388           | 264            | 200           | 224            | 131(ב)        | 173(ג)         |
| 389           | 265            | בוטלה         | 225            | 131(ג)        | 173(ד)         |
| 390           | 266            | 198(ב)        | 226            | 132           | 174            |
| 391           | 267            | 201           | 227            | 133           | 175            |
| 392           | 268            | 504(א)        | 228            | 134           | 176            |
| 202           | 269            | 504(ב)        | 229            | 135           | 177            |
| 203           | 270            | 505(א)        | 230            | 136           | 178            |
| 203, 204      | 271            | 505(ב)        | 231            | 137           | 179            |
| 205           | 272            | 506           | 232            | 162           | 182            |
| 206           | 273(א)         | 507           | 233            | 164           | 183            |
| 197           | 273(ב)         | 508           | 234            | 165           | 184            |
| 207           | 274            | 509           | 235            | 167           | 185            |
| 208           | 275            | 510           | 236            | 166           | 186            |
| 209           | 276            | 35            | 237            | 173           | 187            |
| 210           | 277            | 360(א), (ב)   | 238            | 174           | 188            |

| הסעיף<br>החדש | הסעיף<br>הקודם | הסעיף<br>החדש | הסעיף<br>הקודם  | הסעיף<br>החדש | הסעיף<br>הקודם |
|---------------|----------------|---------------|-----------------|---------------|----------------|
| 265           | 363טו          | 353           | 332             | 211           | 278            |
| 266           | 363טז          | 354           | 333             | 212           | 279            |
| 393           | 364            | 355           | 334             | 213           | 280            |
| 394           | 365            | 356           | 335             | 201, 214      | 281            |
| 395           | 366            | 357           | 336             | 215           | 282            |
| 396           | 367            | 358           | 337             | 216           | 283            |
| 397           | 368            | 359           | 337א            | 217           | 284            |
| 398           | 369            | 267           | 338             | 219           | 285            |
| 403, 398      | 370            | 268           | 339             | 220           | 286            |
| 399           | 371            | 269           | 340             | 221           | 287            |
| 400           | 372א           | 270           | 341             | 223           | 288            |
| 401           | 372ב           | 271           | 341א            | 222           | 289            |
| 402           | 372ג           | 272           | 342             | 224           | 293            |
| 408           | 373            | 273           | 343             | 225           | 294            |
| 409           | 374            | 274           | 344             | 226           | 295            |
| 410           | 375            | 275           | 345             | 227           | 296            |
| 411           | 376            | 276           | 346             | 228           | 297            |
| 404           | 377            | 277           | 347             | 229           | 298            |
| 403           | 377א(א)        | 278           | 348             | 230           | 299            |
| 406           | 377א(ב)        | 279           | 349             | 231           | 300            |
| 406, 407      | 377ב           | 280           | 350             | 232           | 301            |
| 412           | 378א(א)        | 281           | 350א            | 233           | 302            |
| 416           | 378(ב), (ג)    | 282           | 351             | 240           | 303            |
| 423           | 379            | 283           | 352             | 241א(א)       | 304 רישה       |
| 422           | 380            | 284           | 353             | 244           | 304            |
| 424           | 381            | 285           | 354             | 241ב(ב)       | 305            |
| 425           | 382            | 286           | 355             | 242           | 306            |
| 426           | 383            | 287           | 356             | 243           | 307            |
| 413           | 384            | 288           | 357             | 245           | 308            |
| 414           | 385            | 289           | 358             | 246           | 308א           |
| 415           | 386            | 290           | 359             | 247           | 309            |
| 417           | 387            | 291           | 360             | 248           | 310            |
| 418           | 388            | 292           | 361             | 249           | 311            |
| 419           | 389א(א)        | 293           | 362             | 250           | 312            |
| 412, 403      | 389ב(ב)        | 294           | 363             | 251           | 313            |
| 420           | 390            | 295           | 363א            | 252           | 314            |
| 479ב(ב)       | 391            | 345           | 363ב            | 254           | 315            |
| 412ב(ב)       | 392            | 346           | 363ג            | 255           | 316            |
| 421           | 393            | 347           | 363דא(א) — ד(ד) | 253           | 317            |
| 437           | 393א           | 348           | 363דה(ה) — ו(ו) | 256           | 317א           |
| 438           | 393ב           | 349           | 363ה            | 257           | 318            |
| 439           | 393ג           | 350           | 363ו            | 258           | 319            |
| 440           | 393ד           | 351           | 363ז            | 234           | 320            |
| 441           | 393ה           | 344           | 363ח            | 235           | 321            |
| 442           | 393ו           | 259           | 363ט            | 236           | 322            |
| 443           | 393ז           | 260           | 363י            | 237           | 323            |
| 444           | 393ח           | 261           | 363יא           | 238           | 324            |
| 427           | 394            | 262           | 363יב           | 239           | 325            |
| 428           | 395            | 263           | 363יג           | 352           | 330            |
| 429           | 396            | 264           | 363יד           | 353           | 331            |

| הסעיף<br>החדש | הסעיף<br>הקודם | הסעיף<br>החדש | הסעיף<br>הקודם | הסעיף<br>החדש | הסעיף<br>הקודם |
|---------------|----------------|---------------|----------------|---------------|----------------|
| 500           | 467            | 471           | 432            | 430           | א396           |
| 501           | 468            | 472           | 433            | 431           | 397            |
| 502           | 469            | 473           | 434            | א)432         | 398            |
| 503           | 470            | 474           | 435            | ב)432         | 399            |
| 168           | 471            | 475           | 436            | 433           | 400            |
| 169           | 472            | 476           | 437            | 434           | 401            |
| 522           | 473            | א)479         | 438            | 436           | 402            |
| 521           | 474            | 477           | 439            | 435           | 403            |
| 511           | א)475          | 478           | 440            | 445           | 404            |
| 512           | ב)475          | 485           | 441            | 446           | א404           |
| 514           | ג)475          | 480           | 442            | 447           | 405            |
| 511           | א)476 רישה     | 482           | 443            | 448           | 406            |
| 512           | א)476 סיפה     | א)483         | 444            | 449           | 407            |
| 513           | ב)476          | 481           | 445            | 450           | 408            |
| 512           | ג)476          | 488           | א446 רישה      | 451           | 409            |
| 511           | ד)476          | 491           | א446 סיפה      | 452           | 410            |
| 515           | 477            | 489           | 447            | 453           | 411            |
| 511           | 478            | 491           | א447 סיפה      | 454           | 412            |
| 511           | 479            | 486           | 448            | 455           | 413            |
| 516           | 480            | 484           | 449            | 456           | 414            |
| 517           | 481            | 487           | 450            | 457           | 415            |
| 518           | 482            | ב)483         | 451            | 458           | 416            |
| 519           | 483            | 490           | 452            | ב)457         | 417            |
| 520           | 484            | 491           | 453            | 459           | 418            |
| 523           | 485            | א)492         | 454            | א459 רישה     | 419            |
| 525           | 486            | ב)492         | 455            | 460           | 419            |
| 524           | 487            | ג)492         | 456            | 459           | 420            |
| 528,          | 488            | ד)492         | 457            | 461           | 421            |
| 529           | א488           | ה)492         | 458            | ב)461         | 422            |
| 156           | א)489          | ו)492         | 459            | 462           | 423            |
| בוטלה         | ב)489          | ז)492         | 460            | 459           | 424            |
| 527           | 490            | 493           | 461            | 464           | 425            |
| 526           | 491            | 494           | 462            | 463           | 426            |
| —             | 492            | 495           | 463            | 466           | 427            |
| —             | 493            | 496           | א463           | 467           | 428            |
| —             | 494            | 497           | 464            | 468           | 429            |
| —             | 495            | 498           | 465            | 469           | 430            |
|               |                | 499           | 466            | 470           | 431            |

| מספר הטופס<br>החדש | מספר הטופס<br>הקודם | הסעיף<br>החדש | הסעיף<br>הקודם | הסעיף<br>החדש | הסעיף<br>הקודם |
|--------------------|---------------------|---------------|----------------|---------------|----------------|
| 35                 | 1                   | 323           | 28             | 296           | 1              |
| 36                 | 2                   | 324           | 29             | בוטלה         | 2              |
| 37                 | 3                   | 325           | 30             | 297           | 3              |
| 38                 | 4                   | 326           | 31             | 298           | 4              |
| 39                 | 5                   | 327           | 32             | 299           | א4             |
| 40                 | 6                   | 328           | 33             | 300           | 5              |
| 41                 | 6                   | 329           | 34             | 301           | 6              |
| 41                 | 7                   | 329           | 35             | 302           | 7              |
| 42                 | 8                   | 329           | 36             | 303           | 8              |
| 43                 | 9                   | 329           | 37             | 306           | 9              |
|                    |                     | 330           | 38             | 307           | 10             |
|                    |                     | 331           | 39             | 309           | סיפה 10        |
|                    |                     | 332           | 40             | 309           | 11             |
|                    |                     | 333           | 41             | 310           | 12             |
|                    |                     | 334           | 42             | 304           | 13             |
|                    |                     | 334           | 43             | 310           | אמצע 13        |
|                    |                     | 336           | 44             | 311, 308      | 14             |
|                    |                     | 337           | 45             | 308           | א14            |
|                    |                     | 335           | 46             | 305           | 15             |
|                    |                     | 334           | 47             | 308           | 16             |
|                    |                     | 338           | 48             | 308           | 17             |
|                    |                     | בוטלה         | 49             | 314           | 18             |
|                    |                     | 339           | 50             | 312           | 19             |
|                    |                     | בוטלה         | 51             | 313           | 20             |
|                    |                     | 316           | 52             | 315           | 21             |
|                    |                     | 340           | 53             | 317           | 22             |
|                    |                     | 341           | 54             | 318           | 23             |
|                    |                     | 342           | 55             | 319           | 24             |
|                    |                     | בוטלה         | 56             | 320           | 25             |
|                    |                     | בוטלה         | 57             | 321           | 26             |
|                    |                     | בוטלה         | 58             | 322           | 27             |



